

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**İÇ ANADOLU BÖLGESİNİN NÜFUS DEFTERLERİ
IŞIĞINDA HASTALIK / ENGELLİ DURUMU (1831-1846)**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Semih KAYA**

**Danışman
Doç.Dr. Muhammed KÖSE**

Şubat 2023, ERZİNCAN

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**İÇ ANADOLU BÖLGESİNİN NÜFUS DEFTERLERİ
IŞIĞINDA HASTALIK / ENGELLİ DURUMU (1831-1846)**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Semih KAYA**

**Danışman
Doç.Dr. Muhammed KÖSE**

Şubat 2023, ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Semih KAYA

İmza

(Faint, stylized signature watermark)

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Anabilim Dalı: Tarih

Program Adı :Tezli Yüksek Lisans

Tez Başlığı :İç Anadolu Bölgesinin Nüfus Defterleri Işığında Hastalık / Engelli Durumu (1831-1846)

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasına a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 245 sayfalık kısmına ilişkin 22.03.2023 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı:%7'dir.

Filtrelemeye **alıntılar dâhil edilmiştir**. Filtrelemede **7 (Yedi)kelimedenden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azamibenzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim23/03/2023

Danışman: Doç. Dr. Muhammed KÖSE

İmza

Öğrenci: Semih KAYA

İmza

KILAVUZA UYGUNLUK

“İÇ ANADOLU BÖLGESİNİN NÜFUS DEFTERLERİ IŞIĞINDA HASTALIK / ENGELLİ DURUMU (1831-1846)” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Semih KAYA

İmza

Danışman

Doç. Dr. Muhammed KÖSE

İmza

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç.Dr. Muhammed KÖSE, danışmanlığında **Semih KAYA** tarafından hazırlanan “**İç Anadolu Bölgesinin Nüfus Defterleri Işığında Hastalık / Engelli Durumu (1831-1846)**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Tarih** Dalı’nda **Yüksek Lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

15/02/2023

JÜRİ:

Danışman : **Doç.Dr. Muhammed KÖSE**

İmza

Üye : **Prof. Dr. Abdulkadir GÜL**

İmza

Üye : **Prof. Dr. Yakup Karataş**

İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /.../..... tarih ve.....sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Arapça “nefs” kelimesinin çoğulu olan nüfus, daha çok bir coğrafyada ikamet eden insanları ifade edip ruh, can ve hayat anlamlarına gelmektedir. Osmanlı Devleti imparatorluğu kuruluş döneminden itibaren feth ettiği yerleri tapu-tahrir defterlerine kaydetmiş, 1831 yılına gelindiğinde bütün imparatorlukta uygulanmak üzere müslim-gayr-i müslim ayrımı yapmaksızın, nüfus sayımı yoluna gitmiştir. Bu suretle Devlet-i Aliye; öncelikle devletin ihtiyaç duyduğu asker miktarını tespit etmek için ivedilikle harekete geçerek sadece erkek nüfusun sayımı yapılmıştır. Yeni doğan çocuklar dâhil yaşayan her erkek birey defterlere kaydedilmiş ve bu kayıtlarda şahısların yaşları, fiziksel özellikleri, varsa engelli durumları, kimin oğlu ya da hangi aşiret, sülaleye mensup oldukları, varsa meslekleri, unvanları, statüleri gibi pek çok özellikleri kaydedilmiştir. 1831 yılında tutulmaya başlanan nüfus defterleri, yerel tarihçiliğin yanı sıra Osmanlı Devleti’nin askeri ve demografik yapısı başta olmak üzere toplumun askeri, iktisadi ve sosyo-kültürel yapısına dair araştırmacılar için fevkalade kayda değer veriler sunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; yukarıda bahsi geçen tarihlerde tutulmaya başlanan ve sözü edilen konuları içeren, günümüzde İç Anadolu geçmişte Orta Anadolu olarak zikredilen vilayetlere ait nüfus defterleri ışığında bölgenin hastalıklı / engelli durumunu ortaya çıkarmaktır. Özellikle tıp ve genetik bilimine katkı sunacağını düşündüğümüz çalışmada 13 vilayete ait 40 adet nüfus defteri incelenmiştir. Çalışmada istifade edilen nüfus defterlerinin bir kısmı Osmanlı Arşivi’nden tedarik edilmiş olup bunlar herhangi bir akademik incelemeye henüz dâhil edilmemiştir. Bir kısmı da araştırmacılar tarafından transkripti yapılarak tez ya da kitap olarak basılmıştır. Bu süreçte bölgeye ait 40 adet nüfus defterinde kayıtlı her birey tek tek kontrol edilmiş ve bir kuyumcu titizliğiyle hastalık / engelli durumu olanlar isimleri ve durumları tarafımızca not edilmiştir.

Çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır. Buna göre ilk bölümde nüfus ve nüfus defterlerinin genel özellikleri ikinci bölümde defterlerde geçen hastalık / engel durumları ve üçüncü bölümde bu durumların iller bazında değerlendirmeleri yer almaktadır.

Tez konumu belirleme ve çalışmanın bir bütün haline gelmesi sürecinde yardımlarını esirgemeyen değerli danışman hocam sayın Doç.Dr. Muhammed KÖSE'ye, tecrübe ve tavsiyeleriyle beni yönlendiren sayın Prof.Dr. Abdülkadir GÜL hocama, eksikliklerimi görüp tamamlamamı sağlayan sayın Prof. Dr. Yakup KARATAŞ'a ve maddi manevi destekleriyle her zaman yanımda olan değerli aileme şükranlarımı sunarım.

Semih KAYA, Erzincan, 2023

İÇ ANADOLU BÖLGESİNİN NÜFUS DEFTERLERİ IŞIĞINDA HASTALIK / ENGELLİ DURUMU (1831-1846)

Semih KAYA

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2023

Danışman: Doç. Dr. Muhammed KÖSE

ÖZET

Bu çalışmamızda arşiv kayıtları birinci elden kaynak olarak alınmış ve nüfus defterleri ışığında İç Anadolu Bölgesi illerinin kısmi kayıtları taranarak bölgedeki hastalık / engelli şahıslar hakkında bilgiler verilmiştir. Osmanlı Devleti özellikle II. Mahmut dönemi sonrası girişilen yenileşme hareketlerinde nüfus sayımlarına özen göstermiştir. Nüfus defterlerinin tutulmaya başlanması askeri, ekonomik ve sosyal açıdan önem arz etmekte iken şehir tarihçiliği, aile şeceresi gibi meselelere de defterler ile ulaşabilmekteyiz.

İç Anadolu Bölgesine ait; Aksaray, Ankara, Çankırı, Eskişehir, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Sivas ve Yozgat illeri nüfus defterlerine Başbakanlık Osmanlı arşiv kayıtları vasıtasıyla tarama yapılmış ve kullanacağımız kaynaklar belirlenmiştir. Çalışmamızda bölgeye ait defterlerin çoğu transkriptleri araştırmacılar tarafından yapıldığından tezimiz için gerekli kısımları alınmış olup, değerlendirmesi yapılmamış olanların ise arşiv kaydı vasıtasıyla günümüz Türkçesine uyarlanması sağlanmıştır. Nüfus sayımları sırasında verilen; şahıslara ait hane numaraları, baba adları, fiziksel özellikler, yaşları ve icra ediyorlar ise meslekleri hakkında ki bilgiler tablo şeklinde sunulmuştur. Ele alınan defterlerde toplam nüfus yüz bini geçmiş iken hastalıklı / engelli durumdaki insan sayısında iki binin üzerinde olmuştur.

Anahtar Kelimeler: İç Anadolu Bölgesi, Nüfus Defterleri, Demografi, Hastalık, Engel

SICKNESS / DISABILITY STATUS IN THE OF LIGHT POPULATION BOOKS OF THE CENTRAL ANATOLIA REGION(1831-1846)

Semih KAYA

Erzincan Binali Yıldırım University

Graduate School of Social Sciences

Master's Thesis, February2023

Advisor: Doç. Dr. Muhammed KÖSE

ABSTRACT

In this study, archival records were taken as a primary source and in the light of population books, partial records of the Central Anatolian Region provinces were scanned and information was given about the disease / disabled people in the region. Ottoman Empire, especially II. He paid attention to the censuses in the renewal movements after the Mahmut period. While keeping the population registers is important in terms of military, economic and social aspects, we can reach issues such as city historiography and family genealogy with these registers.

Belonging to the Central Anatolia Region; The population registers of Aksaray, Ankara, Çankırı, Eskişehir, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Sivas and Yozgat provinces were scanned through the Ottoman archive records of the Prime Ministry and the sources we would use were determined. In our study, since most of the transcripts of the notebooks belonging to the region were made by the researchers, the necessary parts were taken for our thesis, and the ones that were not evaluated were adapted to today's Turkish through the archive record. Given during the census; Information about the household numbers, fathers' names, physical characteristics, ages and occupations of the individuals are presented in the form of a table. While the total population has exceeded one hundred thousand in the notebooks discussed, the number of sick / disabled people has been over two thousand.

Keywords: Central Anatolia Region, Population Registers, Demography, Disease, Disability.

İÇİNDEKİLER

İÇ ANADOLU BÖLGESİNİN NÜFUS DEFTERLERİ IŞIĞINDA HASTALIK / ENGELLİ DURUMU (1831-1846)

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR CETVELİ.....	xiii
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xviii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

NÜFUS VE NÜFUS DEFTERLERİ

1.1 Nüfus Defterlerinin Değerlendirilmesi	9
1.2 Çalışmada Kullanılan Nüfus Defterleri	11

İKİNCİ BÖLÜM

İÇ ANADOLU BÖLGESİNİN NÜFUS DEFTERLERİ IŞIĞINDA HASTALIK / ENGELLİ DURUMU (1831-1846)

2.1 Aksaray Nüfus Defterleri.....	17
2.1.1 3495 Numaralı Aksaray Merkez Kazası Nüfus Defter	17
2.1.2.3497 Numaralı Aksaray Kazası Defteri	20

2.1.3 3496 Numaralı Aksaray Kazası Defteri	23
2.1.4 3508 Numaralı Eyyübili Kazası Defteri.....	28
2.1.5 3505 Numaralı Ekecik Kazası Defteri	29
2.1.6 3510 Numaralı Koçhisar Kazası Defteri	30
2.1.7 3503 Numaralı Bulargı Derbendi Defteri.....	31
2.2. Ankara Nüfus Defterleri	32
2.2.1 1737 Numaralı Ankara, Bala Nahiyesi Defteri	32
2.2.2 1738 Numaralı Bala, Süfla Kasabası Defteri	46
2.2.3 1762 Numaralı Ayaş, Murtazabad, Süfla Nahiyesi Defteri	59
2.2.4 1773 Numaralı Çubukabad Kazası Defteri	64
2.2.5 1791 Numaralı Şorba, Semerözü Nahiyesi Defteri.....	72
2.2.6 1814 Numaralı Kalecik Kazası Defteri	75
2.2.7 1774 Numaralı Çubukabad Kazası Defteri	80
2.3. Çankırı Nüfus Defterleri	89
2.3.1 1833 Numaralı Çankırı Merkez Kazası Defteri	89
2.3.2 1850 Numaralı Çerkeş, Boğaz Kazası Defteri	94
2.4. Eskişehir Nüfus Defterleri	98
2.4.1 1531 Numaralı Eskişehir Kazası Defteri.....	99
2.4.2. 1533 Numaralı Eskişehir Kazası Defteri.....	113
2.5. Karaman Nüfus Defterleri	120
2.5.1 3455 Numaralı Larende Kazası Defteri	120
2.5.2 3460 Numaralı Larende (Karaman) Kazası Defteri	127
2.6 Kayseri Nüfus Defterleri.....	132
2.6.1 2023 Numaralı Kayseri Kazası Defteri	132
2.6.2 2020 Numaralı Kayseri, Talas Kazası Defteri	136

2.7. Kırıkkale Nüfus Defterleri	141
2.7.1 3528 Numaralı Dinekkeskini Kazası Defteri	141
2.7.2 1872 Numaralı Keskin Kazası Defteri	144
2.7.3 3543 Numaralı Konur Kazası Defteri	150
2.7.4 2114 Numaralı Budaközü, Keskin, Sorgun, Boğazlıyan Kazası Defteri	151
2.7.5 2115 Numaralı, Kırşehir, Süleymanlı, Hüseyinabad Kazası Defteri	153
2.7.6 3530 Numaralı Gümüşkan Kazasına Tabi’i Aşiretleri Defteri.....	154
2.8 Kırşehir Nüfus Defterleri	155
2.8.1 3537 Numaralı Kırşehir Kazası Defteri	155
2.8.2 3533 Numaralı Hacıbektaş, Mucur Kazası Defteri	165
2.8.3 3534 Numaralı Hacıbektaş, Mucur Kazası Defteri	167
2.8.4 2097 Numaralı Selmanlı, Çiçekdağı Kazası Defteri	170
2.9 Konya Nüfus Defterleri.....	172
2.9.1 3430 Numaralı Konya Merkez Kazası Defteri.....	173
2.9.2 3416 Numaralı Karapınar Kazası, Hotamış Derbendi Defteri	176
2.10 Nevşehir Nüfus Defteri	181
2.10.1 3593 Numaralı Nevşehir Kazası Defter	182
2.11 Niğde Nüfus Defteri.....	186
2.11.1 3617 Numaralı Niğde Merkez Kazası Nüfus Defteri.....	186
2.12 Sivas Nüfus Defterleri.....	189
2.12.1 2412 Numaralı Sivas Merkez Kazası Defteri.....	190
2.12.2 2321 Numaralı Hafık Kazası Defteri	196
2.13 Yozgat Nüfus Defterleri.....	202
2.13.1 2112 Numaralı Yozgat (Kızıkkoca) Kazası Defteri.....	203
2.13.2 2058 Numaralı Akdağ Kazası Defteri.....	208

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HASTALIK / ENGEL DURUMLARINA DEFTERLER ÖZELİNDE GENEL BİR BAKIŞ

3.1. Hastalık / Engel Durumları	214
3.1.1.İller Bazında Hastalık / Engel Durumları.....	226
3.2. Nüfus Verilerine Göre Fiziksel Durum	237
3.3. Nüfus Defteri Verilerine Göre Sosyal Yapılaşma	238
3.4. Nüfus Defterleri Verilerine Göre Şahıslar	240
3.4.1. Aile İsimleri.....	240
3.4.2. Lakaplar.....	242
3.4.3. Bahsi Geçen Yer Adları	242
SONUÇ	243
KAYNAKÇA.....	246
TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	250
EKLER	254
ÖZ GEÇMİŞ	265

KISALTMALAR CETVELİ

DİA	:Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
-	:Veri Okunamamış veya Yok.
?	:Okunamayan Kelimeler
/	:İki Özelliğın Ayrırımı
BOA	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Ed.	:Editör
Doç	:Doçent
H	:Hicri
M	:Miladi
Müslim	:Müslüman
NFS.d	:Nüfus Defteri
S	:Sayfa
T. C.	:Türkiye Cumhuriyeti
Vrk	:Varak

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1: 3495 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	17
Tablo 2.2: 3497 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	20
Tablo 2.3: 3496 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	23
Tablo 2.4: 3508 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	28
Tablo 2.5: 3505 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	29
Tablo 2.6: 3510 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	30
Tablo 2.7: 3503 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	31
Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	32
Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	46
Tablo 2.10: 1762 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	59
Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	64
Tablo 2.12: 1791 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	72
Tablo 2.13: 1814 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	75

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	80
Tablo 2.15: 1833 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	89
Tablo 2.16: 1850 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	94
Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	99
Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	113
Tablo 2.19: 3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	120
Tablo 2.20: 3460 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	127
Tablo 2.21: 2023 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	132
Tablo 2.22: 2020 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	136
Tablo 2.23: 3528 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	141
Tablo 2.24: 1872 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	144
Tablo 2.25: 3543 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	150
Tablo 2.26: 2114 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	151
Tablo 2.27: 2115 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları.....	153

Tablo 2.28: 3530 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	154
Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	155
Tablo 2.30: 3533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	165
Tablo 2.31: 3534 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	167
Tablo 2.32: 2097 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	170
Tablo 2.33: 3430 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	173
Tablo 2.34: 3416 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	176
Tablo 2.35: 3593 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	182
Tablo 2.36: 3617 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	186
Tablo 2.37: 2412 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	190
Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	196
Tablo 2.39: 2112 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	203
Tablo 2.40: 2058 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli	
Şahıslar ve Durumları.....	208
Tablo 3.1: Aksaray İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet).....	226
Tablo 3.2: Ankara İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	227

Tablo 3.3: Çankırı İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	228
Tablo 3.4: Eskişehir İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	229
Tablo 3.5: Karaman İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	230
Tablo 3.6: Kayseri İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet).....	231
Tablo 3.7: Kırıkkale İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	231
Tablo 3.8: Kırşehir İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	232
Tablo 3.9: Konya İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	233
Tablo 3.10: Nevşehir İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet).....	233
Tablo 3.11: Niğde İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	234
Tablo 3.12: Sivas İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)	234
Tablo 3.13: Yozgat İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet).....	235
Tablo 3.14: İç Anadolu Bölgesi ToplamHastalık / Engel Sayıları (Adet).....	235
Tablo 3.15: İcra Edilen Meslekler (Adet).....	238
Tablo 3.16: Görevliler (Adet).....	239
Tablo 3.17: Eğitim Görenler(Adet)	239
Tablo 3.18: Ünvana Sahip Olanlar (Adet).....	240
Tablo 3.19: Defterlerde Geçen Aile İsimleri	240
Tablo 3.20: Şahıs Lakapları.....	242
Tablo 3.21: Defterde Geçen Yer İsimleri	242

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1: 3495 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	20
Şekil 2.2: 3497 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	22
Şekil 2.3: 3496 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	28
Şekil 2.4: 3508 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	28
Şekil 2.5: 3505 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	29
Şekil 2.6: 3510 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	31
Şekil 2.7: 3503 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	31
Şekil 2.8: 1737 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	45
Şekil 2.9: 1738 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	58
Şekil 2.10: 1762 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	64
Şekil 2.11: 1773 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	72
Şekil 2.12: 1791 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	75
Şekil 2.13: 1814 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	80
Şekil 2.14: 1774 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	88
Şekil 2.15: 1833 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	94
Şekil 2.16: 1850 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	98
Şekil 2.17: 1531 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	112
Şekil 2.18: 1533 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	120
Şekil 2.19: 3455 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	126
Şekil 2.20: 3460 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	132
Şekil 2.21: 2023 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	136
Şekil 2.22: 2020 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	141
Şekil 2.23: 3528 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	144
Şekil 2.24: 1872 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	149

Şekil 2.25: 3543 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	150
Şekil 2.26: 2114 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	153
Şekil 2.27: 2115 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	154
Şekil 2.28: 3530 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	154
Şekil 2.29: 3537 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	164
Şekil 2.30: 3533 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	166
Şekil 2.31: 3534 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	169
Şekil 2.32: 2097 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	172
Şekil 2.33: 3430 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	176
Şekil 2.34: 3416 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	181
Şekil 2.35: 3593 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	186
Şekil 2.36: 3617 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	189
Şekil 2.37: 2412 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	195
Şekil 2.38: 2321 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	202
Şekil 2.39: 2112 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	208
Şekil 2.40: 2058 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%).....	213
Şekil 3.1: Bölgenin Boy Oranları (%).....	237
Şekil 3.2: BölgeninBıyık Oranları (%).....	237
Şekil 3.3: Bölgenin Sakal Oranları (%)	237

GİRİŞ

Nüfus kelime anlamı olarak, belirli bir yerde belirli bir tarihte yaşayan insan sayısı olarak tanımlanmaktadır. Geçmişten günümüze devletlerin önem verdiği konuların başında her zaman nüfus gelmiştir. Bir devletin insan gücü tarihten günümüze o devletin askeri ve politik gücünün hangi noktada olduğunu belirlemektedir. Her devlet ihtiyacına uygun olarak belirli aralıklarla iktisadi ve askeri yapısını düzenlemek maksadıyla ülke içerisinde yaşayan halkın miktarını ve özelliklerini tespiti için nüfus sayımlarına ihtiyaç duymuştur.

II. Mahmud döneminde Osmanlı Devleti kurum ve kuruluşlarını yeniden tanzim etme çabasına girmiştir. Osmanlı Devleti'nde daha önceki nüfus sayımlarına benzemeyen tamamen yepyeni bir nüfus sayımı sistemi getirilmiştir. Dönem içerisinde herhangi bir bölgeyle ilgili tutulan nüfus kayıtlarından bölgenin bitki örtüsünden ekonomik faaliyetlerine, nüfus niteliğine ve bunun gibi birçok ayrıntılı bilgiye ulaşılmaktadır. Dönem içerisinde Osmanlı Devleti'nde tutulan nüfus kayıtlarının Avrupa'da bir emsali bulunmamaktadır.

Osmanlı topraklarında 1831 tarihinde gerçekleştirilen nüfus sayımlarında birçok eksikliğe rağmen ülke genelinde toplu bir nüfus verisi elde etmek için gerçekleştirilmiş önemli çalışmaların içerisinde görülmektedir. 1831 sonrası yapılan nüfus sayımlarıülke genelindeki Müslim ve Gayrimüslim nüfusun ortaya çıkmasında önem teşkil etmektedir. Nüfus sayımları devletin tamamen bölgedeki halkın sayısını öğrenmek amacıyla yapılmış olup herhangi bir toprak kaydetmek amaçlanmamıştır.

Nüfus defterleri şehir tarihçiliğinin yanı sıra aile şecerelerinde oluşmasına olanak sağlamaktadır. Defterler; devletin, halkın durumundan haber alması ve biz araştırmacıları da dönemin şartlarını aktarabilmesi açısından önemlidir. Hazırlanması ne kadar önemli ise günümüzde araştırılması da o denli önem arz etmekte olup geçmiş yaşantılara dair izler barındırmaktadır.

Bu dönemde yapılan nüfus sayımlarında ve kayıt altına alınan defterlerde kadınlara yer verilmediği gibi erkeklerin bağlı bulunduğu mahalle, köy, kaza; fiziksel ve kişisel özellikleri gibi; boyları, yaşları, saç ve sakalları, meslekleri, dil ve dinleri ile hastalık / engel durumları kayıt edilmiştir.

Araştırmamız, dönemin kaynaklarını Osmanlı dönemi arşiv kayıtları ile birinci elden veriler neticesinde değerlendirmemiz ile oluştuğundan, ele alınan defter kayıtlarının günümüz Türkçesine çevrilmesi ve değerlendirilmesi önemli görülmüş, bölgesel çalışmalara kaynak olabileceği düşünülmüştür. Dönemin şartlarında oluşan her türlü durum neticesinde oluşturulan, kişilerin hastalıklı / engelli halleri ile kişisel özellikleri hakkındaki bilgilerine de nüfus defterleri vasıtasıyla ulaşabilmekteyiz. Nüfus defterleri ile hem dönemin özellikleri hem de insanların geçmişine dair bilgiler içermesi bakımından bizlere döneme ait sosyo-kültürel alanda fikir edinmemizi sağlamıştır. Kişilerin hastalık / engel durumlarının öğrenilmesi amacıyla ortaya çıkarılan bu tez ile insanların geçmişte nasıl bir yaşam sürdüğü, şehirlerde hangi hastalık / engel türünün görüldüğü ve kişilerin geçimleri nasıl sağladıkları, neler ile uğraştıkları çalışmamızdagörülebilmektedir.

İç Anadolu Bölgesi, zaman içerisinde farklı milletlerin uğrak noktası olmuş, din, dil, ırk gözetmeksizin Anadolu coğrafyasının önemli merkezlerinden sayılmıştır. İnsanların bir arada yaşaması farklı değerlere de saygı duyulabilmesini öğrettiği gibi kültür etkileşimlerine de vesile olmuştur. Çalışmamız ile bu önemli merkezin ele alınması Anadolu'nun önemli şehirlerini ve en eski yerleşim alanlarından günümüze kadar ulaşan verimli yapısı dolayısıyla insanların gerek ticari gerekse birlikte yaşamaları, bu bölgenin her daim canlı tutulduğuna işaret olduğundan bölgesel anlamda bu bölgenin seçilmesi fikrini oluşturmuştur.

Nüfus araştırmaları da kısmi defterler arayıcılığıyla neticeye kavuşturulacak olup dönemin Orta Anadolu tabirine uygun şehirleri ele alınarak, defter kayıtlarındageçen kişilerin tek tek değerlendirilmesi yapılacak olduğundan önem arz etmektedir. Bölge olarak sınırlı kalınmış olup bugünkü Türkiye'ye çizilen sınırların şehirleri incelemiş, zaman bakımından da 1831 yılındaki ilk nüfus kayıt örnekleri ile 1846 yılları arasındakisayımları değerlendirme fırsatımız olmuştur.

Tezimiz başlığı altında ele alınan nüfus defterleri ayrı ayrı incelenecek olup İç Anadolu Bölgesinin; Aksaray, Ankara, Çankırı, Eskişehir, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Sivas ve Yozgat illeri nüfus defterleri ayrı ayrı ele alınacaktır. Çalışmamızda kullanacağımız defterlerin bir kısmının Osmanlı Türkçesinden transkripsiyonu araştırmacılar tarafından hazırlanmış, hazırlanmayanların

ise Başbakanlık Osmanlı Arşivi vasıtası ile günümüz Türkçesine çevrilerek gerekli değerlendirmeler ile bölgenin hastalık / engelli durumları ortaya konacaktır.

Engelli kavramı ise hayatımızın bir parçası olarak görülürken, insanoğlunun yaşamı boyunca her anında karşılaşılabileceği bir durumdur. Dünya genelinde tahmini olarak 1 milyar 300 milyon kişinin ciddi bir engellili kimsenin olduğu bilinmekte iken yaklaşık olarak dünya nüfusunun %16'sını etkilediği görülmüş her altı kişiden birinin sağlık problemi yaşadığını anlaşılmaktadır. Bu durum her ne kadar korkutucu gelse de sağlık eşitsizlikleri, bulunulan çevre, sistemsal sorunlar engel durumlarına çare olamamakta sorun gün geçtikçe büyümektedir.¹

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) engelli durumunu, sağlıklı bir kişiden beklenen davranışları, aktiviteleri yerine getiremeyen, bir eksik, sakat, özür durumu olarak açıklamaktadır. Engellilik kişinin zihninde veya bedeninde herhangi bir sakatlık, hastalık durumunu değil herhangi bir uzvunun çalışmamış, engellenmiş olmasını ifade etmektedir. Diğer insanlara nazaran dışarıdan yarım kalmış, bir yanı eksik insan olarak anılan engelli bireylere yönelik ne yazık ki ayrımcılık, dışlanma ve çoğu durumda olumsuz baskılara maruz bırakıldığı görülmektedir.²

Sakatlık, özürlülük, engellilik durumları birbiri ile karşılaştırılan lakin belirli oranda farklılıklar gözüken durumlardır. Özürlü kavramı; kimselerde görülen, fiziki, zihinsel veya anatomik yapıdaki eksikliği ifade ettiği gibi sakatlık; özürlülük sonucunda görülen bir işi yapamama gibi geçici ve sürekli olarak ayrılmaktadır. Kişinin engelli olarak anılması ise yaşantısı boyunca herhangi bir işi yerine getirememe kalıcı olarak yapamama durumu ise bizlere engellilik kavramını göstermektedir.³

Geçici Durumlar: Kronik rahatsızlık veya hastalıklar sonucu geçici olarak hareket kısıtlanması, uzuvların görevlerini belirli bir süre yerine getirememe durumudur.

Sürekli Durumlar: Doğuştan gelebileceği gibi sonradan da herhangi bir olay sonucu bedensel, zihinsel anlamda sürekli devam eden durumdur.

¹“Engellilik”, (Erişim Tarihi 27.02.2023), <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>

²Esra Burcu, “Türkiye’deki Engelli Bireylere İlişkin Kültürel Tanımlamalar: Ankara Örneği”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28/1 (2011): 38-41.

³“Özürlülük, Engellilik”, (Erişim Tarihi 27.02.2023), <https://www.ttb.org.tr/STED/sted0900/4.html#top>

Görme Problemi Olanlar: Gözlerinden birinde veya ikisinde birden görme problemi yaşaması, görme kaybı veya geçici bozukluk halleridir.

İşitme Problemlili Olanlar: Sağırılık durumu olan bu durum kişinin kulaklarından birinin veya ikisinin birden işitmede zorluk çekmesi ya da hiç duymaması kaynaklıdır.

Konuşma Problemi Olanlar: Kişinin doğuştan olabileceği gibi sonradan meydana gelebilecek herhangi bir olay sonucu konuşmada problem yaşamasıdır.

Zihinsel Problemi Olanlar: Kişinin aklını yitirmesi, zekâsının gerilemesi, çeşitli durumlarda hal ve hareketlerinin değişmesi durumudur.⁴

Engelli kavramı, kişinin doğuştan veya sonradan başına gelebilecek bir olay sonucu, bedensel, ruhsal, zihinsel anlamda becerilerini kısıtlayan kişiye tam ehliyet verilmemesini de sağlayan durumdur. Kişinin engel oranı iş yapabilme becerisine göre değişebilmektedir. Toplum standartlarına uyum sağlama da, kendi ihtiyaçlarını giderme durumunda, bakım, psikolojik danışma dâhil her türlü konuda destek sağlanması gibi olanaklara muhtaç kimseler için kullanılmaktadır.⁵

Kişinin yetersiz olması, vücudunda herhangi bir nedenden dolayı uzuvların görevini yerine getirememe, felç veya görme kaybı gibi durumlara sebebiyet vermektedir.

Kişinin hareketlerinde kısıtlılık, bir işi tam yerine getirememe durumu, yürümek ve konuşmada zorluk çekmesi gibi durumlardır.

Çevrenin engelli bireylere karşı kötü davranması, bireyinde normal aktivitelerini yapamayıp toplum içinde yer bulma çabası sonucu doğabilecek sorunlar, ayak uyduramama durumudur.⁶

Ülkemizde engelliler çeşitli kanun ve yasal düzenlemelere tabi tutulmaktadır. 2005 yılında kabul görülen 5738 sayılı “Özürlüler Ve Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” teklifi engelliler için düzenlenmiş ve faaliyete geçmiştir. Engelli haklarının bilinmesi, insanlar tarafından

⁴Nevruz Çınar, “Üniversite Kampüslerindeki Peyzaj Erişilebilirliğinin Engelliler Açısından İrdelenmesi”, (Yayımlanmamış Yüksek Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2010), 11-14.

⁵Cemal Donat, *100 Soruda Engelli Hakları*, (Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları,2017),s.9

⁶Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, *Dünya Engellilik Raporu*, (Ankara: Anıl Group Matbaa,2011), 5.

öğrenilmesi ve yayılması amacıyla 2007’de başlatılan “Engelsiz Türkiye Projesi” devletin bu alanda attığı önemli bir adımdır. Ülkemizde engelliye saygı gösterilmekte iken toplumdan soyutlanmamaları içinde pek çok dernek, vakıf, spor kulübü gibi kuruluşların faaliyet göstermesi de önemli sayılmaktadır. 2002 yılında yapılan büyük engelliler araştırması ise ülkemizin nüfusunun yaklaşık %12,8 ‘inin engelli olduğunu göstermektedir.⁷

⁷Serpil İnan, “ Engellilik, Türkiye’de Engellilerin Durumu ve Sağlık Hizmet Sunumuna Bir Bakış”, *TAF Preventive Medicine Bulletin* Dergisi, 12/6 (2013):726.

BİRİNCİ BÖLÜM

NÜFUS VE NÜFUS DEFTERLERİ

Nüfus kelimesi Arapça nefis kökünden gelmekte iken ruh ve can anlamında kullanılmaktadır. Nefs kelimesinin çoğulu olan nüfus kelimesi insanları teşkil etmektedir.⁸ Genel bir anlatımla nüfus, belirli bir tarihte ve alanda hayatını idame ettiren insan sayısıdır. Devlet tekâmülünün oluştuğu en eski zamanlardan günümüz şartlarına kadar geçen sürede nüfus kavramı önem arz etmektedir. Devletin, ayakta kalabilmesi, kalkınması, halkına bakabilmesinin yolu nüfusunu bilmekten geçmektedir.⁹

Devlet adı verilen siyasi oluşumun temeli insan iken bu oluşumu ayakta tutabilmek oldukça güç sayılmaktadır. Siyasi, ekonomik, askeri alan dâhil tüm alanda insan unsurunun olmaması devletin de yok olmasına neden olmaktadır. Günümüzde nüfusun fazlalığı işlevsel bakımdan yetersiz lakin matematiksel anlamda göz tokluğu hissiyatı verebilmekte iken bunu düzeltmenin yolu ise iyi veya kötü nüfusunu tanımaktan geçmektedir. Devletler nüfuslarını kontrol edebilmek için geçmişten beri bir tanzim içerisinde. Bu düzenlemeleri doğru yapan ve nüfus potansiyelinin farkından olan devletlerin düzensiz nüfus verilerine sahip devletler karşısında önde olduğu görülmektedir. Öyle ki nüfus verilerinin sağlıklı bir biçimde değerlendirilmemesi tüm devletlerde olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de, yapacağı veya vazgeçtiği her politikayı sekteye uğratabilmiştir. Zor zamanlar da halkının gücünün sınırlarını bilmek devlete yarar sağlayacağı bilinmelidir. Osmanlı Devleti'nin diğer devletlerce müşkül durumda

⁸Nebi Bozkurt, “Nüfus”, *DİA*, C. 33, 2007, 293.

⁹Salih Akyel, Savaş Sertel, “Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih Yazımındaki Yeri:1840 Çarşancak Kazası Gayrimüslim Nüfus Defteri Örneği”, *Journal of History and Future Dergisi*, 1/1 (2015):79-80

gösterilmesi ve buna kayıtsız kalınması şüphesiz kendi gücünün farkında olamamasındandır.¹⁰

Nüfus ve iskân politikasında, sistem dâhilinde gereksinim duyulan her alanda sosyal statüyü dengelemiş, çalışma hayatından, devlet yönetimine etki sağlayabilecek her türlü durum göz edilerek intizamlı bir yapı oluşturulmuştur. Osmanlı Devleti ihtişamlı günlerini geride bırakıp, yorgun düştüğü yıllarda nüfus eksikliği problemini hissettirmiştir. 17. yüzyıl sıralarında da devam eden bu durgunluk nitekim 19. yüzyıl sonlarına doğru son bulmuş nüfusu artmaya başlamış ve 20. yüzyılın başlarında kendine yetecek seviyeye gelebilmiştir.¹¹

Sosyal yapılanma ve devlet teşkilatlanmasının hızını arttırmak isteyen Osmanlı Devleti 20. yüzyıla doğru demografik çalışmalara da yer vermiş ve Osmanlı nüfusu hakkında bilgi alınabilecek kaynaklar oluşturulmuştur.¹²

19 yüzyıla kadar nüfusa dair herhangi bir kayıt tutulmamış olup, mali ve ekonomik durumu görebilmek için kayıt altına alınan tahrir kayıtları sonucu nüfusun belirli bir kesiminin varlığından söz edebilmekteyiz.¹³ Osmanlı Devleti, fetih hareketleri sonucu kendi toprakları ile bütünlük sağlayarak hâkim olduğu coğrafyada, toprakların tanzimi, vergilendirilmesi, askere alınanların öğrenebilmek için tahrir kayıtları tuttuğu görülmektedir.¹⁴

Nüfus kayıtları neticesinde, halkın durumunu görebilmek, devletin gelir ve giderlerini öğrenmek ve ordunun tanzimini sağlamak, nüfus ve mülk sayımı ile gerçekleşmektedir. Bu sayımlar neticesinde Osmanlı Devleti, uzun yıllar devletinin durumunu kayıt altında izleyebilmiş ve gerekli müdahaleleri yapmıştır.¹⁵ Lakin tutulan bu nüfus kayıtlarını da içeren tahrir kayıtları tam olarak nüfus sayımı niteliği taşımamaktadır. Yazılma amaçlarına uygun olarak çeşitli sebeplerden ötürü nüfusun

¹⁰Nejdet Bilgi, “Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları Hakkında” *Türk Yurdu Dergisi*:700. Yılında *Osmanlı*”, 19-20/148-149 (1999):117

¹¹Gülfettin Çelik, “Osmanlı Devleti'nin Nüfus ve İskân Politikası”, *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, 6 (1999):70.

¹²Numan Elibol, “Osmanlı İmparatorluğu'nda Nüfus Meselesi ve Demografi Araştırmaları”, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12/2, (2007):154.

¹³Nejdet Bilgi, “Osmanlı Dönemi Nüfus”, 118.

¹⁴Erhan Afyoncu, “Osmanlı Devleti'nde Tahrir Sistemi”, *Osmanlı 6 Teşkilat*, ed. Güler Eren, (Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999), 311.

¹⁵Akyel, Sertel, Nüfus Defteri Tarih Yazımı, 80.

çoğunluğu kayıt edilememiştir. Genel hatlarıyla bilgi verici olan bu defterlerden çıkarım ise nüfus yapısının, hane sayısı çarpı 5 artı %10'a tekabül eden miktarı toplamı nüfus hakkında kısıtlı bilgiler vermektedir.¹⁶

16 yüzyıldan 19 yüzyıla kadar yapılan tahrir kayıtlarının üzerine pek düşülmemiş bunun nedenininde yöneticilerin yetersiz olması ile yeni politikaların gecikmesi veya hiç yapılamaması sayılmaktadır. Nüfus verilerinin kısıtlı olması, halkın gereksinimlerine çare bulamayacak ve devletin otoritesinde boşluk oluşturacaktır. Yeniliklerin elzem olduğu dönemde Sultan II. Mahmut köklü değişiklikler yapmak istemesi ile Yeniçeri Ocağı'nı kaldırması sonucu oluşacak askeri boşluğu doldurabilmek için sayım gerçekleştirmiştir. Yöneticilerin gönderdiği layihalar sonucu, Ragıp Efendi'nin yapılacak yeniliklerde halkın durumunu öğrenmek için sunduğu sayım teklifi kabul görmüş ve bunun sonucu oluşabilecek yeni ordunun asker ihtiyacı ile ekonominin tanzim edilmesi amacıyla nüfus sayımı gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.¹⁷ Bu fikir doğrultusunda Yeniçeri Ocağı kaldırılarak Sultan II. Mahmut istediği reformları başlamak ve yeni kurulacak ordunun ihtiyaçları ile vergi kaynaklarının öğrenilmesi amacıyla sayım yapılmasını emretmiştir.¹⁸

19. yüzyılda nüfus verilerini oluşturmak ve istatistiksel oranlar ortaya çıkarılabilmek için birkaç kez sayımlar yapılmıştır. Demografik yapının değerlendirilmesi için girişilen nüfus sayımı çalışmaları 1829 yılında II. Mahmut'un emri ile başlatıldıysa da sonucu pek verimli olmamıştır. O dönemde Yunan baskıları sonucu ortaya çıkan 1828-1829 Osmanlı - Rus Harbi, sayımı sekteye uğratmıştır. Lakin bu sayım bundan sonraki sayımlara zemin hazırlamıştır. İlk nüfus sayımı olarak görülen 1831 tarihli nüfus sayımı için, 1830 yılının Haziran ayından 1831 yılının Haziran ayına kadar süren çalışmadan hâsıl olmuştur. Özellikle ordunun ihtiyaçları için girişilen bu sayım orduya asker vermeyen Arabistan gibi bölgeleri ise kapsamamıştır.¹⁹

¹⁶Nusret Karataş, “Tonus Kazasında Nüfus (h.1257-1262 / M.1842-1846)” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 6.

¹⁷Nejdet Bilgi, “Osmanlı Dönemi Nüfus”, 119.

¹⁸Enver Ziya Karal, “*Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*”, (Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1997), 6-7.

¹⁹Aylin Doğan, “Osmanlı İmparatorluğunda Modern Anlamda Yapılan İlk Nüfus Sayımı Verilerine Göre Antalya Kaleiçi Nüfusu Üzerine Demografik Bir İnceleme”, *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 4/2 (2014):73 DOI: 10.13114/MJH.201428430

Sayım için nüfus memurları görevlendirilmiş olup, büyük-küçük, çocuk-yaşlı kimseler hazırlanan defterlere kayıt edilmeye çalışılmıştır. Bu kayıtlar esnasında asıl amaç olan askerliğe elverişli olanların bilinmesi için isimlerinin yanına mim işareti konularak ayrıcalıklarının belirtilmesi amaçlanmıştır.²⁰ Nüfus Defterleri yazılırken ayrıcalıkları bakımından farklılık gösterilebilmekte iken nüfusun kayıt altına alınırken ki sistemi bozulmamıştır. Defterlerde önce yerleşim yerlerine yer verilmiş ardından bir altında kazalar, mahalleler ve köyler ile köy altı yerleşmeleri şeklinde devam etmiştir. Ayrıca nüfus defterlerinde bahsi geçen kimselerin haneleri, isimleri, yaşları, meslekleri dâhil diğer hane mensupları ayrı ayrı gösterilmiştir.²¹ Bölgeye göre değişmekle birlikte bir defterin yalnızca bir memur tarafından oluşturulmadığı görülmektedir. Bu durum bazı defterlerde yazı şekillerinden olduğu gibi bazı durumlarda da siyah ve kırmızı farklı renkler ile yazılmasından anlaşılmaktadır. Ayrıca defter çevirilerinde karşımıza çıkan, oğlu anlamına gelip Osmanlıca bin veya veledi tabirlerinin transkripti “Mehmed bin Mustafa” Mustafa’nın oğlu Mehmed veya “Hasan veledi Hüseyin” Hüseyin’in oğlu Hasan şeklinde değerlendirilmekte olduğu bilinmelidir.²²

Hazırlanan defterlerin tanzim ve istifi için oluşturulan defter nazırlıkları düzenli bir şekilde belirli aralıklarla gönderilen nüfus defterlerini merkez de tek çatı altından Ceride Nazırlığı bünyesinde topladığı ve bu kuruluş vasıtasıyla günümüze ulaştığı görülmektedir.²³

1.1 Nüfus Defterlerinin Değerlendirilmesi

Nüfus sayımları sonucu kayıt altına alınan nüfus defterleri günümüzde Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde, Nüfus defterleri NFS. d. fonu ile araştırmacılara sunulmuştur. Osmanlı dönemi sayımlarını içeren bu defterler, dijitale aktarılmış, sistem üzerinden girişi kolaylaştırılarak kullanıcı karşısına çıkarılmıştır.²⁴

²⁰Mahir Aydın, “Sultan II. Mahmud Döneminde Yapılan Nüfus Tahrirleri”, içinde *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1990), 87.

²¹Akyel, Sertel, Nüfus Defteri Tarih Yazımı, 83.

²²Muhittin Kapanşahin, Hatice Arslan “1844 Nüfus Sayımına Göre Yahyalı Kazası Nüfus Defteri”, içinde I.Ulusal Yahyalı Sempozyumu, editör başkanı Abdulkadir Yuvalı (Kayseri: Yahyalı Belediyesi Yayınları, 2014), 414-415.

²³Nejdet Bilgi, “Osmanlı Dönemi Nüfus”, 119.

²⁴Akyel, Sertel, Nüfus Defteri Tarih Yazımı, 83

Bu çalışmada kullanılan nüfus defterlerinde sadece Müslim kazaları ele alınmıştır. İç Anadolu bölgesine ait nüfus defterleri il bazında alfabetik sıraya göre düzenlenmiş olup, değerlendirmesini yaparak ulaştığımız hastalık / engelli şahısların arşiv kaydında tutulduğu şekilde bilgileri sunulmuştur. Çalışmamızda kullandığımız nüfus defterlerinde, kayıt oluşturulurken ortaya herhangi bir karışıklık çıkmaması adına her hanenin sıra numarası verilmiş, verilen hanelerde de sıralama diğer haneye geçtiğinde yeniden başlatıldığı görülmüştür. Kayıtlarda önce hane reisi ile başlanmış ardından diğer ev ahalisinin kayıt edildiği görülmüş, bazı defterlerde de çalışanlarının, yardımcılarının dahi kayıt edildiği görülmüştür.

Defter değerlendirmesinde asıl amaç hastalıklı / engelli durumları olan kimselerin; haneleri, isimleri, fiziksel özellikleri, meslekleri, yaşları varsa kalan bilgileri diğer özellikler bölümü kısmı altında ayrı ayrı gösterilmiştir. Osmanlı Arşivi'ndeki kayıtlara bakıldığında, çalışmamızın konusu olan hastalık / engel durumlarını içeren şahıs isimleri Osmanlı Türkçesi'nden günümüz alfabesine transkript edilmesi sonucu ortaya çıkarılmıştır. Çalışması yapılmış illere ait nüfus defterlerine ayrıca bakılmış, hastalıklar yönünde eksik veya okunmayan şahısların hastalık/ engel durumları da çalışmamıza, defter numarası veya varak / sayfa numarası ile entegre edilmiştir. Defterlere bakıldığında meslek, hastalık, engel, askerde veya başka memlekete irtica eden kimselerin, bazı durumlarda önemli sayılan durumlarını şahıs isimlerinin üzerinde kırmızı kalem ile yazıldığı görüldüyse de, bir defterin birden fazla yazarının olabileceği bilindiğinden yazı şekilleri ve yazı renkleri dikkate alınarak tablo halinde sunulması sağlanmıştır. Tek bir yazı rengi ve yazı çeşidine rastlanan defterlerde kişilerin hastalık / engel durumları üstte belirtilmiş ise üstten, ismin önünde belirtilmiş ise ismin önünden alınarak kabul görmüştür. Diğer türlü hem üstte hem de ismin yanında yer alan hastalık / engel durumlarında deli, topal, çolak gibi dönemce kabul gören tabirlerin lakap olabileceği düşünülererek tablolaştırılmamış ve çalışmamızda lakap olarak ayrı bir başlık dâhilinde değilde ismin yanında kayıt edilmiştir.

Transkript yapılırken okunmamış ve eksik görülen kısımlara “?” işareti konulmuş, okunamadığı gösterilmiştir. Eksik veya deftere hiç kayıt edilmemiş özellikleri göstermek için ise “-” işaretide araştırmamızda geçmektedir.

Ayrıca nüfus defterlerinde adı geçen şahısların aynı anda birden fazla hastalık / engel, meslek veya özellik sahibi olduğu da görülmüş, bunlar arasına “/” işareti konularak ayrımı yapılması sağlanmıştır. Birden fazla görülen durumlarda şahıs isimleri iki defa değerlendirilmemiş olup hastalık / engel sayıları tablolarda geçen kişi sayılarına denk olmadığı, bazı şahıslarda çift hastalık / engel durumunun geçtiği görülmüştür.

1.2 Çalışmada Kullanılan Nüfus Defterleri

Aksaray

3495:Aksaray kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3595 numaralı nüfus defteri H-1256/M-1840 tarihli kayıttan oluşmaktadır. Ön kapak olmamakla birlikte defter, 117 varak ve toplamda 234 sayfadan oluşmaktadır.

3497: Aksaray kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3497 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 19*53 olup, 60 varak ve toplamda 120 sayfadan oluşmaktadır.

3496: Aksaray kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3496 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise, 84 varak ve toplamda 168 sayfadan oluşmaktadır.

3508: Aksaray kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3508 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrusuz, ebadı ise 17*49 olup, toplamda 24 sayfadan oluşmaktadır.

3505: Aksaray kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3505 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 18*51 olup toplamda 75 sayfadan oluşmaktadır.

3510: Aksaray kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3510 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli, ebadı ise 18*51 olup, toplamda 75 sayfadan oluşmaktadır.

3503: Aksaray kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3503 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 17*48 olup, toplamda 64 sayfadan oluşmaktadır.

Ankara

1737:Ankara kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1737 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1247/M-1831 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu olup ebad numarası yazmamakta iken toplamda 168 sayfadan oluşmaktadır.

1738: Ankara kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1738 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1247/M-1831 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu olup ebad numarası yazmamakta, iken 65 varak toplamda 130 sayfadan oluşmaktadır.

1762: Ankara kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1762 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1247/M-1831 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrusuz, ebadı ise 17*49 olup, toplamda 106 sayfadan oluşmaktadır. Ele alınan nüfus defterinin Başbakanlık Osmanlı Arşivindeki kaydına göre 1 ile 38'inci görüntü arasının çevirisi ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

1773:Ankara kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1773 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1252/M-1836 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrusuz, ebadı ise 23*62,5 olup, toplamda 434 sayfadan oluşmaktadır.

1791:Ankara kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1791 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1247/M-1831 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz, ebadı ise 15*46 olup, toplamda 76 sayfadan oluşmaktadır.

1814:Ankara kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1814 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1247/M-1831 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 19*49,5 olup, toplamda 92 sayfadan oluşmaktadır.

1774:Ankara kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1774 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1247/M-1831 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz, ebadı ise 15*46 olup, toplamda 76 sayfadan oluşmaktadır.

Çankırı

1833: Çankırı kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1833 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1252/M-1836 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz, ebadı ise 25*69 olup, 108 varak ve toplamda 216 sayfadan oluşmaktadır.

1850: Çankırı kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1850 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1257/M-1841 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz, ebadı ise 23*66,5 olup, toplamda 242 sayfadan oluşmaktadır.

Eskişehir

1531: Eskişehir kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1531 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1247/M-1831 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 15*49 olup, toplamda 650 sayfadan oluşmaktadır.

1533: Eskişehir kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1533 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1257/M-1841 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz, ebadı ise 20*55 olup, toplamda 462 sayfadan oluşmaktadır.

Karaman

3455: Karaman kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3455 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 20*53,5 olup, toplamda 306 sayfadan oluşmaktadır.

3460: Karaman kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3460 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1260/M-1844 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 20*50 olup, toplamda 306 sayfadan oluşmaktadır.

Kayseri

2023: Kayseri kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2023 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1260/M-1844 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu olup ebadı ise yazmamaktadır. Toplamda 232 sayfadan oluşmaktadır.

2020:Kayseri kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2020 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1260/M-1844 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrusuz olup ebadı ise yazmamaktadır. Toplamda 290 sayfadan oluşmaktadır.

Kırıkkale

3528: Kırıkkale kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3528 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 22*57 olup, toplamda 208 sayfadan oluşmaktadır.

1872: Kırıkkale kazasının nüfus kayıtlarını içeren 1872 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz olup ebadı ise yazmamaktadır. Toplamda 284 sayfadan oluşmaktadır.

3543: Kırıkkale kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3543 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 22*57 olup, toplamda 56 sayfadan oluşmaktadır.

2114: Kırıkkale kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2114 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz olup ebadı ise yazmamaktadır. Toplamda 253 sayfadan oluşmaktadır. 2114 numaralı nüfus defterinin arşiv kaydına göre 12 ile 103 görüntü arası kayıtları incelenmiş olup, çevirisi ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

2115: Kırıkkale kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2115 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltsiz ve ebrusuz olup ebadı ise yazmamaktadır. 100 varak ve toplamda 200 sayfadan oluşmaktadır. Bu nüfus defterinin ise sadece 26 ile 59 arasındaki görüntü kayıtları ele alınmış olup, bu kısımların çevirisi ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

3530: Kırıkkale kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3530 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 21*56,5 olup, toplamda 62 sayfadan oluşmaktadır.

Kırşehir

3537: Kırşehir kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3537 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 20*56 olup, toplamda 268 sayfadan oluşmaktadır.

3533: Kırşehir kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3533 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 21*56 olup, toplamda 76 sayfadan oluşmaktadır.

3554: Kırşehir kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3554 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1260/M-1844 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrusuz, ebadı ise 19*52 olup, toplamda 124 sayfadan oluşmaktadır.

2097: Kırşehir kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2097 numaralı nüfus defteri H-1256/M-1840 tarihli kayıttan oluşmaktadır. Ön kapak olmamakla birlikte defter, 90 varak ve toplamda 180 sayfadan oluşmaktadır.

Konya

3430: Konya kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3430 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1259/M-1843 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltlessiz ve ebrusuz, ebadı ise 20*55 olup, toplamda 132 sayfadan oluşmaktadır.

3416: Konya kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3416 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1260/M-1844 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 19*50,5 olup, toplamda 326 sayfadan oluşmaktadır.

Nevşehir

3593: Nevşehir kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3593 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1252/M-1836 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrusuz, ebadı ise 20*52 olup, 154 varak ve toplamda 308 sayfadan oluşmaktadır.

Niğde

3617: Niğde kazasının nüfus kayıtlarını içeren 3617 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu, ebadı ise 21*526 olup, 117 varak ve toplamda 234 sayfadan oluşmaktadır.

Sivas

2412: Sivas kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2412 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1259/M-1843 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltlessiz ve ebrusuz, ebadı ise 20*56 olup, toplamda 135 sayfadan oluşmaktadır.

2321: Sivas kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2321 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrusuz, ebadı ise 20*55 olup, 242 varak ve toplamda 484 sayfadan oluşmaktadır.

Yozgat

2112: Yozgat kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2112 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltlessiz ve ebrusuz olup ebadı ise yazmamaktadır. Toplamda 136 sayfadan oluşmaktadır.

2058:Yozgat kazasının nüfus kayıtlarını içeren 2058 numaralı nüfus defteri ön kapağa göre H-1256/M-1840 tarihli kayıtları içermektedir. Defter ciltli ve ebrulu olup ebadı ise yazmamaktadır. 117 varak ve toplamda 234 sayfadan oluşmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İÇ ANADOLU BÖLGESİNİN NÜFUS DEFTERLERİ İŞİĞİNDA HASTALIK / ENGELLİ DURUMU (1831-1846)

2.1 Aksaray Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Aksaray iline ait nüfus defterleri 3495-3496-3497-3503-3505-3508-3510 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. Bu defterler Kübra Apak tarafından "1840-1841 Tarihli Aksaray Nüfus Defterlerinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

2.1.1 3495 Numaralı Aksaray Merkez Kazası Nüfus Defter

Tablo 2.1:3495 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / EngelliŞahıslar ve Durumları

Mahalle-i Şeyh Hamid-i Veli Tabi-i Kasaba-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Diğeri Ebubekir veledi Cemal	Şabb-ı emred	A'ma	15	
2	48	Abdurrahman veledi Tülek İsmail	Orta boylu kumsal sakallı	Meczub	35	Derviş
3	59	Ömer veledi Abdullah	Kısa boylu aksakallı	Alîl	90	

Mahalle-i Sebil

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	Oğlu Mahmud	Kara sakallı	Meczub	35	
2	56	Diğeri Osman	Sabi	Sakat	8	
3	60	Oğlu Ömer	Sabi	Ahres	3	

Tablo 2.1: 3495 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

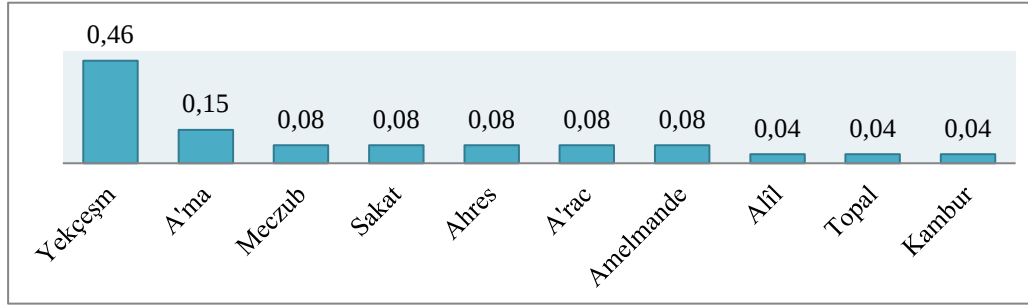
Mahalle-i Paşacık							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	35	Üvey karındaşı Hasan veledi Hasan	Ter bıyıklı	Sakat	30		
Mahalle-i Mirzabey							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	17	Hasan veledi Ahmed	Kısa boylu kırca sakallı	Topal	45	Molla/ Mahalle-i Mezkured e İmam	
Mahalle-i Bölcek							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	3	Mustafa veledi Hasan	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	60	Hafız / Mahalled e muhtar-ı sani	
2	13	Diğeri Süleyman	Şabb-ı Emred	A’rac	12		
Mahalle-i Tımarhane							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	17	Karındaşı Deruni İbrahim	Uzun boylu aksakallı	A’ma	75	Şeyh	
Mahalle-i Kızılca							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	28	Yeni Ali veledi Abdullah	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	35	Rençber	
2	52	Abdullah veledi Ali	Kır sakallı	A’rac	60	Rençber	
Mahalle-i Nakkaş							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	27	Abdullah veledi Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	30		
2	29	Abdurrahman veledi Hasan	Orta boylu kara sakallı	Kambur	45		
3	31	Halil veledi Osman	Uzun boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	30	Duhancı	
4	36	Diğeri Himmet	Sabi	Yekçeşm	3		

Tablo 2.1: 3495 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Teftiş							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	14	Ali veledi Himmet	Uzun boylu aksakallı	Yekçeşm	80		
2	22	Mehmed veledi Ahmed	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	20		
3	23	Mehmed veledi Ali	Kısa boylu aksakallı	Amelmande	80		
4	23	Diğer müste'ciriOsman veledi İbrahim	Aksakallı	Amelmande	65		
5	38	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Ahres	15		
Mahalle-i Sofiler							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	15	Karındaşı İsmail	Ter bıyıklı	Yekçeşm	18		
Mahalle-i Çerdiğın							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	22	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Yekçeşm	10		
Mahalle-i Şeyh Gaznevi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	1	Müste'ciri Mahmud veledi Numan	Uzun boylu aksakallı	A'ma	72		
Mahalle-i Karki							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	9	Bedeloğlu Mustafa veledi Ali	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	45		
2	13	Akoğlu Mehmed veledi Memiş	Orta boylu aksakallı	A'ma	45	Derviş	
3	57	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Yekçeşm	15		
4	76	Abdullah veledi Hasan	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	35	Çoban ²⁵	

²⁵ Kübra Apak, "1840-1841 Tarihli Aksaray Nüfus Defterlerinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017), 75-145

Şekil 2.1: 3495 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

2603 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 3495 numaralı Aksaray kazasına ait nüfus defterinde toplam 29 kişinin (% 1,11) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 12 kişi ile yekçeşm (%0,46) olmuş iken a'ma engeli 4 kişide (% 0,15), meczub hastalığı ise 2 kişide (% 0,08) görülmüştür. Ayrıca defterde ahres hastalık türü ile sakat, a'rac, amelmande, alil, topal ve kambur engel türlerinede rastlanılmıştır.

2.1.2.3497 Numaralı Aksaray Kazası Defteri

Tablo 2.2: 3497 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları
Karye-i Cevahlı (Obruk) Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Oğlu Ahmed	Şabb-ı emred	A'rac	12	Çiftçi
2	26	Keleşoğlu Mustafa veledi Süleyman	Orta boylu aksakallı	Amelmande	95	
3	35	Abdullah veledi Yunus	Orta boylu aksakallı	Amelmande	99	
4	45	Mehmed veledi Çaylakioğlu Ahmed	Orta boylu aksakallı	Amelmande	110	

Karye-i Akhisar Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Es-Seyyid Mehmed veledi Köse Ali	Kısa boylu kara sakallı	Mecruh	30	Çiftçi
2	8	Abdülkadiroğlu Hasan veledi Süleyman	Orta boylu aksakallı	Amelmande	95	
3	15	Caferoğlu Osman veledi Osman	Orta boylu aksakallı	Amelmande	80	Çiftçi
4	20	Bekir veledi Ali	Orta boylu aksakallı	Mecruh	100	

Tablo 2.2: 3497 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Karaköy Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Haşim Abdullah veledi	Kısa boylu aksakallı	Amelmande	80	Rençber
2	7	İsmail Süleyman veledi	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	75	Rençber

Karye-i İhlara

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Halil	Sabi	Mecnun	8	
2	9	Memiş veledi Abdülhalim	Kısa boylu aksakallı	Amelmande	78	
3	15	Değirmencioğlu Hasan	Orta boylu aksakallı	Amelmande	80	Çiftçi
4	19	Teklioğlu Osman veledi Memiş	Orta boylu aksakallı	Amelmande	80	
5	19	Oğlu Memiş	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	30	Çiftçi
6	21	Ali veledi Baba Ali	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	
7	30	Hüseyin veledi Abdülhalim	Orta boylu aksakallı	Amelmande	80	
8	32	Memiş veledi Kara Süleyman	Orta boylu aksakallı	Amelmande	70	Çiftçi
9	37	Oğlu Ahmed	Mürâhik	Ahres	12	Çiftçi
10	41	Mustafa veledi Eşekli Memiş	Orta boylu aksakallı	Amelmande	70	
11	43	Süleyman	Orta boylu aksakallı	Amelmande	70	
12	43	Oğlu Halil veledi Emin	Şabb-ı emred	Yekçeşm	15	Çiftçi
13	48	Süleyman veledi Celal	Orta boylu aksakallı	Amelmande	80	
14	50	Ali veledi Halil	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	85	
15	51	Mustafa veledi Süleyman	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	70	
16	52	Diğeri Hamza	Sabi	Yekçeşm	9	
17	61	Bekir veledi Ali	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	100	
18	71	Hasan veledi Veli	Uzun boylu kara sakallı	A'rac	45	Çiftçi
19	76	Feyzullahoğlu Hasan Hoca veledi İsa	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	90	

Tablo 2.2: 3497 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

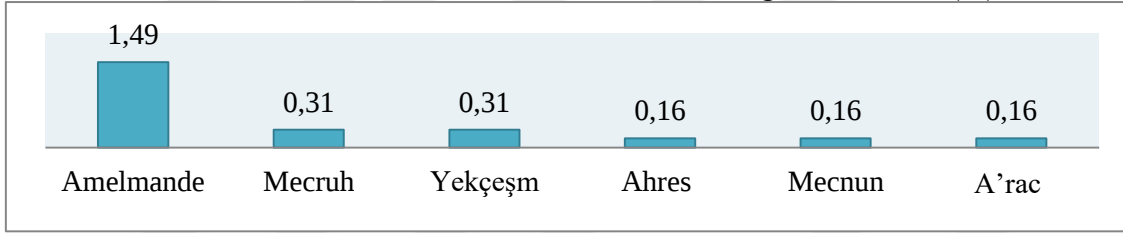
Karye-i Yuva Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Eşrefoğlu Ali veledi Eşref	Orta boylu kır sakallı	Mecruh	70	
2	18	Ciğercioğlu Hasan veledi Osman	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	35	Çiftçi
3	31	İbrahim veledi Abdioğlu Musa	Uzun boylu aksakallı	Mecruh	70	

Karye-i Bağalı Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	29	Karındaşı Mehmed veledi Hüseyin	Orta boylu kara sakallı	Ahres	35	Çiftçi ²⁶

Şekil 2.2: 3497 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

1274 erkek nüfusun kayıt edildiği 3497 numaralı Aksaray iline ait defterde 33 (%2,59) kişinin engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Engelli sayımında karşımıza en fazla 19 kişi ile amelmande engeli (%1,49) çıkmış iken 4 kişide hem mecruh hastalık türü hem de yekçeşm engeline (%0,31) sahip kimseler görülmektedir. Ayrıca defterde ahres ve mecnun hastalığı ile a'rac engel türünde mevcuttur.

²⁶ Apak, “Aksaray Nüfus Defterleri”, 145-180.

2.1.3 3496 Numaralı Aksaray Kazası Defteri

Tablo 2.3: 3496 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Karye-i Gerveli Tabi-i Liva-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	27	Hüseyin Hasan	veledi Orta boylu aksakallı	Amelmande	55		
Karye-i Mahmudlu Tabi-i Liva-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	3	Kılıçcıoğlu Hüseyin İsmail	veledi Orta boylu aksakallı	Amelmande	80		
2	4	Allâmoğlu İbrahim	veledi Orta boylu kara sakallı	Amelmande	40		
3	15	İslamoğlu Mustafa	veledi Orta boylu kır sakallı	Amelmande	50		
Karye-i Ilısu Tabi-i Liva-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	1	Hamurcuoğlu Ahmed	veledi Uzun boylu aksakallı	Amelmande	70		
2	16	Deli Ahmedoğlu Hüseyin Ahmed	veledi Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80		
Karye-i Gelegüle Tabi-i Liva-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	4	Ammisi Abdülfettah	veledi Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80		
Karye-i Eskenoz Tabi-i Liva-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	8	Ammisi Mustafa	veledi Orta boylu aksakallı	Amelmande	90		
Karye-i Yaprakhisar Tabi-i Liva-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	5	Diğer oğlu İbiş	Orta boylu kumral bıyıklı	Alilü'l-mizac	25		

Tablo 2.3: 3496 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Selime Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Deliibrahimoğlu Hasan veledi İbrahim	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	70	
2	12	Diğer oğlu Memiş	Şabb-ı emred	Yekçeşm	12	Çiftçi
3	47	Diğer oğlu Halil,	Şabb-ı emred	Yekçeşm	18	Çiftçi

Karye-i Göstük Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Oğlu Ahmed	Mürahilik	A'rac	12	

Karye-i Absarı Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Kılınçcioğlu Hanefi veledi Mustafa	Orta boylu aksakallı	Amelmande	100	
2	17	Çakıroğlu Hasan veledi Hüseyin	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	35	Çiftçi

Karye-i Mamasun Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Hadım Musa veledi İbrahim	Aksakallı	Amelmande	70	
2	20	Sahteoğlu Abdullah veledi Veliyeddin	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	60	Çiftçi
3	22	Diğer oğlu İbrahim	Sabi	A'rac	8	
4	26	Yeğeni Mehmed veledi Ali	Kara bıyıklı	Yekçeşm	22	
5	27	Celaboğlu Musa veledi Musa	Orta boylu aksakallı	A'ma	60	

Karye-i Gücinkaya Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karındaşı Mustafa veledi İsa		Yekçeşm	20	
2	6	Mustafa veledi Ömer	Uzunca boylu aksakallı	Amelmande	90	

Tablo 2.3: 3496 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Belısırma Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Hamza Yusuf veledi	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	
2	3	Ömer İbrahim veledi	Uzunca boylu aksakallı	Amelmande	80	
3	7	İsmail veledi Musa	Uzunca boylu aksakallı	Amelmande	80	
4	8	Emiroğlu Mustafa veledi Mehmed	Uzun boylu kır sakallı	A'ma	50	
5	8	Oğlu Mehmed	Sabi	A'rac	4	
6	10	Alipaşaoğlu Nasuh veledi Ali	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	70	

Karye-i Timürçi (Demirci) Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Karamehmedoğlu Memiş veledi Mehmed	Orta boylu aksakallı	Amelmande	60	
2	8	KöseömeroğluAbil	Orta boylu aksakallı	Amelmande	90	
3	8	Oğlu Ali	Orta boylu sarı sakallı	A'rac	30	Çiftçi
4	18	Karaahmedoğlu İbrahim veledi Ahmed	Orta boylu aksakallı	Amelmande	65	
5	28	İsmail veledi Mehmed	Orta boylu aksakallı	Amelmande	90	
6	28	Diğer oğlu Bekir	Sabi	A'rac	8	

Tablo 2.3: 3496 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Hacib Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Oğlu Osman	Ortaca boylu sarı sakallı	Yekçeşm	40	Çiftçi
2	17	Bostancıoğlu İbrahim veledi Mustafa	Orta boylu kır sakallı	A'rac	50	Çiftçi
3	20	İmamoğlu Mustafa veledi Memiş	Orta boylu aksakallı	Amelmande	70	
4	22	Diğer karındaşı Şaban	Sabi	Yekçeşm/Mecnun	6	
5	31	İbrahim veledi Veliyeddin	Orta boylu aksakallı	Amelmande	70	
6	33	Haliloğlu Osman veledi Osman	Kısa boylu aksakallı	Amelmande	70	
7	34	Südamanoğlu İbrahim veledi Hasan	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm A'rac	50	Çiftçi
8	47	Kelaosmanoğlu Ömer veledi Osman	Orta boylu aksakallı	Amelmande	80	
9	50	Şebaboğlu Hüseyin veledi Süleyman	Kısa boylu kır sakallı	Amelmande	75	Rençber
10	51	Bekir veledi Veliyeddin	Orta boylu aksakallı	Amelmande	75	

Karye-i Sorsofi Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Diğer karındaşı Ali veledi Mustafa		A'rac	14	
2	13	Bostancıoğlu Abdülkadir veledi Mustafa	Kısa boylu aksakallı	Yekçeşm Amelmande	70	
3	15	Çavuşoğlu Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	50	
4	15	Diğer oğlu Yunus		A'rac	15	Çiftçi
5	16	Hamzabeyoğlu Ahmed veledi Bekir	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	

Tablo 2.3: 3496 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Ağaçlı Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Kara Veliyeddin veledi Halil	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	
2	26	Çavdaroglu İbrahim veledi Hüseyin	Ortaca boylu aksakallı	Amelmande	70	
3	29	Oğlu Ömer	Ter bıyıklı	A'rac	20	
4	32	Hüseyin veledi Hüseyin	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	
5	37	Oğlu Osman	Mürahik	Masru'	12	
6	38	Karaoğlanın oğlu Abdülbâki veledi Abdülbâki	Kısa boylu aksakallı	Amelmande	80	
7	45	Hamzaoglu Yakub veledi Mehmed	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	
8	68	Mehmed veledi Ahmed	Uzun boylu kır sakallı	Amelmande	70	
9	69	Üvey oğlu Veli veledi Veli	Sabi	A'rac	9	
10	76	Gedik İbrahim veledi Ali	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	
11	78	Osman veledi İsmail	Orta boylu aksakallı	Amelmande	70	

Karye-i Ahurlu

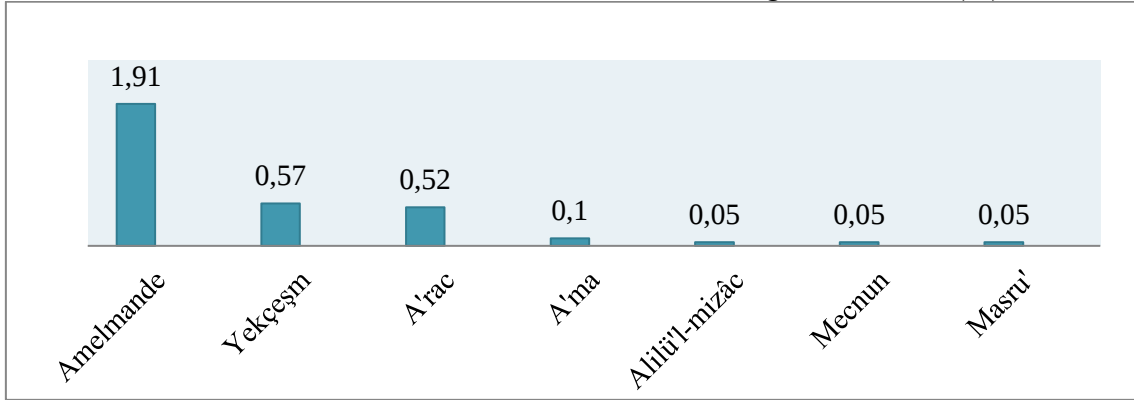
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Burun Hasan veledi Hamza	Orta boylu kır sakallı	Amelmande	70	
2	4	Celiloğlu Ahmed veledi Abdullah	Uzun boylu kır sakallı	Amelmande	80	

Karye-i Yağan Tabi-i Liva-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Veliyeddin veledi Bekdaş	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80	
2	5	Süleyman veledi Hasan	Uzun boylu aksakallı	Amelmande/ Yekçeşm	80	Çiftçi ²⁷

²⁷ Apak, "Aksaray Nüfus Defterleri", 180-237.

Şekil 2.3: 3496 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

3496 numaralı deftere toplamda 2096 nüfus kaydedilmiştir. Hastalıklı veya engelli kimselerin ise bu nüfusun içerisinde 65 kişide (%3,10) olduğu görülmüştür. Defter özelinde 3 kişide, 2 farklı hastalık / engel türü görülmüş toplam da 68 farklı durum karşımıza çıkmıştır. En çok görülen durumlardan biri olan ve 40 kişiden görülen amelmande (%1,91) engeli ile 12 kişinin yekçeşm (%0,57) ve 11 kişinin a'rac (%0,52) olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra a'ma engeli ile alilü'l-mizac, mecnun ve masru' gibi hastalık durumları da dikkat çekmektedir.

2.1.4 3508 Numaralı Eyyübili Kazası Defteri

Tablo 2.4: 3508 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Karye-i Sarıkaraman							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	2	Kösevelioğlu Veliye ddin veledi İbrahim	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	90	Çiftçi ²⁸	

Şekil 2.4: 3508 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

216 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 3508 numaralı Aksaray kazasına ait nüfus defterinde toplam 1 kişinin (%0,46) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiş olup engel türünün 1 kişide görülen amelmande (%0,46) olduğu anlaşılmıştır.

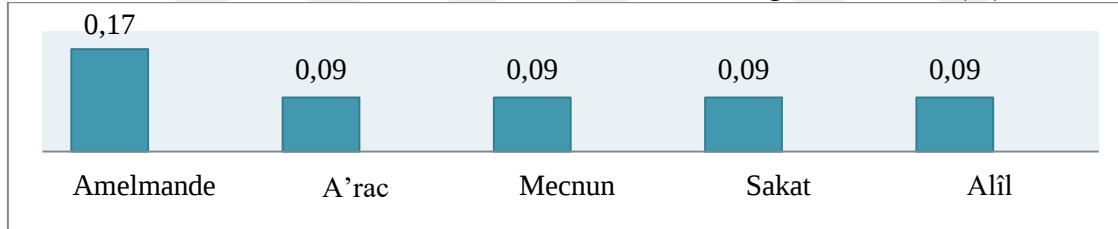
²⁸ Apak, “Aksaray Nüfus Defterleri”, 238-243

2.1.5 3505 Numaralı Ekecik Kazası Defteri

Tablo 2.5: 3505 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Şeref							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	21	Diğeri Ali		A'rac	35		
2	67	Karındaşı Mehmed	Kırca sakallı	Mecnun	50		
3	84	Ammizâdesi Timur	Aksakallı	Amelmande	80		
Mahalle-i İlgin Tabi-i Ekecik							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	1	Ammisi Mehmed Mehmed oğlu veledi	Kara sakallı	Amelmande	40		
2	119	Karındaşı Mikail	Müzellef sakallı	Sakat	30		
Mahalle-i Kılviran							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	75	Osman Osman veledi	Ora boylu kara sakallı	Alîl	60	Çiftçi ²⁹	

Şekil 2.5: 3505 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Aksaray kazasına ait 3505 numaralı defterde ise 1160 erkek nüfusun kayıtlı olduğu görülmüş, bu nüfus defterinde 6 kişinin (%0,52) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 2 kişi ile amelmande (%0,17) olmuştur. Bunun yanı sıra a'rac engellilik hali ile mecnun ve alîl hastalığı birer kişi (%0,09) ile deftere kayıt edilmiştir.

²⁹ Apak, “Aksaray Nüfus Defterleri”, 244-271.

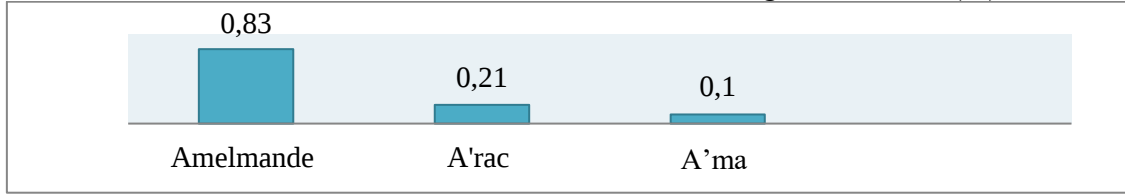
2.1.6 3510 Numaralı Koçhisar Kazası Defteri

Tablo 2.6: 3510 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Abdülaziz								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	48	Memiş Osman	veledi	Orta boylu kır sakallı		Amelmande	80	
Mahalle-i Hacı Hızır								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	İbrahim Mehmed	veledi	Orta boylu aksakallı		Amelmande	60	Muallim-i sıbyan
2	27	Hacıhızıroğlu Kadri	veledi Hızır	Ora boylu aksakallı		Amelmande	80	
Mahalle-i İlyas								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
	35	Kadıoğlu Osman	veledi Memiş	Orta boylu aksakallı		A'ma	70	Çiftçi
2	57	Yılankıranıoğlu Nabi	veledi Ali	Orta boylu aksakallı		Amelmande	80	
3	60	Hacıahmedlüoğlu Ahmed	veledi Abdullah	Orta boylu aksakallı		Amelmande	70	Rençber
Karye-i Çakınağıl								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Karcıoğlu Osman	veledi Abdurrahman	Orta boylu aksakallı		Amelmande	35	
2	15	Pederi Bekir	veledi Veliyeddin	Orta boylu aksakallı		Amelmande	90	
3	45	Dedesi Yusuf	veledi Osman	Aksakallı		Amelmande	100	
4	79	Çiloğlu Hüseyin	veledi Halil	Orta boylu kır sakallı		A'rac	50	Çiftçi
Karye-i Sarıyahşi								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	25	Diğeri Fettah		Şabb-ı emred		A'rac	10 ³⁰	

³⁰ Apak, “Aksaray Nüfus Defterleri”, 271-296.

Şekil 2.6: 3510 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

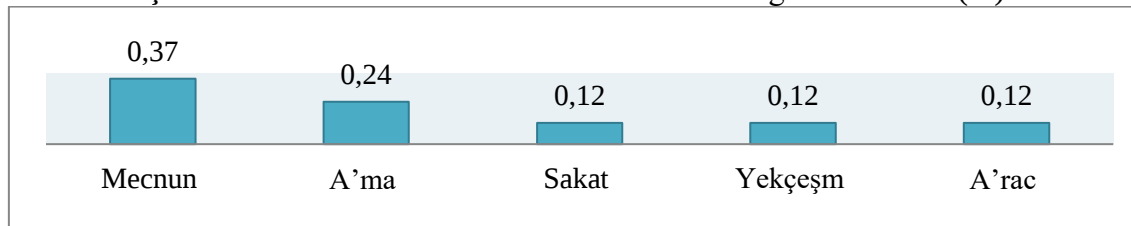
3510 numaralı nüfus defteri toplamda 963 kişiden oluşmaktadır. Bu nüfus içerisinde hastalıklı ve engelli kimselerin sayısının 11 kişi (%1,14) olduğu tespit edilmiştir. Kayıt edilen durumlardan 8 kişide amelmande engeli (%0,83), 2 kişide a'rac (%0,21) engelli durumu ve 1 kişide a'ma(%0,17) engeli durumu olduğu anlaşılmıştır.

2.1.7 3503 Numaralı Bulargı Derbendi Defteri

Tablo 2.7: 3503 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Alasakallı						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	Diğeri Musa	Sabi	Mecnun	1	
2	29	Mustafa veledi Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Sakat	50	
3	36	Karındaşı Osman		Mecnun	40	
Mahalle-i Köseli Tâbi-i Bulargı						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Diğer oğlu Osman	Sabi	A'ma	4	
2	83	Oğlu İsmail	Sabi	Mecnun	8	
3	87	Halil veledi Musa	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	35	Çiftçi
4	106	Oğlu Mehmed	Sabi	A'rac	6	
Mahalle-i Karabaşlı (Barabaşlı)						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Oğlu Habib	Şabb-ı emred	A'ma	13 ³¹	

Şekil 2.7: 3503 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

³¹ Apak, "Aksaray Nüfus Defterleri", 296-317.

821 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 3503 numaralı Aksaray kazası Bulargı Derbendine ait nüfus defterinde toplam 8 kişinin (%0,97) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Bu kimselerden 3 kişi mecnun (%0,37), 2 kişi a'ma (%0,24) engeline sahip iken sakat, yekçeşm ve a'rac engeline de birer kişide (%0,12) rastlanılmıştır.

2.2. Ankara Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden, Ankara iline ait nüfus defterleri 1737-1738-1762-1773-1791-1814 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. Bu defterlerin büyük çoğunluğu, Erdinç Şahin ve Mehmet Kayııcıoğlu tarafından "Osmanlı Nüfus Defterlerinde Ankara" başlığı ile cilt 1 ve cilt 2 olmak üzere kitap olarak yayımlanmıştır. Ayrıca 1774 numaralı defter, Hüseyin Çınar ve İsmail Kıvrım tarafından "1842 Tarihli Çubuk Kazası Nüfus Defteri" olarak kitap halinde yayımlanmıştır.

2.2.1 1737 Numaralı Ankara, Bala Nahiyesi Defteri

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Hacı Bayram-ı Veli Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	72	Halil	Kara sakallı orta boylu	Kör	65	
Şeyh İzzeddin Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Paşa	Orta boylu sarı sakallı	Yekçeşm	40	
2	24	Ömer	Uzun boylu kır sakallı	Topal	73	
Papani Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Oğlu Bekir		Çolak	12	
Bademli Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Oğulluğu İsmail		Sağır	5	Yetim
2	15	Oğulluğu Molla		Divane /mecnun	-	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Hacı Musa Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	İbrahim	Kır sakallı	Mecnun	29	
2	43	Abdullah	Top sakallı orta boylu	A'rac	53	
3	64	Abdullah	Orta boylu sarı sakallı	A'rac	44	Şeyh
4	67	Ahmed		Divane /Mecnun	20	
5	75	Osman	Orta boylu aksakallı	A'rac	60	Dikici
6	79	Oğlu Ahmed	Ter bıyık	A'rac	25	
Kayabaşı Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu İbrahim		Çolak	3	
2	33	Baloğlu Mehmed		A'ma	50	
3	35	Gök Ahmed Damadı İbrahim	Kara sakallı	A'rac	30	
Celal Kattani Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Cankatoğlu Mehmed	Aksakallı uzun boylu	Yekçeşm	60	
2	8	Ahmed	Aksakallı orta boylu	A'ma	90	
3	10	Kaffaroğlu Ahmed		Ahres	20	
Kattanin Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Oğlu Osman		A'ma	20	
2	134	Mehmed	Kara sakallı	Mecruh	45	
Gicek Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Mustafa		A'ma	26	
2	22	Kabasakaloğlu Salih	Aksakallı	A'ma	60	
3	27	Kabavezneoğlu İbrahim	Kara sakallı	Divane	40	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Balaban Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Abdurrahim	Çar-ebru	Mecruh	18	
Tiflis Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Zeynel		Hasta	14	
Ali Bey Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Kaynı İpik	Şabb	Topal	14	
2	18	Halil	Orta boylu kara sakallı	Topal	29	
3	20	Halil	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	60	
İmam Yusuf Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Tabii Ahmed Seyyid	Orta boylu kara sakallı	Mecruh	35	
2	14	Seyyid Ali	Aksakallı	Yekçeşm	80	Kıracı
Baklacı Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Kardeşi Ahmed		Topal	10	
2	21	Mehmed		Hasta	13	Dikici
3	23	Abdullah	Uzun boylu kır sakallı	Kör	50	
Muakaddem Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	88	Gökmen	Aksakallı uzun boylu	A'ma	65	
2	92	Şimşirli Osman	Uzun boylu kumral sakallı	Kör	55	
3	94	Oğlu Hasan		Sağır	15	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Öksüzce Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	57	Ali	Bıyıklı Şabb	A'rac	30	
2	67	Kardeşi Ahmed		Mecnun	10	
3	71	Oğlu İbrahim		Ahres	6	
4	75	Tellak Mustafaoğlu İbrahim		Mecnun	18	
5	91	Babaoğlu Hüseyin	Şabb	Yekçeşm	15	
6	99	Bekir	Kır sakallı	Topal	55	

Hallac Mahmud Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Seyyid Mehmed	Orta boylu	Yekçeşm	28	Hamurkâr

Kenevir Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Mustafa	Uzun boylu kır sakallı	Topal	50	

İbn Gökçe Mahallesi

Sıra No	Hane No	Adı	Fiziksel Özellikleri	Hastalık Engel Durum	Yaşı	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Salim		A'rac	12	
2	5	İsmail	Orta boylu	A'rac	15	Molla
3	6	Hasan	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	30	
4	8	Ali	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	35	Saka

Hatuniye Mahallesi

Sıra No	Hane No	Adı	Fiziksel Özellikleri	Hastalık Engel Durum	Yaşı	Diğer Özellikler
1	18	Ahmed	Uzun boylu kumral sakallı	Sağır	46	
2	19	Süleyman	Kır sakallı	Ahres	-	
3	23	Mehmed	Orta boylu	A'rac	47	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Pazar-1 Ganem Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Mustafa	Uzun boylu	Mecnun	26	
2	13	Mustafa	Orta boylu sarı sakallı	Topal	48	
3	14	İbrahim	Orta boylu aksakallı	Kör	60	

Çeşme Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Ali	Kumral sakallı	A'rac	40	
2	33	Kardeşi Abdullah		Sağır	9	
3	36	İlyas Çelebi	Sarı sakallı	A'ma	60	

Kureyş Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Mehmed		Mecnun	25	

Hacı Arap Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Oğlu İbrahim		Mecruh	-	
2	44	Kardeşi Mustafa		Yekçeşm	25	

Daraklı Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Ali		Yekçeşm	25	
2	46	Kavlak Hasan	Sarı sakallı	Kolsuz	50	
3	53	Mehmed Ali	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	45	

Misafir Fakih Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Ali		Kambur	18	
2	3	Şehabettin	Kır sakallı orta boylu	A'ma	45	
3	10	Hatib	Uzun boylu	Yekçeşm	40	
4	27	İncioğlu Hasan	Uzun boylu kara sakallı	A'ma	55	
5	29	Murtaza		Mecnun	28	Molla
6	37	Oğlu Mustafa		Mecruh	13	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Derun-1 Kale

Sultan Alaaddin Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Hüseyin	Matruş	Kör	25	Hademesi
2	14	İbrahim	Kısa boylu kır sakallı	A'ma	60	
3	36	Oğulluğu -		Ahres	9	
4	39	Hüseyin	Orta boylu	Kör	35	Lüleci

Hisar Dışı Derun-1 Kale

Divdiren Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	30	Oğlu Abidin		Yekçeşm	6	

Ahi Yakub Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Hüseyin	Orta boylu sarı sakallı	Topal	41	

Ahi Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Ahmed	Aksakallı	Mecnun	55	

Kızılbey Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Yeşil Mustafa	Uzun boylu kumral sakallı	A'ma	50	

Saracsinan Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Mustafa	Uzun boylu kır sakallı	A'ma	50	Duhancı
2	12	Mehmed	Orta boylu sarı sakallı	A'rac	42	Berber
3	26	Ali	Uzun boylu sarı sakallı	Yekçeşm	40	Irgad
4	50	Veli	Aksakallı	A'ma	65	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Yenice Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Osman		A'rac	5	
2	13	Oğlu Hasan		A'ma	9	

Yusufhabbaz Mahallesi

Sıra No	Hane No	Adı	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Seyyid Ömer	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	40	

Rüstem Naal Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Oğlu İbrahim		Sağır	6	

Ahitarra Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	İbrahim Çelebi	Kısa boylu	A'rac	25	Semerci

Botani Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Hüseyin	Kara sakallı orta boylu	A'rac	45	
2	13	Osman	Orta boylu sarı sakallı	Sağır	35	
3	18	Kaynı Halil	Bıyıklı	A'rac	25	
4	28	Tişrekli Ahmed	Aksakallı kısa boylu	A'ma	-	
5	32	Kardeşi Osman		Çolak	12	

Hacı Seyyid Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Hafız Efendi	Kısa boylu kara sakallı	Çolak	40	
2	8	Ebubekir	Kır sakallı kısa boylu	A'rac	55	
3	14	Osman	Kara sakallı	A'rac	45	Molla
4	24	Oğlu Emin		A'rac	8	
5	32	Oğlu Halil		A'rac	Sabi	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Hacendi Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Hacı Alioğlu İbrahim	Kara sakallı	A'rac	30	
2	18	Çadırcıoğlu İbrahim	Kır sakallı	A'rac	45	
3	23	İbrahim	Kara sakallı	Çolak	35	Bekçi
4	27	Oğlu İsmail		Mecnun	9	
5	51	Mehmed	Köse sakallı kısa boylu	Kör	30	Tekneci
6	53	Seyyid Ahmed	Orta boylu sarı bıyıklı	Çolak	30	
7	57	Mehmed	Kara sakallı orta boylu	Topal	40	Irgad
8	60	Seyyidoğlu Halil	Kır sakallı	Mecnun	-	Berber
Şemseddin Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	38	Oğulluğu Mehmed		A'rac	8	
2	46	Küçük Osman	Aksakallı	Mecruh	-	Irgad
Sabuni Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Oğlu İbrahim		Alîl	23	Hafız
2	25	Oğlu Mehmed		Alîl	10	
3	26	Oğlu Mehmed		A'rac	18	
4	43	Hasan Çelebi	Kır sakallı	Alîl	60	Derviş
5	50	Kıyıcı Osman	Kır sakallı kısa boylu	Topal	55	
Leblebici Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Mustafa Efendi	Uzun boylu aksakallı	Yekçeşm	60	
Kul Derviş Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	35	Oğlu Ali		Yekçeşm	30	Molla
2	54	Hasan	Orta boylu aksakallı	Kör	60	
3	62	Hasan	Uzun boylu kara sakallı	Topal	41	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Teke Ahmed Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Seyyid Emin	Kara bıyıklı	Masru'	35	
2	33	Oğlu Mustafa		Yekçeşm	25	
3	36	Raşid	Kara sakallı	Hasta	30	Molla

Hacıvaz Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	İbrahim Efendi	Aksakallı uzun boylu	Yekçeşm	66	
2	5	Oğlu Ahmed		Mecnun	6	
3	10	Babadayı	Sarı sakallı uzun boylu	Yekçeşm	50	

Borbacı Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	60	Kayınpederi -		A'ma	90	
2	62	Mehmed	Kara bıyıklı	A'rac	25	Kasab
3	80	Dervişsalihioğlu Ali		Mecnun	-	
4	82	Ahmed	Kara bıyıklı	A'rac	40	

Erzurum Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Meddahoglu Mehmed	Köse sakallı	A'rac	42	
2	18	Mustafa	Köse sakallı	A'rac	50	Lüleci
3	54	İbrahim		Mefluc	38	Yemenici
4	69	Mustafa	Kara bıyıklı	Yekçeşm	32	
5	73	-		Mefluc	50	Pekmezci
6	81	Mütevelli Osman		A'rac	31	
7	82	Koca		Mefluc	60	Aşçı
8	83	Aliefendioğlu Hasan		Yekçeşm	6	Yetim

Ahi Hacı Murad Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	69	Oğlu Ahmed		Yekçeşm	15	
2	78	Oğlu Hasan		Yekçeşm	15	
3	114	Mustafa		A'rac	16	Saka
4	123	Ali	Orta boylu sarı sakallı	A'rac	30	Tavukçu/ Kiracı
5	126	Oğlu Ahmed		A'rac	8	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Hacettepe Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Kardeşi Ali		A'rac	40	Molla
2	42	Hasan	Kır sakallı	Sağır	60	

İmaret Mahallesi

Sıra No	Hane No	Adı	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Saracoğlu Ali		A'rac	35	
2	64	Oğlu Mustafa		Topal	25	
3	88	Oğlu Mehmed		A'rac	4	
4	107	Araboğlu Çolak Halil		Alil	40	

Bala Nahiyesi

Beynam Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Yusuf	Bıyıklı matruş	Yekçeşm	25	
2	23	Oğlu Mehmed		Topal	3	Hacı

Dikmen Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Nasuhoğlu Hasan		A'rac	40	
2	15	Oğlu Abidin		Mecnun	6	

Hacılar Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	87	Hacıhaliloğlu Hasan		Topal	4	

Yozgat Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Pirlioğlu Seyyid Mustafa		Mecruh	40	
2	102	Kızılhasanoğlu Hüseyin		Yekçeşm	70	
3	124	Manavoğlu Abdullah		A'rac	60	
4	148	Kardeşi Ali	Kara sakallı	Mecnun	25	
5	149	Mehmed		Mecnun	15	
6	156	Mehmed	Kara sakallı	Yekçeşm	40	
7	164	Oğlu Hasan	Ter bıyıklı	Mecnun	20	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Yenişeyh Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	44	Hızıroğlu İsmail		A'rac	70	
2	69	Kardeşi (Ali'nin kardeşi) Tayyib		Mecnun	50	

Zülfazlı (Solfasol) Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Seyyid Mehmed		Yekçeşm	8	

Kurbağa Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Nazlıoğlu Mehmed		Mecnun	25	
2	43	Osmanoğlu Seyyid Ömer		Mecruh	35	
3	65	Oğlu Seyyid Ali		Yekçeşm	20	
4	74	Ekizoğlu Halil	Aksakallı	Mecnun	45	

Ortaköy Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Haliloğlu Seyyid Mehmed		Yekçeşm	70	
2	7	Oğlu Halil		Yekçeşm	30	
3	13	Musluoğlu Seyyid Ali		A'rac	60	

Kızılca Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	İbrahimioğlu Seyyid Abidin		Mecnun	80	

Bayındır Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Cebiroğlu Ahmed	Aksakallı	Kör	95	
2	14	Oğlu İbrahim		Mecruh	50	

Kıbrıs Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	36	Mahmudoğlu Ali		Yekçeşm	30	
2	45	Haliloğlu Seyyid Mehmed	Kara sakallı	A'rac	40	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Özağıl Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Abazaoğlu Seyyid Mustafa		A'ma	90	

Kılıçlar Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	22	İsa	Kara bıyıklı	Topal	27	
2	72	Ali	Köse kara sakallı	Topal	35	

Dereşeyh Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	65	Muradoğlu Mehmed	Aksakallı	Topal	70	
2	81	Çayıroğlu Mehmed	Kara sakallı	Topal	40	

Karapürçek Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Pidecioğlu İsmail oğlu Ahmed	Köse sakallı	A'rac	45	
2	22	Seyyid Edhem Ali	Kara sakallı	Mecruh	39	

Tekke Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	43	Alidedeoğlu Seyyid Ömer	Kır sakallı	Topal	50	
2	43	Oğlu Seyyid Ali		Mecruh	25	
3	53	Abbasoğlu Ömer		Yekçeşm	25	

Karahasan Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Hacıhasanoğlu İbrahim	Aksakallı	Mecruh	60	
2	21	Oğlu Ali		Yekçeşm	10	

Bahşılı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	32	Oğlu Seyyid Mehmed	Kara bıyıklı	Alîl	25	
2	85	Mısıroğlu Ömer	Aksakallı	Yekçeşm	55	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Hodar Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Kardeşi Halil	Ter bıyıklı	Mecruh	20	
2	42	Kıcıroğlu Tahir	Kara bıyıklı	Mecruh	25	
3	43	Abbasoğlu Osman	Kara sakallı	Yekçeşm	30	

Yakupabdal Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Bıyıkolu Seyyid Hasan	Aksakallı	Yekçeşm	80	
2	37	Oğlu Ömer		Yekçeşm	8	
3	38	Oğlu Hüseyin		Yekçeşm	8	

Mirahot Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Hasanoğlu Seyyid Salih	Aksakallı	Mecruh	70	

Karataş Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Kürdoğlu Musa	Kır sakallı	A'rac	60	
2	32	Abazaoğlu Ahmed	Kara sakallı	Çolak	27	

Kutlu Dügün Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Mustafabeşeoğlu Mustafa	Kumral bıyıklı	Yekçeşm	35	
2	10	Anaçoğlu Seyyid Osman	Kara bıyıklı	A'rac	30	
3	72	Hüseyin		A'rac	60	

Karakeçili Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	80	Kalaycıoğlu Mehmed	Aksakallı	A'ma	65	

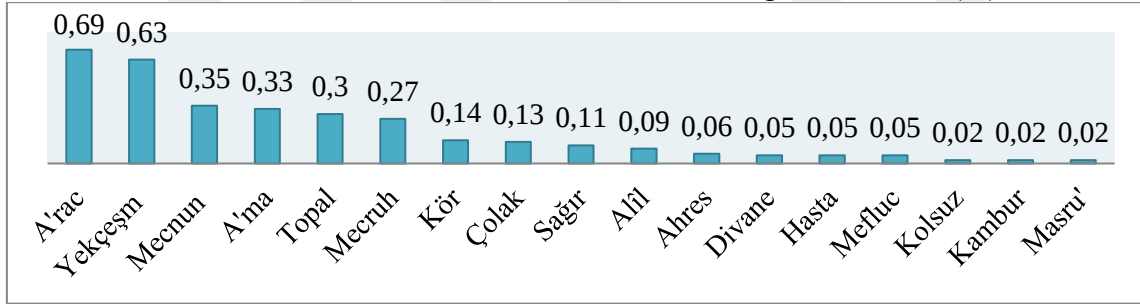
Kara Ahmedli Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Mehmed	Sarı sakallı	A'ma	35	

Tablo 2.8: 1737 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Ağcalı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Kardeşi İsmail	Kara bıyıklı	Çolak	29	
Deliler Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Mustafaoğlu Seyyid Halil	Kumral bıyıklı	A'rac	40	
2	26	Koca Mehmed	Aksakallı	Alîl	95	
3	28	Seyyid Hasan	Aksakallı	A'ma	75	
4	28	Oğlu Hüseyin	Kara sakallı	Mecruh	40	
Kuşçualı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Süleymanoğlu Seyyid Mehmed	Kara sakallı	Yekçeşm	40	
2	18	Hüseyinoğlu Ali	Kır sakallı	A'ma	60	Hafız
3	71	İmamoğlu Ali		Mecruh	20 ³²	

Şekil 2.8: 1737 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Ankara kazası, Bala nahiyesine bağlı mahalle ve karyelerdeki erkek nüfusun kaydının tutulduğu 1737 nolu deftere 6338 erkek nüfus yazılmıştır. Bunlar içreisinden 207 kişide (%3,27) muhtelif hastalık / engel durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Defter özelinde 2 kişide çift hastalık görülmüş olup, toplam 209 durum ortaya çıkmıştır. A'rac engelli durumu 44 kişi (%0,69) ile defterde en fazla görülen engellilik çeşididir. 40 kişide yekçeşm engelliliği (%0,63), 22 kişide mecnun hastalık hali görülür iken, topal, kör, sağır, divane ve kolsuz gibi sair durumlarda deftere kaydedilmiştir.

³² Erdinç Şahin, Mehmet Kayııcıoğlu, *Osmanlı Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt - 1* (Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi Yayınevi, 2016), 52-261.

2.2.2 1738 Numaralı Bala, Süfla Kasabası Defteri

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Bahşılı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu İsmail	Ter bıyık	Mecruh	20	
2	41	Çolpaoğlu Halil	Kara sakallı	Mecruh	45	
3	45	İbişoğlu Seyyid Süleyman	Kara sakallı	Mecnun	-	
4	48	Velibeyoğlu Mehmed	Kara sakallı	Mecruh	-	
5	85	Mısıroğlu Ömer	Aksakallı	Yekçeşm	55	
Hodar Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	43	Kıcıroğlu Tahir	Matruş	Mecruh	25	
2	44	Araboğlu Osman	Kara sakallı	Yekçeşm	30	
3	47	Cumaoğlu Ahmed	Kır sakallı	Mecruh	60	
Kurbağa Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	43	Osmanoğlu Seyyid Ömer	Kara sakallı	Mecruh	35	
2	72	İkizoğlu Halil	Aksakallı	Mecnun	45	
3	85	Nazoğlu Osman	Aksakallı	A'ma	100	
Ortaköy Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Haliloğlu Seyyid Mehmed	Aksakallı	Yekçeşm	70	
2	8	Oğlu Halil		Yekçeşm	30	
3	13	Musluoğlu Seyyid Ali	Kara sakallı	A'rac	60	
4	13	Oğlu Mustafa	A'rac		15	
5	21	Kardeşi Yusuf		Mecruh	3	
Kızılca Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	10	İbrahimioğlu Seyyid Abidin	Aksakallı	Mecnun	80	
2	27	Emiroğlu Seyyid Mehmed	Kara sakallı	A'rac	60	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karakeçili Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	94	Kalaycıoğlu Mehmed	Aksakallı	A'ma	65	
Karaahmetli Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Mahmudoğlu Seyyid Veli	Sarı sakallı	A'ma	35	
2	50	Kürkçüoğlu Hasan	Kara sakallı	Mecnun	45	
Hacılar Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	114	Hacıhaliloğlu Hasan	Kara sakallı	Topal	40	
Beynam Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Yusuf	Matruş	Yekçeşm	25	
2	25	Oğlu Mehmed		Topal	3	Hacı
3	43	Ebubekiroğlu Ahmed		Çolak	35	
Dikmen Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Nuhoğlu Hasan	Kara sakallı	A'rac	40	
2	15	Oğlu Abidin		Mecnun	6	
3	27	Mustafa	Aksakallı	Yekçeşm	70	
4	34	Bilaloğlu Babaoğlu	Kara sakallı	Ahres	22	
Kıbrıs Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	27	Gödelioğlu Seyyid Hüseyin	Aksakallı	A'rac	80	
2	32	Gülcüoğlu Seyyid Abdullah		Yekçeşm	45	
3	34	Oğlu Ali		A'rac	10	
4	44	Haliloğlu Seyyid Mehmed	Kara sakallı	A'rac	40	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Özağl Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Abazaoğlu Seyyid Mustafa	Aksakallı	A'ma	90	

Bayındır Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Dede'ninoğlu Abidin		A'rac	4	
2	12	Ceberoğlu Ahmed	Aksakallı	A'ma	95	
3	13	Oğlu İbrahim		Mecruh	50	
4	24	Gedikoğlu Hasan	Aksakallı	Mecruh	80	

Ağcalı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Kardeşi İbrahim		A'rac	11	
2	8	Kardeşi İsmail	Matruş	Çolak	20	
3	11	İsaoğlu Ali	Kara sakallı	Amelmande	85	

Deliler Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Mustafa(oğlu) Seyyid Halil	Matruş	A'rac	25	
2	28	Seyyid Hasan	Aksakallı	A'ma	85	
3	28	Oğlu Hasan		Mecruh	30	

Kuşçualı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Süleymanoğlu Mehmed	Kara sakallı	Yekçeşm	40	
2	20	Hüseyinoğlu Ali	Kır sakallı	A'ma	60	Hafız
3	71	İmam Alioğlu Ali		Mecruh	20	
4	72	Kantemiroğlu Bekir		Mecruh	8	

Karaali Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	42	Alioğlu Musa	Aksakallı	Amelmande	80	
2	51	Köseoğlu İsmail	Aksakallı	Amelmande	90	
3	56	Hasanoğlu İbrahim	Köse sakallı	Mecruh	55	
4	60	Ömeroğlu Süleyman	Köse sakallı	Mecruh	40	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Kutludüğün Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Mustafaoğlu Mustafa	Matruş	Yekçeşm	35	
2	11	Anaçoğlu Seyyid Osman	Matruş	A'rac	30	
3	34	Kanberoğlu Seyyid Ömer	Aksakallı	A'rac	60	
4	38	Kuruosmanoğlu Hasan	Kara sakallı	Mecnun	55	
5	39	Oğlu Seyyid Halil		Mecruh	10	
6	44	Alikocaoğlu Seyyid Ali		Mariz	10	
7	78	Hüseyin	Kır sakallı	A'rac	60	
8	86	Oğlu Mustafa		Mecnun	20	

Evciler Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	Kürdabdullahoğlu Ali	Sarı sakallı	Mecruh	45	

Çavuşlu Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Haydaroğlu Mustafa		Mecnun	35	

Kömürcü Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Ahmed		Mecruh	8	
2	9	Dedeoğlu Seyyid Osman	Kara sakallı	Topal	40	

Kılıçlar Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	İsaoğlu Halil	Kara bıyıklı matruş	Topal	27	
2	66	Ali	Köse sakallı	Topal	5	

Dereşeyh Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	65	Muradoğlu Mehmed	Aksakallı	Topal	70	
2	82	Çayıroğlu Mehmed	Kara sakallı	Topal	40	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Nenek Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	24	Alioğlu Seyyid Süleyman	Matruş	Mecruh	25	
Karapürçek Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Bidecioğlu Süleyman	Aksakallı	Mecruh	65	
2	3	Bidecioğlu İsmail'in oğlu Ahmed	Köse sakallı	A'rac	45	
3	23	Edhemoğlu Seyyid Ali	Kara sakallı	Mecruh	45	
Yozgat Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Pirlioğlu Seyyid Mustafa	Kara sakallı	Mecruh	40	
2	48	Oğlu Seyyid Mehmed		Mecnun	20	
3	54	Eskizağralı Seyyid Mehmed		A'rac	30	
4	63	Mollamehmetoğlu Ali	Köse sakallı	Mecruh	25	
5	101	Alioğlu Mehmed	Kır sakallı	A'ma	50	
6	106	Kızılhasanoğlu Hüseyin	Aksakallı	Yekçeşm	70	
7	117	Gamgamoğlu Bekir	Kara sakallı	A'ma	50	
8	128	Manavoğlu Abdullah	Aksakallı	A'rac	60	
9	153	Kardeşi Seyyid Ali	Kara sakallı	Mecnun	25	
10	154	Mehmed	Orta boylu şabb-1 emred	Mecnun	15	
11	161	Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	40	
12	169	Oğlu Hasan	Ter bıyık	Mecnun	20	
Yenişeyh Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Oğlu Halil	Ter bıyık	Çolak	18	
2	33	Mahmudoğlu İbrahim	Aksakallı	Topal	70	
3	69	Kardeşi Tayyib		Mecnun	50	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Solfasol Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	8	
2	20	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	8	
3	31	Oğlu Mustafa		A'rac	12	

Hasanoğlan Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Seyyid Hasan		Mecruh	-	
2	10	Yanıkoğlu Halil	Kır sakallı	Yekçeşm	50	

Çiftlik Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Paşaoğlu Salih	Kara sakallı	Mecnun	40	

Yakubabdal Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Bıyıkoglu Seyyid Hasan	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	70	
2	9	Oğlu Seyyid Hasan	Kara sakallı	A'rac	35	
3	26	Kardeşi İsmail		Mecruh	8	
4	38	Emiryusufoğlu Seyyid Ali	Aksakallı	Mecruh	45	
5	40	Oğlu Hüseyin		Yekçeşm	8	

Mirahor Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Hasanağaoğlu Salih	Aksakallı	Mecruh	70	

Karataş Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Zeynel		Yekçeşm	10	
2	32	Abazaoğlu Ahmed	Kara sakallı	Çolak	25	
3	56	Hasanoğlu İbrahim	Köse sakallı	Mecruh	55	
4	60	Ömeroğlu Süleyman	Köse sakallı	Mecruh	40	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Çavuşlu Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Abbasoğlu Seyyid Ömer	Bıyıklı	Yekçeşm	25	
2	22	Mustafaoğlu Veli	Aksakallı	Mecruh	65	
Karacahasan Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Kardeşi Ali	Tıraş	Yekçeşm	40	
2	11	Emirhasanoğlu Ömer	Aksakallı	Amelmande	90	
3	13	Hacıhüseyinoğlu İbrahim		Mecruh	60	
4	20	Oğlu Seyyid Ali		Yekçeşm	11	
Hisarköy Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Alidedeoğlu Minnet	Kara sakallı	Mecruh	30	
Bacı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	53	Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	Mecruh	40	
Hacıtuğrul Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	27	Oğlu Ali		Topal	Sabi	
2	40	Osman	Orta boylu sade-ru	Meczub	15	
Şabanözü Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu İbrahim		Yekçeşm	28	
2	22	Oğulluğu Mehmed		Yekçeşm	Sabi	
3	53	Süleyman	Kara sakallı	Çolak	45	
4	59	Hatiboğlu Ömer	Kır sakallı	A'rac	58	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Müsellem Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Oğlu Hasan	Ter bıyık	Mecruh	15	
2	22	Halil	Aksakallı	A'ma	70	
Hızırşeyh Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Hüseyin		A'ma	20	
Elçi Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Mahmud	Uzun boylu	A'ma	30	
Anayurd Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Ali		A'rac	Sabi	
Gökler Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Oğlu Abdi		Topal	22	
2	17	Ömer	Orta boylu	Yekçeşm	47	
3	25	Veliyüddin	Orta boylu kumral sakallı	Topal	38	
4	26	Oğlu Ali	Köse sakallı	A'rac	27	
5	39	Süleyman	Kısa boylu köse sakallı	Meczum	25	
Kayı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Ebubekir	Orta boylu sarı sakallı	Yekçeşm	35	
Cemşid Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	40	
Saraycık Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Ali	Orta boylu kır sakallı	Çolak	50	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Eymirhan Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Halil	Sarı bıyıklı	Yekçeşm	26	
2	10	Oğlu Ahmed		Topal	20	

Sincan Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Mustafa	Kısa boylu kır sakallı	Topal	50	
2	15	Kardeşi Hüseyin		Topal	16	
3	18	Mustafa	Uzun boylu kara sakallı	Topal	32	
4	23	Kardeşi Halil		Topal	Sabi	

Peçenek Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Oğlu Osman		Çolak	Sabi	
2	18	Babaoğlu	Uzun boylu kır sakallı	A'ma	55	

Yapracık Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Mustafa	Kara sakallı	A'rac	32	
2	10	Oğlu Hasan		A'rac	15	
3	11	Kardeşi Mehmed		Maraz	Sabi	
4	12	Amcaoğlu Musa	Ter bıyık	Maraz	18	

Yukarıburunucu Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Ali	Orta boylu kır sakallı	Topal	60	

Aşağıburuncu Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Hüseyin	Orta boylu köse sakallı	Topal	40	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Ballıkuyumcu Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Murad	Uzun boylu kara sakallı	Topal	50	
2	12	Hasan	Orta boylu kır sakallı	A'ma	45	
Alagöz Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Kardeşi Mevlüd		Yekçeşm	-	
Hisarlıkaya Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	15	
2	16	Seyyid	Sarı bıyıklı	A'ma	28	
3	17	Oğlu Cafer		Yekçeşm	Sabi	
Şeydalı(Şehidali) Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Ali	Aksakallı	Topal	70	
2	12	Oğlu Hamza		Yekçeşm	Sabi	
3	16	Yeğeni Mustafa	Sarı bıyıklı	Topal	25	
4	23	Ali	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	40	
Dodurga Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	22	Ahmedoğlu İbrahim	Kumral sakallı kumral bıyıklı	Alîl	38	
Kutugın Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Oğlu Seyyid Mehmed		Yekçeşm	Sabi	
Çakırlar Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Derviş	Orta boylu aksakallı	A'ma	80	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Lodumu Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Hüseyin	Orta boylu kara sakallı	Çolak	40	
Çavundur Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Mehmed	Sade-ru	Alîl	-	
Tahir Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Mustafa		Topal	16	
2	3	Osman	Uzun boylu kır sakallı	A'ma	65	
Macun Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğulluğu Mehmed		Alîl	-	
Susuz Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Halil		Ma'zur	-	
2	8	Oğlu Hamza		Mecnun	-	
3	33	Mustafa	Uzun boylu	Topal	23	
Karacakaya Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	45	
2	8	Dede	Orta boylu kara sakallı	A'ma	80	
3	10	Yeğeni İsmail	Sarı sakallı	Çolak	30	Molla
Yuva Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Mustafa	Orta boylu sarı sakallı	A'rac	35	
2	6	Osman	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	60	
3	15	Oğlu Hasan		Yekçeşm	20	
4	32	Oğlu Ali		Masru	Sabi	
5	34	Kardeşi Hüseyin		A'rac	30	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Yakacık Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	32	Ali	Orta boylu aksakallı	Meczub	70	

Ovadenler Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Kardeşi Hasan		Yekçeşm	25	

Ovacık Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu İbrahim		A'rac	-	
2	14	Oğlu Hüseyin		Çolak	Sabi	
3	17	Kamberoğlu Ömer	Sarı sakallı	Topal	57	
4	24	Hüseyin	Sarı sakallı	Topal	40	
5	31	Ali	Kısa boylu kara bıyıklı	Mecruh	-	

Bavlum(Bağlum) Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	30	Oğlu Ali	Ter bıyık	Topal	22	
2	32	Oğlu Ali		Çolak	15	
3	34	İbrahim		Mecruh	Sabi	
4	37	Hasan	Orta boylu aksakallı	A'ma	60	
5	71	Yunusoğlu Ali	Köse sakallı	Mecruh	45	
6	78	Hasan	Aksakallı	Topal	60	
7	87	Oğlu(Mustafa'nın oğlu) İbrahim		Mecnun	Sabi	
8	99	Feyzullah	Kara bıyıklı	Mecruh	35	

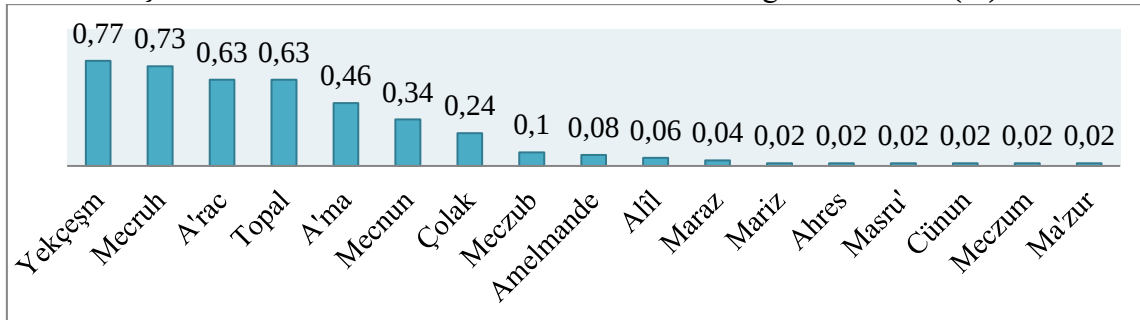
Hacıabdipaşazade Çiftliği

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Ömer	Kumral bıyıklı	A'rac	28	

Tablo 2.9: 1738 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karakosun Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Kardeşi Halil	Ter bıyıklı	Mecnun	20	
2	7	Oğlu Ali	Ter bıyık	A'rac	22	
3	8	Mehmed	Aksakallı	A'ma	70	
4	9	Oğlu Halil		A'rac	Sabi	
5	11	Yeğeni Salih		A'ma	25	
6	17	Oğlu İbiş		Yekçeşm	30	
7	18	Oğlu Dede	Kara sakallı	Meczub / A'rac	30	
8	18	Oğlu İbrahim		Meczub / A'rac	-	
Balgad Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Hüseyin	Kara sakallı	Topal	35	
2	5	Oğlu Ahmed		Topal	Sabi	
Pusaklar Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Ali		Çolak	Sabi	
2	6	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	30	
3	7	İsmail	Kumral sakallı	Yekçeşm	48	
4	8	Memiş	Aksakallı	A'ma	65	
5	8	Oğlu Mustafa	Ter bıyık	Cünun	22	
6	11	Oğlu Mehmed		Topal	Sabi	
7	20	Amcaoğlu İbrahim		Meczub	25	
8	25	Salih	Köse sakallı	Topal	32	
9	29	Ali	Aksakallı	A'ma	70	
10	29	Kardeşi Mehmed		Yekçeşm	24	
11	30	Kardeşi Halil		Topal	22 ³³	

Şekil 2.9: 1738 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

³³ Şahin, Kayııcıoğlu, *Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt – 1*, 264-432.

5049 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 1738 numaralı Ankara sancağı Bala, Süfla Kasabasına ait nüfus defterinde toplam 210 kişinin (%4,32) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Defter özelinde 2 kişide çift hastalık / engel durumu görülmüş olup toplam 212 çeşit duruma rastlanılmıştır. Engelli kimselerin en fazlası 39 kişiyle yekçeşm (%0,77) olmuştur. Bunun yanı sıra mecruh hastalık durumu 39 kişide (%0,73), a'rac ve total engellilik durumu 32 kişide (%0,63) görülmüştür. Ayrıca defterde a'ma,çolak, amelmande engel hali ile alil gibi sair hastalık durumları da dikkat çekmektedir.

2.2.3 1762 Numaralı Ayaş, Murtazabad, Süfla Nahiyesi Defteri

Tablo 2.10: 1762 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Ayaş Kazası						
Cami-i Atik Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Deliosmanoğlu Hacı		Mecnun	30	
2	26	Fethullah	Kır sakallı	Alil	60	
3	41	Mehmed		Alil	80	Molla
4	43	İsmail		Topal / Alil	-	
5	62	Abdurrahman		Ahdeb	50	İmam
Ferruhfakih Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Bekir Efendi	Kara sakallı	Alil	40	İmam
2	16	Ahmet		Topal / Amelmande	-	
3	20	Veznedaroğlu Ahmed		Alil	-	
4	26	Emir		Topal / Alil	50	
5	42	Kara Hüseyin		Alil	-	
6	49	Hacı Dede oğlu İbrahim	Kır sakallı	Mecruh	60	
7	54	Oğlu Osman		Alil	25	
Derviş İmam Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	37	Ahmed	Aksakallı	Kambur	55	
2	52	Ağcavıranlı Hüseyin	Kara bıyıklı	Alil	25	
3	55	Sancakdar	Kır sakallı	Topal	60	
4	58	Musa Dayı	Kır sakallı	Çolak	70	

Tablo 2.10: 1762 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

İbn-i Ömer Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Emin	Kara sakallı	Kör	35	
2	22	Hacıkerimoğlu İbrahim	Kara sakallı	Mecruh	45	Molla
3	47	Çolak Musa		Amelmande	30	
4	53	Mahmud usta		Alîl	60	
5	55	Oğlu -		Alîl	-	
6	60	Sağıroğlu Ali		Amelmande	-	

Hacımeme Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Emir Osman		A'ma	80	
2	14	Oğlu Ahmed		Mecnun	40	
3	43	Bereketli Hasan	Kara sakallı	Alîl	50	
4	67	Dedeoğlu Ali		Mecnun	30	
5	80	Oğlu Osman		Yekçeşm	30	
6	90	Kadir	Kara sakallı	A'rac	30	
7	96	Hasan Koca		A'ma	80	

Hacıveli Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	41	Nunuoğlu Mustafa		Topal	30	
2	44	Sadık oğlu Mustafa		Alîl / Amelmande	-	
3	72	Bostanoğlu Ahmed		Alîl	60	
4	73	Yeğeni Hamza oğlu Ali		Alîl	-	
5	88	Koca oğlu İsmail		A'ma	70	

Hacıreceb Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Oğlu Osman		Mecruh	-	
2	15	Kardeşi Ali		A'ma	-	
3	28	Mehmed Efendi	Kır sakallı	A'ma	50	
4	29	Oğlu Mehmed	Bıyıklı	Alîl	35	
5	45	İsmail		A'ma	70	Hacı
6	66	Oğlu Osman	Kara sakallı	Yekçeşm	-	
7	74	Oğlu Ahmed		Dilsiz	-	
8	81	Çakırbacaklı -		A'ma	-	

Tablo 2.10: 1762 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Şeyh Muhiddin Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Sinanoğlu Satılmış		A'ma	50	
2	28	Kardeşi Halil		Yekçeşm	-	
3	32	Kardeşi Mustafa		Mecnun	20	
4	33	Oğulluğu Mehmed		Mecnun	20	
5	34	Yabanabadlı Ahmed		A'rac	-	
6	37	Boyacıoğlu Mustafa	Kır sakallı	Alîl	60	
7	38	Alipiroğlu Salih	Sakallı	Mecnun	20	
8	57	Yeğeni -		Mecnun	-	
9	61	Kulaksızoğlu Halil	Kır sakallı	Alîl	55	

Yeregözü Kasabası Tabi-i Ayaş

Kayran Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Mustafa		Alîl	4	

Mahkeme Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Ali		Alîl	-	
2	19	Kabadağın Hüseyin		Alîl	-	
3	22	Oğlu Ali		Alîl	-	

Düzoğlu Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Hacı Şaban oğlu Çelebi		Alîl	-	

Öbükbaşı Mahallesi.

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Yusumoğlu Ali		Alîl	-	
2	9	Oğlu Seyyid		Alîl	-	

Cuma Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Mehmed		Alîl	-	
2	20	Oğlu İbrahim		Alîl	-	
3	30	Oğlu Hacı		Alîl	-	

Tablo 2.10: 1762 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Ayvalı Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Abdullah		Alîl	-	
2	3	Oğlu Halil		Alîl	-	
3	15	Kardeşi Mehmed		Alîl	-	
4	16	Davudoğlu Osman		Alîl	-	
5	21	Aligüllüoğlu Hasan		Alîl	-	
6	21	Oğlu İsmail		A'ma	-	
7	24	Hafızınioğlu Abdullah		Alîl	-	
8	28	Selvaroğlu Mehmed		Alîl	-	
9	36	Mehmed oğlu İsmail		Alîl	-	Hacı

Dere Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Osman Koca		Alîl	-	

Basayaş Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Osman		Topal	9	

Oltan Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Topal Ali oğlu Ali		Alîl	-	
2	24	Kardeşi Mehmed		Alîl	-	

Uğurçayırı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Hüseyinoğlu Hüseyin		Alîl	-	

Melal Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Oğlu Hasan		Alîl	-	

Bayram Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Ahmed		Topal	50	

Tablo 2.10: 1762 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Tiske Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Osman		Alîl	-	
2	16	Oğlu Hüseyin		Alîl	-	
3	19	Mustafaoğlu Ali		Alîl	-	

Çukurvıran Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Cafer		Alîl	-	
2	11	Topal -		Alîl	-	İmam

Başbereket Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	27	Karaköylü Hasan		Alîl	-	
2	32	Topal Ahmed		Alîl	-	

Başcanıllı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	37	Kardeşi Hüseyin		Alîl	-	
2	39	Kardeşi Osman		Alîl	-	

Kazdarlı (Dastarlı) Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	29	Oğlu -		Alîl / Topal	-	
2	46	Musa Koca		Kör / Alîl	-	
3	67	Süleyman		Alîl	-	

Örencik Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Hasan		Alîl	-	Molla
2	45	Emin		Alîl	-	Molla
3	64	Ömer		Alîl	-	Molla

Murtazaabad Kazası Tabi-i Liva-i Ankara

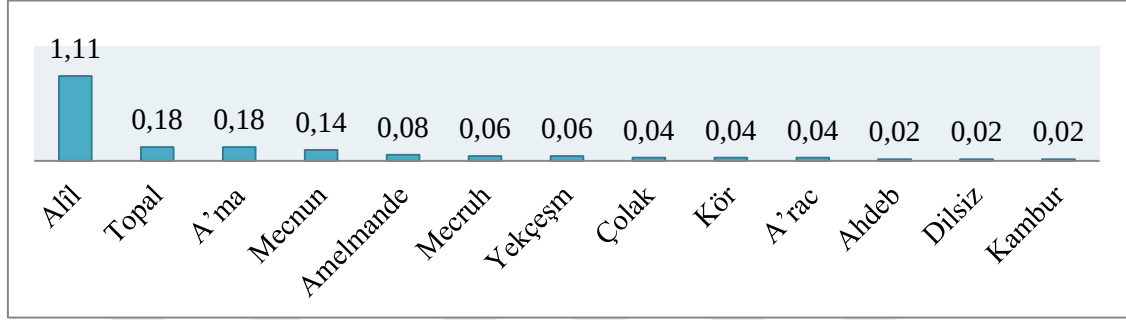
Örencik Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Hasan	Uzun	Çolak	45	

Tablo 2.10: 1762 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Soğucak Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Süleyman		Topal	51 ³⁴	

Şekil 2.10: 1762 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

5025 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 1762 numaralı Ankara iline bağlı nüfus defterinde toplam 94 kişinin (%1,87) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca defter özelinde 6 kişide çift hastalık/ engel durumu görülmüş, toplam sair durum 100 olmuştur. Defterde en fazla görülen durumlardan hastalıklı olanı 56 kişiyle alil (%1,11) olmuş iken 9 kişide görülen topal ve a'ma (%0,18) engel durumu da dikkat çekmiştir. Defterde mecnun, mecruh hastalık durumları ile amelmande, yekçeşm gibi engel durumları da karşımıza çıkmıştır.

2.2.4 1773 Numaralı Çubukabad Kazası Defteri

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Aşağıçavundur Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Mustafa oğlu Mustafa	Orta boylu	Alil	60	
2	37	Oğlu Hüseyin		A'rac	10	
3	43	Oğlu Abdulkasım		Mecruh	26	

³⁴ Erdiñ Şahin, Mehmet Kayııcıoğlu, *Osmanlı Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt - 2* (Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi Yayınevi, 2016), 74-156

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Deliviran Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Hüseyin		Alîl	-	
2	16	Kardeşi Hasan	Uzun boylu kara sakallı	Alîl	30	
3	18	Ahmed oğlu Ali	Orta boylu kır sakallı	Alîl	50	
4	37	Oğlu Hüseyin		Alîl	11	
Dana Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Hüseyin oğlu Hamza	Orta boylu kara sakallı	Ahres	40	
2	13	Oğulluğu Emiroğlu Ömer oğlu Ali		Ahres	6	
Emirler Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Mehmed	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	35	
2	13	Mehmed oğlu Yusuf	Orta boylu kara sakallı	Topal	36	
3	17	Mollamehmedoğlu Mustafa	Kısa boylu kara sakallı	A'rac	55	
Mahmudoğlan Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Oğlu Hüseyin	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	35	
Yukarı Çavundur Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	40	Oğlu Ali	Uzun kara sakallı	A'rac	35	
2	47	Kardeşi Ahmed		A'rac	10	
3	58	Oğlu Hüseyin		Alîl	6	
4	59	Topalustaoğlu Hasan	Kısa boylu kır sakallı	Mefluc	49	
Hacılar Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Bekiroğlu Hasan		Mefluc	95	

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Nusretler Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Kardeşi Hüseyin	Uzun boylu şabb	Alîl	18	

Kızılviran Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Zeyneloğlu Ahmed oğlu Ali	Uzun boylu kara sarı sakallı	Sağır	45	

Ahır Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Şaban	Orta boylu kara sakallı	Meczub	30	
2	12	Oğlu Ömer	Kısa boylu az sakallı	Alîl	25	
3	24	Demircioğlu Ali oğlu Hasan	Orta boylu A'ma aksakallı		81	
4	38	Kerimoğlu İbrahim oğlu Ahmed	Orta boylu kır sakallı	Alîl	55	
5	40	Ahmed oğlu Mehmed	Uzun boylu kır sakallı	Meczub	60	
6	55	Torunu Mustafa oğlu Halil		A'rac	15	
7	62	Kardeşi Osman	Uzun boylu kara sakallı	Çolak	38	
8	64	Osman oğlu Hüseyin	Orta boylu aksakallı	Alîl	90	

Yaylak Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Oğlu Salih	Şabb	Meczub	20	

Kışlacık Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Oğlu Ali	Orta boylu bıyıklı	Alîl	30	
2	27	Oğlu Hüseyin		Yekçeşm	25	
3	36	Oğlu Ömer oğlu Hüseyin	Uzun boylu sarı sakallı	Topal	32	
4	37	Eğmeliolu Ahmed oğlu İpek	Uzun boylu kır sakallı	A'rac	60	
5	39	Oğulluğu Ali oğlu Ahmed		Ahres	6	
6	41	Oğlu Osman		Yekçeşm	15	
7	43	Oğlu Hüseyin		A'rac	13	

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Kuruçay Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Ali oğlu Veli	Orta boylu kara sakallı	A'rac	35	
2	18	Oğlu Ali	Orta boylu şabb-ı emred	A'rac	16	
3	20	Abdurrahman oğlu Hasan	Orta boylu bıyıklı	Alîl	28	
4	20	Kardeşi Ali		Alîl	20	
5	32	Karamehmedoğlu Mehmed	Aksakallı	Alîl	60	

Durhasan Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Kardeşi Seyyid	Uzun boylu bıyıklı	Meczub	25	
2	6	Ali oğlu Osman	Kısa boylu kır sakallı	Çolak	72	
3	25	Kaynı Halil oğlu Ahmed		A'rac	-	
4	30	Velibölükbaşoğlu Mustafa	Orta boylu kara sakallı	A'rac	48	

Ovacık Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Satılmış	Uzun boylu Şabbı	A'rac	15	
2	8	Oğulluğu Veli		Mefluc	-	
3	14	Oğlu Memiş		Alîl	14	
4	19	Memişoğlu Ali	Uzun boylu aksakallı	Alîl	65	
5	35	Mahmud oğlu Receb	Uzun boylu aksakallı	Alîl	80	

İbik Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Oğlu Mehmed		A'rac	5	

Gökçedere Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Kulaoğlu Mustafa	Kısa boylu sarı sakallı	A'rac	55	

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Ağılcık Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Oğlu Halil		A'rac	13	
2	22	Oğlu Ahmed	Bıyıklı	A'rac	20	

Mereşke (Merkeşe) Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu İsmail	Orta boylu bıyıklı	A'rac	20	
2	4	Hasan oğlu Ali	Kısa boylu sarı bıyıklı	A'rac	26	

Sığırlı Hacı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Ali oğlu İbrahim	Orta boylu kır sakallı	A'ma	50	
2	27	Kayınpeder Ahmed oğlu Dedekoca		A'ma	-	

Yazır Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Oğlu İbrahim		A'rac	10	

Sirkeli Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Hatiroğlu Mustafa	Kısa boylu kır sakallı	Alîl	65	
2	40	Oğlu İbrahim		A'rac	13	
3	56	İsmail oğlu Hatib	Kısa boylu kara sakallı	A'rac	40	
4	70	Keçecioğlu Mustafa İbrahim		Sağır	90	

Kösrelik Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Osmanoğlu Mehmed	Uzun boylu	Alîl	40	
2	9	Maciroğlu Ahmed oğlu Ali	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	50	

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Kızılca Karyesi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Oğulluğu Memiş oğlu Veli	Uzun boylu ter bıyıklı	A'rac		20	
Urunbuş Karyesi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Eniştesi Ali oğlu Ali		Mecazib		-	
2	15	Kardeşi Ömer		Alil		25	
Karacaviran Karyesi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Kardeşi Musa		Mefluc		45	
2	6	Ali oğlu Hüseyin	Uzun boylu kır sarı sakallı	A'rac		50	Çoban
Gicek Karyesi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Amcası Mustafa oğlu Ömer	Orta boylu aksakallı	Mecazib		58	
İncek Karyesi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Ali oğlu Memiş	Orta boylu sarı sakallı	Topal		55	Çoban
Tatlar Karyesi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğulluğu Ahmed oğlu Ali		Mecazib		20	
2	19	Hacıoğlu Hüseyin		A'ma		70	
Kavaklı Karyesi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Kocanınoğlu İbrahim	Uzun boylu köse sakallı	Yekçeşm		45	
2	5	Oğlu Mustafa		Mefluc		15	
3	6	Kardeşi İsmail	Uzun boylu kumral sakallı	A'rac		50	
4	11	İbrahim oğlu Halil	Orta boylu kır sakallı	A'rac		39	

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Aydıncık Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	İsmail oğlu Mehmed	Uzun boylu sarı bıyıklı	A'rac	30	
2	18	Oğlu Osman		Mecazib	25	

Teberik Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Demircioğlu Şahabeddin İbrahim oğlu	Orta boylu kumral sakallı	A'ma	42	
2	15	Oğlu Ahmed		A'rac	12	
3	17	Ahmed oğlu Mustafa	Kısa boylu köse	A'rac	34	

Çınar Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Amcası Ali oğlu Ali	Kısa boylu aksakallı	Alil	70	
2	13	Bekir oğlu Mehmed	Orta boylu kara sakallı	A'rac	45	
3	24	Hüseyin oğlu Koca		Topal	70	

Balıkhisar Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Halil oğlu Mustafa		Alil	50	

Esembağa (Esenboğa) Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Karaloğlu Ali oğlu Hüseyin	Uzun boylu kara sakallı	A'rac	32	
2	10	Oğlu Ömer	Orta boylu şabb	A'rac	14	

Düğbüz Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Amcası Mustafa oğlu Cafer		A'ma	58	

Samud Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Amcası Halil oğlu Mustafa		A'ma	90	

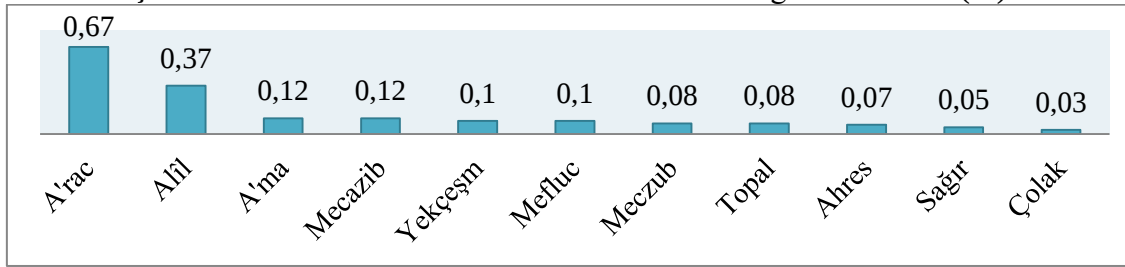
Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Ravlıkızığı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Kardeşi Halil	Uzun boylu kara bıyıklı	Mecazib	35	
2	6	Amcaoğlu Ali oğlu İbrahim	Kısa boylu kumral sakallı	A'rac	20	
3	7	Oğlu Memiş	Uzun boylu ter bıyıklı	A'rac	20	
4	17	Ali oğlu Hasan	Uzun boylu sarı sakallı	Topal	45	
5	24	Oğlu Mehmed		A'rac	8	
Ravlı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Kayını Ali oğlu Mehmed		Mecazib	-	
Kalaba Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Kardeşi Arif		Mecazib	40	
2	8	Ali oğlu Mehmed		A'rac	30	
Cücük Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	İsmail oğlu Hasan	Uzun boylu az bıyıklı	Sağır	28	
2	4	Oğlu Mehmed		A'rac	3	
Akkuzulu Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Oğlu Ahmed	Orta boylu bıyıklı	Yekçeşm	40	
2	42	Yeğeni Hasan oğlu Hasan		Mefluc	-	
Kapaklı Kayesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Osman oğlu Osman		Ahres	12	
2	30	Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	35	Molla

Tablo 2.11: 1773 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Eğerci Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Oğlu Süleyman	Uzun boylu	A'rac	20	
Sünnü Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Hüseyinoğlu Babaoğlu	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	35	Çoban ³⁵

Şekil 2.11: 1773 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

1773 numaralı Ankara kazasına ait nüfus defterine 5958 erkek nüfus kayıtlı olmuş, bunlardan isetoplam 107 kişinin (%1,80) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 40 kişiyle a'rac(%0,67) ikenalil hastalığı 22 kişide (%0,37), a'ma engeli ve mecazib hastalık durumu 7 kişide (%0,12) görülmüştür. Bunun yanı sıra yekçeşm, topal gibi engelli halleri ile meczub hastalık durumunda dikkat çekmektedir.

2.2.5 1791 NumaralıŞorba, Semerözü Nahiyesi Defteri

Tablo 2.12:1791 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Şorba Nahiyesi						
Yıldırım Alvıran Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Caferoğlu Hasan	Kır sakallı	Topal	50	
Başvıran Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Oğlu Memiş		Mecnun	15	

³⁵ Şahin, Kayııcıoğlu, *Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt – 2*, 160-338

Tablo 2.12: 1791 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Taşlışeyhler Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Oğlu -		Ahres	3	
Üçbaş Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Sadık İbrahim	Aksakallı	Topal	55	
Akdoğan Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	8	
Viran Yıldırım Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Küdroğlu Ali	Kara sakallı	Topal Mecruh	/ 55	
Kavaközü Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Ahmedoğlu Hüseyin	Sarı sakallı	Topal/Mefluc	31	
Gözcü(Gürcü) Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	34	Kassamoğlu Osman		Mecnun	25	
Çanlı-i Bala Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Oğlu İsmail		Ahres	17	
Karaviran-ı Süfla Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Garib Mehmed	Kır sakallı	Topal	61	
2	14	Gebeşoğlu Hasan	Aksakallı	Topal Mefluc	/ 65	
3	17	Üvey oğlu -		Yekçeşm	25	
4	88	Koca Mehmed		Topal	35	

Tablo 2.12: 1791 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Şeşdere Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Musa	Kır sakallı	A'rac	45	
2	11	Ali	Kır sakallı	A'rac	65	

Eğri Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Mustafa		Mecnun	-	

Kise Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Hacımehmedoğlu Osman	Kara sakallı	Yekçeşm	40	
2	9	Oğlu Hasan		A'ma	8	
3	21	Mollalioğlu Halil		Topal	25	
4	33	İbrahim	Köse sakallı	Topal	50	

Otacı Şeyhi Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Nasuhoğlu İbrahim		Mefluc	85	
2	15	Arapoğlu Abdullah		Topal	35	

Otacı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Oğlu Ali		Alîl	-	
2	12	Hacıoğlu Memiş		Mefluc	80	

Çukurca Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Kardeşi Hasan		Esamm	20	
2	13	Hüseyinoğlu Mahmud		Çolak	55	

Bayır Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Ahmed	Kara sakallı	Topal	47	

Dodurga-i Semerözü Köyü

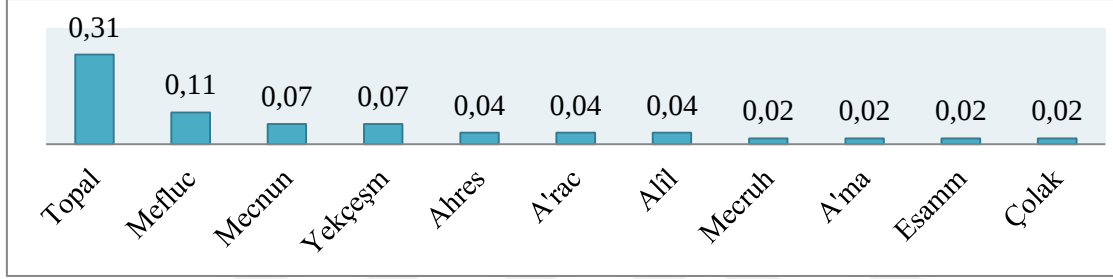
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	40	Oğlu Hüseyin		Topal	12	

Tablo 2.12: 1791 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Bayındır-ı Semerözü Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Halil		Alil	7	
2	8	Farazoğlu Satılmış		Topal	35	
3	16	Kardeşi Hasan		Topal	30	

Kıran Mahallesi Semerözü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Mercanoğlu -		Mefluc	52 ³⁶	

Şekil 2.12: 1791 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

4547 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 1791 numaralı Ankara iline ait nüfus defterinde toplam 32 kişinin (%0,70) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Defter özelinde 3 kişi de çift hastalığa rastlanılmış olup toplam hastalık / engel sayısının 35 olduğu görülmüştür. Engelli kimselerin en fazlası 14 kişiyle toplam(%0,31) iken, 5 kişide mefluc (%0,11) engeli, 3 kişide de (%0,07) mecnun hastalık türü ile yekçeşm engel türü görülmüştür. Ayrıca ahres ve a'rac engeli ile mecruh hastalıklı durumda dikkat çekmektedir.

2.2.6 1814 Numaralı Kalecik Kazası Defteri

Tablo 2.13: 1814 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Sofular Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Kardeşi Mustafa		Mecnun	28	
2	29	Mehmedoğlu Mehmed		Leng	20	Oduncu

³⁶ Şahin, Kayııcıoğlu, *Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt – 2*,342-423.

Tablo 2.13: 1814 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Saray Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Oğlu İbrahim		A'ma	18	

Düşkünler Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	52	Fatihafızoğlu Ali		Yekçeşm	18	

Yenice Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	47	Mazakoğlu Ali		Leng	50	

Ahikemal Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	37	Kabaklıhüseyinoğlu Mehmed		Mecnun	4	

Halılağa Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	53	Hacıdervişoğlu Ali		Esamm	48	

Cırık Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	80	Mustafa		Topal	40	Sünnetçi
2	133	Oğlu İbrahim		Yekçeşm	25	
3	134	Hacıhamzaoğlu Mehmed		Yekçeşm	30	
4	168	Çatbatoğlu Osman		Leng	65	

Taşra Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Osman		A'ma	70	Molla
2	45	Sunduroğlu Ali		Kötürüm	50	

Nefs-i Kale Mahallesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Selim		Leng	35	Gulamı
2	15	Numanoğlu Mehmed		Yekpa	30	
3	50	İsmailoğlu Mustafa		Yekçeşm	20	
4	57	Çivazoğlu İbrahim		Esamm	45	

Tablo 2.13: 1814 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Debbağhane Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	66	Nebihacıoğlu Hüseyin oğlu Hüseyin		Leng	17	
2	72	Hacıhasanoğlu Hüseyin		A'ma	60	
3	72	Oğlu Halil		Yekçeşm	10	
4	75	Kör Ahmed		A'ma	30	Keçeci
5	104	Oğlu Ahmed		Mecnun	6	
6	125	Oğlu Mehmed		Kötürüm	14	
7	128	Sertmahmudoğlu Ömer		Çolak	25	
8	144	Benli Hasan		Çolak	15	
9	146	Bacaduhanioğlu Ali		Mecnun	35	
Ahiler Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Mantaroğlu Halil		A'ma	60	
Çanşa Mahallesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Abdullahefendioğlu Abdullah		Yekçeşm	65	
2	23	Çukadaroğlu İsmail		Yekçeşm	80	
3	29	Şabanoğlu Osman		Ahres	40	
4	52	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	20	
5	54	Abdullahoğlu Halil		Yekçeşm	20	
6	56	Oğlu Satılmış		Kötürüm	18	
7	66	Balımağasıoğlu Mehmed		Yekçeşm	30	
8	72	Çırakmehmedoğlu Ahmed		Yekçeşm	38	
9	74	Çırak Mehmed		A'ma	60	
10	81	Mustafaoğlu Ahmed		A'ma	75	
11	84	Karaçırakoğlu Mustafa		A'ma	70	
12	105	Köribişoğlu Abdullah		A'ma	80	
13	120	Taşoğlu Ahmed		Yekçeşm	35	
14	133	Kardeşi Osman		Leng	25	

Tablo 2.13: 1814 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Gelbulasın Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	27	Karaoğlu Osman		Esamm	80	
Hasayaz Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Kardeşi Hasan		Bi-zeban	35	
2	27	Kerimoğlu İbrahim		Leng	50	
Mahmudlar Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu İbrahim		Yekçeşm	50	
2	12	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	25	
Minkatı Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Yeğeni Ali'nin kardeşi Numan		Mecnun	8	
Tavşancık Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Ömeroğlu Ali		Kötürüm	60	
Göl Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	97	Kör Hasan		A'ma	40	
Şeyh Mahmud Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Kaba Ahmedoğlu Mahmud		Leng	40	
Dokuztorba Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Emiroğlu Seyyid		Yekpa	30	
2	15	Oğlu İbrahim		Yekdest	12	

Tablo 2.13: 1814 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Aktepe Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Oğlu Ali		Mecnun	30	

Orcan Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Üvey oğlu Mustafa		A'ma	7	

Yalım Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	40	Kumruoğlu Hüseyin		Leng	40	

Kozayağı Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Molla Mehmedoğlu Süleyman		Çolak	25	
2	13	Karakoçoğlu İsmail		Yekçeşm	55	
3	28	Kardeşi Hüseyin		Leng	8	
4	38	Osmanoğlu Hasan		Leng	45	

Çandır Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Bulkaroğlu İbrahim		A'ma	30	

Ahmedil (Ahmetadil) Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Ahmed		Yekçeşm	30	
2	19	Abidinoğlu Salih		Ahres	25	

Kumartaş Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Torunu Mustafa'nın oğlu Osman		A'ma	15	

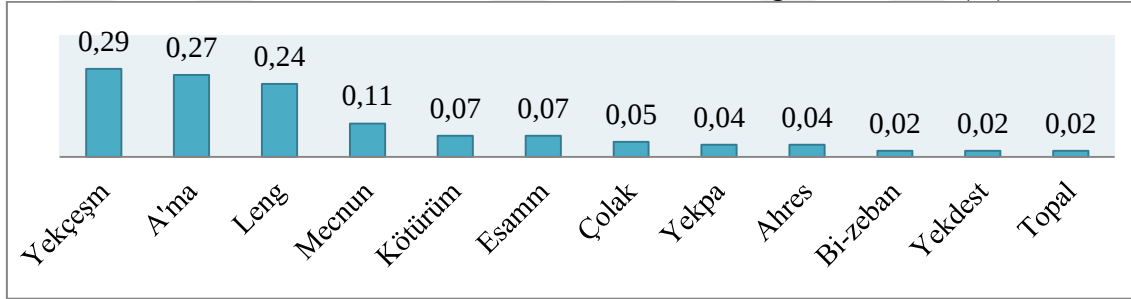
Alibeyli Karyesi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Yusuf		A'ma	14	
2	11	Kürtalioğlu Mustafa		Esamm	50	

Tablo 2.13: 1814 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Kınık Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Pektaşoğlu Hüseyin		Leng	50	
Emirler Karyesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Torunu Ali'nin kardeşi İbrahim		Leng	12	
2	27	Kardeşi Mustafa		A'ma	25 ³⁷	

Şekil 2.13: 1814 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

5493 kişinin kayıtlı olduğu 1814 numaralı Ankara kazasına ait nüfus defterinde toplam 68 kişide (%1,24) engel veya hastalık tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 16 kişiyle yekçeşm(%0,29) iken 15 kişide görülen a'ma (%0,27) ile 6 kişide mecnun hastalık durumu (%0,11) dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra mecnun hastalık hali ile çolak, topal gibi engellik hali de deftere kaydedilmiştir.

2.2.7 1774 Numaralı Çubukabad Kazası Defteri

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kaza-i Çubukabad						
Karye-i Çubuk						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	40	Oğlu Hüseyin		Ma'zur	5	
2	79	Ali veledi Ali oğlu Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Ma'zur	40	Hizmetkâr
3	82	Koca Mehmed veledi Hidayet	Orta boylu aksakallı	Alîl	90	

³⁷ Şahin, Kayıncıoğlu, *Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt – 2*, 426-519.

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Gökçedere							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	8	(Çiftçi Hüseyin'in) Karındaşı Babaoğlu veledi Hüseyin	Orta boylu kara bıyıklı	Meczub	45		
2	18	Salih veledi Veli	Uzun boylu aksakallı	Alîl	80		
Karye-i Eğriekin							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	6	Kara Mehmed veledi Sadık	Orta boylu aksakallı	Alîl	70		
2	7	Karındaşı Mahmud veledi Mustafa	Orta boylu aksakallı	Ma'zur	60		
3	12	Mehmed veledi Hüseyin	Orta boylu aksakallı	Alîl	65	Balcı	
Karye-i İybek / Aybek							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	15	Diğer karındaşı Mehmed veledi Yusuf	Uzun boylu kumral sakallı	Meczub	50		
2	17	Diğer oğlu Ahmed	Şabb-ı emred	Ma'zur	17		
Karye-i Mekki							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	3	Ali veledi Kardın/Kırdınoğlu Osman	Orta boylu kumral sakallı	Ma'zur	40		
2	21	Hüseyin veledi Kara Şaban	Kısa boylu aksakallı	Alîl	110		
3	28	Osman veledi Horasani Hüseyin	Uzun boylu aksakallı	Alîl	70		
4	30	Memiş veledi Kayserilioğlu Hüseyin	Uzun boylu aksakallı	Alîl	70		
5	36	Satılmış veledi Deli Ahmed	Uzun boylu aksakallı	A'rac	65	Çiftçi	

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Aşağı Çavundur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Ahmed veledi merkum Mehmed	Şabb-ı emred	Yekçeşm	17	
2	40	Kasım veledi Mustafa	Uzun boylu kumral bıyıklı	Meczub	35	

Karye-i Ovacık

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	(Mehmed) Oğlu Satılmış	Uzun boylu ter bıyıklı	A'rac	20	Çiftçi
2	8	Karındaşı Cafer	Orta boylu kumral sakallı	Çolak	40	
3	18	Ali veledi Memiş	Uzun boylu aksakallı	A'ma	65	

Karye-i Kışlacık

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Mustafa veledi Köylüoğlu Ali	Uzun boylu kır sakallı	Masru'	60	Çiftçi
2	13	Mustafa veledi Hüseyin	Orta boylu aksakallı	Alîl	90	
3	13	Oğlu Ali	Uzun boylu kara sakallı	Masru'	35	
4	46	Diğer oğlu Hüseyin	Şabb-ı emred	A'rac	14	

Karye-i Ahur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	(Halil) Oğlu Ömer	Kısa boylu köse sakallı	Alîl	28	
2	20	Hasan veledi Temurcu/Demirci Ali	Orta boylu aksakallı	A'ma	89	
3	35	Mehmed veledi Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Meczub	65	
4	52	Halil veledi Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	19	Çoban
5	52	Karındaşı Mehmed veledi Mustafa	Şabb-ı emred	A'rac	12	

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Yalak							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Oğlu Salih	Uzun boylu müzellef	Meczub		25	
2	15	Ali veledi Mustafa	Uzun boylu kır sakallı	Alîl		60	
Karye-i Nusratlar							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Mustafa veledi Satılmış	Uzun boylu aksakallı	Alîl		70	
2	6	Mustafa veledi Resûl oğlu Ömer	Şabb-ı emred	A'rac		10	
3	18	Karındaşı Hüseyin veledi Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	A'ma		20	
Karye-i Çat							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Hüseyin veledi Tuşoğlu Ömer	Kısa boylu aksakallı	Alîl		80	
2	15	Hüseyin veledi Çoriş (?)	Kısa boylu kır sakallı	A'rac		60	Çoban
3	29	(Ahmed) Oğlu Mustafa	Uzun boylu kara sakallı	Çolak		33	Çiftçi
4	30	Karındaşı Mehmed	Orta boylu sarı sakallı	A'rac		48	
Karye-i Kuruçay							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	(Hasan) Oğlu Ali	Orta boylu, ter bıyıklı	A'rac		20	
Karye-i Mahmudoğlan							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Veli veledi A'yan oğlu Mustafa	Uzun boylu aksakallı	Alîl		80	
2	4	Merkûm Veli'nin kayınpederi Arslan veledi Mehmed Koca	Orta boylu aksakallı	Alîl		100	
3	9	(Mustafa) Hüseyin Oğlu	Uzun boylu kumral sakallı	A'rac		40	Çiftçi

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Saraycık

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Hasan veledi Emir Hasan	Uzun boylu kumral sakallı	Sahib-i Firaş	55	

Karye-i Sele

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Ali veledi Ahmed.	Uzun boylu ter bıyıklı	A'ma	35	

Karye-i Çit

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikleri	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Hüseyin veledi Niyazoğlu Halil	Kısa boylu aksakallı	A'rac	68	

Karye-i Hacılar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Mustafa veledi Biratalıoğlu Mehmed (?)	Orta boylu aksakallı	Alîl	75	

Karye-i Ağcaova

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Dede veledi Hüseyin Ali	Uzun boylu ter bıyıklı	Ma'zur	25	

Karye-i Çavundur-ı Bala

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	46	Karındaşı Ahmed veledi Emir Osman	Şabb-ı emred	A'rac	13	
2	50	Ali veledi Davulcu Mehmed,	Orta boylu aksakallı	Alîl	85	

Karye-i Tahtayazı / Taht-ı Yazı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	(Molla Mustafa) Oğlu Osman	Uzun boylu sarı sakallı	Meczub	30	
2	18	Seyid veledi Tokmakoğlu Mehmed	Orta boylu aksakallı	Alîl	83	

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Kızılöz

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Veli veledi Hasan	Orta boylu aksakallı	Alîl	80	

Karye-i Kelek

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Mustafa veledi Molla Musa	Orta boylu aksakallı	Alîl	80	

Karye-i Deliviran

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Mustafa veledi Bostanoğlu	Orta boylu aksakallı	Alîl	90	
2	10	Diğer oğlu Ömer		Yekçeşm	4	
3	15	Karındaşı Hüsrev veledi Halil	Uzun boylu kara sakallı	Meczub	35	
4	40	(Ali) Oğlu Hüseyin	Şabb-ı emred	Alîl	14	

Karye-i Karadana

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Hamza veledi Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	Ahres	45	Çiftçi ³⁸

Karye-i Camili

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Karındaşı Mehmed veledi İbrahim	Orta boylu kara sakallı	A'rac	35	
2	9	Ömer veledi Kubaran Mehmed	Uzun boylu kır sakallı	Alîl	60	

Karye-i Akkuzulu

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Karındaşı oğlu Veli veledi Hüseyin	Sarı sakallı orta boylu	Ahres	35	

³⁸ Çınar, Kıvrım, 1842 Tarihli Çubuk, 219.

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Ömercik

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Hasan Memiş veledi	Orta boylu aksakallı	Alîl	70	

Karye-i Kargın

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Mehmed Mustafa veledi	Orta boylu aksakallı	Alîl	70	

Karye-i Eğerci

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Karındaşı Ali veledi Mehmed	Uzun boylu kara sakallı	A'rac	30	

Karye-i Taşpınar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Ahmed veledi Eyüb oğlu Ali	Kısa boylu kara sakallı	A'rac	28	Çiftçi
2	17	Ali veledi Bekir	Orta boylu sarı sakallı	Ma'zur	55	

Karye-i Galaba

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karındaşı Arif veledi Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Meczub	43	
2	3	Mehmed veledi Ali	Orta boylu sarı bıyıklı	A'rac	33	Hizmetkâr

Karye-i RavlıKızığı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Memiş veledi Tondioğlu / Dondioğlu Hüseyin	Uzun boylu sarı sakallı	A'rac	27	Çiftçi

Karye-i Samut

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Osman veledi Çerkeşlioğlu Veli	Uzun boylu aksakallı	A'ma	70	

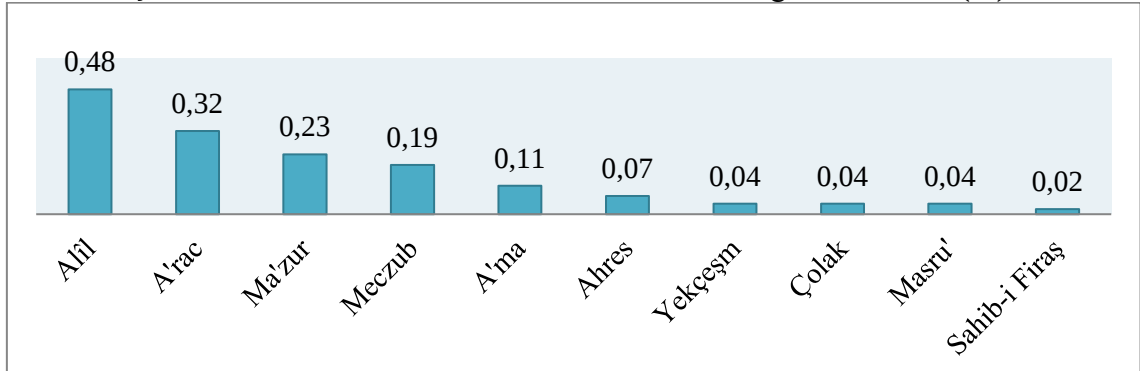
Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Karacalar							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Hüseyin Osman veledi	Orta boylu köse sakallı	A'ma		22	
Karye-i Ravlı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Osman Ahmed veledi	Orta boylu kumral sakallı	A'rac		33	Çiftçi
Karye-i Şeyhler							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Mehmed veledi Ali	Uzun boylu kır sakallı	Alil		63	
Karye-i Teberik							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Oğlu Ahmed	Şabb-ı emred	Ahres		15	
Karye-i Çınar							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	24	Topal Memiş veledi Hüseyin	Orta boylu aksakallı	Alil		78	
2	26	Halil veledi Memiş	Orta boylu kır sakallı	Alil		68	
Karye-i Aydıncık							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Oğlu Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Meczub		20	
Karye-i Kavaklı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Diğer oğlu Mustafa	Şabb-ı emred	Ma'zur		18	
2	12	Diğer oğlu İbrahim	Şabb-ı emred	Ma'zur		15	
Karye-i Tatlar							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Ali veledi Ahmed	Orta boylu kara bıyıklı	Meczub		30	

Tablo 2.14: 1774 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Gıcık						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Ali diğer veledi Memiş		Ahres	4	
2	11	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Ma'zur	15	
Karye-i Saray						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Oğlu Ali		Ma'zur	8	
Karye-i Ülünbüş						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Karındaşı Ali veledi Ali	Orta boylu sarı bıyıklı	Meczub	30	
Karye-i Sirkeli						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Oğlu Hüseyin	Şabb-ı emred	Ma'zur	14	
Karye-i Yazır						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Karındaşı Mustafa	Şabb-ı emred	Ma'zur	13 ³⁹	

Şekil 2.14: 1774 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

1774 numaralı Ankara kazası nüfus kayıtlarını içeren deftere 5662 kişi kaydedilmiştir. Defterde toplam 86 kişinin (%1,52) engelli veya hastalıklı olduğu tespit

³⁹ Hüseyin Çınar, İsmail Kıvrım, *1842 Tarihli Çubuk Kazası Nüfus Defteri* (Ankara: Çubuk Belediyesi Yayınları, 2016), 71-414.

edilmiştir. Bu kişilerden 27'sinde (%0,48) alıl hastalığı, 18'inde de a'rac (%0,32) engellileri ile ma'zur, a'ma, masru' gibi sair durumlarda görülmüştür.

2.3. Çankırı Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Çankırı iline ait nüfus defterleri 1833-1850 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 1833 numaralı defter Özlem Cengiz tarafından “1833 Numaralı Çankırı Nüfus Defteri'nin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi H.1252 (1836-1837)” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. 1850 numaralı defter ise Kübra Taşkın tarafından “1850 Numaralı Çerkeş Nüfus Defteri'nin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi H.1257 (M.1841-42)” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

2.3.1 1833 Numaralı Çankırı Merkez Kazası Defteri

Tablo 2.15:1833 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Çetince								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	32	Öğürlü ibni Ali	Mustafa	Kısa boylu kumral sakallı	A'rac	30	Molla / Talebe	
Mahalle-i Taşmescid								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	4	Belviranlıoğlu ibni Ömer	Ali	Uzun boylu siyah sakallı	Yekçeşm	35		
2	17	Çivitcizâde el-Hâcc Mustafa Efendi ibni Mehmed		Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	55		
Mahalle-i Yoğurtcu								
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	1	Topuz Ağa ibni İsmail	Mehmed	Kısa boylu aksakallı	Alıl	80	Hacı	
2	3	Topcuzâde el-Hâcc Mehmed ibni Mehmed		Kısa boylu siyah sakallı	Yekçeşm	43	Tüccar	
3	33	Ahmed veledimerkûm		Orta boylu şabb-ı emred	A'rac	16	Derviş	
4	45	Müjdecinin ibni Hacı Hüseyin	Hasan	Orta boylu aksakallı	Alıl	75		

Tablo 2.15: 1833 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Şeyh Osman							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	15	Ferikin Mehmed ibni Mustafa	Uzun boylu kır sakallı	Topal	55	Bağçevan	
2	25	İsmail veledimerkûm	Uzun boylu şabb-ı emred	Alîl	16		
3	25	Ahmed diğer veledimerkûm		Alîl	7		
4	37	Göncioğlu Ahmed ibni Mustafa	Orta boylu şabb-ı emred	Mecnun	14		
5	43	Mehmed veledi merkûm	Uzun boylu şabb-ı emred	Alîl	21		
6	53	Mehmed veledi merkûm	Uzun boylu siyah sakallı	Alîl	35		
7	56	Merik Hasan oğlu Abdullah		Yekçeşm	10		
8	68	Gölashoğlu Mehmed ibni Abdullah	Orta boylu	A'rac	45	Terzi	
9	89	Ali veledimerkûm	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	20		
10	93	Mehmed veledi merkum	Orta boylu köse sakallı	A'rac	28		
11	107	Ömer veledimerkûm	Orta boylu şabb-ı emred	Yekçeşm	20		
12	128	Hasan veledimerkûm	Orta boylu şabb-ı emred	Alîl	11		
13	134	Mehmed veledimerkûm		Yekçeşm	9		
14	140	Topcioğlu Mehmed ibni Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	32	Dikici	
Mahalle-i Yapar							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	24	Mehmed veledi merkûm	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	17		
2	29	Ömer diğer veledi merkûm		Fıtık	8		
3	35	Koçhisarlı Hüseyin	Uzun boylu kumral sakallı	A'ma	35		
4	52	Timurcı Osman ibni Osman	Kısa boylu aksakallı	Alîl	85		

Tablo 2.15: 1833 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Çukur							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	16	Kazakoğlu Hasan Efendi ibni Mustafa	Orta boylu köse sakallı	Alîl	21	Tüccâr	
2	16	Ahmed karındaşı merkûm	Orta boylu sarı bıyıklı	Alîl	30	Dikici	
3	67	Mehmed veledi merkûm	Uzun boylu ter bıyıklı	Parmaksız	17		
4	75	Ömer veledi merkûm	Orta boylu şabb-ı emred	Alîl	18		
5	89	Hasanoğlu Hüseyin ibni Hasan	Orta boylu ter bıyıklı	Mariz	23	Keçeci	
6	93	Oğlu Ahmed		Mariz	23		
Mahalle-i İmaret							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	97	Oğlu Mustafa		Alîl	6		
Mahalle-i Debbağhâne							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	3	Hamza ibni Mehmed hizmetkârmerkûm Ali Efendi	Uzun boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	29		
2	5	MestcioğluEtba’iAli i ibni Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	A’rac	49		
3	25	Ahmed diğer veledi merkûm	Uzun boylu şabb-ı emred	Alîl	16		
4	47	Oğlu Osman		Yekçeşm	7		
5	70	Mehmed karındaşı merkum	Uzun boylu şabb-ı emred	A’rac	31	Temurci	
6	71	Ali ibni Ahmed	Orta boylu aksakallı	A’ma	73	Temurci	
7	71	Mehmed veledi merkûm	Orta boylu siyah sakallı	A’rac	31	Temurci	
8	100	Akbabaoğlu Hüseyin İbrahim ibni	Kısa boylu aksakallı	Yekçeşm	55	Eskici	

Tablo 2.15: 1833 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

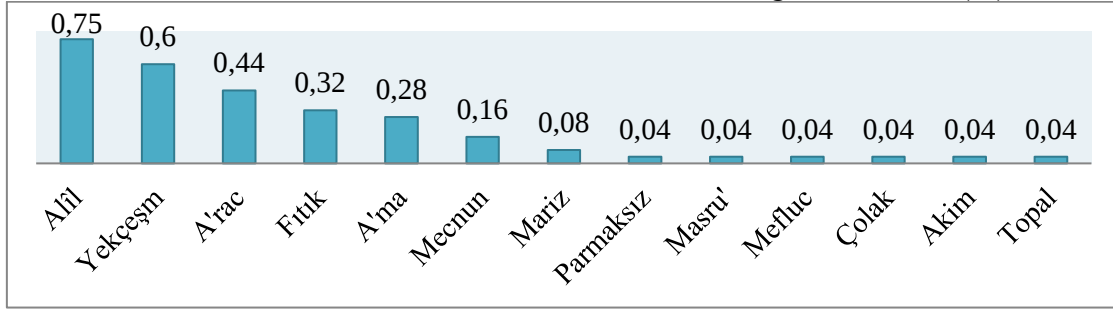
Mahalle-i Karataş							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	28	İzzet karındaşı merkûm		A'ma	8		
2	38	Mehmed ibni Ali	Uzun boylu kara sakallı	A'ma	45	Sail	
3	51	Mustafa ibni İsmail	Orta boylu az sakallı	A'rac	25	Molla	
4	58	Osman diğer veledi merkûm		A'ma	14		
5	90	İbrahim veledi merkûm	Orta boylu ter bıyıklı	Fıtık	22		
6	91	Ceyb Pehlivan oğlu Seyyid Mustafa ibni Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Fıtık	25	Dikici	
7	112	Osman diğer veledi merkum	Orta boylu ter bıyıklı	Masru'	19		
8	120	Hasan veledi merkûm	Kısa kara sakallı	A'rac	26		
9	139	Akmehmedoğlu İsmail ibni Mehmed	Uzun boylu kır sakallı	A'ma	50		
10	140	Ahladcıklı Ali ibni Yunus	Orta boylu kır sakallı	A'rac	47	Molla / Talebe	
11	146	Oğlu Mustafa		Fıtık	3		
12	155	Baltacıoğlu Mustafa ibni Ahmed	Orta boylu kır sakallı	Mefluc	70		
13	165	Mustafa diğer veledi merkum		Çolak	5		
14	168	Hüseyin veledi merkûm	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	25		
15	168	Ömer veledi merkûm	Orta boylu şabb-ı emred	Yekçeşm	20		

Tablo 2.15: 1833 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Kayserpek						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	41	Siyah Selim	Orta boylu şabb-ı emred	Mecnun	35	Gulamı
2	42	Ahmed veledi merkûm	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	20	
3	45	Ömer ibni Ahmed	Orta boylu kumral sakallı	Alîl	41	
4	57	Ahmed veledi merkûm	Uzun boylu kara sakallı	Fıtık	35	
5	57	Hasan diğer veledi merkûm	Uzun boylu şabb-ı emred	Alîl	19	
6	63	Kara Emiroğlu Seyyid el-Hacc Ahmed ibni Hasan	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	30	
7	73	Kösenin Ali Ağa yeğeni Mustafa ibni Hüseyin	Orta boylu sarı sakallı	Mecnun	37	
8	87	Mehmed veledi merkûm	Orta boylu şâb-ı emred	Akim	13	
9	100	Ağaoğlu Ahmed ibni İbrahim	Orta boylu şabb-ı emred	Fıtık	23	
10	102	Ali veledi merkûm	Uzun boylu şabb-ı emred	Mecnun	19	
11	107	İbrahim veledi merkûm	Orta boylu şabb-ı emred	Fıtık	20	
12	117	Külahoğlu Mehmed ibni Mehmed	Orta boylu siyah bıyıklı	Yekçeşm	29	
13	143	Hacıoğlu Halil ibni Mustafa	Orta boylu az sakallı	Fıtık	35	
14	147	Şeyhlerli Hatiboğlu Mehmed ibni Hüseyin		Yekçeşm	7	
15	152	Kuşcuoğlu Hüseyin ibni Ömer	Orta boylu ter bıyıklı	A'ma	20	Sâil
16	219	Sacılı Mustafa ibni Ali	Uzun boylu siyah sakallı	Yekçeşm	42	Derviş
17	226	Mehmed veledi merkûm	Orta boylu siyah sakallı	A'rac	21 ⁴⁰	

⁴⁰ Özlem Cengiz, "1833 Numaralı Çankırı Nüfus Defteri'nin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi H.1252 (1836-1837)," (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), 47-311.

Şekil 2.15: 1833 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Çankırı kazasına bağlı mahalle ve karyelerdeki erkek nüfusun kaydının tutulduğu 1833 numaralı deftere 2518 kişi yazılmıştır. Bunların içerisinde toplam 72 kişinin (%2,86) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Hastalık türlerinden fazla olanı 19 kişiyle alil (%0,76)'dir. Bunun yanı sıra yekçeşm engeli 15 kişide (%0,60), a'rac engel türü ise 11 kişide (%0,44) meydana gelirken, mecnun, marız gibi hastalıklar ile a'ma, çolak gibi engel türleri dikkat çeken durumlardan olmuştur.

2.3.2 1850 Numaralı Çerkeş, Boğaz Kazası Defteri

Tablo 2.16: 1850 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Karalar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	67	Oğlu Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	23	
Mahalle-i Okçular						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Kırşek(?) Emininoğlu Ahmed Veledi Emin	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	30	
Mahalle-i Kurtlar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Hafidi -	Orta boylu	A'rac	-	
2	39	Oğlu Ali	Uzunca boylu sarı bıyıklı	Yekçeşm	28	Deraliyye
3	70	Fazıl(?)oğlu Yeğeni İbrahim Veledi Ahmed	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	30	
4	71	Bayramoğlu Ahmed veledi Mehmed		Yekçeşm	8	
5	74	Oğlu İbrahim	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	23	

Tablo 2.16: 1850 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i İdris

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	30	Gürcüoğlu Mehmed Süleyman veledi	Uzunca boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	30	
2	74	Diğeri Mustafa		Yekçeşm	5	
3	74	Diğeri Hasan		Yekçeşm	4	
4	86	Azizoğlu Kadir'in oğlu Osman Veledi Kadir	Kısa boylu kumral bıyıklı	A'rac	33	Dersaâdet 'te
5	92	Oğlu Hüseyin	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	22	Ticaretde nDersaâdette
6	93	Zuhaloğlu İbrahim Abdullah damadı veledi	Orta boylu kumral sakallı	Topal	46	
7	99	Oğlu Halil		A'rac	6	

Karye-i Yalaközü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Hacıoğlu Ali Veledi Ali	Uzunca boylu köse sakallı	Yekçeşm	55	

Karye-i Hacılar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Süleyman	Kısa boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	30	

Karye-i Yalakçukurviran

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Diğeri Ali	Şabb-ı emred	A'rac	15	

Karye-i Saçak

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Oğlu Ömer	Kısa boylu kumral bıyıklı	A'rac	35	

Karye-i Kara Mustafa

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Karındaşı Ramazan		A'rac	4	

Tablo 2.16: 1850 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Kadıözü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Ahmed		Sağır	12	
2	3	Diğeri Seyyid Satılmış		A'rac	8	
3	10	Oğlu Seyyid İbrahim	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	38	Ticaretde Dersaâdet
4	19	Karındaşı Halil	Şabb-ı emred	Emrazlı	18	

Karye-i Aliözü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Karındaşı Ahmed Efendi	Orta boylu kırca sakallı	Mecnun	50	

Karye-i Çalcaviran

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Hasan	Orta boylu ter bıyıklı	Parmağı kat'ı olunmuştur	25	
2	17	? Oğlu Osman Veledi Osman	Orta boylu kara sakallı	A'rac	25	

Karye-i Gelik

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Ahmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecnun	25	
2	5	Marazoğlu Hüseyin Veledi Hüseyin	Uzun boylu kır sakallı	A'rac	61	

Karye-i Şeyhdoğan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Damadı Ahmed	Orta boylu kara bıyıklı	A'rac	35	

Karye-i Eymür

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Osmanoğlu Ahmed veledi Osman	Uzunca boylu kumral sakallı	A'rac	55	Deraliyye

Tablo 2.16: 1850 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Kınık

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Karındaşı İbrahim	Orta boylu kara bıyıklı	Topal	29	
2	5	Oğlu Mustafa	Orta boylu kara bıyıklı	Mecnun	35	

Karye-i Bayındır

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	İmamoğlu Halil Veledi Hasan	Kısa boylu aksakallı	A'rac	80	
2	5	Kuduzoğlu Hasan Veledi Hüseyin	Orta boylu sarı sakallı	Çolak	35	

Karye-i Kadı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Hafidi Ebu Bekir	Şabb-ı emred	Mecnun	15	

Karye-i Yortan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Topal	16	Deraliye' de

Karye-i Viran

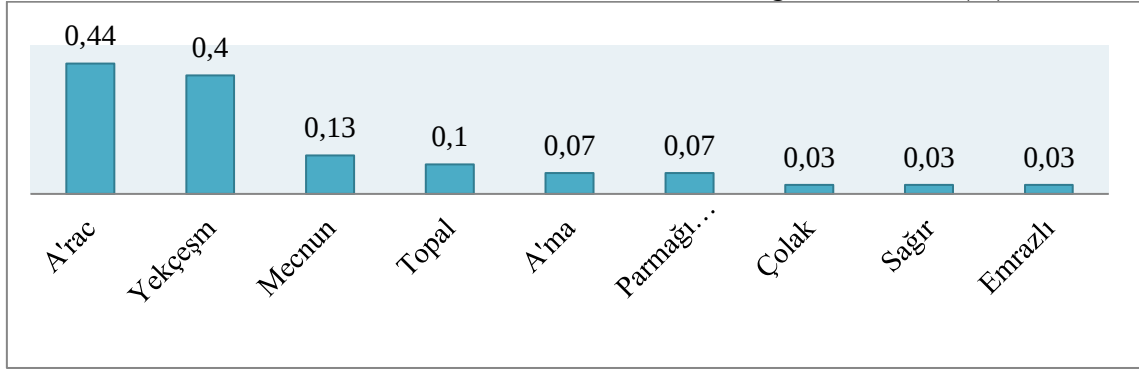
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Hafidi Osman Veledi Ömer	Orta boylu ter bıyıklı	Parmağı kat'ı olunmuştur	23	Der'aliye de
2	31	Karındaşı Mehmed	Orta boylu kır sakallı	A'ma	59	

Karye-i (?)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Alininoğlu Süleyman Veledi Ali	Uzun boylu kır sakallı	A'ma	61 ⁴¹	

⁴¹ Kübra Taşkın, “1850 Numaralı Çerkeş Nüfus Defteri’nin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi H.1257(M.1841-42)”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 65-176.

Şekil 2.16: 1850 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

2984 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 1850 numaralı Çankırı/Çerkeş kazasına ait nüfus defterinde toplam 39 kişinin(%1,31)engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 13 kişiyle a'rac (%0,44) olmuş ikenyekçeşm engeli 12 kişide (%0,40), mecnun hastalık durumu ise 4 kişide (%0,13) görülmüştür. Bunun yanı sıra topal ve a'ma engellilik hali ile emrazlı hastalık hali de defter kayıtlarında görülmüştür.

2.4. Eskişehir Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nin Eskişehir iline ait nüfus defterleri 1531-1533dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 1531 numaralı defter Emirhan Nacaroglu tarafından "Eskişehir Kazası İlk Nüfus Sayımına Göre Müslüman Nüfus ve Değerlendirilmesi" başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Ayrıca 1533 numaralı defter Hale Sarı tarafından "1533 Numaralı Eskişehir Kazası Nüfus Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

2.4.1 1531 Numaralı Eskişehir Kazası Defteri

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kasaba-i Eskişehir Derliva-i Sultanönü

Mahalle-i Paşa

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	40	Oğlu Ali		Topal	10	
2	51	Oğlu Esseyid Süleyman	Kumral bıyıklı	Mecnun	24	
3	69	Esseyid Ali bin Hasan	Uzunca boylu Kır sakallı	Yekçeşm	52	Debbağ
4	71	Kalimeoğlu Damadı Hüseyin bin Abdullah	Orta boylu Kumral sakallı	Kör	35	
5	72	Oğlu Ali		Topal	13	
6	76	Oğlu Mehmed	Ter bıyıklı	Ahdeb	25	
7	85	Diğer Oğlu Mehmed		Mefluc	2	
8	97	Arabviranlı Veli bin Ali	Orta boylu Kır sakallı	Yekçeşm	55	
9	106	Mehmed bin Hasan	Kumral bıyıklı	Çolak	35	Çiftçi
10	109	İneönlü Halil bin Halil	Orta boylu Kumral sakallı	Yekçeşm	50	Çiftçi
11	111	Isırganoğlu Esseyid Ali bin Osman	Uzun boylu Kumral bıyıklı	Yekçeşm	45	
12	114	Teyzesi Oğlu Musa bin İbrahim		Mecnun	30	
13	120	Oğlu Mustafa		Masru'	20	
14	120	Diğer Oğlu İbrahim		Yekçeşm	8	
15	123	Oğlu Mustafa	Ter bıyıklı	Yekçeşm	20	
16	128	Göçebe Armudelli Mustafa bin İsmail	Uzun boylu Kumral sakallı	Topal	50	
17	138	Demircioğlu Elhac Hasan bin Mehmed	Kır sakallı	Kambur	57	
18	142	Veli bin İsmail	Kır sakallı	Kör	65	Terzi
19	146	İmamoğlu Hasan bin Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	55	
20	149	Süleyman bin Hüseyin	Kır sakallı	Kör	-	
21	157	Karındaşı Hüseyin bin Osman	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	40	
22	158	Abdullah Oğlu Hüseyin		Yekdest	8	Dikici
23	159	Bekdaş Oğlu Hasan	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	70	
24	167	Esseyid Hasan bin Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	45	Kahveci

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Çiftçileri						
25	228	Diğer Oğlu Esseyid Hasan		Topal	10	
26	230	Oğlu Ömer	Sarı sakallı	A'rac	40	Molla
27	230	Oğlu İbrahim	Kumral sakallı	Çolak	25	Talebe-i Ulumdan / Hafız
28	239	Diğer Oğlu Ahmed		A'rac	15	
29	240	Sipahi Murad Torunu Esseyid Ali		Yekçeşm	15	
30	241	Pehlivanoğlu Hasan bin Muzaffer	Kısa boylu kumral sakallı	Çolak	35	
31	261	Öteki Oğlu Yusuf bin Ali		A'rac	18	
32	263	Ebelerin Hüseyin bin Musa	Orta boylu köse sakallı	Yekçeşm	35	
33	288	Oğlu Mehmed	Köse sakallı	Kambur	38	
34	294	Muttalibli Sağır Hasanoğlu Mehmed		Yekçeşm	16	
35	311	Diğer Oğlu İsmail		Yekçeşm	9	
36	311	Karacaşehirli Muradoğlu Ömer		Meczub	15	
37	324	Oğlu Esseyid Süleyman		Mecnun	18	
38	342	Bekari Ömer bin Abdullah	Orta boylu	Burnu Kırık	27	
39	356	Diğer Kırk karyeli Halil bin Mahmud	Kır sakallı	Çolak	46	
40	368	Karaoğlanlı Mehmed bin Hüseyin	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	42	Molla
41	369	Göçebe Karahisari Hasan bin Ali	Kır sakallı	Yekçeşm	50	
42	370	Diğer Oğlu Mahmud		A'rac	11	
43	380	Seyid Mehmed bin Abdülbaki	Siyah sakallı	A'rac	45	Semerci
44	382	Karındaşı Ali	Ter bıyıklı	Mefluc	25	
Mahalle-i Mezburda Müceddeden Sekene Ve Göçebe Ber-Senei Ücret İle Yanaşma Taifesi						
45	386	Ahmed Efendi Yanaşması Mehmed bin Hasan	Kumral bıyıklı	Çolak	35	Yanaşması 1
46	386	Velioğlu Mehmed Ağa Yanaşması Halil bin Halil	Kumral sakallı	Yekçeşm	50	Yanaşması 1

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Dede						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Eyüboğlu Halil bin Mustafa	Orta boylu kumral sakallı	Çolak	3	
2	6	Diğer Oğlu Bekir		Çolak	6	
3	6	Diğer Çengeloğlu Mustafa bin Bekir		Masru'	13	
4	18	Veli bin Ahmed	Orta boylu köse sakallı	Kör	45	Hamamcı
5	25	Sarı Mehmedoğlu Mehmed bin Muzaffer	Kumral bıyıklı orta boylu	Çolak	30	
6	26	Osman bin Mustafa	Aksakallı	Topal	70	Kasab
7	43	Diğer İslamoğlu Esseyid Ali		Meczub	30	
8	48	Oğlu Bekir		Meczub	8	
9	62	Mustafa bin Hüseyin	Kır sakallı	Kör	60	Kethüda
10	79	Muzaffer bin Muzaffer	Kır sakallı	Topal	50	Molla
11	82	Halil bin Abidin	Orta boylu kumral sakallı	Çolak	50	Taşçı
12	98	Yeğeni Hasan bin Durmuş		Yekçeşm	18	
13	99	Oğlu Ali	Ter bıyıklı	Mefluc	20	
14	100	Diğer Oğlu Mehmed		Mefluc	7	
15	105	Diğer Yanaşması SeyidgaziliBekdaş bin Hüseyin	Kumral bıyıklı	Yekçeşm	30	
Mahalle-i Orta						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Oğlu Muzaffer	Ter bıyıklı	Çolak	21	
2	45	Kayını Salih bin Receb	Kır sakallı	Mecnun	55	
3	77	Göçebe Hasan bin Ali	Köse, Kumral sakallı	Çolak	40	
4	78	Abdi Oğlu Mustafa bin Ahmed	Kır sakallı	Topal	60	
5	78	Karındaşı Hüseyin bin Ahmed	Ter bıyıklı	Mecnun	25	
6	101	Hacı Veli Oğlu İbrahim bin Ali	Kır sakallı	Çolak	65	
7	110	Hasan bin Himmet	Orta boylu siyah sakallı	Kör	35	Dikici

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

8	136	Oğlu Mehmed	Mefluc	15
9	138	Hacı Süleyman Efendizâde Molla Mehmed	Çolak	7
10	154	Karındaşı Osman Ter bıyıklı bin Mehmed	Çolak	22
11	160	Veledi Maneviyesi Salih bin Halil	Mecnun	17

Mahalle-i Karapınar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	66	Torun Oğlu Süleyman bin Ahmed		A'rac	5	
2	76	Karındaşı Mehmed bin Ömer	Kara bıyıklı	Topal	23	
3	84	Diğer Çalık Oğlu Ali bin Ahmed	Kumral sakallı	Topal	30	
4	92	Oğlu Zeynel	Kara bıyıklı	Ahres	30	
5	93	Basrinin Oğlu İbrahim bin Hasan	Sarı sakallı	Ahres	38	

Mahalle-i Akcağlan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Ahmed bin Memiş	Kır sakallı	Kör	57	
2	10	Diğer Oğlu Ahmed		A'rac	5	
3	12	Karındaşı Halil bin Süleyman		Yekdest	18	
4	29	Kel Oğlan Oğlu Esseyid Ali bin Mustafa		Meczub	16	
5	36	Oğlu Esseyid Ahmed		Topal	20	
6	46	Diğer Oğlu Osman		Kör	15	
7	68	Sarı Kadıoğlu Ömer bin Ahmed		Mecnun	20	
8	86	Hacı Oğlu İbrahim bin Mehmed	Kara Sakallı	Topal	40	
9	99	Armudelli Musa bin Abdullah	Köse kumral sakallı	Kör	40	
10	102	Ali Ağa bin Mehmed	Aksakallı	Topal	70	Lüleci
11	107	Velaim(?) Karındaşı Halil bin Hasan		Yekçeşm	6	
12	224	Yusuf bin Ali	Kır sakallı	Kambur	63	
13	226	Oğlu İbrahim		Topal	8	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Muttalib Tabii Eskişehir Der Mahalle-i Koyun

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Oğlu Mehmed		Çolak	8	
2	29	İlyas Oğlu Esseyid Ahmed bin Ali	Kır sakallı	Yekçeşm	60	
3	46	Diğer Oğlu Esseyid Mehmed		Yekçeşm	13	
4	47	Öteki Karındaşı Ahmed bin İbrahim	Sarı bıyıklı	Yekçeşm	32	
5	66	İlyas Oğlu İlyas bin Hasan	Kumral sakallı	Yekçeşm	40	
6	101	Karındaşı Ömer		Yekdest	16	
7	111	Oğlu Süleyman	Kumral sakallı	Topal	35	
8	120	Cemed Oğlu Kadir bin Mehmed	Kır sakallı	Topal	63	
9	121	Karındaşı Hasan bin Mehmed		Çolak	15	
10	129	Bekdaş Oğlu Osman bin Osman	Kumral sakallı	Masru'	45	
11	130	Karındaşı Mehmed Ali	Müzellef sakallı	Çolak Masru'	25	
12	139	Oğlu Mehmed		Ahdeb	12	
13	152	Oğlu Mustafa		Yekçeşm	10	
14	159	Dumanlı Mehmed bin Ahmed	Kumral bıyıklı	A'rac	-	

Mahalle-i Orta Der Karye-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	51	Diğer Ali Beşe Oğlu Esseyid Hüseyin bin Ali	Sarı bıyıklı	Sağır	30	
2	55	İlhancıoğlu Mehmed bin Ömer	Kırca sakallı	A'rac	55	
3	64	Balcıoğlu Süleyman bin Ali	Kumral sakallı	Topal	40	
4	69	Hacı Sinanoğlu Esseyid Osman bin Mahmud	Kumral sakallı	A'rac	40	
5	113	Çavuşoğlu Halil bin Mehmed	Aksakallı	Yekdest	62	
6	118	Kayıksızoğlu Hasan bin Veli	Kumral sakallı	Mecnun	32	
7	124	Diğer Oğlu Mustafa		Yekçeşm	9	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Emirler Der Karye-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Diğer Oğlu Esseyid Ömer		Yekçeşm	7	
2	46	Karındaşı Esseyid Ali bin Mehmed		Yekçeşm	7	
3	66	Oğlu (?)Esseyid Ömer		A'rac	16	Hafız
4	70	Torunu Mehmed bin Ali Osman		Yekçeşm	4	
5	81	Aşar Oğlu Mehmed bin Mustafa	Kara sakallı	Çolak	50	
6	81	Yeğeni Esseyid Ali bin Hüseyin		Yekçeşm	10	
7	124	Muharrem Oğlu Ömer bin Osman	Sarı sakallı	Topal	41	
8	129	Oğlu Esseyid Ömer		Mecnun	10	
9	131	Oğlu Hasan	Kumral sakallı	Yekçeşm	34	
10	136	BuncaoğluEsseyid Hasan bin Mustafa		Topal	16	
11	157	Diğer Uzun Oğlu Esseyid Mehmed bin Hüseyin	Ter bıyıklı	Yekçeşm	31	
12	166	Osman bin Mehmed	Kısa boylu kır sakallı	Çolak	50	Molla

Karye-i Sekiviran Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Oğlu Esseyid Osman		Meczub	20	
2	23	Diğer Oğlu Ali		A'rac	10	
3	52	(?) Oğlu Abdulkerim bin Abdurrahman	Aksakallı	Çolak	92	
4	57	Efendioğlu Hüseyin bin Ahmed	Köse sakallı	Kambur	40	
5	57	Oğlu İbrahim		Yekçeşm	8	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Danişmend Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Kemankeşoğlu Ali bin Ali	Kumral sakallı	Topal	35	Molla / İmam-ı Karye-i Mezbur
2	5	Diğer Telli Hüseyin Oğlu	Kır sakallı	Yekçeşm	53	
3	6	Çömez Mustafa bin Mehmed	Kırca sakallı	Çolak	57	
4	16	Bozanıçlı Mustafa bin Ahmed	Kırca sakallı	Yekçeşm	46	

Karye-i Kızılcaviran Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Oğlu Hasan		Yekçeşm	10	
2	40	Boz Ali Oğlu Bekir bin Mehmed	Aksakallı	Çolak	62	
3	42	Çelebi EsseyidAli Halil Oğlu bin	Kumral sakallı	Yekçeşm	42	
4	49	Ahmed Efendi bin Mehmed	Aksakallı	Çolak	72	

Karye-i Gündüzler Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	38	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	15	
2	45	Kaynı Mahmud bin Mehmed		Mecnun	-	
3	50	Oğlu Ömer		Mecnun	13	
4	69	Diğer Oğlu Ali	Kumral sakallı	Yekçeşm	35	
5	81	Diğer Oğlu Ömer	Kumral bıyıklı	Mecnun	28	
6	86	Oğlu Osman		Topal	12	
7	105	Ammi Hasan bin Mehmed	Kırca sakallı	Deli	-	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Kayı Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Mehmed Efendi bin Ali	Orta boylu, Kumral sakallı	Yekdest	40	Hafız / İmam-ı karye-i Mezbur
2	5	Karındaşı Muzaffer bin Halil		Mecnun	8	
3	32	Diğer Koca Ahmed Oğlu İbrahim	Kır sakallı	Sağır	60	
4	51	Oğlu Esseyid Süleyman	Küsec sakallı	Mecnun	25	
5	53	Diğer Hindi Oğlu Ali bin Muzaffer	Kırca sakallı	Yekçeşm	48	
6	71	Oğlu Mustafa		Mecnun	9	
7	77	(?) Oğlu Hüseyin bin Hasan	Kara sakallı	Topal	45	
8	78	Oğlu Hasan		Mefluc	14	Hsfız
9	79	Oğlu Durmuş		Topal	17	
10	85	Küpeli Oğlu Ömer bin Mehmed		Topal	18	
11	109	Oğlu Osman		Masru'	13	
12	112	Koyuk Oğlu İbrahim bin Mehmed	Kır sakallı	Deli	53	

Karye-i Karayük Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	(?) Oğlu Osman bin Mehmed	Aksakallı	Yekçeşm	89	
2	41	Oğlu Ömer		Yekçeşm	-	
3	57	Oğlu Durmuş		Yekçeşm	15	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Sepetçi Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Mustafa Ağa bin -	Kır sakallı	Topal	56	Muhtar-ı karye / Hatib
2	2	Oğlu -		A'rac	16	
3	6	Oğlu Abdurrahman		Mecnun	18	
4	17	Diğer Koca Eskioglu Hüseyin bin Mehmed	Kumral sakallı	A'rac	42	
5	18	Kara Hasan Oğlu Mehmed	Kır sakallı	Yekçeşm	65	
6	24	Diğer Mustafa Oğlu		Topal Çolak	5	
7	26	İmam Süleyman Oğlu		Yekçeşm	-	
8	40	Oğlu Durmuş	Kumral sakallı	Mefluc	45	
9	58	Mehmed bin Mustafa	Köse sakallı	Mecnun	46	Çoban
10	73	Kara Köse Mehmed bin Mustafa	Aksakallı	Mecnun	60	

Karye-i Dere Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Amasyalı Halil bin Abdullah	Kumral sakallı	Yekçeşm	37	Çiftçisi
2	13	Bekir Ağa Oğlu Ahmed	Kır sakallı	Yekçeşm Çolak	67	
3	24	Bekir Oğlu Mehmed bin Ali	Kumral sakallı	Çolak	45	
4	24	Diğer Oğlu İbrahim		Şaşı Gözlü	7	
5	43	Çatakoğlu Mehmed bin Osman	Ter bıyıklı	Yekçeşm	24	

Karye-i Ağcahisar Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Diğer Sipahi Oğlu Hüseyin bin Mehmed	Aksakallı	Yekçeşm	-	
2	32	Diğer Oğlu Ahmed	Sarı bıyıklı	A'rac Yekçeşm	25	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Alpu Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	(?) Oğlu İbrahim bin Ahmed	Kır sakallı	Sağır	65	
2	18	Diğer (?) Oğlu Hüseyin bin Ahmed	Aksakallı	Yekdest	62	
3	30	Konyalı İbrahim bin Abdullah		Yekçeşm	18	Çiftçisi
4	31	Sarı Mehmed Oğlu Abdurrahman	Aksakallı	Yekçeşm	75	
5	39	Diğer Oğlu Esseyid Mustafa		Yekçeşm	10	
6	48	Öteki Oğlu Esseyid İsmail bin Süleyman		Yekçeşm	6	
7	57	Solakoğlu Ali bin Ahmed	Kır sakallı	Çolak	59	
8	58	Kara Mahmud Oğlu Mehmed	Aksakallı	Çolak	16	
9	63	Durmuş Oğlu Mehmed bin Muzaffer	Kumral sakallı	Yekçeşm	47	
10	66	Diğer Oğlu Ahmed	Ter bıyıklı	Topal	20	
11	68	Zillioğlu Ahmed bin Mehmed	Kara sakallı	Topal	40	
12	70	Kara Çavuş Oğlu Ali bin Bekir	Kır sakallı	Sağır	60	
13	89	Diğer Oğlu Ömer		Yekçeşm	12	
14	91	Diğer Kel Berberoğlu Hasan bin Mustafa	Kumral sakallı	Çolak	42	
15	93	(?) Oğlu Hasan bin Ahmed	Kumral sakallı	Çolak	-	
16	111	Karındaşı Mustafa bin Osman		Çolak	14	
17	116	Diğer Karındaşı Osman bin Süleyman		Yekçeşm	14	
18	132	Halib Oğlu Mehmed bin Halil	Kırca sakallı	Topal	58	
19	132	Oğlu Bekir		Yekçeşm	16	
20	139	Oğlu Osman		Yekçeşm	16	
21	163	Nebi Oğlu Yanaşması Seferihisari Ali	Ter bıyıklı	Yekçeşm	23	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Bozan Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Diğer Karındaşı Ali bin Ahmed	Kara bıyıklı	Çolak	30	
2	8	Diğer Oğlu Esseyid Yusuf	Kumral bıyıklı	Yekçeşm	30	
3	31	Oğlu Mustafa	Kumral sakallı	Çolak	38	
4	35	Hacı Ömer Oğlu Abdullah	Kumral sakallı	Kırca Yekçeşm	50	
5	36	(?) Hasan bin Kasım	Aksakallı	Yekçeşm	55	
6	43	Oğlu -		Topal	12	
7	46	Oğlu Ali		Yekçeşm	8	
8	51	Diğer Oğlu Muzaffer	Kumral sakallı	Yekçeşm	28	
9	52	Kulaklıoğlu İbrahim bin Davud	Kır sakallı	Mecnun	69	
10	61	Diğer ÖtekioğluEsseyid Hasan bin Ali		Topal	8	
11	78	Oğlu Mustafa		A'rac	14	
12	93	Hatib Ağaoğlu Esseyid Mehmed bin Süleyman	Kır sakallı	Topal	48	
13	95	Deli Oğlan Oğlu İbrahim bin Muzaffer	Kır sakallı	A'rac	50	
14	107	Altavirdioğlu Deli Mehmed bin İsmail	Ak Sakalı	Çolak	75	
15	107	Oğlu İsmail		A'rac	10	
16	108	Esad Oğlu Esseyid Esad bin Mehmed	Kırca sakallı	Yekçeşm	62	
17	112	Hasan Oğlu Ömer	Aksakallı	Topal	60	Molla
18	125	Oğlu Esseyid Mehmed		Yekçeşm	16	
19	130	Karındaşı Halil bin İbrahim	Kumral sakallı	Yekçeşm	40	
20	150	Hacı Oğlu Yusuf bin Süleyman	Aksakallı	Yekçeşm	65	
21	152	Ali Beşeoğlu Mehmed bin Hasan	Kumral sakallı	Çolak	45	
22	152	Oğlu Hüseyin	Ter bıyıklı	Yekçeşm	20	
23	161	Habib Yanaşması Konyalı İbrahim bin Abdullah		Yekçeşm	19	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Büğdüz Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Diğer Sarı Oğlu Mehmed Mehmed	Kumral sakallı	Yekçeşm	32	
2	8	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	2	
3	16	Oğlu Ali Osman		Yekçeşm	19	
4	20	Diğer İmam Oğlu Ahmed bin Ali	Kırca sakallı	Topal	53	
5	31	Süküt Kazalı Süleyman bin Osman	Kumral bıyıklı	Topal	25	Çiftçisi
6	33	Diğer Köle Oğlu Osman Mehmed	Kara sakallı	Yekçeşm	38	
7	39	Diğer Oğlu Musa		Yekçeşm	2	
8	41	Tırşakoğlu Ali bin Mehmed	Kara sakallı	Topal	36	
9	42	Oğlu Ahmed		Mariz	15	
10	46	Şehirli Osman Oğlu Sarı Ali bin Mehmed	Sarı sakallı	A'rac	43	
11	49	Hafız Oğlu Yanaşması Amasyalı Halil bin Abdullah	Köse sakallı	Yekçeşm	38	

Karye-i Ciceroz Ma-Balkise Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Kaynı Mustafa bin İsa		Yekdest	15	

Karye-i Karacaviran Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Karındaşı Mustafa bin Halil		Çolak	15	
2	23	Karahisari Ali bin Mehmed	Köse sakallı	Topal	35	
3	38	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	18	

Karye-i Düz Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Oğlu Mehmed		Masru'	6	
2	21	Nebi Oğlu Osman bin Ali	Köse sakallı	Kambur	45	

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Laçın Tabi-i Eskişehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	52	Gökçe Mehmed İbrahim	Gözlü bin	Kırca sakallı	Yekçeşm	43
2	72	Çelebi Mehmed bin İsmail	Oğlu	Kırca sakallı	Kambur	55
3	102	Çelebi Ahmed Hüseyin	Oğlu bin	Sarı sakallı	Topal	45
Karye-i Kapukaya Tabi-i Eskişehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Çoban oğlu Ali bin Mustafa	bin	Kara sakallı	Topal	46
Karye-i Mezburda Göçebe Misafireten Sekene ve Yanaşma Taifesi						
2	31	Bayram Mehmed Göynüklü bin Ali	oğlu yavaşması Osman bin Ali	Siyah sakallı	Çolak	35
Karye-i Mayıslar Tabi-i Eskişehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	60	Aşıkoğlu Mustafa bin Mehmed	Mustafa bin Mehmed	Köse sakallı	Çolak	40
Karye-i Küblü Tabi-i Eskişehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	34	Osman	Kır sakallı	Yekdest	65	Molla
2	37	Diğer Karındaşı İsmail bin Osman	Kumral sakallı	Topal	35	
3	75	Karındaşı Esseyid Mustafa		Mecnun	20	
4	75	Diğer Karındaşı Esseyid Ömer		Mecnun	11	
5	75	Diğer Karındaşı Esseyid Hüseyin		Mecnun	7 ⁴²	

⁴² Emirhan Naccaroğlu, “Eskişehir Kazası İlk Nüfus Sayımına Göre Müslüman Nüfus ve Değerlendirilmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 57-414.

Tablo 2.17: 1531 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

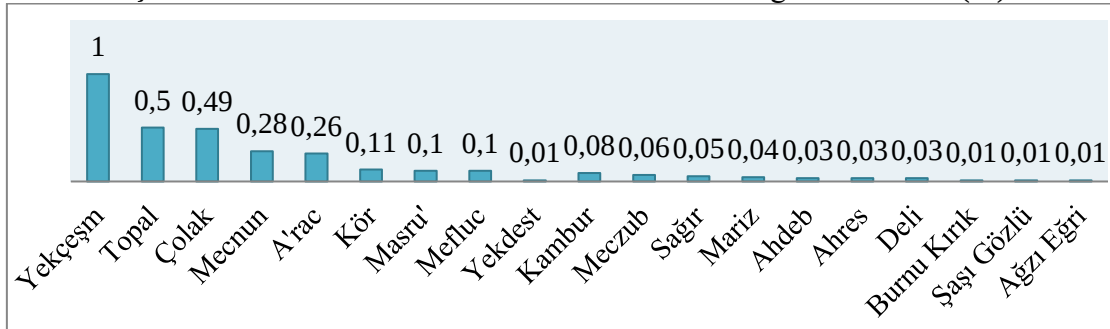
Karye-i Ilıca Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Adık Mehmed Mustafa Oğlu bin	Kır sakallı	A'rac	54	
2	20	Hacı Musaoğlu Salih bin Hüseyin	Köse sarı sakallı	Topal	50	
3	25	Kara Mustafa Oğlu Koca Ahmed	Kara sakallı	Mariz	42	
4	32	Eyüb Oğlu Ali	Kır sakallı	Yekçeşm	60	
5	34	Öteki Oğlu Ali	Köse sakallı	Ağzı Eğri	26	
6	39	Diğer Koca Musa Oğlu Ali	Kır sakallı	Mefluc	66	
7	42	Koca İbrahim Oğlu İbrahim Efendi bin Ali	Kır sakallı	Yekçeşm	56	
8	46	Tosunoğlu Mehmed Ahmed bin		Masru'	15	
9	57	Diğer Bekir Oğlu Osman	Köse sakallı	Çolak	40	
10	69	Kabasakal Osman Oğlu		Masru'	-	

Karye-i İvazlar Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Cengel Oğlu Veli bin İbrahim		Mariz	25	

Şekil 2.17: 1531 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

7974 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 1531 numaralı Eskişehir kazasına ait nüfus defteri mahalle ve karyelerinde toplam 258 kişinin (%3,74) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiş iken 4 kişide çift hastalık görülmüş olup toplam 262 tür durum sayılmıştır. Engelli kimselerin en fazlası 80 kişiyle (%1) yekçeşm iken total engel

durumu 40 kişide (%0,50), çolak engel durumu 39 kişide, hastalık durumlarındanda mecnun hali 22 kişide (%0,49) görülmüştür. Ayrıca a'rac, kör engellilik hali ile masru' ve mariz hastalık halleri de defter özelinde dikkat çekmektedir.

2.4.2. 1533 Numaralı Eskişehir Kazası Defteri

Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Paşa Der Eskişehir									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	Hafızoğlu Süleyman bin Hasan		Uzun aksakallı	boylu	Topal		70	Eskici
2	31	Mehmed bin Ali		Orta sakallı	boylu kır	Boynu Eğri		52	Molla / Keçeci
3	46	Halil bin Halil		Uzun sakallı	boylu kır	Yekçeşm		50	Kethüda
4	48	Diğer oğlu Bekir				Çolak		12	
5	60	İsmail bin İbrahim		Orta sakallı	boylu kara	A'ma		45	Hafız
6	90	Diğer Mehmed oğlu		Kısa kumral sakallı	boylu	Kambur		38	
7	98	Süleyman bin Ahmed		Orta sakallı	boylu kır	Çolak		50	
8	124	Süleymandan Hüseyin bin El-mezbur		Orta sakallı	boylu kara	A'ma		40	Etmekçi
9	217	Oğlu İbrahim		Şabb-ı Emred		Yekçeşm		15	
10	230	Veli oğlu Ali		Orta bıyıklı	boylu ter	Kör		20	Debbağ / Rediften mahreç
11	243	Mehmed bin Hasan		Orta sakallı	boylu kara	Çolak		40	Kahveci
12	273	Oğlu Hüseyin				A'ma		6	
13	276	Himmet oğlu Ali bin Hüseyin		Orta sakallı	boylu kır	Çolak		45	Molla
14	292	Diğer oğlu Osman				Yekçeşm		4	
15	294	Halil bin Mehmed		Orta aksakallı	boylu	Kör		70	Eskici
16	294	Diğer oğlu Hasan bin Halil				Topal		15	
17	352	Sipahilerin Ali bin Ali		Orta bıyıklı	boylu kumral	Kör		35	
Mahalle-i Karapınar Der Eskişehir									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	42	Karındaşı Mehmed bin Ömer		Kara bıyıklı		Topal		30	

Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Orta Der Tabi-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	61	Keloğlu Hasan bin Ali	Orta boylu köse sakallı	Yekçeşm	45	
2	120	Ali bin Mustafa	Kısa boylu kumral sakallı	Topal	40	
3	162	Karındaşı Ali bin Hüseyin		Esamm Ebkem	/ 16	

Mahalle-i Dede Tabi-i Der Eskişehir Tabi-i Der Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	86	Halil bin Mustafa	Orta boylu kırca sakallı	Çolak	60	Taşçı
2	91	Seyyid Osman bin Mehmed	Orta boylu sarı sakallı	Çolak	45	Molla / Tüccar
3	102	Hüseyin bin Abdullah	Orta boylu kumral sakallı	Kör	45	
4	119	Musacebeoğlu Ahmed	Orta boylu kır sakallı	A'ma	50	

Karye-i Muttalıp Tabi-i Kaza-i Mezbur Der Mahalle-i Emirler

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	61	Âşık Halil oğlu Mehmed bin Osman	Orta boylu şabb-ı emred	Topal	20	
2	96	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	10	
3	100	Veli oğlu Hasan	Uzun boylu kır sakallı	Çolak	45	
4	119	Oğlu Ömer	Müzellef sakallı	Topal	25	Hafız
5	135	Uzunoğlu Osman bin Ali	Orta boylu	Sağır	25	
6	160	Hafizoğlu Hüseyin bin Mehmed	Orta boylu kır sakallı	A'ma	30	
7	166	Cafer Hasan bin Süleyman	Uzun boylu aksakallı	Topal	61	
8	173	Ömer bin Osman	Uzun boylu kara sakallı	Topal	45	
9	187	Veli bin İbrahim	Orta boylu kara sakallı	Çolak	30	

Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Akçağlan Der Eskişehir Tabi-i Kaza-ı Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Ahmed oğlu Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Kör	20	Eskici
2	83	Üvey oğlu Kütahyalı Mehmed bin Abdullah	Şabb-ı emred	Kambur	15	

Karye-i Muttalıp Tabi-i Kaza-iMezbur Der Mahalle-i Orta

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Balcıoğlu Süleyman bin Ali	Orta boylu kara sakallı	A'rac	40	
2	60	Oğlu Mehmed		A'ma	6	
3	80	Oğlu Veli		A'ma	15	
4	87	Oğlu Mustafa	Şabb-ı Emred	Yekçeşm	14	
5	118	Üvey biraderi Ömer bin Ömer	Aksakallı	A'rac	90	
6	125	Koca Mustafa	Uzun boylu kır sakallı	Sağır	48	

Mahalle-i Muttalıp Kaza-ı Mezbur Der Mahalle-i Koyun

Sıra No	Hane No	Adı	Fiziksel Özellikleri	Hastalık / Engel Durum	Yaşı	Diğer Özellikler
1	84	Hacı Osman oğlu Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Topal	43	

Karye-i Sekiviran Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Hüseyin bin Halil	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	55	
2	53	Hasan bin Mustafa	Orta boylu kır sakallı	Topal	55	
3	55	Halil bin Musa	Orta boylu kumral sakallı	Topal	45	

Karye-i Karaiyon Tabi-i Kaza-ı Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	24	Süleyman oğlu Musa	Orta boylu çar-ebru	Topal	20	
2	34	Süleyman bin Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	Topal	25	
3	36	Ali oğlu Abdullah	Orta boylu kara sakallı	Topal	42	
4	43	Ali bin Hasan	Uzun boylu kara sakallı	Sağır	50	

Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Alpu Tabi-i Kaza-ı Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	51	Osman bin Süleyman	Orta boylu ter bıyıklı	Sağır	22	
2	56	Ali bin Mehmed	Uzun boylu kır sakallı	Sağır	50	
3	90	Süleyman Hüseyin oğlu	Orta boylu kara sakallı	Sağır	35	
4	109	Ahmed Mahmud bin	Orta boylu ter bıyıklı	Topal	16	

Karye-i Bozan Tabi-i Kaza-ı Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Karındaşı Yusuf bin Ahmed	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	35	
2	115	Hüseyin bin Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Kambur A'ma	35	
3	148	Çakıroğlu Mehmed bin Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Sağır	50	Kumcu
4	172	Hatibzade Mehmed bin Süleyman	Uzun boylu kır sakallı	Topal	50	
5	181	Ali bin Ali	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	40	

Karye-i Ağcahisar Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Sığırtmaçoğlu Kara İbrahim bin Hasan	Uzun boylu kara sakallı	Sağır	50	
2	19	Diğer karındaşı Eyüp bin Mustafa		Yekçeşm	6	

Karye-i Büğdüz Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Karındaşı Kuloğlu Osman bin Mehmed	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	30	
2	43	Sarıoğlu Mehmed bin Mehmed	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	50	
3	43	Oğlu İbrahim		Yekçeşm	7	

Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Dere Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	50	İbrahim bin Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Sağır	90	

Karye-i Sepetçi Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Mustafa ağa bin Abdülvahap	Orta boylu kır sakallı	Topal	70	Muhtar
2	2	Diğer oğlu Ali		Yekçeşm	4	
3	7	Hasan bin Hasan	Orta boylu kumral sakallı	Topal	40	
4	17	Diğer oğlu Musa		Yekçeşm	12	
5	25	Diğer torunu İbrahim bin Mahmud		Yekçeşm	18	
6	73	Karabeşeoğlu Musa oğlu Osman		Çolak	8	
7	74	Ali bin Ahmed	Uzun boylu kara sakallı	Topal	40	

Karye-i Nefs-i Gündüzler Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	71	Oğlu Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	30	

Karye-i Nıfs-ı Kayı Tabi-i Kaza-ı Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	24	Ali bin İbrahim	Orta boylu kara sakallı	Sağır	30	
2	41	Mahsun oğlu Yusuf	Orta boylu ter bıyıklı	Kambur	25	
3	42	Karındaşı Hüseyin bin Osman	Orta boylu sarı bıyıklı	Çolak	25	
4	96	Hasan oğlu Osman	Uzun boylu kır sakallı	Kör	40	
5	103	Toksöz Mustafa bin Osman	Orta boylu	A'ma	40	Hafız

Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i Daşmaz Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Ali Efendi bin Ali	Kumral sakallı	A'rac	-	İmam-ı karye-i mezbur ⁴³

Karye-i Nefs-i Ilıca Tabi-i Kaza-ı Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Salih bin Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	Topal	60	
2	98	Sarıklıoğlu Ahmed bin Mehmed	Köse Kara sakalı	Kambur	55	
3	100	Toksöz İnce Ali oğlu Süleyman bin Süleyman	Orta boylu	Çolak	35	

Karye-i Avzalar Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Mehmed		Sağır	15	

Karye-i Bozanca Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Diğer oğlu Salih		Topal	5	

Karye-i Mayısar Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	68	Bozakoğlu Deli Musa bin Mustafa	Sarı sakallı	Yekçeşm	50	

Çiçiroz(Çimroz) Mea Balkese Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Abbasoğlu İbrahim bin İbrahim	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	22	

⁴³ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Nüfus Defteri*, H.27.12.1257, 1533, 155.

Tablo 2.18: 1533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Laçın Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	24	Feyzullah bin Hasan	Uzun boylu kumral sakallı	Topal	30	
2	45	Oğlu Ömer		Yekçeşm	11	
3	47	Mehmed bin İbrahim	Kır sakallı	Yekçeşm	50	
4	53	Karındaşı Halil İbrahim bin Hasan		Yekçeşm	16	
5	112	Mustafa oğlu İbrahim	Şabb-ı	Çolak	15	

Karye-i Karacaviran Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	İmamoğlu Ali bin İsmail		Yekçeşm	12	
2	16	Karındaşı Mustafa bin Halil	Ter bıyıklı	Çolak	20	
3	44	Abdullah Mehmed oğlu	Uzun boylu sarı sakallı	Topal	35	

Karye-i Düz Tabi-i Eskişehir

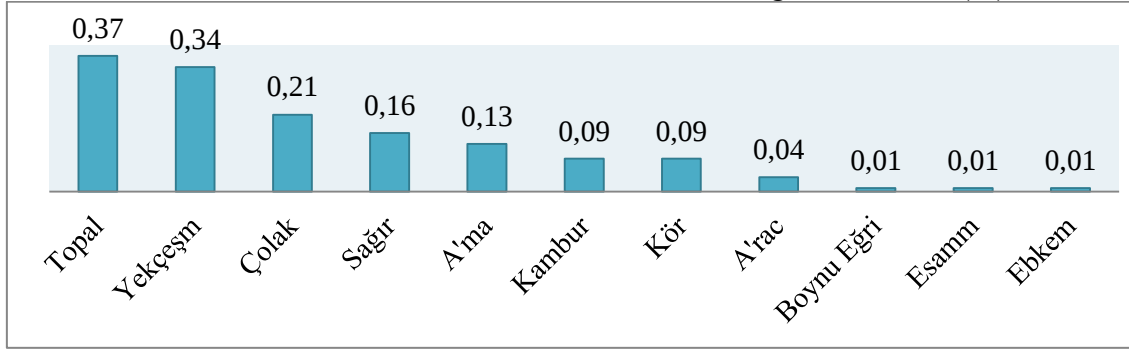
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Osman oğlu Ali	Orta boylu ter bıyıklı	Kambur	22	
2	23	Hasanoğlu Büyümez Osman	Sarı sakallı	Topal	34	
3	25	Diğer Hasan oğlu Ali	Sarı sakallı	Topal	42	

Karye-i Küplü Tabi-i Eskişehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	33	Osman bin Mehmed	Kır sakallı	Çolak	65	Molla ⁴⁴

⁴⁴ Hale Sarı, “1533 Numaralı Eskişehir Kazası Nüfus Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 12-247.

Şekil 2.18: 1533 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Eskişehir kazasına ait 1533 numaralı nüfus defterine 6794 kişi kaydedilmiştir. Defter özelinde toplam 98 kişinin(%1,44)engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiş ise de 2 kişi de çift hastalık görülerek 100 farklı durum sayılmıştır. Engelli kimselerin başında 25 kişiyle(%0,37)topal görülmüş iken yekçeşm engeli 22 kişide (%0,34), çolak engelli hali 14 kişide (%0,21) karşımıza çıkmıştır. Bunun yanı sıra sağır ve a'ma engellileride dikkat çekmektedir.

2.5. Karaman Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Karaman iline ait nüfus defterleri 3455-3460 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 3455 numaralı defter Rabia Çakal tarafından “1840 Sayımına Göre Karaman Merkez Nüfusu” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Ayrıca 3460 numaralı defter iseSerap Gençer tarafından “1844 Nüfus Sayımına Göre Karaman Kazası Merkez Nüfusu” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

2.5.1 3455 Numaralı Larende Kazası Defteri

Tablo 2.19:3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Der-Mahalle-i Ali Şahne						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Sancakdaroğlu Mehmed veledi Hasan	Kara bıyıklı kısa dik boylu	Ma'zur	28	
2	39	Müderrişzade Salih veledi Mehmed	Kumral sakallı orta boylu	A'ma	30	
3	42	Gayını İsmail veledi Yusuf	Şabb-ı emred	Ayn-ı Vahid	14	
4	43	Yunus İsmail veledi	Kırca sakallı orta boylu	A'ma	50	Hafız

Tablo 2.19: 3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der-Mahalle-i Cedit						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Oğlu Mehmed veledi Mehmed	Şabb-ı emred	Ma'zur	15	
2	27	Oğlu Abdülkadir veledi Yahya	Kısa dik boylu	Topal	20	
3	27	Diğeri Mehmed oğlu veledi Yahya	Şabb-ı emred	Mefluc	15	
4	38	Kapusuzoğlu Hüseyin veledi İbrahim	Orta boylu kırca sakallı	Topal	65	
5	62	Oğlu Osman veledi el-hac Ahmed	Sabi	Ayn-ı Vahid	4	
6	63	Oğlu ali veledi durmuş	Sabi	Topal	8	Terzi
Der-Mahalle-i Hacı Celal						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Oğlu Abdullah veledi Ramazan	Sabi	Ma'zur	10	
2	16	Öğey Abdulkerim oğlu veledi Hasan	Ter bıyıklı orta boylu	A'ma	20	
3	18	Türkmenoğlu Hüseyin veledi İsmail	Kara sakallı kısa dik boylu	A'ma	38	
4	18	Karındaşı Mustafa veledi Abdullah	Kara sakallı orta boylu	A'ma	35	
5	19	Deli Mehmedoğlu Mehmed veledi Mehmed	Aksakallı uzunca boylu	Ma'zur	90	
6	22	Oğlu Mustafa veledi Hasan	Sabi	Ma'zur	3	
7	33	Oğlu Ali veledi Hasan	Müzellef kara sakallı orta boylu	A'ma	30	
8	38	Karındaşı Halil veledi Mustafa		Sara illetli	30	
9	41	Oğlu Ali veledi Ahmed	Sabi	A'ma	8	
10	63	Teberoğlu Mustafa veledi Mehmed	Kırca sakallı orta boylu	A'ma	60	
11	76	Öğey Süleyman oğlu veledi Abdullah	Kara bıyıklı orta boylu	A'ma	25	

Tablo 2.19: 3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der-Mahalle-i Ahi Osman

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	İmam-ı mahaletavşanzade Mehmed veledi Ahmed	Kara sakallı kısa dik boylu	Topal	30	
2	30	Diğeri karındaşı Ahmed veledi Süleyman	Kumral sakallı kısa dik boylu	Ma'zur	34	
3	34	Ve karındaşı Ali veledi Ali	Şabb-ı emred orta boylu	Ma'zur	20	
4	46	Diğeri karındaşı Memiş veledi Ali		Ayn-ı Vahid	4	
5	60	Oğlu Mehmed bin Mustafa	Sabi	Ma'zur	9	

Mahalle-i Fenari Baba Der-Nefs-i Larende

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Velioğlu es-seyyid Süleyman veledi Mehmed	Kumral sakallı orta boylu	Ma'zur	48	
2	49	Gayınpederi Ahmed veledi Abdullah	Aksakallı kısa dik boylu	Mefluc	80	
3	58	Amcası Süleyman veledi Mehmed	Aksakallı kısa dik boylu	A'ma	68	
4	69	Diğeri oğlu Mehmed veledi Ali	Şabb-ı emred	Topal	18	
5	79	İshak beyoğlu Abdulkadir veledi Mehmed	Kırca sakallı orta boylu	Mefluc	55	
6	80	Kapaoğlu Mehmed veledi Bayram	Aksakallı kısa dik boylu	Alîl-i Ayn	75	

Mahalle-i Kirişçi Baba Der-Nefs-i Larende

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Diğeri oğlu Ebubekir veledi Ali	Şabb-ı emred	Topal	15	
2	9	Oğlu Ömer veledi Memiş	Kara sakallı kısa dik boylu	Alîl	33	
3	51	Yörükoğlu İbrahim veledi Hasan	Kara sakallı orta boylu	Mefluc	40	

Tablo 2.19: 3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der-Mahalle-i Abbas (?)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Damadı Osman veledi Ebubekir	Ter bıyıklı kara dik boylu	Mansur Malul	25	

Der-Mahalle-i Sekiçeşme

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Kürt Mehmedoğlu es seyyid Halil veledi Mehmed	Kumral sakallı orta boylu	Alîl	40	
2	24	(?) Tavioloğlu Osman veledi Abdullah	Kırca sakallı orta boylu	Topal	60	
3	25	Nevahilioğlu Hasan veledi Mustafa	Şabb-ı emred	Fıtık	15	

Mahalle-i Hacı Mahmud Der-Nefs-iLarende

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	İbrahim veledi Ali	Uzunca boylu aksakallı	Ma'zur	80	
2	13	Arabalıoğlu Elhac Ahmed veledi el-hac Mehmed	Uzunca boylu kırca sakallı	Alîl-i Ayn	55	
3	16	Mehmed veledi İsmail	Orta boylu şabb-ı emred	Ma'zur	18	
4	22	Eyüb veledi Muslu	Orta boylu kara sakallı	Mansure çürüğü	38	
5	33	(?) Göncünüoğlu Abdulkadir veledi el-hac Mehmed	Orta boylu	Sail-i Alîl	40	
6	41	İbrahim veledi Mehmed	Orta boylu sarı bıyıklı	Ayn-ı Vahid	31	

Der-Mahalle-i Mansur Dede

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Yahya veledi el-hac Ali	Kara bıyıklı kısa dik boylu	Fıtık	25	
2	8	Oğlu Osman veledi el-hac Mustafa	Kumral sakallı kısa dik boylu	Fıtık	25	

Tablo 2.19: 3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Tapucak Nefs-i Larende

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Hacı veledi Yahya	Kısa dik boylu köse sakallı	Mecazib	28	Hizmetçi
2	6	Tartanoğlu Efendi Mehmed Süleyman	Hasan veledi el-hac	Aksakallı	Kötürüm / Mefluc	52
3	9	Oğlu İbrahim veledi Hasan	Ter bıyıklı orta boylu	A'ma	20	

Der-Mahalle-i Şampazarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Diğeri Mehmed Numan	oğlu veledi	Sabi	Sağır	8

Der-Mahalle-i Gazi Dükkan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	5	El-hac Osman veledi Abdullah	Kısa dik boylu aksakallı	Alîl	75	
2	12	Malatyalıoğlu Oman veledi Mehmed	Uzunca boylu kırca sakallı	Ma'zur-ı Ayn	57	
3	17	Ekmekçizâde el-hac Ömer bin Ahmed	Uzunca boylu kır sakallı	Sağır / Alîl	52	

Mahalle-i Köhne Bedestan Der-Nefs-i Larende

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Ögeyoğlu Mehmed Mehmed	veledi	Mefluc	5	
2	20	Karındaşı Edhem Abdullah	veledi	Uzunca boylu Ma'zur kara sakallı	49	Çerçi
3	21	Delisizoğlu veledi Mehmed	Musa	Orta boylu Ma'zur aksakallı	75	

Tablo 2.19: 3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Hisar Der-Nefs-i Larende

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	52	Oğlu Mehmed veledi Mustafa	Uzunca boylu kumral sakallı	Ahres	25	
2	59	Öğey oğlu Memiş veledi Mehmed	Şabb-ı emred	Mecnun	16	
3	81	Ahmed veledi Osman	Aksakallı	Ahres / Mefluc	83	Şeyh

Der-Mahalle-i Alaca Suluk

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Öğey oğlu Hüseyin	Orta boylu müzellef sakallı	Mansure çürüğü	25	
2	6	Yeğeni Hüseyin veledi Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	22	

Der Mahalle-i Çelttek

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	24	(?) Oğlu İbrahim veledi Ahmed	Kumral sakallı	Mefluc	40	Hafız
2	47	Karındaşı Mustafa veledi Hasan	Sabi	Mefluc	2	

Der-Mahalle-i Gazalpa

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Gayını Süleyman veledi Osman	Orta boylu aksakallı	Alîl	60	

Der-Mahalle-i Saka Başı

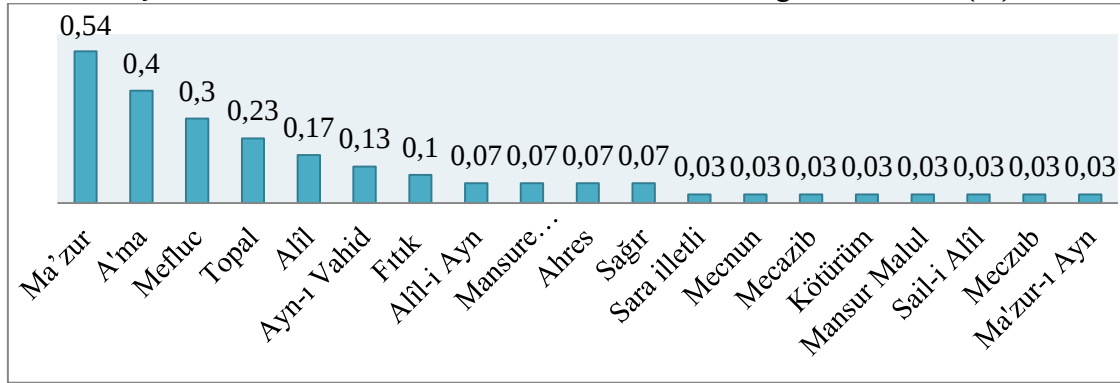
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	25	Dede (?) Fakioğlu Mehmed veledi Hüseyin	Orta boylu kara sakallı	Ma'zur	38	

Tablo 2.19: 3455 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i İbrıklı Der Nefs-i Larende

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Karındaşı Meczabden Mehmed bin Durmuş Ali Efendi	Uzunca boylu aksakallı	Meczub	6	
2	11	Öğeyoğlu Mahmud bin Mahmud	Orta boylu şabb-ı emred	Ma'zur	18	
3	13	Mustafa bin Abdurrahman	Orta boylu şabb-ı emred	Ma'zur	18 ⁴⁵	

Şekil 2.19: 3455 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

2984 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 3455 numaralı Larende kazasına ait nüfus defterinde toplam 69 kişide(%2,31) engel veya hastalık görülmüş ise de 3 kişide de iki farklı engel/hastalık tespit edilmiş olup 72 durum sayılmıştır. Engelli kimselerin en fazlası 16 kişiyle ma'zur (%0,54)olmuştur. Bunun yanı sıra a'ma engeli 12 kişide (%0,40), alfil hastalığı 5 kişide (%0,17)görülmüştür. Ayrıca ahres, sağır gibi engelliler ile sara illetli, meczab gibi hastalıklılarıyla ile de karşılaşmıştır.

⁴⁵ Rabia Çakal, "1840 Sayımına Göre Karaman Merkez Nüfusu" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 49-161.

2.5.2 3460 Numaralı Larende (Karaman) Kazası Defteri

Tablo 2.20: 3460 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kaza-i Larende							
Mahalle-i Hacı Mahmud							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	5	Oğlu Mehmed		Topal	7		
2	31	İbrahim bin Kara Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	30	Debbağ	
3	42	Diğeri Mustafa	Şabb-ı emred	Alîl	15		
4	43	Oğlu Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Ma'zur	28		
5	48	Oğlu Yakub	Şabb-ı emred	Ma'zur	14		
6	49	Mustafa bin İsmail	Kısa boylu kır sakallı	Topal	55	Tuzcu	
Mahalle-i Tapucak							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	1	Diğeri Mehmed Efendi	Orta boylu müzellef sakallı	Ma'zur	22	Tahsil-i ilim	
2	9	İbrahim bin Fırtanlı Hasan	Orta boylu kumral sakallı	A'ma	26	Talebe-i ilm	
3	10	Oğlu Durmuş		Çolak	11		
4	17	Delik Hasan bin Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Avurdu delik	30	Rençber	
Mahalle-i Hatib							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	2	Oğlu Hamza	Şabb-ı emred	Yekçeşm	13		
2	9	Karındaşı Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	20		
Mahalle-i Sa'y							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	19	Kayını Ali bin Ali	Uzun boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	20		
Mahalle-i Mansur Dede							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	4	Oğlu Mehmed		Ma'zur	11		
2	4	Damadı Mehmed bin Eyyüb	Orta boylu müzellef sakallı	Fıtık	22		
3	30	Ahmed bin Tosunoğlu Mustafa	Kısa boylu müzellef sakallı	Çolak	25	Helvacı	

Tablo 2.20: 3460 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Şampazarı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Mehmed bin Numan	Kısa boylu ter bıyıklı	Sağır		18	
Mahalle-i Ammihace							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Diğeri Halil	Şabb-ı emred	Fıtık		11	
Mahalle-i Sekiçeşme							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Kayını İbrahim bin Hacı Hasan	Orta boylu kara sakallı	Ma'zur		35	
2	6	Diğer kayını Ahmed	Şabb-ı emred	Alîl		13	
3	19	Karındaşı Memiş		A'ma		4	
Mahalle-i Dahhak							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu İsmail	Uzun boylu kumral bıyıklı	Malul		27	Köşker
2	5	Oğlu Mustafa		Ma'zur		5	
Mahalle-i Abbas							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Süleyman		Ma'zur		11	
2	21	Hüseyin bin Pezer(?) oğlu Abdurrahman	Orta boylu ter bıyıklı	Ma'zur		33	Debbağ
3	24	Diğeri Abid	Uzun boylu ter bıyıklı	Fıtık		21	
Mahalle-i Koçak Dede							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Oğlu Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Topal		28	
Mahalle-i Siyahser Sultan Şeyhler Mahallesine İlhak							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Oğlu Resül		Çeşmi Bozuk		12	

Tablo 2.20: 3460 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Sakabaşı Şeyhler Mahallesi İlhak

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	24	Oğlu Durmuş		Çolak	15	
2	40	Kör Mehmed bin İbrahim	Kısa boylu müzellef sakallı	Yekçeşm	28	

Mahalle-i Gazi Dükkan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Ali bin Hacı İbrahim		Çeşmi bozuk	10	

Mahalle-i Ahi Osman

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Yekpa	16	
2	27	Diğeri Ali	Şabb-ı emred	Ma'zur	18	
3	35	Diğeri Memiş		Yekçeşm	10	
4	47	Ömer bin Sarraç Mehmed Ali	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	34	Eskici

Mahalle-i Kır Nam-ı Diğer Cedid

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Hafidi Ali bin Ömer		A'rac	6	
2	29	Oğlu Abdülkadir	Orta boylu kara bıyıklı	A'rac	28	
3	35	Oğlu Mehmed bin Mustafa		Topal	5	
4	63	Ali bin Eskici Durmuş	Şabb-ı emred	Topal	15	

Mahalle-i Fenari

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Diğeri Hasan		Ma'zur	11	
2	82	Diğeri Musa		Çolak	8	

Mahalle-i Kirişçi Baba

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Karındaşı Bekir	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	24	

Tablo 2.20: 3460 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Hisar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Diğeri Ali		Fıtık	11	
2	2	Oğlu İbrahim		Yekçeşm	10	
3	25	Oğulluğu İbrahim bin İbrahim		Çeşmi bozuk	18	
4	34	Diğeri Feyzullah		A'rac	10	
5	38	Hüseyin bin Helvacı Ahmed	Kısa boylu kumral sakallı	Sakat	35	Helvacı
6	56	Oğlu Yakub	Şabb-ı emred	Ma'zur	13	
7	57	Oğlu Hasan		A'rac	5	

Mahalle-i Zaviye

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	24	İbrahim bin Hacı Abdülkerimoğlu İbrahim	Uzun boylu köse sakallı	Çolak	30	Rençber

Mahalle-i Gazalpa

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Mehmed bin Eğrioğlu Ali Dede	Sabî	Ma'zur	10	

Mahalle-i Alacasuluk

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Yeğeni Hüseyin bin Mehmed	Uzun boylu kara bıyıklı	Çolak	25	
2	5	Hafidi Süleyman bin İsmail		Fıtık	14	
3	8	Hüseyin bin Abdullah	Orta boylu köse sakallı	Ahres	28	

Mahalle-i Çelttek

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	39	Karındaşı Mustafa		Topal	10	

Mahalle-i Köhne Bedesten

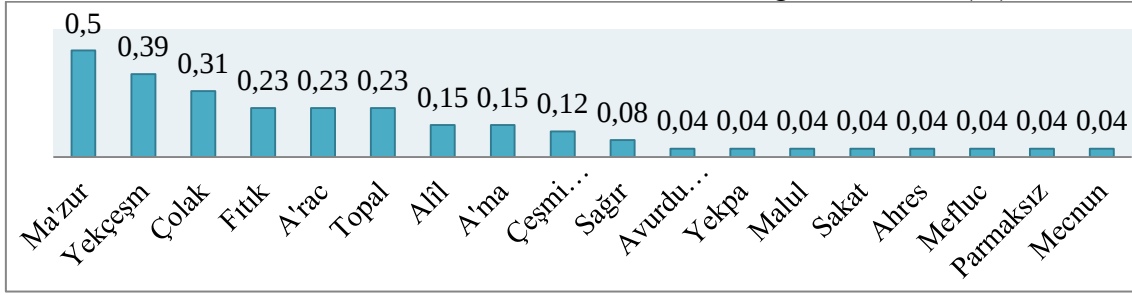
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Mustafa bin Hacı Siyamoğlu Abdullah	Şabb-ı emred	Çolak	14	

Tablo 2.20: 3460 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Şahrüh							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Durmuş bin Giridli İbrahim	Uzun boylu kumral sakallı	Sağır		32	Keçeci
Mahalle-i Külhan							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Yahya	Şabb-ı emred	Mefluc		17	
2	19	Diğeri Hüseyin		Parmaksız		5	
Mahalle-i Alişahne							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Abdullah	Şabb-ı emred	Ma'zur		12	
2	21	Öveğiyoğlu Ebubekir bin Abid	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac		22	
3	30	Mehmed bin Zeybek Himmet	Orta boylu kumral sakallı	Fıtık		30	Eskici
4	33	Diğeri Mustafa		A'ma		10	
5	78	Oğlu Ahmed		Çolak		8	
Mahalle-i Hacı Celal							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Mustafa	Uzun boylu kumral sakallı	Alil		28	
2	6	İbrahim bin Emir Bayram	Orta boylu kara sakallı	Alil		35	Çiftçi
3	36	Ali bin Şeytanoğlu Ahmed	Şabb-ı emred	A'ma		15	
4	49	Oğlu Sadık	Şabb-ı emred	Yekçeşm		14	
5	64	Kerim bin Ali	Uzun boylu kumral sakallı	Yekçeşm		28	Dellak
6	65	Diğeri Mehmed bin Ali		Mecnun		16 ⁴⁶	

⁴⁶ Serap Genç, "1844 Nüfus Sayımına Göre Karaman Kazası Merkez Nüfusu" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021), 87-210.

Şekil 2.20: 3460 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

3460 numaralı Larende/Karaman kazasına ait mahalle ve karyelerde 2596 erkek nüfus kayıt edilmiş olup bunların içinde toplam 70 kişinin (%2,70) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 13 kişiyle ma'zur (%0,50) iken yekçeşm engeli 10 kişide (%0,39), ahil hastalık durumu ise 4 kişide (%0,15) görülmüştür. Ayrıca a'rac ve topal engel halleri ile mecnun hastalığı da defterde karşımıza çıkmıştır.

2.6 Kayseri Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Kayseri iline ait nüfus defterleri 2023-2020 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 2023 numaralı defter Erman Kılıç tarafından "2023 Numaralı Kayseri Nüfus Defteri (Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi) H.1260-M.1844" başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Ayrıca 2020 numaralı defter Sonnur Barış tarafından "2020 Numaralı H.1260/ M.1844 Tarihli Talas ve Civarı Müslim Nüfus Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

2.6.1 2023 Numaralı Kayseri Kazası Defteri

Tablo 2.21: 2023 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Karye-i Sürme						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaşı	Diğer Özellikler
1	4	Emin bin Ali Küçük oğlu	Orta boylu kır sakallı	Çolak	50	Çiftçi
2	19	Ali Osman bin Ali Gülistan oğlu	Orta boylu kumral bıyıklı	Çolak	21	

Tablo 2.21: 2023 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Kızılviran							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	46	Diğer oğlu Hüseyin	Orta boylu kumral sakallı	Çolak ⁴⁷		24	
2	69	Ahmed bin Abdülmuttalib Sarioğlu	Orta boylu kısa sakallı	Esamm ⁴⁸		86	Çiftçi
3	70	Torunu Osman bin Hüseyin		Esamm Ebkem ⁴⁹	/	5	
4	78	Oğlu Ahmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Topal ⁵⁰		25	Hacı
5	157	Ali bin Mehmed. Ramazan oğlu	Şabb-ı emred	Esamm ⁵¹		11	Yetim
Hacılar Mahalle-i Yukarı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Diğer oğlu Abbas		Mecnun ⁵²		9	
Hacılar Mahalle-i Orta							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Hüseyin bin Ahmed Kara kız oğlu	Orta boylu kumral sakallı	A'rac ⁵³		28	Bağcı
2	76	Mustafa bin Ahmed Çolak oğlu	Orta boylu şabb-ı emred	Çolak		15	
3	92	Oğlu Abdulkadir sinn		Ebkem Esamm ⁵⁴	/	7	

⁴⁷ Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1260,2023,18.

⁴⁸ BOA, Nüfus Defteri, 21.

⁴⁹ BOA, Nüfus Defteri, 22.

⁵⁰ BOA, Nüfus Defteri, 23.

⁵¹ BOA, Nüfus Defteri, 36.

⁵² BOA, Nüfus Defteri, 47.

⁵³ BOA, Nüfus Defteri, 60.

⁵⁴ BOA, Nüfus Defteri, 75.

Tablo 2.21: 2023 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Hacılar Mahalle-i Aşağı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Oğlu İbrahim	Orta boylu şabbıemred	Yekçeşm	15	Bağcı
2	15	Karındaşı Hüseyin	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	16	
3	21	Mustafa bin Mehmed Beyli oğlu	Orta boylu aksakallı	Çolak	60	
4	46	Oğlu Mehmed		Yekçeşm ⁵⁵	11	
5	62	Ali bin Ali Demir ayak oğlu	Orta boylu aksakallı	Esamm ⁵⁶	60	Irgad
6	62	Oğlu Ali		Esamm ⁵⁷	4	
7	70	Oğlu Halil	Orta boylu ter bıyıklı	Esamm ⁵⁸	18	
8	108	Ümmi Halil bin Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	A'ma ⁵⁹	45	

Mahale-i Karşı Hisarcık

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	42	Karındaşı bekçi Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	25	
2	50	Karındaşı Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Masru'	22	Çiftçi

Hisarcık Mahalle

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	55	Karındaşı ümmi Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	A'ma	21	
2	66	Oğlu Mustafa	Orta boylu kumral bıyıklı	Masru'	22	

Karye-i Zincidere Tabi-i Kayseriyye Ehl-i İslam

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Oğlu dul Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	25	
2	45	Mehmed bin Mehmed Köse oğlu	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecnun	45	

⁵⁵ BOA, Nüfus Defteri, 86.

⁵⁶ BOA, Nüfus Defteri, 89.

⁵⁷ BOA, Nüfus Defteri, 89.

⁵⁸ BOA, Nüfus Defteri, 90.

⁵⁹ BOA, Nüfus Defteri, 97.

Tablo 2.21: 2023 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Kıranardı						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Topal Mustafa bin Ahmed İmamoğlu	Orta boylu kumral sakallı	A'rac ⁶⁰	40	
2	31	Diğer Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Mecnun ⁶¹	40	
3	36	Oğlu Mustafa	Orta boylu kumral sakallı	Mecnun	35	
4	36	Diğer oğlu Osman	Orta boylu kumral sakallı	Mecnun	30	
5	36	Diğer oğlu Beşir		Mecnun	9	
İstefana Nüfus-ı İslam						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	25	Diğer oğlu Osman		Çolak	8	
2	48	Oğlu Emrullah		Esamm Ebkem ⁶²	/ 2	
Akçakaya Tabi-i Kayseriyye Nüfus-i İslam						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Oğlu Arif	Orta boylu ter bıyıklı	Mecnun	17	
2	37	Karındaşı Mahmud Ahmed bin Ömer	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecnun	30	
3	51	Seyid Beşir bin Seyid Taşçıoğlu	Orta boylu kumral sakallı	A'ma	40	
4	127	İhtiyar deli Mehmed bin Ömer	Orta boylu aksakallı	Mecnun	58	
5	131	Ümmi Osman bin Mehmed A'mmi (Nalsız) (?) oğlu	Orta boylu ter bıyıklı	A'ma ⁶³	22 ⁶⁴	

⁶⁰ BOA, Nüfus Defteri, 136.

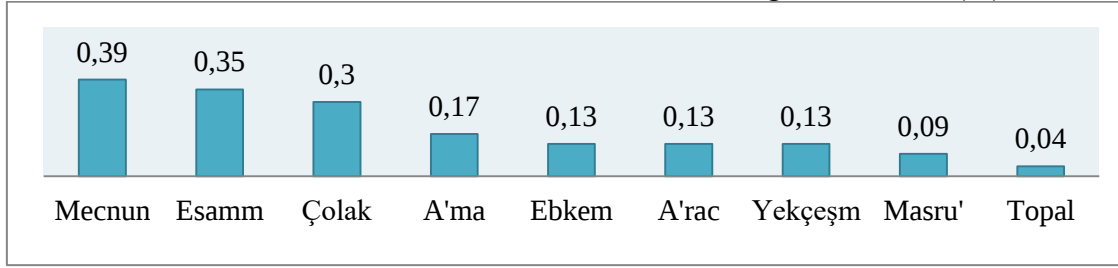
⁶¹ BOA, Nüfus Defteri, 136.

⁶² BOA, Nüfus Defteri, 183.

⁶³ BOA, Nüfus Defteri, 222.

⁶⁴ Erman Kılıç, "2023 Numaralı Kayseri Nüfus Defteri (Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi) H.1260-M.1844" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021), 26-114.

Şekil 2.21:2023 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

2315 kişinin kayıtlı edildiği 2023 numaralı Kayseri kazasına ait nüfus defterinde toplam 37 kişinin (%1,60) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiş lakin 3 kişide çift hastalık / engel görüldüğünden defter özelinde 40 adet durum göze çarpmıştır. Hasta kabul edilen kimselerin en fazlası 9 kişiyle mecnun (%0,39) iken esamm engeli 8 kişide (%0,35), çolak engeli de 7 kişide (%0,30) görülmüştür. Bunun yanı sıra a'ma ve ebkem gibi engel durumları da dikkat çekmektedir.

2.6.2 2020 Numaralı Kayseri, Talas Kazası Defteri

Tablo 2.22: 2020 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Karye-i Talas Mahalle-i Han Nüfus-ı İslam

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Diğer oğlu Çırak Ömer	Orta boylu şabb-ı emred	Sağ ayağının yanmış olduğu	15	
2	38	Abdulkadir bin Ali cangioğlu	Orta boylu aksakallı	A'ma	75	
3	43	Oğlu Şaban	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecnun	25	
4	54	Diğer oğlu Mehmed Emin	Orta boylu şabb-ı emred	Mecnun	15	
5	111	Hüseyin bin Mustafa deli oğlu	Orta boylu aksakallı	A'ma	60	
6	133	Oğlu Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	18	

Tablo 2.22: 2020 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Talas Mahalle-i Harman Nüfus-ı İslam

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Ali bin Ali	Orta boylu kara sakallı	Çolak	35	Molla / Çerçi
2	28	Karındaşı İbrahim	Orta boylu şabb-ı emred	Mecnun	15	
3	79	Mehmed bin Mehmed Arslan oğlu	Orta boylu kumral sakallı	Alîl	45	
4	84	Ali bin İsmail	Uzun boylu kumral sakallı	Topal	50	İrgad
5	89	Karındaşı Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Topal / A'rac	22	
6	137	İbrahim bin Hacı Mehmed	Orta boylu kara sakallı	A'rac	35	Hacı

Karye-i Talas Mahalle-i Kiçiköy Nüfus-ı İslam

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Özveled Mehmed bin Ömer	Uzun boylu kumral sakallı	Mecnun	40	
2	12	Hasan bin Ahmed Çorbacı oğlu	Orta boylu aksakallı	A'ma	60	
3	27	Abdurrahman bin Hacı Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Topal	35	
4	36	Diğer oğlu Arif bin Mehmed		Yekçeşm	10	
5	40	Ali bin Mehmed Berber oğlu	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	48	Çerçi
6	49	Süleyman bin Ali Sipahi oğlu	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	50	
7	85	Karındaşı Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	A'ma	38	

Karye-i Tavansun Mahalle Yukarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	44	Karındaşı Mahmud bin İsmail	Orta boylu kır bıyıklı	Mecnun	60	
2	62	Karındaşı Mustafa bin Arif	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecnun / Meczub	35	

Tablo 2.22: 2020 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Tavansun Mahalle-i Cami-i Kebir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	54	Oğlu İsmail	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	22	
2	54	Diğer oğlu Ali	Şabb-ı emred	Masru'	12	Hafız
3	65	Halil İbrahim bin İsmail Ebubekir oğlu	Orta boylu kır sakallı	Topal	50	
4	69	Oğlu İbrahim	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	22	Sıvacı
5	70	Ahmed bin Mehmed Ebubekir oğlu	Orta boylu kumral bıyıklı	Kambur	30	Nakkaş
6	76	Mehmed Efendi bin Ömer Ateş oğlu	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	80	Hafız

Karye-i Tavansun Mahalle-i Aşağı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	30	Feza kır (?) veledi Mehmed	Orta boylu aksakallı	Mefluc	90	

Karye-i Germir Mahalle-i Aşağı Nüfusu İslam

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Oğlu Mehmed	Orta boylu şabb-ı emred	Masru'	13	

Karye-i Germir Mahalle-i Yukarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Osman bin Abdullah Afşar	Orta boylu aksakallı	A'rac	80	
2	11	Karındaşı Mustafa bin Mehmed	Uzun boylu kumral bıyıklı	Masru' / Mecnun	30	
3	25	İbrahim bin Ali Körün oğlu	Orta boylu aksakallı	A'ma	88	Şeyh
4	25	Oğlu Ali bin İbrahim	Orta boylu kara sakallı	A'ma	38	
5	62	Oğlu Halil	Şabb-ı emred	Mecnun	11	

Tablo 2.22: 2020 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Cırkalan İslam Defteridir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	...(?) illeti / Topal	13	
2	28	Ahmed bin Abdulkadir	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	22	
3	29	Yakub bin Mustafa Taşçı oğlu	Orta boylu kır sakallı	Sol eli Çolak olduğu	54	Çiftçi
4	32	Ali bin Ahmed Horsanalı	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	27	Çiftçi
5	33	Mustafa bin İbrahim	Orta boylu aksakallı	A'ma / Çolak	50	
6	50	EmucesiSabil Ömer bin Mustafa	Orta boylu kara sakallı	A'ma	45	
7	53	Oğlu Mustafa	Şabb-ı emred	Yekçeşm	15	

Karye Cırlavuk Mahalle Yukarı

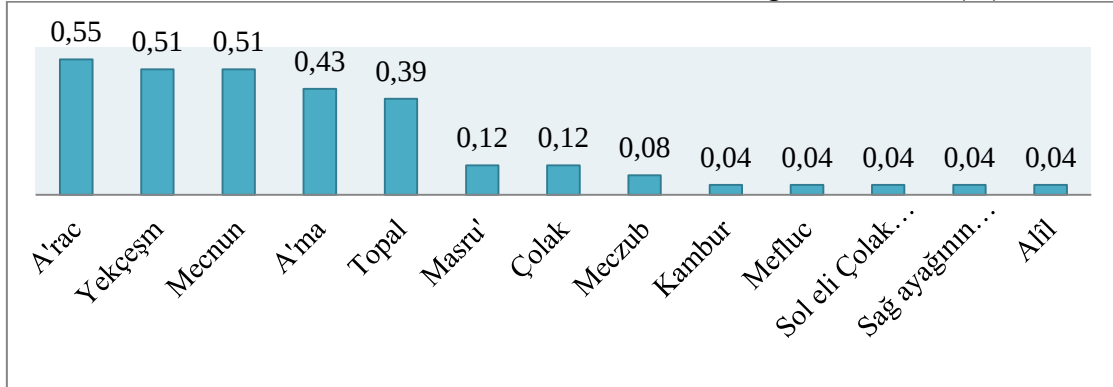
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Turan bin Ömer Topal oğlu	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	32	Irgad
2	17	Karındaşı Hüseyin bin Abdulaziz	Orta boylu kumral bıyıklı	A'ma	30	
3	22	Mehmed bin Ali Abdullah	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	30	Irgad
4	25	Oğlu Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	22	
5	30	Ömer bin Ahmed Bekir Usta oğlu	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	75	Kiracı
6	51	Mustafa bin İsmail	Orta boylu kumral bıyıklı	Topal	25	Çiftçi
7	98	Diğer oğlu Ali	Orta boylu şabb-ı emred	A'rac	16	
8	99	Oğlu Mehmed bin İbrahim		Yekçeşm	10	
9	100	Oğlu Yusuf		A'rac	10	
10	104	Turan bin Mehmed İnce	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	40	Kiracı
11	109	Karındaşı İsa	Orta boylu ter bıyıklı	Mecnun	18	
12	117	Osman bin Mahmud Hamza oğlu	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	40	Katırcı

Tablo 2.22: 2020 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Argıncık							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Karındaşı Ali bin Ali	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm		50	
2	53	Diğer karındaşı Mustafa		A'ma		5	
3	54	Emrullah bin Abdulkadir	Orta boylu ter bıyıklı	Mecnun		17	
4	58	Seyyid Mehmed bin Abdulcabbar	Orta boylu aksakallı	A'ma		90	Şeyh
Cırlavuk Mahalle Aşağı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Diğer oğlu İbrahim		Mecnun		8	
2	11	Karındaşı Halil bin Eyyad	Orta boylu şabb-ı emred	A'rac / Topal		15	
3	28	Oğlu Osman	Orta boylu şabb-ı emred	A'rac		15	
4	42	Diğer oğlu Mahmud	Şabb-ı emred	Topal		12	
5	46	Karındaşı Mehmed	Şabb-ı emred	Meczub		15	
6	57	Oğlu Osman	Orta boylu şabb-ı emred	Topal / A'rac		15	
Karye-i Elagöz							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Abdulkadir bin Mehmed Deli oğlu	Orta boylu şabb-ı emred	Yekçeşm		15	
2	15	Oğlu Osman	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac / Topal		22	
3	15	Diğer oğlu Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm		18	
Karye-i Kumadlı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	24	İsmail bin Mehmed Osmancık oğlu	Orta boylu aksakallı	Mecnun		60 ⁶⁵	

⁶⁵ Sonnur Barış, "2020 Numaralı H.1260/ M.1844 Tarihli Talas ve Civarı Müslim Nüfus Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015), 63-218.

Şekil 2.22:2020 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Kayseri/Talas kazası mahalle ve karyelerdeki erkek nüfusun kaydının tutulduğu 2020 numaralı deftere 2563 kişi kaydedilmiş olup bunların 67'sinde (%2,61) engel / hastalık görülmüş, 7 kişi de çift hastalık / engel ile bir kişide 'illetli' tabirinin kaydedilmesi sebebiyle defter özelinde 75 farklı durum oluşmuştur. Engelli kimselerin en fazlası 14 kişiyle a'rac (%0,55) olmuş iken 13 kişi de yekçeşm engeli ve mecnun hastalığı (%0,51) görülmüştür. Ayrıca a'ma ve topal engel halleri ile masru' vemeczub gibi hastalık halleri dedikkat çeken durumlardandır.

2.7. Kırıkkale Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Kırıkkale iline ait nüfus defterleri 3528-1872-353-2114-2115-3530 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. Bu defterler Ahmet Ergün, Mehmet Akif Terzi ve Mehmet Ali Alacagöz tarafından "Osmanlı Nüfus Defterlerinde Kırıkkale 1840" başlığıyla kitap olarak yayımlanmıştır.

2.7.1 3528 Numaralı Dinekkeskini Kazası Defteri

Tablo 2.23: 3528 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Denek Keskini Kazası						
Kulaksız Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	56	Diğer Satılmış Osman	Torunu Oğlu	A'ma	5	

Tablo 2.23:3528 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Ulaklı Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Oğlu Ömer	Şabb-ı Emred	A'ma	17	

Avşar-ı Sagır Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Karabayramoğlu Mehmed oğlu Hüseyin	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	46	

Kocabaş Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Hüseyin		Mecnun	13	

Gözükızıllı Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Karındaşı Abdullah oğlu Ali	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	26	

İnegazili Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Oğlu İbrahim		A'ma	3	
2	71	Kardeşi oğlu İbrahim oğlu Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Yekdest	36	

Bağdatlı Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Diğer Amucası Mehmed oğlu Kenan	Orta boylu kara sakallı	Masru'	36	
2	9	Diğer oğlu Mustafa	Şabb-ı emred	Masru'	14	

Çiftlik Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Diğeri Mehmed		A'rac	6	

Tablo 2.23:3528 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Faraşlı köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Karındaşı Mustafa	Şabb-ı Emred	Topal	13	
2	16	Ali oğlu Musa	Orta boylu kara bıyıklı	Sağır	28	
3	21	Oğlu Hasan	Ter bıyıklı	Mariz	19	

Karalı Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Oğlu Ahmed		Yekçeşm	6	

Sorsavuş Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu İsmail	Uzun boylu kara bıyıklı	Yekdest	28	

Mahmadlı Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	33	Oğlu Mehmed	Uzun boylu ter bıyıklı	Çolak	23	

Çullu Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Diğer oğlu Halil	Ter bıyıklı	A'ma	19	
2	3	Oğlu İsmail	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	19	
3	13	İmamoğlu İbrahim oğlu Osman	Orta boylu aksakallı	A'ma	71	
4	13	Oğlu Mustafa	Orta boylu kara sakallı	A'ma	46	
5	29	Diğer Karındaşı Osman		Çolak	8	

Ahili (Aliyüddin) Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	34	Oğlu Süleyman		Mecnun	12	
2	37	Mehmed oğlu Ömer	Orta boylu kara sakallı	Kör	41	Çiftçi
3	77	Diğer oğlu Mustafa	Şabb-ı emred	Yekçeşm	16	
4	77	Diğer oğlu Hasan	Şabb-ı Emred	Yekçeşm	14	

Tablo 2.23:3528 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Kaçak Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Diğer Mehmed Mahmud torunu oğlu	Şabb-ı emred	Çolak	16 ⁶⁶	

Şekil 2.23: 3528 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

3528 numaralı Kırıkkale kazasına ait nüfus defterine 5033 erkek nüfus kaydedilmiş, bunların ise toplam 26'sının (%0,52) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Engelli şahısların en fazlası 6 kişi ile a'ma (%0,12) idi. 4 kişide yekçeşm engeli (%0,08), üçer kişide dea'rac ve çolak engeli (%0,06) görülmüştür. Ayrıca mecnun vemasru' hastalıkları ile yekdest ve topal gibi sair engel halleri de defterde karşımıza çıkmıştır.

2.7.2 1872 Numaralı Keskin Kazası Defteri

Tablo 2.24: 1872 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kezkin Kazası						
Yahşıhan Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Diğer oğlu Mansur	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	28	
2	24	Üvey oğlu (?) oğlu Ali		Yekçeşm	12	
3	74	Oğlu Hüseyin		Yekdest	12	
4	122	Alioğlu Hasan oğlu Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	60	
5	154	Oğlu İbrahim		Fıtık	8	

⁶⁶ Ahmet Ergün, Mehmet Akif Terzi ve Mehmet Ali Alacagöz, *Osmanlı Nüfus Defterlerinde Kırıkkale 1840* (Ankara: Berikan Matbaacılık-Yayıncılık, 2014), 1-116.

Tablo 2.24: 1872 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Balışeyh Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Yörükoğlu Mehmed oğlu Ali		Yekçeşm	9	
2	33	Portakaloğlu Mehmed oğlu Ahmed	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	62	
Karacalı Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Osman		Gözleri Alîl	8	
2	4	Baloğlu Ömer oğlu Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	56	Molla
3	15	Oğlu Mustafa	Orta boylu sarı sakallı	Yekçeşm	40	
4	30	Abdullahoğlu Abdullah oğlu Mahmud	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	46	
5	59	Oğlu Hüseyin	Ter bıyıklı	Mecnun	20	
6	61	Diğer oğlu Osman		A'rac	11	
7	64	Oğlu Veli	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	22	
8	76	Oğlu Ömer		Yekçeşm	6	
9	86	Solakoğlu Osman oğlu Mahmud	Orta boylu kır sakallı	A'rac	80	
Mahmudlu Şarklısı Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Mehmed		A'rac	20	
Akçakavak Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	22	Kardeşi Mustafa		Mecnun	12	
Pazarcık Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Kızıloğlu Ömer oğlu İbrahim	Orta boylu kır sakallı	A'rac	56	
2	26	Kardeşi Mahmud	Uzun boylu kara sakallı	A'rac	45	
3	41	Oğlu Ali	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	20	
4	59	Diğeri Osman		A'ma	12	

Tablo 2.24: 1872 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Aydınşeyh Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Diğeri Hasan		A'rac	8	
2	9	Diğeri oğlu Osman		Yekçeşm	5	
3	120	Savuroğlu Ali	Orta boylu köse sarı sakallı	Topal	40	

Mansur Köyü (Akkuzulu Aşireti)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Ömer oğlu Mehmed		Yekçeşm	7	
2	5	Kırcaoğluİbrahim oğlu Ahmed	Orta boylu kır sakallı	A'rac	55	
3	14	Selmanoğlu Hüseyin oğlu Abdullah	Kısa boylu kara sakallı	A'ma	36	
4	17	Karaçavuşoğlu Abdullah oğlu İsmail	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	37	

Şeyhşami-i Kebir Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Diğeri İbrahim	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	27	
2	22	Diğeri Ahmed		Fıtık	13	
3	33	Diğeri Mustafa		Mecnun	8	
4	46	Diğeri Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	20	
5	63	Diğeri Mustafa	Şabb-ı emred	A'rac	18	
6	64	Oğlu Hüseyin	Orta boylu müzellef sakallı	A'rac	26	
7	69	Pırpıroğlu Mustafa oğlu Osman	Orta boylu aksakallı	Yekdest	58	
8	85	Erikcioğlu Mehmed oğlu Hüseyin	Orta boylu kumral sakallı	Yekdest	45	

Tablo 2.24: 1872 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Şeyhşami-i Sağır Köyü							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Ramazanoğlu Hasan oğlu Mehmed	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm		65	
2	45	Dağcıoğlu Osman oğlu Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Fıtık		25	Molla
3	46	Oğlu Halil	Orta boylu kara sakallı	A'rac		36	
4	50	Hacıömeroğlu Ömer oğlu Süleyman	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm		52	Molla
Kösedurak Köyü							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	İlyas oğlu Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Fıtık		22	
2	3	Emmisi Memiş oğlu		Yekçeşm		35	
3	18	İlyasoğlu Satılmış oğlu Satılmış	Orta boylu köse sakallı	A'rac		39	
Yuva Köyü							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Tabanlıoğlu Osman oğlu Ömer	Uzun boylu kır sakallı	Çolak		50	
2	24	Diğer oğlu İbrahim	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac		21	
Kabil Köyü							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Oğlu İbrahim		Fıtık		13	

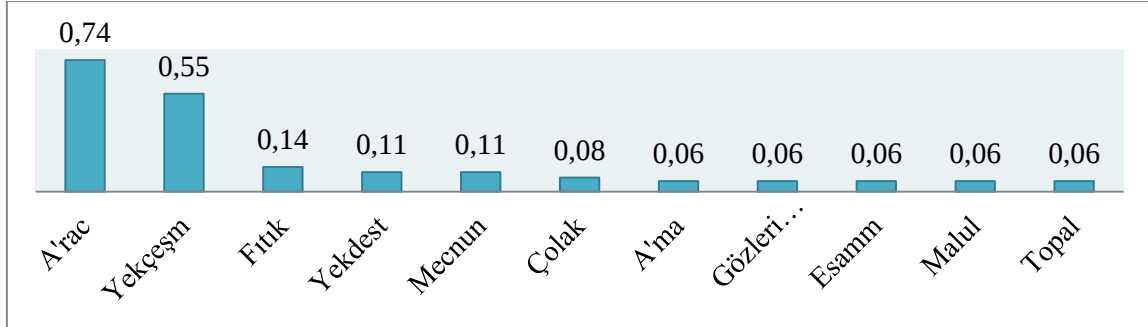
Tablo 2.24: 1872 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Keçili Şarklısı Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Dayısı oğlu Halil	Kara sakallı	Mecnun	35	
2	14	Oğlu Halil		Yekçeşm	10	
3	20	Oğlu Habib	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	29	
4	48	Oğlu Bekir		Çolak	12	
5	49	Oğlu Mehmed		A'rac	7	
6	61	Esyeoğlu(?) Mehmed oğlu Bekir	Uzun boylu kumral sakallı	Yekdest	55	
7	65	Güllüoğlu Ahmed oğlu İsmail	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	40	
Ulaş Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Diğer oğlu Mustafa		A'rac	12	
Eskitekye Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Osman		Yekçeşm	10	
Hasandede Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Cafer	Orta boylu taze sakallı	A'rac	25	
Bıyıklıyayın Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Emmisi oğlu Abdullah	Orta boylu kara sakallı	A'rac	38	
2	19	Kardeşi oğlu Halil	Orta boylu köse sakallı	Yekçeşm	36	
3	23	Kardeşi oğlu Hüseyin oğlu Salih	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	20	
Kazmaca Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Karındaşı oğlu Ahmed	Orta boylu kara sakallı	A'rac	35	

Tablo 2.24: 1872 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Gökdere Köyü							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	7	Bekiroğlu Bekir oğlu Mehmed	Orta boylu sakarı bıyıklı	A'rac	30		
2	7	Üvey Abdullah oğlu	Orta boylu ter bıyıklı	Esamm A'rac	20		
3	31	Diğer oğlu İbrahim		Yekçeşm	8		
4	36	Köseahmedoğlu Süleyman oğlu Ali	Orta boylu ter bıyıklı	Malul	18		
Karalar Şarklısı Köyü							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	21	Oğlu Ömer	Orta boylu müzellef	A'rac	20	Molla	
Buğra Köyü							
Sıra No	Hane No	Adı	Fiziksel Özellikleri	Hastalık / Engel Durum	Yaşı	Diğer Özellikler	
1	5	Oğlu Mustafa	Orta boylu köse sakallı	A'rac	38		
2	9	Fakihoğlu Mehmed oğlu Bekir	Orta boylu sarı sakallı	Yekçeşm	25 ⁶⁷		

Şekil 2.24: 1872 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Kırıkkale kazasına ait 1872 numaralı nüfus defterine 3632 şahıs kaydedilmiş, bunlar içerisinde toplam 68 kişinin (%1,87) engelli veya hastalıklı olduğu görülmüş ise de 1 kişide de çift hastalık/engel durumu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 27 kişiyle a'rac(%0,74) iken, yekçeşm engeli 20 kişide (%0,55), mecnun hastalığı 4 kişide (%0,11) görülmüştür. Bunun yanı sıra yekdest, çolak engel durumları ile malul hastalık hali karşımıza çıkmıştır.

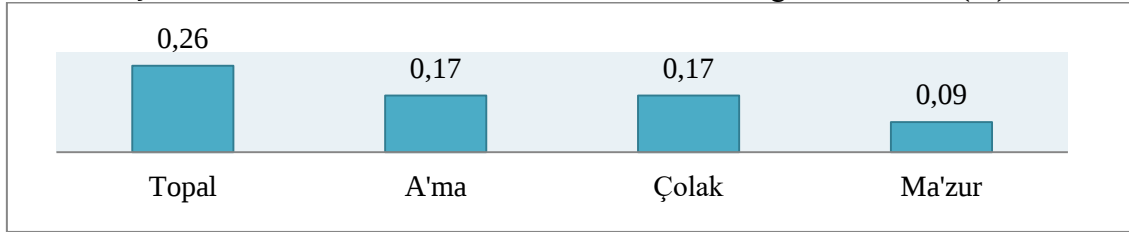
⁶⁷ Ergün, Terzi ve Alacagöz, *Nüfus Defterlerinde Kırıkkale*, 117-199.

2.7.3 3543 Numaralı Konur Kazası Defteri

Tablo 2.25: 3543 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Konur Kazası						
Çeşnigir Köprüsü Köyü (Yoğunpelidi)						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Hacıkasımoğlu Mehmed oğlu Hıdır	Orta boylu kır sakallı	Topal	46	
2	162	Diğer oğlu Mustafa	Şabb-ı emred	Topal	15	
3	162	Diğer oğlu Mevlud		Topal	13	
Haydardede (Yoğunpelidi) Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Halil oğlu Ahmed	Orta boylu kır sakallı	A'ma	51	
2	11	Diğeri İbrahim		A'ma	1	
İğdebeli (Çiftlik) Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Musa	Şabb-ı emred	Çolak	17	
Müsellim Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Topuksuzoğlu Ömer oğlu Battal	Uzun boylu kara sakallı	Çolak	36	
Çiftevi Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Kardeşi Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Ma'zur	55 ⁶⁸	

Şekil 2.25: 3543 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Toplam nüfusun 1153 olduğu 3543 numaralı Kırıkkale kazasına ait nüfus defterinde 8 kişide (%0,69) engel veya hastalık tespit edilmiştir. Bu şahıslardan 3'ünde

⁶⁸ Ergün, Terzi ve Alacagöz, *Nüfus Defterlerinde Kırıkkale*, 201-226.

total engeli (%0,26), ikisinde a'ma ve çolak (%0,17) engel hali ile birinde ma'zur (%0,09) engellilik hali görülmüştür.

2.7.4 2114 Numaralı Budaközü, Keskin, Sorgun, Boğazlıyan Kazası Defteri

Tablo 2.26:2114 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları
KırşehirSancağı'nda Haremeyn Aşireti

Şahçalı Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Yeğeni Süleyman		Çolak	20	
Ceke Kışlası Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Diğer oğlu Ahmed	Sabi	Kör	9	
Kışla Kebir Köyü (Yağlı Cemaati)						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Karındaşı Hasan		Topal	9	
2	31	İbrahim oğlu Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Topal	42	
Fadıllı Kışlası Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Diğer oğlu Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	18	
Yağlı Köyü (Derekışla)						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Aziz oğlu Mehmed	Uzun boylu aksakallı	Yekçeşm	65	
Battaloğlu Kışlası Köyü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	34	Karındaşı Yusuf	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	25	
2	39	Oğlu Osman		Yekçeşm	12	

Tablo 2.26: 2114 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Halfeli Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Karındaşı Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Yekdest	19	
2	18	Torunu Muslu		Mecnun	12	
3	50	Diğer oğlu İsmail		A'ma	5	
4	51	Kör Hacı	Orta boylu kara bıyıklı	A'ma	28	

Abdurrahmanbey Obası Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	69	Hacı	Orta boylu ter bıyıklı	A'ma	25	Hafız

İldelekli Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Oğlu Ali		Topal	10	

Mehmedbey Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Mustafa oğlu Ali	Uzun boylu kara bıyıklı	Sağır	25	

Olunlu Köyü (Tabi-i Pehlivanlı)

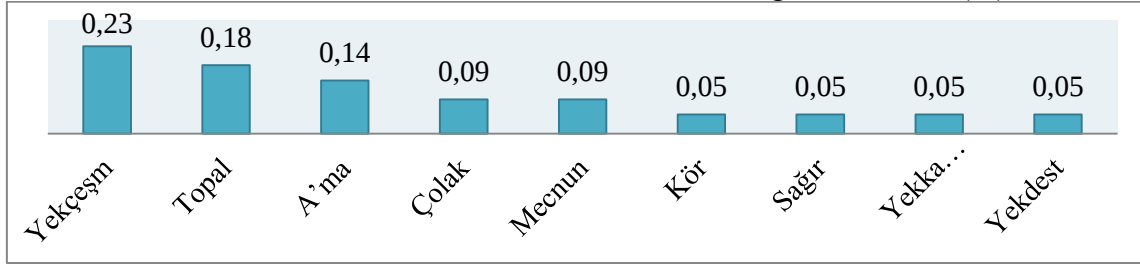
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Diğer oğlu Ali		Topal	9	
2	17	Aziz oğlu Hasan	Orta boylu aksakallı	Yekkadem	60	
3	43	Diğer oğlu Mehmed		Yekçeşm	5	

Karabucak Köyü (Eldelekli Cemaati)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Oğlu Arab		Mecnun	13	
2	34	Yusuf oğlu Osman	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	45 ⁶⁹	

⁶⁹ Ergün, Terzi ve Alacagöz, *Nüfus Defterlerinde Kırıkkale*, 227-268.

Şekil 2.26: 2114 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

2182 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 2114 numaralı Kırıkkale kazasına ait nüfus defterinde toplam 20 kişinin engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Bu kimselerin arasında en çok 5 kişi ile yekçeşm engeli (%0,23), 4 kişi ile topal engeli (%0,18), 3 kişi ile de a'ma engel durumu görülmüştür. Ayrıca çolak ve kör engeli ile mecnun hastalığı da defter özelinde karşımıza çıkmaktadır.

2.7.5 2115 Numaralı, Kırşehir, Süleymanlı, Hüseyinabad Kazası Defteri

Tablo 2.27: 2115 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları
Tatlıcak Köyü (Karakoyunlu Cemaati)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Diğer oğlu Bekir	Sabi	Topal	9	
2	17	Karındaşı Osman	Kara bıyıklı	Mecnun	30	
3	24	Mehmed'in oğlu İsmail		Mefluc	9	

Tavaözü Köyü (Karakoyunlu Cemaati)

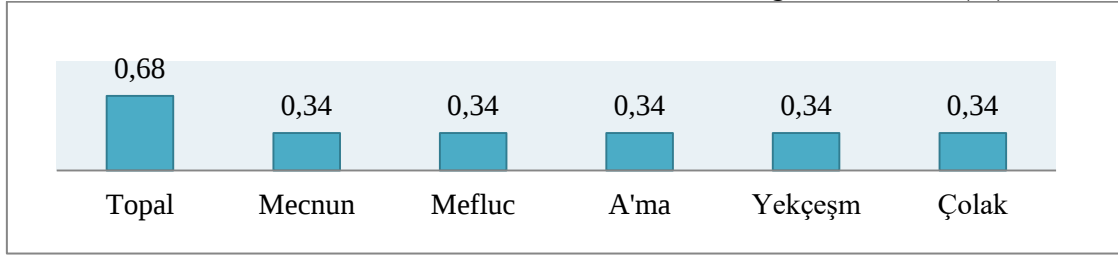
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Çopurhasanoğlu Ali	Orta boylu kır sakallı	A'ma	55	

Çatalı Köyü (Karakoyunlu Cemaati)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Üslekoğlu Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	25	
2	7	Diğer oğlu Halil		Çolak	5	
3	8	Hacı Ahmed'in oğlu Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	Topal	23 ⁷⁰	

⁷⁰ Ergün, Terzi ve Alacagöz, *Nüfus Defterlerinde Kırıkkale*, 269-274.

Şekil 2.27: 2115 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Kırıkkale kazasına ait 2115 numaralı nüfus defterinde 292 kişiden 7 kişinin (%2,40)engelli veya hastalıklı olduğu görülmüştür. Bu şahıslardan 2'sinde total engeli (%0,68), birer kişide ise çolak, yekçeşm, a'ma ve mefluc engeli ile mecnun hastalık durumu (%0,34) dikkat çekmektedir.

2.7.6 3530 NumaralıGümüşkan Kazasına Tabi'i Aşiretleri Defteri

Tablo 2.28: 3530 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları
KırşehirSancağı'ndaCerid ve Köçekli Aşiretleri (Gümüşkan Madeni)

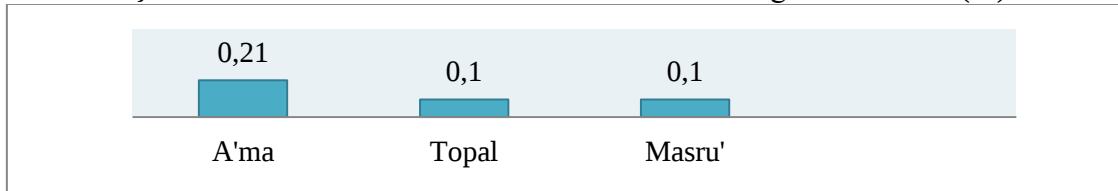
Kale Köyü (Cerid Aşireti)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Keskinlioğlu Yunus oğlu Hasan	Orta boylu köse sakallı	A'ma	59	

Müminlicerid Köyü

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Hüseyin	Şabb-ı emred	Topal	16	
2	20	Oğlu Veli	Orta boylu sarı sakallı	Masru'	25	
3	34	Oğlu Ali	Uzun boylu aksakallı	A'ma	32 ⁷¹	

Şekil 2.28: 3530 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

965 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 3530 numaralı nüfus defterinde 965 nüfus kaydedilmiş, bunların toplam 4'ünün (%0,41)engelli veya hastalıklı olduğu tespit

⁷¹ Ergün, Terzi ve Alacagöz, *Nüfus Defterlerinde Kırıkkale*, 275-296.

edilmiştir. Bu şahıslardan 2'sinde a'ma engeli (%0,21), birer kişide de total engeli ile masru' hastalığı (%0,10) görüldüğü anlaşılmıştır.

2.8 Kırşehir Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Kırşehir iline ait nüfus defterleri 3537-3533-3534-2097 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 3537 numaralı defter Mehmet Güneş tarafından “3537 Numaralı Kırşehir Nüfus Defteri” başlığıyla kitap olarak yayımlanmıştır. 3533-3534 numaralı defterler Adem Çelebi tarafından “03533 ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri (Mucur-Hacıbektaş) (Transkripsiyon ve Değerlendirme) H.1256-H.1260 (M. 1840 – M.1844)” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Ayrıca 2097 numaralı defter Tuba Çelebi tarafından “02097 Numaralı Kırşehir Nüfus Defteri (Süleymanlı) (Transkripsiyon ve Değerlendirme) H.1256 (M. 1840)” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

2.8.1 3537 Numaralı Kırşehir Kazası Defteri

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları
Mahalle-i Kayabaşı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Deliçobanoğlu Ahmed veledi Mehmed	Orta boylu aksakallı	A'ma	66	
2	10	Diğeri Halil	Şabb-ı emred	Mariz	18	
3	12	Oğlu Hüseyin	Uzun boylu kumral sakallı	Mecnun	46	
4	30	Diğeri İsmail veledi Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	27	
5	44	Halimağaoğlu Ahmed veledi Abdülhalim	Orta boylu ter bıyıklı	Topal	26	
6	54	Kerimoğlu Abdülkerim veledi Mustafa	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	56	
7	56	Eğrioğlu Mehmed veledi Mustafa	Orta boylu aksakallı	A'ma	81	
8	60	Kıvrakoğlu Musa veledi Ömer	Uzun boylu kır sakallı	Alîl	51	
9	62	Oğlu Ali	Ter bıyıklı	Yekçeşm	26	
10	68	Mehmed veledi Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Çolak	56	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

11	75	Ömer veledi Veli	Orta boylu sarı sakallı	Yekçeşm	56	Derviş
12	75	Üvey oğlu Mustafa		Alîl	20	
13	89	Oğlu Ahmed	Orta boylu	Yekçeşm	36	
14	89	Oğlu Ali	Ter bıyıklı	Yekçeşm	23	
15	90	Oğlu Süleyman	Şabb-ı emred	Meczub	14	
16	95	Oğlu İbrahim	Şabb-ı emred	Leng	15	
17	99	Karındaşı Mustafa	Ter bıyıklı	Çolak	19	
18	107	Karındaşı Mehmed	Kara bıyıklı	Çolak	26	
19	111	Karındaşı Ali		Yekçeşm	8	
20	122	Hamzaoğlu Ahmed veledi Hüseyin	Kara sakallı	Mecnun	20	
21	123	Köylüoğlu Mustafa veledi Osman	Orta boylu kara bıyıklı	Mecnun	36	
22	128	Diğeri Mustafa	Ter bıyıklı	Yekçeşm	20	
23	132	Oğlu İsmail	Uzun boylu sarı sakallı	Meczub	26	Hacı
24	137	Emirhüseyinoğlu İbrahim veledi Mustafa	Orta boylu kumral sakallı	Alîl	45	
25	143	Ammi oğlu Memiş veledi İbiş	Ter bıyıklı	Leng	26	
26	169	Eşkıfakıoğlu Süleyman veledi Ali	Kısa boylu kara sakallı	Topal	41	
27	180	Karındaşı Mehmed	Ter bıyıklı	Topal	21	
28	186	Mehmed veledi Abdülhalim	Uzun boylu kara sakallı	Sağır	46	
29	195	Karagözoğlu Hüseyin veledi Mustafa	Orta boylu kara bıyıklı	Topal	31	
30	228	Karındaşı Ali		A'rac	9	
31	237	Çatakoğlu Mehmed veledi Memiş	Orta boylu sarı sakallı	Yekçeşm	35	
32	258	Oğlu Hüseyin	Şabb-ı emred	Yekçeşm	10	
33	267	Karındaşı Osman veledi Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Mecnun	36	
34	268	Celeboğlu Ömer veledi Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	26	
35	291	Karındaşı Mustafa	Orta boylu kara bıyıklı	Mecnun	36	
36	292	Cebiroğlu Osman veledi Abdullah	Orta boylu kara sakallı	A'rac	31	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Medrese						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Kaynı Mehmed veledi Ömer	Orta boylu	Yekçeşm	26	
2	5	Oğlu Süleyman		Yekçeşm	6	
3	5	Hafidi Ali veledi Hüseyin		A'rac	16	
4	27	Emiralioglu Süleyman veledi Ali	Orta boylu aksakallı	A'ma	72	
5	30	Diğeri Ahmed	Şabb-ı emred	A'rac	19	
6	39	Diğeri Ömer veledi Mehmed		Çolak	7	
7	81	Hacıbayezid oğlu Mehmed veledi Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Alıl	43	
8	82	Şeyhbekiroğlu Feyzullah veledi Ali	Orta boylu kara sakallı	A'ma	46	
9	84	Emiralioglu İsmail veledi Mehmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	26	
10	95	Türkmenoğlu Abdülkerim veledi İbrahim	Orta boylu kır sakallı	A'rac	66	
11	108	Yahyabeşeoğlu Yahya veledi Yahya	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	36	
12	110	Karındaşı Hüseyin veledi İbrahim	Orta boylu kır sakallı	Çolak	53	
13	123	Erbasan (?) oğlu Abdurrahman veledi Ali	Orta boylu kır sakallı	A'rac	5	
14	145	Dervişoğlu Mustafa veledi Hacı Veli	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	24	
15	160	Çanakçıoğlu Abdurrahman veledi Abdullah	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	26	
16	164	Kadioğlu Mustafa veledi Mustafa	Orta boylu kara bıyıklı	Leng	32	
17	188	İbişoğlu Bekir veledi İsmail	Orta boylu kara sakallı	A'ma	46	
18	197	Kana hafizoğlu Mehmed veledi Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	36	Hafız
19	199	Sarımusaoglu Ali veledi Memiş	Orta boylu kara sakallı	Mefluc	56	
20	200	Derzioğlu Mehmed veledi Hüseyin	Orta boylu kara sakallı	Kekeç	39	Çulha

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

21	202	Yeğenoğlu İbrahim veledi Hamza	Orta boylu kır sakallı	A'ma	61
22	213	Damadı Mehmed veledi Abdullah	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	25
23	240	Hastaoğlu Ahmed veledi İsmail	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	36

Mahalle-i Kuşdili

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Macaroğlu Ali veledi Bekir	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	24	Terzi
2	13	Duhancioğlu Mehmed veledi Hüseyin	Uzun boylu kara sakallı	Mecnun	36	
3	33	Karındaşı Mustafa veledi İbrahim	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	56	
4	35	Oğlu Bekir		Yekçeşm	6	
5	41	Oğlu Mehmed		Mecnun	12	
6	45	Karındaşı Ali veledi Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	61	
7	52	Keleş Hüseyin veledi Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Mefluc	46	
8	63	Hafidi İsmail veledi Mehmed		Yekçeşm	8	
9	77	Diğeri Ali	Şabb-ı emred	Yekçeşm	18	

Mahalle-i Güldekin

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu İsmail	Müzellef	Leng	21	
2	6	Oğlu Hüseyin	Uzun boylu	Yekçeşm	26	Çulha
3	6	Diğer oğlu Abdurrahman	Şabb-ı emred	Yekçeşm	14	
4	7	Çakşırlıazade Osman veledi Ahmed	Orta boylu sarı sakallı	Meczub	41	
5	29	Mansuroğlu Mustafa veledi Mansur	Orta boylu köse sakallı	Yekçeşm	49	
6	54	Kuyumcuoğlu Mehmed veledi Ali	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	46	Derviş
7	58	Üvey oğlu Mustafa veledi Yusuf	Şabb-ı emred	Leng	12	
8	83	Diğeri Hüseyin	Şabb-ı emred	Leng	18	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Yenice						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Mehmed	Kara sakallı	Yekçeşm	31	
2	4	Karındaşı Receb	Orta boylu kara sakallı	Leng	31	
3	20	Oğlu Mehmed	Uzun boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	27	
4	28	Çopurabbasoğlu Hüseyin veledi Ömer	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	36	
5	41	Dayan (?) oğlu Ali veledi Ali		Yekçeşm	9	
6	45	Afşaroğlu Bekir veledi Hasan	Orta boylu kara sakallı	Topal	51	
7	53	Şabşaboğlu Ömer veledi İbrahim	Orta boylu kır sakallı	Leng	41	
8	70	Hafizoğlu Abdurrahman veledi Mustafa	Orta boylu kır sakallı	A'ma	51	Rençber
9	77	Diğeri Süleyman		A'ma	17	
10	93	Bakçacıoğlu Halil veledi Mehmed	Uzun boylu aksakallı	Yekçeşm	61	
11	108	Yahya veledi Yusuf	Orta boylu aksakallı	Topal	56	
12	133	Hamzanınoğlu Hasan veledi Hamza	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	46	
13	139	Diğeri Veli		Mecnun	30	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Aşıkpaşa							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Karındaşı Receb veledi Hüseyin	Şabb-ı emred	Leng		17	
2	17	Diğer oğlu Ahmed		A'ma		15	
3	22	Sofuoğlu Ali veledi Sofu		A'rac		11	
4	27	Ateş Ali veledi Abdullah	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm		56	
5	28	Abdülkerim veledi Abdullah	Kısa boylu kumral sakallı	Alıl		26	
6	29	Fakihoğlu Hüseyin veledi Mustafa	Orta boylu kır sakallı	Topal		51	Duhancı
7	43	Karındaşı oğlu Osman veledi Şeyh Abdurrahman	Müzellef sakallı	Leng		30	Şeyh / Talebe
8	49	Oğlu Ali	Şabb-ı emred	A'rac		12	
9	69	Tavşanoğlu İsmail veledi Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Topal		40	
10	75	Müezzinoğlu Mehmed veledi Numan	Uzun boylu kara sakallı	Topal		31	Hacı
11	88	Sofuoğlu Mustafa veledi Hasan	Şabb-ı emred	Leng		19	Hafız

Mahalle-i Ahievran							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Karındaşı Mustafa veledi Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Leng		24	
2	73	Telimamoğlu Osman veledi Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm		36	

Mahalle-i Nasuhdede							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu İbrahim	Ter bıyıklı	Leng		18	
2	2	Mehmed veledi Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	A'ma		60	Hafız
3	6	Dingiloğlu Bekir veledi Ömer	Orta boylu kır sakallı	Alıl		55	
4	18	Maş(?) Ahmedoğlu Mehmed veledi	Orta boylu kumral sakallı	Leng		35	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Kaman

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Mollamusaoğlu Mustafa Bekir veledi	Orta boylu Şabb-ı emred	Topal	13	
2	97	Mehmed Abdülkadir veledi	Orta boylu kara sakallı	A'rac	36	

Karye-i Müderris

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Delihüseyinoğlu Hasan Hüseyin veledi	Orta boylu kara sakallı	A'rac	41	

Karye-i Yelek

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Körhasanoğlu Hüseyin Hasan veledi	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	40	

Karye-i Benzer

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Hafıdi Mustafa İsmail veledi		Topal	4	

Karye-i Hamid

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Oğlu Ali	Orta boylu kara sakallı	A'rac	31	

Karye-i İsakocalı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Amucası Hüseyin oğlu veledi Ali	Orta boylu kara sakallı	A'rac	41	

Karye-i Sofular

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Osman Mustafa veledi	Uzun boylu kara sakallı	Mecnun	41	
2	7	Karındaşı Halil veledi Mustafa	Orta boylu kara sakallı	A'ma	31	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Çuğun

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Diğer oğlu Mustafa		Topal	11	
2	7	Yenioğlu Ömer veledi Osman	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	56	

Karye-i Kızılca

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Diğer oğlu Yusuf		A'ma	6	
2		Diğer amucası oğlu Hanefi veledi Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Dilsiz	39	
3	3	İmâmoğlu Mustafa veledi Hasan	Orta boylu kır sakallı	A'ma	52	
4	17	Karındaşı Ali	Orta boylu kumral sakallı	A'ma	31	
5	18	Amucası oğlu İsmail veledi Hasan	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	32	
6	32	Karındaşı Numan	Orta boylu Şabb-ı emred	Ma'zur	19	

Karye-i Toklüğmen

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Diğeri Derviş	Orta boylu köse sakallı	Mecnun	35	
2	57	Karındaşı Musa		Mecnun	20	

Karye-i Ömerhacılı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Ahmed veledi Mustafa	Orta boylu kır sakallı	A'rac	55	Muhtar-ı sani
2	42	Çerkez Ahmed veledi Yakub	Orta boylu aksakallı	A'ma	80	
3	76	Gülabiveliolu Hasan veledi Ali	Kısa boylu kumral sakallı	A'rac	40	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Akpınar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Diğeri Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Topal	31	
2	7	Karındaşı Abdullah veledi Halil	Orta boylu ter bıyıklı	Masru'	28	
3	13	Karındaşı İbrahim veledi Ali	Şabb-ı emred	A'rac	20	
4	15	Emirabdullahoğlu Hüseyin veledi Abdullah	Uzun boylu kır sakallı	Fıtık	46	

Karye-i Çiftlik

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Diğeri Mehmed		A'rac	8	

Karye-i Çağırkan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Engeli	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Oğlu Ahmed veledi Hasan	Şabb-ı emred	Yekçeşm	14	
2	34	Çöloğlu Mustafa veledi Mehmed	Orta boylu köse sakallı	A'ma	36	
3	49	Ali veledi Mehmed	Orta boylu aksakallı	Topal	61	Çiftçi

Karye-i Başköy

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Çüğürçüoğlu Hüseyin veledi Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	45	Çiftçi

Karye-i Kurancılı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	49	Mustafa veledi Hamza	Orta boylu kara sakallı	A'ma	41	Hafız

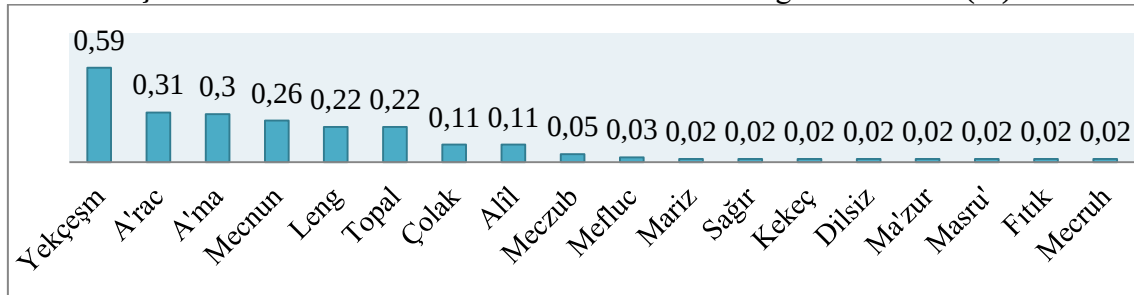
Karye-i Timurlu

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Kahraman	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecnun	25	

Tablo 2.29: 3537 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Cemele							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	3	Oğlu Ali veledi Hasan	Şabb-ı emred	A’rac	15		
2	40	Sarımustafaoğlu Mehmed veledi Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	41		
3	61	Delikönbeoğlu Mehmed veledi Abdullah	Orta boylu aksakallı	A’ma	72		
Karye-i Karacaviran							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	1	Amucası Ahmed Yusuf oğlu veledi	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	50		
2	1	Oğlu Yusuf		Mecruh	15		
Karye-i Bozdepe							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	27	Oğlu Mehmed Ali		A’rac	20		
2	31	Hüseyin veledi Mustafa	Orta boylu kara sakallı	A’ma	40		
3	33	Numan veledi İbrahim	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	45		
4	38	Sarracoğlu Hasan veledi Veli	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	55		
Karye-i Güzler							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	4	Oğlu İbrahim		A’rac	4 ⁷²		

Şekil 2.29: 3537 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

⁷² Mehmet Güneş, 3537 Numaralı Kırşehir Nüfus Defteri (Ankara: Berikan Yayınevi, 2015), 77-422.

Deftere toplamda 6437 erkek nüfus kayıt edilmiş olup bunlardan 149 kişide (%2,31) engel veya hastalık olduğu tespit edilmiştir. 38 kişide yekçeşm engeli (%0,59), 20 kişi de a'rac engeli (%0,31), 17 kişide mecnun (%0,26) hastalık durumu görülmüştür. Ayrıca defterde a'ma, topal gibi engeller ile mariz, masru' gibi hastalık belirten tabirlerde karşımıza çıkmıştır.

2.8.2 3533 Numaralı Hacibektaş, Mucur Kazası Defteri

Tablo 2.30: 3533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kaza-i Mucur Tabi-i Liva-i Kırşehir

Mahalle-i Solaklı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	53	Ögey oğlu Mehmed veledi Numan	Orta boylu kara bıyıklı	Topal	31	
2	66	Maraşlı Hasan veledi Mehmed	Orta boylu kara sakallı	Çolak	36	Köşker
3	70	Karındaşı Ahmed	Orta boylu ter bıyıklı	Mecnun	26	
4	81	Oğlu Halil	Şabb-ı emred	Yekçeşm	16	
5	95	Secenoğlu Mehmed veledi Ali	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	36	
6	220	Karındaşı Memiş veledi Ömer	Orta boylu kara sakallı	A'rac	30	

Mahalle-i Yenice

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	50	Oğlu Osman		A'rac	5	
2	63	GogaÇukadaroğlu Osman veledi Yusuf	Orta boylu kır sakallı	A'rac	45	
3	113	Karındaşı Musa veledi Mehmed	Uzun boylu kara sakallı	Çolak	36	
4	138	Oğlu Abbas	Uzun boylu kara sakallı	A'ma	41	Hafız
5	153	Türkmen Numanoğlu Ali veledi Süleyman	Uzun boylu kara sakallı	A'rac	39	
6	216	Leylakoğlu Mahmud veledi Ali	Orta boylu kır sakallı	A'rac	50	

Tablo 2.30: 3533 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Kaza-i Hacıbektaş Mahalle-i Havan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Karındaşı Ali veledi Süleyman	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	41	
2	18	Diğer karındaşı Hasan veledi Süleyman	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	41	Derviş

Mahalle-i Yukarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Oğlu Aşir	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	31	
2	31	Oğlu Mahmud	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	32	
3	51	Karındaşı Mehmed Koca veledi Halil	Orta boylu kara bıyıklı	Mecnun	33	
4	61	Oğlu Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	30	

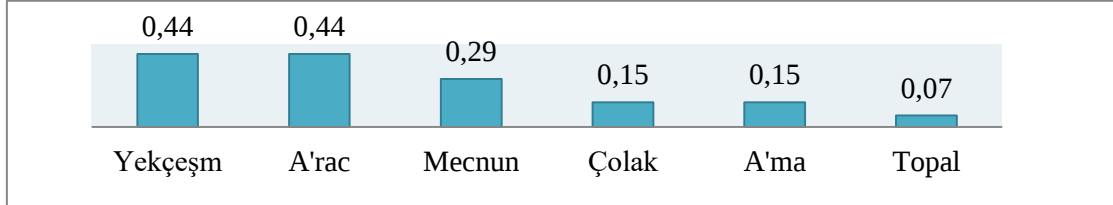
Mahalle-i Aşağı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Ali veledi Veli	Orta boylu sarı sakallı	Yekçeşm	33	

Karye-i Engel

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Diğeri Veli	Orta boylu köse sakallı	A'rac	36	
2	5	Oğlu Ahmed	Şabb-ı emred	A'ma	16 ⁷³	

Şekil 2.30: 3533 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

⁷³ Adem Çelebi, “03533 ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri (Mucur- Hacıbektaş) (Transkripsiyon ve Değerlendirme) H.1256-H.1260 (M. 1840 – M. 1844)” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020), 31-134.

1364 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 3533 numaralı nüfus defterinde toplam 21 kişinin (%1,54) engelli veya hastalıklı olduğu görülmüştür. Bunların içinde 6 kişideyekçeşm ve a'rac engeli (%0,44), 4 kişide mecnun (%0,29) hastalık durumu ile 2 kişide çolak ve a'ma(%0,15) engeli ve1 kişide total (%0,07) engellilik hali defter genelinde görülmüştür.

2.8.3 3534 Numaralı Hacıbektaş, Mucur Kazası Defteri

Tablo 2.31: 3534 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kaza-i Hacıbektaş Der-Liva-i Kırşehir

Mahalle-i Savat

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Nabi		Yekçeşm	10	
2	10	Oğlu Süleyman		Yekçeşm	11	
3	11	Oğlu İbrahim		Çolak	14	
4	24	Karındaşı Ali velediUzun Alioğlu	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	45	Çiftçi
5	30	Mustafa veledi Sağıroğlu Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	50	Çiftçi
6	35	Oğlu Battal		Parmaklar çolak	13	
7	54	Diğeri Mehmed		Topal	3	

Mahalle-i Yukarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	44	Ali veledi Bekiroğlu Süleyman	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	48	Çiftçi
2	51	Oğlu Hasan	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	25	
3	51	Diğeri Hüseyin		Topal	8	

Mahalle-i Aşağı Der-Kaza-i Hacıbektaş

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	30	
2	15	Oğlu Ali	Şabb-ı emred	Yekçeşm	16	
3	22	Diğeri Mustafa		Dilsiz	7	
4	36	Diğeri Hasan	Ter bıyıklı	A'rac	19	

Tablo 2.31: 3534 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Nefs-i Karye-i Hacıbektaş'da Kain Taife-i Kıptiyan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Bektaş Kethüda veledi Ali	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	43	

Karye-i Kayı Der-Civar-ı Hacıbektaş Mütemekkin-i Aşireti Ekrad İsimleri

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Hüseyin veledi İsmail	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	56	Çiftçi

Kaza-i Mucur

Mahalle-i Yenice

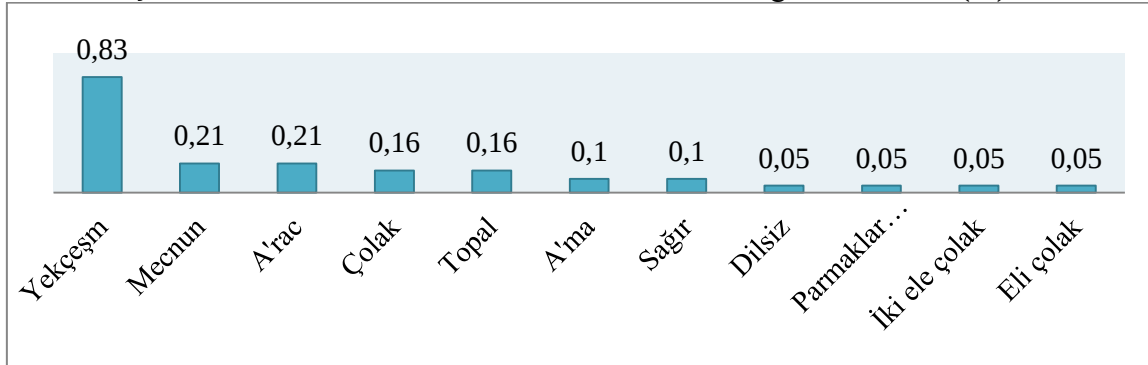
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Diğeri Halil		Yekçeşm	6	
2	52	Diğeri Osman		A'rac	6	
3	114	Oğlu İsa	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecnun	27	
4	119	Musa veledi Kara Vaizoğlu	Orta boylu kır sakallı	Çolak	50	
5	126	Oğlu Abbas Efendi	Orta boylu kır sakallı	A'ma	40	
6	156	Oğlu İbrahim		İki Eli çolak	8	
7	170	Dayısı Ali	Orta boylu aksakallı	Mecnun	85	
8	203	İsa veledi Koca Halil	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	55	Rençber
9	216	Diğeri Hasan		A'rac	10	

Tablo 2.31: 3534 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Sulaklı (Solaklı)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Diğeri Mehmed		Yekçeşm	10	
2	36	Karındaşı Ömer	(Şabb-ı) emred	Yekçeşm	12	
3	71	Çolak Hasan veledi Maraşlıoğlu Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Eli çolak	50	Rençber
4	76	Karındaşı Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	30	
5	78	Eskicioğlu Bekir veledi Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	A'ma	70	
6	88	Halil veledi Kör Haliloğlu Said	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	22	
7	99	Mehmed veledi Ali	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	39	
8	114	Oğlu Hamza		Yekçeşm	4	
9	128	Oğlu Osman	Orta boylu kara sakallı	Sağır	35	
10	131	Karındaşı Ahmed	Orta boylu kumral sakallı	Sağır	40	
11	218	Karındaşı Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	33	Rençber
12	234	Hasan veledi Çulhaoğlu Ali	Orta boylu aksakallı	Çolak	60	Rençber
13	238	Osman veledi İbrahim	Orta boylu kır sakallı	Topal	52	Rençber ⁷⁴

Şekil 2.31: 3534 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

3534 numaralı Kırşehir kazasına ait nüfus defterinde 1923 erkek nüfusun kayıtları yapılmış olup bunların 38'inde (%1,98) engel veya hastalık tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 16 kişiyle yekçeşm (%0,83) iken 4 kişide hem mecnun hastalığı

⁷⁴ Çelebi, “ Kırşehir Nüfus Defterleri”, 136-256.

hemdea'rac engeli (%0,21) görülmüştür. Bunun yanı sıra çolak, topal, dilsiz gibi engel halleri de karşımıza çıkmıştır.

2.8.4 2097 Numaralı Selmanlu, Çiçekdağı Kazası Defteri

Tablo 2.32: 2097 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Karye-i İsrailü							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	19	Hüseyin bin Osman	Orta boylu kara sakallı	Topal	44		
Karye-i Arslan Hacılı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	40	Mehmed merkum veledi	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	17		
2	41	İmamoğlu bin Ömer	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	29		
Karye-i Kayadibi							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	25	Deli Mehmedoğlu Halil	Orta boylu kumral sakallı	Kör	49		
Karye-i Zincir							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	1	Mustafa Efendi	Orta boylu kara sakallı	A'rac	48	İmam-ı karye-i mezbur	
2	17	Numan merkum veledi	Orta boylu ter bıyıklı	A'ma	22		
Karye-i Çadır							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	7	İbrahim bin Musa	Orta boylu aksakallı	Kör	69		
2	13	Şükrü Abdullah bin Ahmed	Orta boylu kara bıyıklı	Kör	34		
Karye-i İnan Bey							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler	
1	3	Şükrüoğlu Veli bin Mehmed	Orta boylu Köse sakallı	Çolak	44		

Tablo 2.32: 2097 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Meriliçoğlu

Memelü Aşiretinden

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Mustafa merkum veledi		A'rac	12	

Karye-i Serban

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	55	Göğ Velioğlu Veli bin Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	A'rac	49	

Karye-i Mütemekkin

Memelü aşiretinden

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Fürüzoğlu Ahmed bin İsa	Orta boylu kır sakallı	A'ma	59	

Karye-i Köle Cuma Uşağı

Memelü Aşiretinden

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Hub (?) Ömeroğlu Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	A'ma	54	

Karye-i Nefer-i Kebir

Memelü Aşiretinden

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	44	Eğri Velioğlu Ali	Orta boylu aksakallı	Çolak	79	

Karye-i Yağkublu

Bala Memelü Aşiretinden

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Kurdoğlu Ahmed	Orta boylu kumral sakallı	Topal	30	

Tablo 2.32: 2097 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Göğ Ahmedoğlu

Memelü Aşiretinden

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Şah Hüseyinoğlu İbiş bin Hüseyin	Orta boylu kumral sakallı	Deli	44	

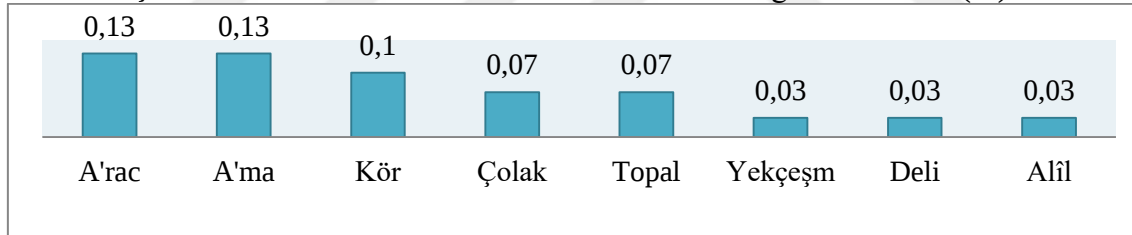
Karye-i Evcı Kara Hakkı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Kör Ömer Haliloğlu	Orta boylu aksakallı	Alil	60	

Karye-i Bozlu (Cema'at-i Evcı)

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karaköseoğlu Halil bin Osman	Orta boylu aksakallı	A'ma	47	Hafız /İmam-ı karye-i mezbur ⁷⁵

Şekil 2.32: 2097 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Kırşehir kazasına ait ele alınan son defterde 2097 numaraya sahip iken 3000 erkek nüfusun kayıt edildiğini görüyoruz. Defter özelinde 18 kişinin (%0,60) engelli veya hastalıklı olduğu tespit edilmiştir. Bu şahısların 4'ünde a'rac ve a'ma (%0,13) engeli, 3'ünde de kör (%0,10) engel durumu karşımıza çıkmıştır. Ayrıca çolak ve topal engellileri ile deli ve alil hastalıkları da dikkat çekmektedir.

2.9 Konya Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Konya iline ait nüfus defterleri 3430-3416 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri

⁷⁵ Tuba Çelebi, "02097 Numaralı Kırşehir Nüfus Defteri (Süleymanlı) (Transkripsiyon ve Değerlendirme) H.1256 (M. 1840)"(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020), 23-168.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 3416 numaralı defter Hüseyin Hafızoğlu tarafından “1844 Sayımına Göre Karapınar Kazası Nüfusu” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

2.9.1 3430 Numaralı Konya Merkez Kazası Defteri

Tablo 2.33: 3430 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Kırkı Hayriye									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	39	Oğlu Emin	Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı		Meczub	20		
Mahalle-i Fahri Edna-i									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	35	Mehmed Mehmed	veledi	Orta boylu kır sakallı		Amelmande	70		
2	42	Osman Hasan	veledi	Orta boylu sarı sakallı		Çolak	35	Dellal	
Mahalle-i Burdayaşı									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	55	Seyyid Bekir	veledi	Orta boylu aksakallı		Mefluc	60		
2	56	Osman Mehmed	veledi	Orta boylu aksakallı		Amelmande	100	Dülger(kar)	
Mahalle-i Şeyh Ahmed									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	4	Diğeri Ali				Meczub	8		
2	38	Hasan veledi Halil		Orta boylu kır sakallı		Alîl	50	Derviş	
Mahalle-i HoşuncivanSaatcı Cemaati									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	26	Kaynı Ahmed		Şabb-ı emred		Alîl	17		
Mahalle-i Suşahdanî'ta Cemaati									
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler		Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	11	Mehmed Hasan	veledi	Orta boylu kır sakallı		Mecruh	50		
2	12	Ahmed Hasan	veledi	Orta boylu kır sakallı		Yekçeşm	45	Hamal	
3	13	Oğlu Ömer		Şabb-ı emred		Mecnun	18		

Tablo 2.33: 3430 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Edillegüllesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Diğeri Mehmed		Yekçeşm	8	
Mahalle-i Aksene						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Mehmed veledi Ali	Orta boylu aksakallı	Amelmande	90	
Mahalle-i Külâhçı Cemaati						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Hüseyin veledi Mehmed	Orta boylu aksakallı	Amelmande	90	
2	9	Kendirici Hüseyin veledi Hacı Abdulkadir	Orta boylu kır sakallı	Amelmande	70	
3	9	Diğeri Seyyid Mehmed	Şabb-ı emred	Topal	14	
4	18	Oğlu Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	18	
Mahalle-i Kemalmaze						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Mehmed veledi İdris	Orta boylu kır sakallı	Alîl	50	
2	24	Ahmed veledi Abdullah	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	38	
Mahalle-i Şeyh Aliman Yahşi Cemaati						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Oğlu Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	20	
2	44	Oğlu Mehmed veledi Ali	Orta boylu sarı bıyıklı	Yekçeşm	25	
Mahalle-i Şeyh AlimanReceb Ağa Cemaati						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Hüseyin veledi İsmail	Orta boylu kır sakallı	Alîl	50	
2	33	-	Orta boylu kara sakallı	Topal	35	

Tablo 2.33: 3430 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Şeyh Çavuş Oğlu Cemaati

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Oğlu İbiş	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	21	
2	24	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Alîl	1	
3	25	Karındaşı Hasan veledi Ömer	Orta boylu köse sakallı	Yekçeşm	27	

Mahalle-i Sadırlarında Cami Nusamiyede

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Seyid Mehmed veledi Ahmed	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	50	Rençber

Mahalle-i Sallarda Cami Sadık

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	İbiş veledi Yusuf	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	21	
2	21	Mustafa veledi Abbas	Orta boylu köse sakallı	Topal	38	Temurci
3	26	Oğlu Himmet	Şabb-ı emred	Alîl	18	
4	57	Karındaşı Ebubekir veledi Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Mecnun	25	

Mahalle-i Sadırlarda SurcuZokağı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Hasan veledi Hasan	Orta boylu kumral bıyıklı	Yekçeşm	35	
2	34	Diğeri İbrahim	Şabb-ı emred	Alîl	17	

Mahalle-i Sadırlarda Kayacık

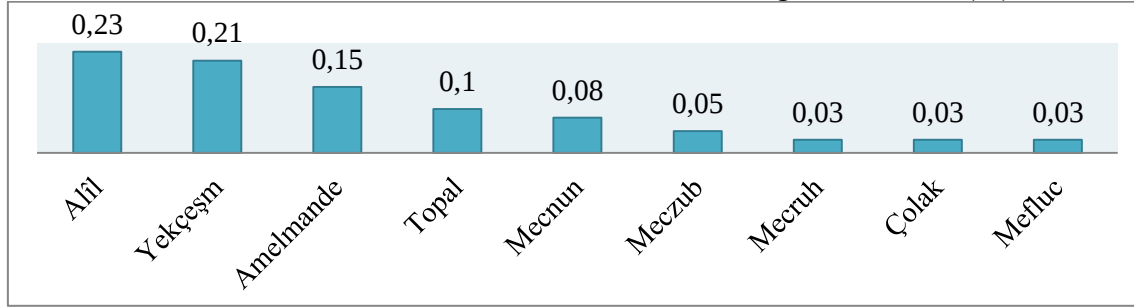
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Mehmed veledi Abdullah	Orta boylu aksakallı	Amelmande	90	

Mahalle-i Boladlar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	9	Süleyman veledi Süleyman	Kısa boylu aksakallı	Topal	60 ⁷⁶	

⁷⁶ Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1256, 3430, 2-128.

Şekil 2.33: 3430 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Konya kazasına ait 3430 numaralı nüfus defterine toplam 3877 kişi kaydedilmiş, bunların 35'inde (%0,90) engel veya hastalık olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 9 kişiyle alil (%0,23) iken, yekçeşm engeli 8 kişide (%0,21), mecnun hastalığı 3 kişide (%0,08) görülmüştür. Bunun yanı sıra amelmande ve topal engel halleri ile meczub ve mecruh hastalığı da defter de karşımıza çıkmıştır.

2.9.2 3416 Numaralı Karapınar Kazası, Hotamış Derbendi Defteri

Tablo 2.34: 3416 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Kal'a Tabi-i Kasaba-ı Karapınar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	Karındaşı Hüseyin	Şabb-ı emred	A'ma	15	
Mahalle-i Apak Tabi-i Kasaba-ı Mezbur						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	60	İbrahim bin Karakulak	Uzun boylu kara sakallı	A'ma ⁷⁷	32	
2	63	Oğlu Mehmed		A'ma	6	
Mahalle-i Küllü Tabi-i Kasaba-ı Mezbur						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Diğeri Ahmed	Şabb-ı emred	Yekçeşm	15	
2	35	Cuma Bin Kenger Ali		Dilsiz	12	Yetim
Mahalle-i Hankapısı Tabi-i Kasaba-ı Mezbur						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	152	Karındaşı Hüseyin	Uzun boylu ter bıyıklı	Topal	22	

⁷⁷ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Nüfus Defteri*, H.02.02.1260, 3416, 20.

Tablo 2.34: 3416 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Hacı Ömerli Tabi-i Kasaba

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Diğeri Mehmed		Topal	5	

Mahalle-i Çetmi Tabi-i Kasaba

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	29	Ali bin dağulı	Orta boylu aksakallı	A'ma	61	Molla / Deveci

Karye-i Kehil

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Diğeri Ömer	Orta boylu az kara bıyıklı	Dilsiz	20	
2	8	Ali bin arzu oğlu Hasan	Orta boylu kara bıyıklı	Sağır	25	Çiftçi esnafında n
3	8	Karındaşı Ömer	Uzun boylu ter bıyıklı	Sağır	23	
4	8	Diğeri Yusuf		Sağır	8	

Karye-i Mirkadı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	102	Ahmed bin Hadib oğlu Süleyman	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm ⁷⁸	39	Çiftçi esnafında n

Karye-i Kıcıkışla

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	40	Oğlu Hasan		Dilsiz	8	

Karye- i Kayalı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Yakub bin kitiş oğlu Musa	Orta boylu kara bıyıklı	A'ma	25	Çiftçi esnafında n

Karye-i Öbektaş

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Karındaşı Mustafa		Mecnun	90	

⁷⁸ BOA, Nüfus Defteri, 101.

Tablo 2.34: 3416 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Salur						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	44	Diğeri Abdurrahman		Topal	14	
Karye-i ArısamaTabi-i Karapınar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	57	Diğeri Hüseyin		Fıtık	6	
2	69	Oğlu Abdullah	Orta boylu ter bıyıklı	Mariz	25	
Karye-i KartoviranTabi-i Karapınar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	30	Ali bin İslam	Orta boylu kara sakallı	Dilsiz ⁷⁹	35	Çiftçi esnafında n
2	30	Karındaşı Haydar	Orta boylu kara sakallı	Dilsiz ⁸⁰	28	
3	51	Diğeri Himmet	Orta boylu kara bıyıklı	Alîl	24	
4	58	Diğeri Mehmed	Orta boylu ter bıyıklı	Ayn-ı vahid	20	
5	74	Diğeri Ömer		Fıtık	3	
6	77	Mustafa bin Kara'nın Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm ⁸¹	35	
Karye-i Beyviran Tabi-i Karapınar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Oğlu Hasan	Şabb-ı emred	Topal	14	
2	34	Oğlu Ahmed		Masru'	11	
Karye-i Gican						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Diğeri Mehmed	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	25	
2	32	Mehmed bin kör Mehmed'in Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	19	

⁷⁹ BOA, Nüfus Defteri, 156.

⁸⁰ BOA, Nüfus Defteri, 156.

⁸¹ BOA, Nüfus Defteri, 161.

Tablo 2.34: 3416 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Akviran Tabi-i Karapınar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Diğeri Hasan	Orta boylu ter bıyıklı	Masru'	20	

Karye-i Çoğlu

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Çolak	12	
2	15	Diğeri Bektaş		Çolak	8	
3	45	Halil bin Abdurrahman	Orta boylu aksakallı	Alîl ⁸²	35	

Karye-i Sıdırva

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Oğlu Hacı	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	28	
2	20	Ahmed bin zirgöl oğlu Mehmed	Orta boylu sarı sakallı	Mariz ⁸³	35	
3	21	Nabi bin zirgöl oğlu Osman	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	22	Çoban esnafında n
4	39	Süleyman bin Süleyman	Uzun boylu aksakallı	A'ma	100	
5	40	Memiş bin Hacı Süleyman	Orta boylu aksakallı	Amelmande	100	Çiftçi esnafında n
6	41	Diğer karındaşı Halil	Orta boylu kara bıyıklı	Mariz	25	
7	47	İbrahim bin ebioğlu Ömer	Orta boylu kara bıyıklı	Mariz	32	

Kasaba'yı Derbend-i HotamışTabi-i Karapınar

Mahalle'yi Şuğur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	İsa bin karagöz oğlu Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	Amelmande	80	

⁸² BOA, Nüfus Defteri, 200.

⁸³ BOA, Nüfus Defteri, 207.

Tablo 2.34: 3416 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Otlu Tabi-i Derbend-i Mezkur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	20	Diğeri İbrahim		A'ma	2	
2	61	Oğlu Mahmud		A'ma	3	

Mahalle-i Celfe Tabi-i Derbend-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	43	Diğer karındaşı Ali	Orta boylu kara bıyıklı	Mecnun	30	
2	69	Karındaşı Kanber	Orta boylu kara sakallı	A'ma	30	
3	72	Hüseyin bin gökşen Hüseyin	Şabb-ı emred	A'ma	18	
4	80	Mustafa bin Mus'ab oğlu Bekir	Orta boylu aksakallı	Amelmande	80	
5	107	Karındaşı Osman	Orta boylu kara sakallı	Mecnun ⁸⁴	32	
6	108	Mehmed bin Aşcıoğlu Ali		A'ma	10	Yetim

Mahalle-i Hacı Gözelli Tabi-i Derbend-i mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/ Yaş	Diğer Özellikler
1	90	Diğer oğlu Ömer	Orta boylu	Mecnun	25	
2	91	Karındaşı Mevlüd	Orta boylu	Mecnun	14	
3	99	Hüseyin bin özenç oğlu Ali	Orta boylu sarı sakallı	Masru'	50	Çiftçi esnafında n
4	105	İbrahim bin İbiş	Orta boylu kır sakallı	A'ma	60	
5	106	Oğlu Mehmed	Şabb-ı emred	Mefluc	15	
6	122	Hasan bin Abdulkadir Veli Mehmed	Orta boylu kara sakallı	A'ma	35	

⁸⁴ BOA, Nüfus Defteri, 259.

Tablo 2.34: 3416 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

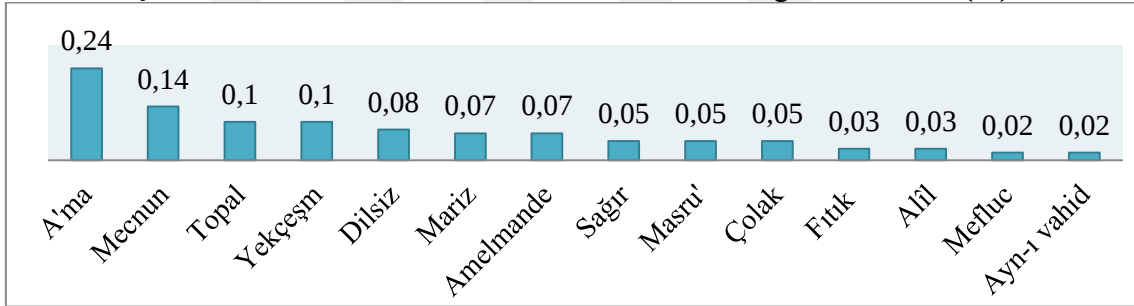
Mahalle-i Taşpınar Tabi-i Derbend-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	72	Oğlu İbrahim	Orta boylu kara sakallı	Topal ⁸⁵	30	
2	73	Oğlu Abdullah		A'ma	9	
3	84	Karındaşı Mehmed		Mecnun	18	
4	94	Hasan bin Hacı Veli oğlu	Uzun boylu aksakallı	Topal	60	
5	101	Oğlu Ömer		Mecnun	22	

Mahalle-i Şa'banlı Tabi-i Derbend-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	113	Kör Hüseyin bin Kel Ali	Uzun boylu aksakallı	Amelmande	80 ⁸⁶	

Şekil 2.34: 3416 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

3416 numaralı Konya kazasına ait nüfus bir diğer nüfus defterine 5910 erkek nüfus kaydedilmiş, toplam 61 kişide engel veya hastalık (%1,03) tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 14 kişiyle a'ma (%0,24) olmuş, ayrıca mecnun hastalığı 7 kişide (%0,10), topal ve yekçeşm engel durumları da 6 kişide (%0,10) görülmüştür. Bunun yanı sıra dilsiz, amelmande gibi engel türleri ile mariz, masru gibi hastalık belirten tabirlere de rastlanılmıştır.

2.10 Nevşehir Nüfus Defteri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Nevşehir iline ait nüfus defterleri 3593 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri

⁸⁵ BOA, Nüfus Defteri, 288.

⁸⁶ Hüseyin Hafızoğlu, "1844 Sayımına Göre Karapınar Kazası Nüfusu" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016), 65-232.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. Defterin bazı bölümleri İlyas Gökhan, Fatih Abanoz, Ahmet Korkmaz tarafından “Ortahisar Nüfus Defterleri” ve “Uçhisar Nüfus Defterleri” başlığıyla kitap olarak yayımlanmış, çalışmamızda bu bölgelere ait veriler kullanılmıştır.

2.10.1 3593 Numaralı Nevşehir Kazası Defter

Tablo 2.35: 3593 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Der Karye-i Yeper Tabi-i Nevşehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Oğlu Mehmed		A'rac	15	
Der Karye-i Topaç Tabi-i Nevşehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Topal Ömer		Mecnun	35	
Der Karye-i Balcin Tabi-i Nevşehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Biraderi Ahmed	Sakallı	Mecnun	27	
Der Karye-i Enar Tabi-i Nevşehir						
Mahalle-i Aşağı						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	52	Biraderi Mustafa	Emred	Yekçeşm	15	
2	62	Çorbacıoğlu Halil	Aksakallı	Alîl	75	
3	68	Mehmed	Emred	Çolak	12	
Der Mahalle-i Orta						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	37	Temurcu oğlu Ahmed	Bıyıklı	Yekçeşm	35	Deraliyye de
2	40	Yakub oğlu Ahmed	Emred	Mecruh	20	
3	66	Oğlu Ali	Emred	A'rac	10	
4	72	Hafız oğlu Hüseyin	Kara sakallı	Alîl	45	Çiftçi
5	73	Davud oğlu Halil	Aksakallı	Alîl	73	
6	86	Hacı Faki oğlu Emin	Kara sakallı	A'rac	50	Rençber
7	111	Hacı Ahmed oğlu Süleyman	Bıyıklı	Alîl	35	
8	123	Deli Kasım oğlu Topal İsmail	Sakallı	A'rac	43	
9	142	Oğlu Mustafa	Emred	Mecnun	52	

Tablo 2.35:3593 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Mahalle-i Yukarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	71	Ali Veli		Mecruh	4	
2	75	Oğlu Hüseyin		Yekçeşm	6	
3	78	Oğlu Abdullah	Emred	Mecruh	11	

Der Karye-i Uçhisar Tabi-i Nevşehir

Mahalle-i Aşağı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Oğlu Hasan		Kötürüm	3	
2	47	Oğlu Mehmed		A'rac	20	
3	65	Oğlu Mustafa	Emred	Kambur	16	
4	88	Oğlu Osman	Ter bıyıklı	Yekçeşm	25	
5	89	Ömer Hüseyin veledi		A'ma	3	
6	100	Tevriz Mehmed oğlu	Sakallı	Sağır	45	

Der Mahalle-i Tekeli

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Hacı Ali oğlu Mustafa	Kumral sakallı	A'ma	50	
2	30	Ahmed	Emred	Ahres	12	
3	33	Biraderi Hasan	Bıyıklı	Çolak	24	
4	46	Oğlu Mehmed	Emred	A'rac	13	
5	53	Teymurcu Hüseyin oğlu	Sakallı	Mecnun	53	
6	75	Oğlu Mehmed		Çolak	5	
7	80	Oğlu Ali	Emred	Mecnun	18	

Der Mahalle-i Yukarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Ahmed	Emred	A'rac	14	
2	15	Biraderi Süleyman		A'rac	5	
3	94	Emin	Emred	Sahib-i Fıraş	17	
4	96	Deli Memiş oğlu Hacı Abdurrahman	Bıyıklı	Alîl	43	
5	117	Biraderi Osman	Bıyıklı	Mecnun	33	
6	126	Topal Mahmud oğlu Topal Mahmud	Emred	A'rac	20	
7	133	Oğlu İbrahim	Emred	A'rac	10	

Tablo 2.35:3593 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Mahalle-i Divanlı						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Abdulkaki oğlu Osman		Yekçeşm	35	Bağcı
2	23	Osman Efendi oğlu Osman	Kırca sakallı	A'ma	45	Der-i Aliyyede ⁸⁷
Der Karye-i Maccan Namı Diğer Madyan Tabi-i Nevşehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	13	Mustafa Ağa	Kırca sakallı	Mecruh	68	Hacı
2	22	Abdi	Kır sakallı	Mefluc	66	Hacı
3	26	Oğlu Mustafa	Emred	A'rac	14	Hafız / Talebe
4	27	Yeğeni Osman	Emred	Mecnun	15	
5	28	Oğlu Mehmed	Emred	A'rac	14	
6	43	Topal Ali	Kumral sakallı	A'rac	50	Kızır karye-i Berber
7	61	Emir Hüseyin	Aksakallı	Alîl	63	Rençber
8	86	Yakub	Sakallı	Mecnun	30	
9	114	İbrahim oğlu Ali	Kara sakallı	Alîl	47	
10	130	Oğlu Ahmed	Emred	Çolak	16	
11	139	Ali da-i oğlu Topal Mehmed	Kara sakallı	A'rac	45	Fukara
12	144	Oğlu Hasan	Emred	A'rac	14	
Der Karye-i Ortahisar Tabi-i Nevşehir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Mehmed Adil		Ahres	6	
2	41	Biraderi Hasan	Emred	Çolak	16	
3	50	Oğlu Ebubekir	Emred	Mecnun	15	
4	72	Kötüboz oğlu Hasan	Bıyıklı	Mecnun	30	
5	86	Oğlu Ahmed		A'ma	8	
6	161	Oğlu Mustafa	Emred	Yekçeşm	12	

⁸⁷ İlyas Gökhan, Ahmet Korkmaz ve Fatih Abanoz, *Uçhisar Nüfus Defterleri* (Ankara: Detay Yayıncılık, 2020), 216-292.

Tablo 2.35:3593 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i Cami-i Atik Karye-i Mezkure

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Emir Hasan oğlu Hasan	Sakallı	A'rac	33	Rençber
2	17	Oğlu Yusuf	Ter bıyıklı	Mecnun	22	
3	22	Yeğeni Ömer	Bıyıklı	Alîl	22	
4	28	Bilal	Emred	A'rac	11	
5	28	Mehmed		A'rac	8	
6	35	Eski Halil oğlu Mustafa	Köse sakallı	Çolak	45	
7	49	Yeğeni Hasan	Emred	A'rac	11	
8	72	Çavuşoğlu Ebubekir	Kara sakallı	Alîl	45	
9	81	Oğlu Ahmed	Emred	Ahres	15	
10	81	Halil		Ahres	7	
11	90	Oğlu Osman		A'rac	6	
12	98	Kundakçioğlu İsmail	Aksakallı	Alîl	73	
13	102	Biraderi İbrahim	Sakallı	A'rac	37	
14	102	Mustafa veledi İbrahim		A'rac	8	
15	130	Oğlu Osman	Emred	Ahres	10	
16	131	Emir Haliloğlu Mustafa	Bıyıklı	Alîl	50	
17	135	Oğlu Salih	Emred	A'rac	1	
18	145	Emir Alioğlu Mehmed	Kara sakallı	Alîl	45	
19	148	Oğlu Hüseyin	Bıyıklı	Yekçeşm	25	
20	162	Kadı oğlu Hüseyin	Kumral sakallı	A'ma	45 ⁸⁸	

Der Karye-i Ulaş Tabi-i Nevşehir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	27	Oğlu Osman	Emred	Mecnun	18 ⁸⁹	

⁸⁸ İlyas Gökhan, Fatih Abanoz ve Ahmet Korkmaz, *Ortahisar Nüfus Defterleri* (Ankara:Detay Yayıncılık,2021), 120-172.

⁸⁹Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*, H.15.10.1252, 3593, 2.-153

Şekil 2.35: 3593 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Nevşehir kazasına ait ele alınan 3593 numaralı nüfus defterine 3969 kişi kayıt edilmiş, toplam 79 kişinin ise engelli veya hastalıklı (%1,99) olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 23 kişiyle a'rac (%0,58) iken mecnun ve alil hastalığı 12 kişide (%0,30) görülmüştür. Bunun yanı sıra yekçeşm, çolak, kambur, sağır gibi sair engellerde dikkat çekmektedir.

2.11 Niğde Nüfus Defteri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Niğde iline ait nüfus defteri 3617 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır.

2.11.1 3617 Numaralı Niğde Merkez Kazası Nüfus Defteri

Tablo 2.36: 3617 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Yekci						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Ügey oğlu Hasan veledi Ahmed	Orta boylu aksakallı	Alil	65	
2	11	Hüseyin veledi Hasan	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	30	Derzi
3	25	Oğlu Ali	Uzun boylu kara sakallı	Alil	31	
4	71	Diğer oğlu Hüseyin	Şabb-ı emred	Esamm	13	
5	72	Ali Sıvacı veledi Osman	Kısa boylu aksakallı	Alil	11	Hafız
6	74	Oğlu Mustafa veledi Merhum	Emred	A'rac	23	
7	88	Çot (?) Süleyman veledi Abdullah	Orta boylu aksakallı	Esamm	71	

Tablo 2.36: 3617 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Şehidler

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Oğlu Mustafa		Yekçeşm	15	
2	61	Tekyenişin Ömer Efendi veledi Yetim İbrahim	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	55	Yetim
3	65	Karındaşı Çot Ali		Yekçeşm	15	
4	109	(?) Oğlu Ahmed veledi Ahmed	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	35	
5	116	Derviş Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	45	
6	116	Diğer Abdullah oğlu		A'ma	13	

Mahalle-i Emir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Karındaşı Ali veledi Merhum	Kısa boylu kumral sakallı	A'ma	25	Hafız
2	15	Oğlu Ali	Şabb-ı emred	Masru'	15	
3	21	Diğer oğlu Mustafa		A'rac	7	
4	21	Diğer oğlu Hüseyin		A'rac	5	

Mahalle-i Esinbey

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Esad veledi Mustafa	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	71	
2	18	Oğlu Mehmed Arif veledi Ali	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	27	
3	35	İbrahim veledi Hüseyin	Orta boylu	Yekçeşm	41	

Mahalle-i Akın Namı Diğer Efgan Bey

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	23	Diğeri Ali		Mecnun	5	
2	25	Enes Süleyman Ali oğlu veledi	Orta boylu kır sakallı	Alil	61	Rençber
3	52	Mustafa Süleyman veledi	Orta boylu aksakallı	Alil	73	Rençber

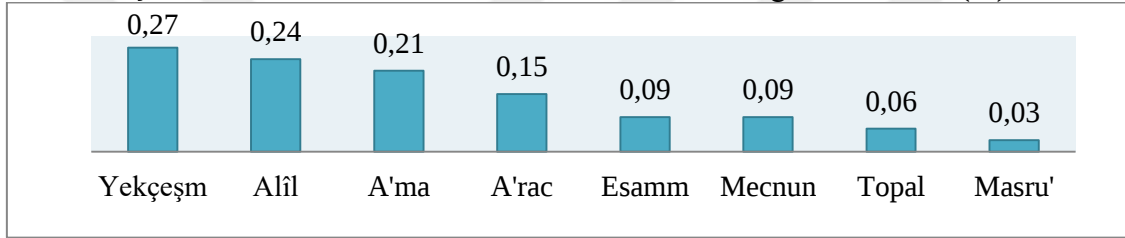
Tablo 2.36: 3617 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Sadıçlu							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	12	Hasan veledi Boşbaşızade Hüseyin Ağa	Orta boylu kır sakallı	Esamm	55		
2	12	Oğlu Topal Mustafa	Şabb-ı emred	A'rac	15		
3	13	Ügey oğlu Ahmed		Mecnun	35		
4	40	Hafız veledi IfradAli	Uzun boylu aksakallı	Yekçeşm	55		
Mahalle-i Sethane							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	16	Mustafa veledi Boyraz Osman	Aksakallı	A'ma	71		
Mahalle-i Tanebaş							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	11	Yahya veledi (?) Ahmed	Orta boylu şabb-ı emred	Topal	51	Eskici	
Mahalle-i Abbas Ağa							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	10	Oğlu Hasan veledi Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	A'ma	21		
2	23	Çot Ali veledi Edhem	Uzun boylu aksakallı	Alîl	61		
3	38	Babanın oğlu Ahmed veledi Mustafa	Uzun boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	25		
4	61	Mehmed veledi Ahmed	Orta boylu kara sakallı	A'ma	35		
5	69	Karındaşı ÇotOsman veledi Ebubekir	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	19		
Mahalle-i Foba							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	6	(?)zade Ahmed veledi Ahmed	Uzun boylu kara bıyıklı	Alîl	50		

Tablo 2.36: 3617 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Ali Bey								
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler		
1	13	Tebun (?) Hasan Veleli Hüseyin	Orta boylu az kumral sakallı	Topal	19			
2	23	Diğer oğlu Hüseyin			A'ma	19		
Mahalle-i Kababaş İslamı								
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler		
1	49	Hüseyin veledi Ahmed	Orta boylu aksakallı	A'ma	71	Rençber ⁹⁰		

Şekil 2.36: 3617 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Niğde kazasına ait değerlendirilmesi yapılan 3617 numaralı defterde 3337 erkek nüfus kaydedilmiştir. Defter özelinde 38 kişide engel ve hastalık (%1,14) tespit edilmiş, bunların içinde 9 kişi de yekçeşm (%0,27) engeli, 8 kişide alil (%0,27) hastalık hali, 7 kişide ise a'ma engeli (%0,21) dikkat çekmiştir. Ayrıca mecnun, masru' gibi hastalıklar ile a'rac, topal, esamm gibi engelli durumlarda görülmüştür.

2.12 Sivas Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Sivas iline ait nüfus defterleri 2412-2321 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 2321 numaralı defter Ceyda Savaş tarafından "2321 Numaralı Hafik Kazası Müslim Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (1256-1260/1841-1845)" başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

⁹⁰ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Nüfus Defteri*, H.29.12.1256, 3617, 1-115.

2.12.1 2412 Numaralı Sivas Merkez Kazası Defteri

Tablo 2.37: 2412 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Mahalle-i Şah Hüseyin Ma'karakaş							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Mehmed bin Ömer		A'rac		8	Yetim / Etmekci
2	15	Üvey babası (?) Mehmed bin Ali	Orta boylu	Yekçeşm		36	
Mahalle-i Haberkesen							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	64	Abdi oğlu (?) Hasan bin Abdullah	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm		25	Etmekçi
Mahalle-i Küçük Minarede Namı Diğer Meydan							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Top Osman bin Musa	Orta boylu kır sakallı	Meczub		52	
2	51	Oğlu Ali		Yekçeşm		5	
3	106	Diğer oğlu Hüseyin	Orta boylu şabb-ı emred	Meczub		14	
4	112	Diğer oğlu Mustafa	Uzunca boylu kumral sakallı	Yekçeşm		23	Kazaz
Mahalle-i Temurciler Ardı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Çömlekçi oğlu İbrahim bin bin ali	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm		30	Hafız / İmam-ı Mahalle
2	6	Alinun(?) oğlu Hasan bin Ahmed	Orta boylu kumral bıyıklı	Mecruh		28	
Mahalle-i Sofi Himmet							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	/	Yaş	Diğer Özellikler
1	32	Öksüz oğlu Ali bin İbrahim	Orta boylu kumral bıyıklı	Masru'		42	
2	45	Şeyhoğlu Ebubekir bin Hüseyin	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm		40	Manav
3	47	Amcası Süleyman bin Yusuf	Orta boylu aksakallı	A'ma		70	

Tablo 2.37:2412 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Zaviye-i Abdolvahab Gazi

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Diğer Karındaşı Mustafa bin Feyzullah Efendi		A'ma	10	

Mahalle-i Cami Mehmed Namı Diğer Cami Seyyid

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	(?) oğlu Feyzullah bin Receb	Uzunca boylu kara sakallı	Yekçeşm	40	Çiftçi
2	43	Eşkinici Hüseyin bin Temban (?)	Uzun boylu aksakallı	A'ma	61	
3	45	Oğlu Mustafa	Şabb-ı Emred	Meczub	14	

Mahalle-i Kulağuz

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Deli Ömer oğlu Osman bin Ahmed	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	47	

Mahalle-i Cami Zahir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Oğlu Hayrullah	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	30	Manav
2	17	Osman bin Halil	Uzunca boylu kumral sakallı	Yekçeşm	35	Bağçevan
3	39	Kolsuz İsmail bin (?) Osman	Kısa boylu	Çolak	22	
4	42	Karındaşı Ebubekir bin Ali	Uzunca boylu kır sakallı	Meczub	49	

Mahalle-i Ali Baba Namı Diğer Kazgancılar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	19	Faruk'un (?) oğlu Mehmed bin Osman	Ortaca boylu kara sakallı	A'ma	60	
2	20	Karındaşı İbrahim bin Osman	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	52	Çiftçi
3	32	Memük bin Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Çolak	52	Manav
4	33	TebadanSüleyman bin Mustafa	Uzun boylu kır sakallı	Yekçeşm	74	

Tablo 2.37:2412 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Zaviye-i Ali Baba

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karındaşı Tekyenişin Hasan bin Mehmed Tahir	Uzunca boylu sarı bıyıklı	Yekçeşm	27	Şeyh
2	33	Karındaşı Osman bin Abdullah	Uzun boylu aksakallı	A'ma	72	

Mahalle-i Hamamardı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Seyid Mahmud bin Hasan	Uzunca boylu kır sakallı	Yekçeşm	46	Muhtarı Evvel / Börekçi

Mahalle-i Oğlan Çavuş Namı Diğer Kazanlar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Karakuddamadı Tebadan Ömer bin Ali	Orta boylu kır sakallı	A'rac	5	
2	22	Torunu Ahmed bin Mehmed		Çolak	8	
3	28	(?) oğlu (?) Osman bin Halil	Uzunca boylu kır sakallı	Yekçeşm	56	
4	40	Diğer torunu Hüseyin bin Hasan		Yekçeşm	7	
5	64	Oğlu Ali	Şabb-ı emred	A'ma	15	

Mahalle-i Sarı Şeyh

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Oğlu Abdulbade		A'ma	4	
2	28	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Orta boylu kara bıyıklı	A'rac	35	Hizmetkâr
3	54	Hüseyin bin Kahveci Hasan	Orta boylu ter bıyıklı	Çolak	21	
4	61	Diğer karındaşı Muharrem bin Abdullah		Çolak	3	
5	63	Oğlu Abdullah	Orta boylu ter bıyıklı	Mecruh	21	

Tablo 2.37:2412 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Bahtiyar Bostanı Namı Diğer Çatalpınar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	45	Kanbur Ali damadı Sofu oğlu Abdullah bin Ömer	Orta boylu kumral bıyıklı	A'rac	30	Hizmetkâr

Mahalle-i BalvirBazarı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karındaşı Süleyman bin Abbas	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	33	Hafız

2	3	Afşar oğlu İsmail bin Ahmed	Uzun boylu aksakallı	A'ma	56	
---	---	-----------------------------	----------------------	------	----	--

Mahalle-i Küçük Pınar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Üvey karındaşı Mehmed Emin bin Mehmed		Mecruh	11	

2	6	Derviş oğlu Mehmed bin Mustafa	Uzun boylu kara sakallı	A'ma	45	
---	---	--------------------------------	-------------------------	------	----	--

Mahalle-i Efe Değermeni

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Osman	Orta boylu sarı sakallı	Mecruh	25	

2	4	Oğlu İbrahim	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	19	
---	---	--------------	------------------------	---------	----	--

3	14	Abdullah bin Mustafa	Uzun boylu aksakallı	A'ma	62	
---	----	----------------------	----------------------	------	----	--

4	71	Amcası Mehmed bin Ahmed	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	52	
---	----	-------------------------	------------------------	---------	----	--

Mahalle-i Kösedere Müslim Namı Diğer Büyük Nineler

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Meracı Osman bin Şerif Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	29	

2	27	Mehmed bin Hasan (?)	Orta boylu kır sakallı	A'rac	42	Manav
---	----	----------------------	------------------------	-------	----	-------

3	48	Diğer oğlu Receb	Orta boylu sarı sakallı	A'ma	27	Hafız
---	----	------------------	-------------------------	------	----	-------

4	61	Biraderzadesi Ali bin Osman	Orta boylu ince kumral bıyıklı	Yekçeşm	32	Kunduracı
---	----	-----------------------------	--------------------------------	---------	----	-----------

Tablo 2.37:2412 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i KösedereZımmı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	Amcası Halil bin Bektaş	Orta boylu kır sakallı	A'ma	47	

Mahalle-i Urban Namı Diğer Ali Urban

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Karındaşı Emin bin Osman	Orta boylu ince kumral bıyıklı	Mecruh	20	
2	21	(?) Mehmed bin Hüseyin	Uzunca boylu kır sakallı	Esamm	49	Tüccar / Hacı
3	29	Zihkirici Hüseyin bin Süleyman	Orta boylu köse sakallı	Yekçeşm	33	Debbağ
4	49	Üvey pederi Mehmed bin Ali	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	66	

Mahalle-i Urban Müslim

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Emin Mehmed		Yekçeşm	-	
2	11	Pir Lütfullah Efendi bin Hasan	Uzunca boylu kır sakallı	A'ma	51	
3	12	EmmizadesiHasan Efendi bin Osman	Uzunca boylu kumral sakallı	A'rac	28	
4	15	Kelleci Mehmed bin Ahmed	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	57	
5	19	Karındaşı Mehmed bin Feyzullah	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	56	
6	57	(?) Halil bin İbrahim	Orta boylu kır sakallı	A'ma	56	Hafız

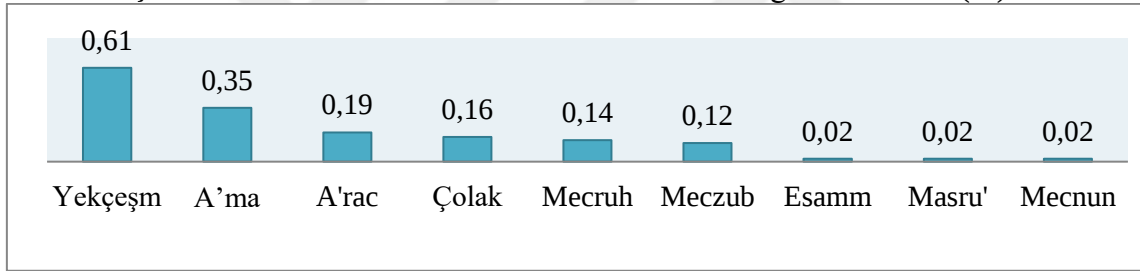
Mahalle-i Çavuşbaşı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	(?) oğlu Çarşulu Ebubekir bin Ebubekir	Uzun boylu kır sakallı	Çolak	57	
2	54	Zadeli Hüseyin bin Abdullah	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	52	Çiftçi

Tablo 2.37:2412 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Eceh								
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler		
1	17	Babalığı Kürün Halil oğlu (?) Halil bin Halil	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	36			
2	49	Diğer oğlu Mehmed	Orta boylu şabb-ı Emred	Meczub	17			
3	137	(?) Ali bin Mehmed	Orta boylu kır sakallı	A'ma	57			
4	141	Biraderzadesi Veli bin Mustafa	Orta boylu şabb-ı emred	Çolak	18			
5	147	Hacer Ahmedoğlu Mustafa bin Mehmed	Orta boylu kumral sakallı	Mecruh	35			
6	154	Üvey karındaşı Mustafa bin Hasan	Orta boylu tek bıyıklı	A'rac	21	Berber ⁹¹		

Şekil 2.37: 2412 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Sivas kazasına ait 2412 numaralı nüfus defterine 4252 kişinin kaydı yapılmış bunların içinde ise 70 kişinin engelli veya hastalıklı (%1,65) olduğu tespit edilmiştir. Engelli kimselerin başında 26 kişi ile yekçeşm (%0,61) bulunuyor iken a'ma engeli 15 kişide (%0,35), mecruh hastalık hali 7 kişide görülmüştür. Bunun yanı sıra a'rac, çolak gibi engelli durumları ile meczub, masru' gibi sair hastalık durumları da karşımıza çıkmıştır.

⁹¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Nüfus Defteri*, H.29.12.1259, 2412, 1-131.

2.12.2 2321 Numaralı Hafik Kazası Defteri

Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kaza-i Hafik

Der Karye-i Apa

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Ömer	Orta boylu kır sakallı	A'rac	35	
2	12	Çolak oğlu Ömer bin Hasan	Uzun boylu kır sakallı	Esamm	70	Çiftçi

Der Karye-i Tatlıcık Nam-ı Diyar Mescidli Tatlıcık

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Deli Hüseyin oğlu Mehmed bin Hüseyin	Orta boylu aksakallı	Kambur	80	Çiftçi

Der Karye-i Körmed

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Karslı Ali Efendi bin Hasan	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	30	İmam-ı Karye
2	8	Amuzadesi Abdulkadir Bekir bin	Orta boylu aksakallı	A'rac	60	Çiftçi

Der Karye-i Atma/ Ate

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Ügey karındaşı Seyyid Mehmed bin Abdullah	Uzun boylu kara sakallı	Topal	44	

Der Karye-i Hoca Bey Kebir

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Oğlu Mustafa		Yekçeşm	10	

Der Karye-i İmarek

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Mehmed bin Mustafa	Orta boylu sarı köse sakallı	Deli	38	

Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i İnceyaka						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	12	Tilki Hacı oğlu Ömer bin Kasım	Orta boylu aksakalı	Yekçeşm	55	
Der Karye-i Hodşafenk						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Mehmed		Yekçeşm	12	
Der Karye-i Tervesi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Tuzlacı oğlu Veli bin Ahmed	Uzunca boylu kara bıyıklı	Çolak	21	Çiftçi
2	5	Karındaşı Salih bin Ebubekir	Şabb	Yekçeşm	15	
Der Karye-i Kalendir						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Mustafa Mahmud bin	Uzun boylu kara bıyıklı	Masru'	20	
2	8	Oğlu Musa		A'rac	10	
Der Karye-i Gerne						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karındaşı İsmail bin Hasan	Uzunca boyu kır sakallı	Esamm	38	
2	1	Ammuzadasi Ömer bin İbrahim	Uzun boylu kumral sakallı	A'rac	37	
Der Karye-i Taht-ı Kemend						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Süleyman		A'rac	9	
2	6	Oğlu Abdullah	Orta boylu kara bıyıklı	Meczub	22	
Der Karye-i Yavi						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Akrabasından Mustafa bin Hüseyin	Orta boylu aksakalı	Deli	65	

Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i Kara Öyük Nam-ı Ma'ruf Karayük

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Oğlu Mehmed	Uzun boylu kara köse sakallı	Masru'	32	Hacı
2	10	Damadı Hasan bin Ebubekir	Orta boylu aksakallı	A'rac	60	
3	24	Kel Ali oğlu Mahmud bin Bekir	Kısa boylu kır sakallı	A'rac	55	

Der Karye-i Acı Pigar Der Karib-i Seyfan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Oğlu Ebubekir		A'rac	9	

Der Karye-i Seyfan

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Karındaşı Seyyid Mehmed bin Kör Süleyman	Orta boylu kumral sakallı	A'ma	42	
2	17	Karındaşı Mevlüd Mehmed bin Mehmed	Orta boylu kır sakallı	A'ma	60	

Der Karye-i Hacı Mirza

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Diğer oğlu Alaaddin		Çolak	7	

Der Karye-i Karacaşar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Diğer oğlu Osman		Yekçeşm	10	

Der Karye-i Kul Yusuf

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Deli Veli oğlu Seyyid Mehmed bin Osman	Orta boylu kır sakallı	A'rac	63	Çiftçi

Der Karye-i Kesrek

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Diğer karındaşı Hüseyin bin Delice Mehmed	Orta boylu şabb	A'ma	15	

Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i Çallo Nam-ı Meşhur Celali

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Oğlu Mustafa		Mariz	10	

Der Karye-i Acıpigar Der Karib-i Ağda

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Kara Hüseyin bin İsmail	Orta boylu aksakallı	Deli	62	Çiftçi
2	13	Musa bin Musa	Orta boylu kumral sakallı	Deli	33	Çiftçi
3	16	Oğlu Osman	Orta boylu kara sakallı	Yekdest	26	Molla

Der Karye-i Akpigar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	25	Amucası Cafer bin Mustafa	Orta boylu aksakallı	A'rac	85	
2	40	İmamoğlu Abdulkadir bin İbrahim	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	38	Çiftçi

Der Karye-i Tavşancık Nam-ı Meşhur Tavşanlı

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Siracoğlu Kasım bin Ali	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	80	
2	22	Oğlu Mehmed	Orta boylu sarı bıyıklı	Mariz	32	
3	23	Oğlu Hasan		Sakat	10	

Der Karye-i Kemis

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karındaşı Mehmed bin Hüseyin	Orta boylu kara sakallı	A'rac	43	

Der Karye-i Yeni Nam-ı Diyar Acıpigar

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Oğlu Hasan	Kısa boylu ter bıyıklı	Mariz	18	

Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i Tüderge						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Hüseyin bin Emin	Uzunca boylu kara sakallı	Deli	35	Çiftçi
Der Karye-i Yarhisar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Oğlu Hasan	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	38	
2	15	Oğlu Ömer		Yekçeşm	10	
3	31	Kara oğlan oğlu Ahmed bin Veli Sinn:	Kısa bıyıklı kara sakallı	Topal	36	
Der Karye-i Koçhisar						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Diğer karındaşı Hüseyin bin Ali	Orta boylu ter sarı bıyıklı	A'rac	24	
2	40	Oğlu Mehmed		Bi- zeban	12	
Der Karye-i Emre Divanı						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	10	Diğer karındaşı Ahmed bin İbrahim		A'rac	12	
Der Karye-i Başbüyük						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Diğer torunu Yusuf bin Osman		Yekçeşm	8	
Der Karye-i Karlı						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	31	Oğlu Halil	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	32	
Der Karye-i Evrekil						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	15	Alaçoğlu Ahmed bin Musa	Uzun boylu kara sakallı	A'rac	32	Çiftçi

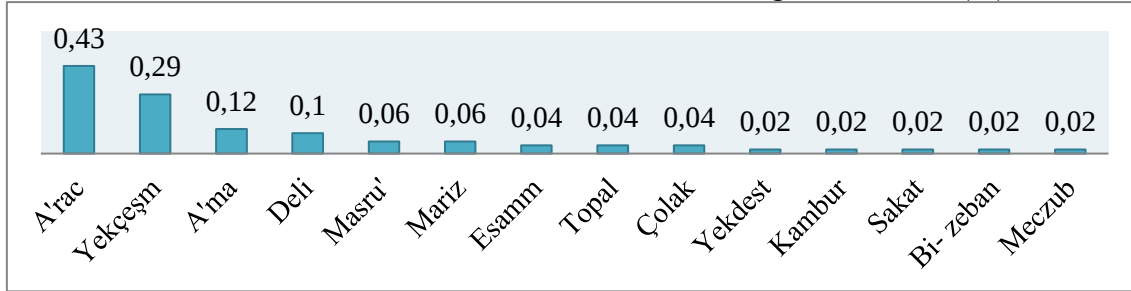
Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i Horhun							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	5	İbrahim bin Bekir	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	47	Hamal	
2	37	Osman bin Osman	Orta boylu şabb	A'ma	12		
Der Karye-i Karabalçık							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	20	Diğer karındaşı Yusuf bin Yakup	Orta boylu kumral sakallı	A'rac	35		
2	37	Kör Hasan oğlu Ali bin Mustafa	Orta boylu kumral sakallı	Yekçeşm	42	Çiftçi	
3	42	Karındaşı Hüseyin bin Hüseyin	Orta boylu şabb-ı emred	A'rac	17		
Der Karye-i Döğerli Nam Meşhur Döğer							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	6	Karındaşı Ali bin Himmet	Uzunca boylu aksakallı	A'ma	55		
2	14	Derviş Himmet oğlu bin İbrahim	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	63	Çiftçi	
3	16	Cennet Mahmud oğlu bin Mehmed	Orta boylu aksakallı	A'rac	73	Çiftçi	
4	36	Tacik oğlu Halil bin İbrahim	Uzun boylu kır sakallı	A'ma	46	Sail	
5	38	Esber oğlu Veli bin Osman	Orta boylu sarı bıyıklı	A'rac	32	Çiftçi	
Der Karye-i Beg Pınarı							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	12	Miril oğlu Himmet bin Hüseyin	Orta boylu aksakallı	Yekçeşm	72	Çiftçi	
2	48	Karındaşı Osman bin İbrahim	Orta boylu kır sakallı	A'rac	42	Çiftçi	
Der Karye-i Kızılca Kışla Der Karib-i Savcun							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	2	Diğer oğlu Hüseyin		A'rac	9		

Tablo 2.38: 2321 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Der Karye-i Pegaric						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Karındaşı Mehmed bin İbrahim	Orta boylu kara bıyıklı	A'rac	22	
2	4	Karındaşı Mehmed bin Koca Mansur		Masru'	12 ⁹²	

Şekil 2.38: 2321 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

5119 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 2321 numaralı Sivas kazasına ait nüfus defterinde toplam 65 kişide (%1,27) engel ve hastalıktespit edilmiş, bunlar içinden 22 kişidea'rac (%0,43) engeli, 14 kişide yekçeşm engeli (%0,29), 5 kişide deli (%0,10) hastalık durumu görülmüştür. Bunun yanı sıra masru' ve mariz hastalığı ile topal ve çolak gibi sair engel durumları da dikkat çekmektedir.

2.13 Yozgat Nüfus Defterleri

Çalışmamızın esasını teşkil eden İç Anadolu Bölgesi'nden Yozgat iline ait nüfus defterleri 2112-2058 dosya numarası ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri (NFS) fonunda kayıtlıdır. 2112 numaralı defter Okan Hatam tarafından “2112 Numaralı Yozgat Nüfus Defteri'nin Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Ayrıca 2058 numaralı defter Arslan Ömer tarafından “2058 Numaralı Akdağ Nüfus Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

⁹² Ceyda Savaş, “2321 Numaralı Hafik Kazası Müslim Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (1256-1260/1841-1845)” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 100-332.

2.13.1 2112 Numaralı Yozgat (Kızıkkoca) Kazası Defteri

Tablo 2.39: 2112 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Kasaba-i Yozgat							
Mahalle-i Medrese							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	42	Diğer merhum-ımaneviyesi	Şabb-ı emred	Topal	18		
2	52	Mahmut diğer veledi merhum Hurşit		Topal	5		
3	90	Abdurrahman diğer veledi merhum Hacı Ali	Orta boylu ter bıyıklı	Alîl	15		
4	91	Hamamcıoğlu Çırağı Deli Mustafa	Uzun boylu aksakallı	A'ma	80		
5	95	Hasan veledi merhum	Orta boylu ter bıyıklı	Mecnun	28		
Mahalle-i Tekke							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	20	Ahmet biraderi merhum Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	18		
2	30	Abdullah biraderi merhum Mehmet	Orta boylu ter bıyıklı	Topal	18		
3	57	Mehmet veledi merhum Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	20		
4	75	Sefaoğlu Ali	Orta boylu aksakallı	Deli	65		
5	83	Mehmet	Orta boylu kara sakallı	Sağır	40	Dellal	
6	89	Ömer Kavas	Uzun boylu aksakallı	Deli	80		
7	117	Salih	Orta boylu kır sakallı	Yekçeşm	60	Duvarcı	
8	141	Sufi	Kısa boylu kır sakallı	Çolak	50		
9	147	Sağırismailoğlu Osman	Orta boylu kara sakallı	Mecnun	35		
10	176	Hüseyin	Kısa boylu kumral sakallı	Topal	55		
11	183	Çolak Ali oğlu Hasan	Orta boylu kır sakallı	Kör	50		
12	184	Kiracıoğlu Bekir	Orta boylu kır sakallı	Kör	50		
13	189	Kayserili Ahmet	Orta boylu kara sakallı	Kör	35		

Tablo 2.39:2112 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Mahalle-i Taşköprü						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	2	Hüseyin veledi Halil diğer merkum	Orta boylu	Yekçeşm	18	
2	2	Ömer diğer veledi merkum	Orta boylu şabb-ı emred	Yekçeşm	15	
3	24	Halil	Orta boylu aksakallı	Çolak	80	
4	26	Taşlıklı Hasan	Orta boylu aksakallı	Deli	80	
5	39	Musa biraderi merkum	Orta boylu ter bıyıklı	Sağır	20	
6	91	Mehmet	Orta boylu sarı bıyıklı	Topal	45	
7	96	Ali Efendi	Kısa boylu kır sakallı	Topal	55	
8	111	Hacıköylü Hüseyin	Orta boylu aksakallı	Kör	80	Çulha
9	118	Müslüm Veli Ali	Orta boylu sarı bıyıklı	Kör	35	Katırcı
10	136	Battal Ahmet	Orta boylu kumral sakallı	Çolak	35	
11	147	Öksüzbekiroğlu Mehmet	Uzun boylu kumral sakallı	A'ma	40	
12	147	Bekir veledi merkum		A'ma	2	
13	169	Recepli Osman	Uzun boylu kumral sakallı	Deli	40	
14	185	Babalı Hasan	Orta boylu aksakallı	Deli	80	
15	223	Azizli Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Deli	40	
16	225	Ömeroğlu Hasan	Orta boylu aksakallı	Deli	80	
17	236	Karaahmetoğlu Osman	Orta boylu kara sakallı	Topal	35	
14	193	Mahmut	Orta boylu kumral sakallı	Topal	35	Humbaracı
15	197	Feyzullah damadı Osman	Orta boylu kumral sakallı	Kör	55	
16	210	Mustafa	Orta boylu kır sakallı	Topal	65	Değirmenci
17	229	Battal biraderi merkum		Yekçeşm	35	
18	234	Ömer	Orta boylu aksakallı	Deli	70	Sığircı

Tablo 2.39:2112 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

19	236	İmamoğlu Mustafa	Orta boylu Çolak kumral sakallı	40		
Mahalle-i İstanbulluoğlu						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	39	Ali	Uzun boylu aksakallı	Kör	60	
2	41	Tatar veledi Ali	Orta boylu aksakallı	Deli	70	
3	62	İsmail veledi merkum	Şabb-ı emred	Çolak	13	
4	72	Delihasanoglu Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Deli	40	
5	74	Ahmet	Orta boylu kır sakallı	Deli	40	Hızarıcı
6	77	İbrahim Efendi	Kısa boylu kır sakallı	Topal	55	Kayyum-ı Cami-i Kebir
7	103	Halil	Orta boylu kara sakallı	Deli	60	Katırcı
8	107	Hüseyin	Orta boylu kara sakallı	Yekçeşm	35	
9	118	Mustafa	Orta boylu aksakallı	Deli	55	Katırcı
Mahalle-i Mutafoğlu						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Ali diğer veledi Hızır	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	55	Molla
2	9	Azizli Osman	Uzun boylu aksakallı	A'ma	95	
3	11	Hasan veledi merkum Hüseyin	Orta boylu	Yekçeşm	40	Hafız
4	38	Ali oğlu Tosuncu Süleyman	Orta boylu aksakallı	A'ma	80	
5	76	Azap Mustafa oğlu Bekir	Kısa boylu kır sakallı	Sağır	53	
6	94	Saik Ali hafidi Abbas	Orta boylu kısa sakallı	Mecnun	35	
7	110	Karga damadı İbiş Bekir	Orta boylu kara sakallı	Topal	35	

Tablo 2.39:2112 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

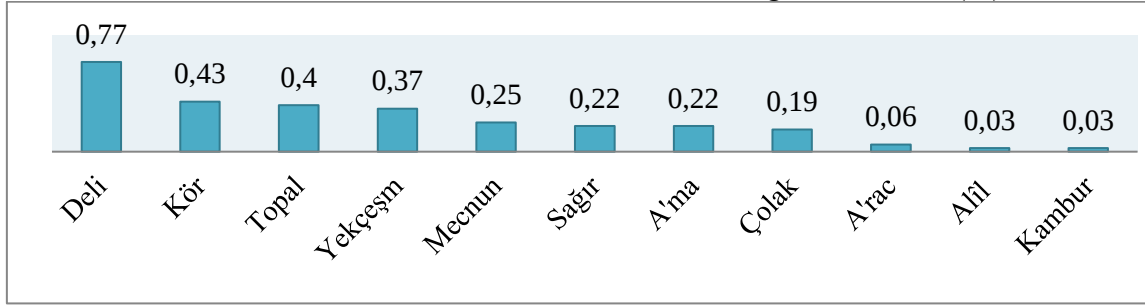
Mahalle-i Köseoğlu							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	12	Kılıçoğlu Hasan veledi İsmail	Uzun boylu aksakallı	A'ma	90		
2	69	Çekirge Hasan	Uzun boylu aksakallı	Deli	80		
3	73	Derbentlioğlu Mustafa	Orta boylu kır sakallı	Topal	50		
4	105	(?)	Orta boylu kır sakallı	Kör	65		
Mahalle-i Tuzkaya							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	13	Zihnioğlu Mehmet	Orta boylu kara bıyıklı	Deli	35		
2	16	Mehmet veledi merkum Bekir	Şabb-ı emred	Yekçeşm	34		
3	69	İbiş	Uzun boylu kara sakallı	Kör	40	Kıracı / Ekmekçi	
Mahalle-i Çatak							
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler	
1	17	Salih veledi merkum Ahmet	Orta boylu şabb-ı emred	Kambur	20	Talebe-i Ulumdan olduğu	
2	26	Ömer veledi merkum	Orta boylu ter bıyıklı	Yekçeşm	20		
3	47	Alaçlı Mustafa	Orta boylu aksakallı	Sağır	85		
4	53	Deli Mehmetoğlu Mustafa	Orta boylu kumral sakallı	Deli	45		
5	56	Keklikoğlu Ahmet	Orta boylu kır sakallı	Kör	60	Kapıcı	
6	58	Kel İsmailoğlu Mehmet	Kısa boylu kara bıyıklı	A'rac	30		
7	90	Çorumluoğlu Mehmet	Uzun boylu aksakallı	Sağır	80		
8	111	Oruçoğlu Yapal Osman	Orta boylu kır sakallı	Mecnun	60		
9	147	Ömer	Orta boylu aksakallı	Deli	70		
10	149	Kör Osman biraderi Ömer	Uzun boylu kumral bıyıklı	Deli	50		
11	154	Halil	Orta boylu sarı sakallı	Sağır	45		

Tablo 2.39:2112 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

12	164	Sanemoğlu Mehmet	Orta boylu sarı Deli	40		
13	169	Araçlı Veli veledi Abdullah	Orta boylu kır Kör	50		
14	170	Yörük Musa	Orta boylu A'ma aksakallı	55		
15	209	Çorumlu Mehmet	Orta boylu Kör aksakallı	60		
Mahalle-i Nohutlu						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Ya	Diğer Özellikler
1	25	Halil veledi Mahmut Köle	Uzun boylu şabb-ı emred	Mecnun	15	
2	29	Abdullah diğer veledi merkum		Mecnun	8	
3	33	Kiriciklioğlu Mustafa	Uzun boylu kır sakallı	Mecnun	60	Derviş
4	69	Dükoğlu İbrahim	Uzun boylu aksakallı	Kör	90	
5	77	Mehmet veledi Hacı Osman	Uzun boylu kara sakallı	Yekçeşm	50	Katırcı
6	78	Mustafa	Uzun boylu aksakallı	Deli	80	
7	82	Osman	Orta boylu kara bıyıklı	Yekçeşm	25	
8	100	Bekir Ömer	Uzun boylu kumral bıyıklı	Deli	33	
9	111	Topçu Süleyman veledi Cafer	Orta boylu aksakallı	Çolak	68	
10	112	Çalılı Hasan	Orta boylu aksakallı	Deli	69	
11	134	İncik Hüseyinoğlu Yusuf	Orta boylu kara sakallı	Deli	45	
12	135	Yassıağıllı Hacı İsmail	Orta boylu kır sakallı	A'rac	60	
13	167	Hasan veledi Ali	Orta boylu kır sakallı	Sağır	55	
14	170	Yusuf veledi Bektaş	Kısa boylu kır sakallı	Kör	59	
15	171	Osman veledi Mehmet	Orta boylu kara sakallı	Deli	60	
16	200	Mehmet veledi Saraylıoğlu	Orta boylu kır sakallı	Deli	50	
17	202	Süleyman veledi Osman	Orta boylu sarı bıyıklı	Topal	30 ⁹³	

⁹³ Okan Hatam, “2112 Numaralı Yozgat Nüfus Defteri’nin Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020), 27-174.

Şekil 2.39: 2112 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

3231 erkek nüfusun kayıtlı olduğu 2112 numaralı Yozgat kazasına ait nüfus defterinde toplam 96 kişinin engelli veya hastalıklı (%2,97) olduğu tespit edilmiştir. Bu kimselerin hastalıklı durumunda en fazlası 25 kişiyle deli (%0,77) olmuş iken, 14 kişi de kör (%0,43), 13 kişide topal (%0,40) engeli görülmüştür. Ayrıca yekçeşm, sağır gibi engelli halleri ile mecnun, alılgibi sair hastalıklardakarşımıza çıkmaktadır.

2.13.2 2058 Numaralı Akdağ Kazası Defteri

Tablo 2.40: 2058 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları

Karye-i Koçak Tabi-i Kaza-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Karındaşı Efendi	Mustafa	Orta boylu kumral sakallı	A'ma	45	Hafız
Karye-i Hasbey Tabi-i Kaza-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	54	Mustafa Hacı Ömer	veledi	Orta boylu kır sakallı	A'ma	60	
Karye-i Ağcakışla Tabi-i Kaza-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Hafidi Ahmed		Şabb-ı emred	Çolak	12	
2	56	Ali veledi İskender		Orta boylu aksakallı	A'ma	60	
Karye-i Ağcadam Tabi-i Kaza-i Mezbur							
Sıra No	Hane No	Ad		Fiziksel Özellikler	Hastalık / Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Mehmed Efendi	veledi Musa	Orta boylu kır sakallı	A'rac	50	

Tablo 2.40: 2058 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Ramazanlı Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	27	Mehmed Ömer veledi	Orta boylu kara sakallı	A'rac	35	

Karye-i Kadıgüllü Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	22	Mankıroğlu Ahmed veledi Ali	Orta boylu aksakallı	A'ma	60	

Karye-i Erbey Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	11	Mustafa	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	17	

Karye-i Ozan Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Sabık Musa	Orta boylu aksakallı	A'ma	70	Molla / İmam

Karye-i Köseali Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	16	Oğlu Musa veledi Vahap	Uzun boylu ter bıyıklı	A'ma	17	

Karye-i Horuk Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Karındaşı Ali	Şabb-ı emred	Çolak	14	

Karye-i Çalağıl-ı Sağır Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Hüseyin	Orta boylu kır sakallı	A'ma	55	

Karye-i Bebek Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	4	Alioğlu Bekir veledi Muslu	Uzun boylu kır sakallı	A'rac	55	

Tablo 2.40: 2058 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Söylemez Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Curcuroğlu Osman veledi Ali	Orta boylu kır sakallı	A'rac	50	Muhtar-ı evvel

Karye-i Hozman Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Tokadi Ömer veledi Mehmed Efendi	Uzun boylu kumral sakallı	A'rac	35	El-hac İmam

Karye-i Çalağıl-ı Kebir Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	28	Göçebe Hasan	Uzun boylu kara sakallı	Deli	35	

Karye-i Emirbeyli Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Karacaferoğlu Ahmed veledi Bekir	Orta boylu kara sakallı	Çolak	45	

Karye-i Özer Kavağı Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	14	Karındaşı Mustafa	Orta boylu kır sakallı	A'ma	55	

Karye-i Yahya Saray Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	25	Celepoğlu Osman veledi Mehmed	Orta boylu aksakallı	A'ma	75	
2	26	Tekyelioğlu Ahmed	Orta boylu kır sakallı	Çolak	50	Molla

Karye-i Menteşe Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	6	Diğer oğlu Ömer		A'ma	12	
2	21	Ahmedoğlu Mustafa veledi Ahmed	Orta boylu aksakallı	A'ma	80	Demirci

Tablo 2.40: 2058 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i İnönü Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	5	Diğeri Mustafa	Orta boylu kara sakallı	Çolak	30	
2	10	Körbekiroğlu Mustafa Bekir veledi	Orta boylu kır sakallı	A'rac	50	
3	18	Sipahioğlu Mehmed Ömer veledi	Orta boylu kır sakallı	Deli	60	

Karye-i Ürneç Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	59	Yusuf oğlu Ali	Orta boylu aksakallı	Deli	70	

Karye-i Derekemal Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	17	Yunusoğlu Ali veledi Mustafa	Orta boylu aksakallı	Deli	70	

Karye-i Tekkeköyü Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	26	Diğer oğlu Hüseyin	Orta boylu şabb-ı emred	A'rac	14	
2	34	Diğer oğlu Ömer	Orta boylu kara sakallı	A'ma	25	
3	41	Abdurrezzakoğlu Abdurrezzak Efendi veledi Hamza Efendi	Uzun boylu aksakallı	A'rac	70	

Karye-i Turisa/Turasa Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	1	Mustafa Efendi veledi Ömer Sipahi	Uzun boylu kır sakallı	A'rac	47	İmam Karye-i Mezbur
2	2	Diğer Himmet hafidi		Çolak	3	

Tablo 2.40: 2058 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Fakralı Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Acemoğlu Osman Osman	Ali veledi Orta boylu aksakallı	A'ma	65	

Karye-i Çokradan Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	61	Çapkinoğlu Ahmed veledi Mehmed	Orta boylu kır sakallı	Dilsiz	50	

Karye-i Çayırşeyhi Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	52	Oğlu Ali		A'ma	10	

Karye-i Çandır Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	7	Karındaşı Bekir	Orta boylu kır sakallı	A'ma	55	
1	165	Mahmud veledi maneviyyesi merkum		A'rac	10	

Karye-i İsabey Köyü Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	18	Kara Ali Yusuf veledi Ali	Orta boylu kara sakallı	A'rac	45	

Karye-i Karaşeyh Köyü Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	21	Bölükoğlu Ali veledi Süleyman	Orta boylu kara sakallı	Deli	40	

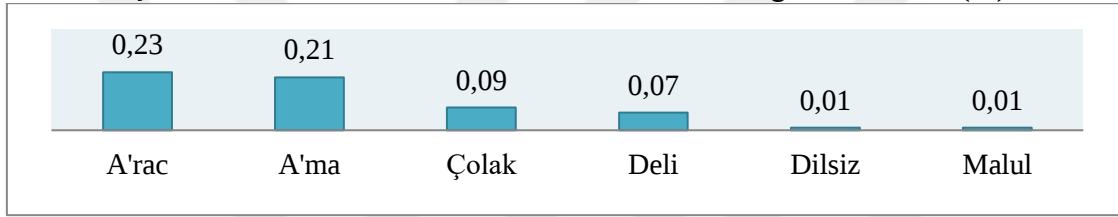
Karye-i Rumdigin Köyü Tabi-i Kaza-i Mezbur

Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	51	Demircioğlu Ali veledi Ahmed	Orta boylu aksakallı	A'rac	65	
2	94	Çukurlu Süleyman veledi Mehmed	Orta boylu kara bıyıklı	A'rac	30	

Tablo 2.40: 2058 Numaralı Defterde Geçen Hastalıklı / Engelli Şahıslar ve Durumları (Devamı)

Karye-i Toraman-ı Kebir Köyü Tabi-i Kaza-i Mezbur						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	8	Karındaşı Halil	Orta boylu köse sakallı	Malul	67	
Karye-i Eşikli Köyü Tabi-i Kaza-i Mezbur						
Sıra No	Hane No	Ad	Fiziksel Özellikler	Hastalık Engel Durum	Yaş	Diğer Özellikler
1	3	Oğlu Ali	Orta boylu ter bıyıklı	A'rac	17	
2	6	Oğlu Süleyman	Orta boylu kara sakallı	A'rac	4 ⁹⁴	

Şekil 2.40: 2058 Numaralı Defterde Hastalık / Engel Durumları (%)

Yozgat kazasına bağlı mahalle ve karyelerde 2058 numaralı deftere göre 6996 erkek nüfus vardır. Bu şahısların içerisinde ise 44 kişide engel ve hastalık (%0,63) tespit edilmiştir. Engelli kimselerin en fazlası 16 kişiyle a'rac (%0,23) olmuştur. Ayrıca defterde 15 kişide a'ma (%0,29), 6 kişide çolak (%0,09) engelleri ile 5 kişide deli (%0,07) hastalık durumu görülmüştür. Ayrıca birer kişide dilsiz olma durumu ile malul hastalık durumu (%0,01) defterde karşımıza çıkmıştır.

⁹⁴ Ömer Arslan, “2058 Numaralı Akdağ Nüfus Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 48-418.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HASTALIK / ENGEL DURUMLARINA DEFTERLER ÖZELİNDE GENEL BİR BAKIŞ⁹⁵

3.1. Hastalık/Engel Durumları

Akim

Akim, çocuğu olmayan, kısır; doğurmayan kadın, doğurtmayan erkek anlamlarına gelmektedir.⁹⁶ Osmanlı devleti dönemi sağlık alanında yazılmış eserlerde ve nüfusu sayar iken devletin tahrirlerinde nüfusun sağlam veya hastalıklı olduğunu ayırırken kullanılan hastalık çeşitlerindendir. Akim hastalığı nüfus defterleri boyunca sadece 1 kişi de görülmüş olup, incelenen tüm defterlerdeki toplam nüfus⁹⁷ oranı % 0,0007 iken toplam hastalıklı / engelli nüfus⁹⁸ oranı da % 0,03 olmuştur.

Alîl

Alîl kelimesi hastalıklı veya sorunlu olan, illetli kimse olarak tanımlanır. Kişinin herhangi bir sebepten dolayı bünyesinde hastalık belirtisinin görülmesi defterlere de bu tabir ile kayıt edilmesine vesile olmuştur. Alîl engel durumu nüfus defterlerinde 187 kişide görülmüş olup, defterlerdeki toplam nüfusa oranı % 0,13 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranı ise % 7,37 olmuştur.

Alilü'l- Mizac

Mizac huy, fitrat, bünye anlamına 'alîl' ise hastalık, sorun anlamına gelmesi dolayısıyla bu tabirin hasta bir huya sahip kimseleri ifade ettiği görülmektedir.⁹⁹ Alilü'l-

⁹⁵ Hastalık/ engel durumlarının kelime anlamları/tanımları için Bakınız. Terimler Sözlüğü, 296.

⁹⁶ “Osmanlıca Sözlük”, (Erişim Tarihi 17.01.2023), <https://www.osmanlicaturkce.com/>

⁹⁷ Toplam nüfus miktarı: 140.605.

⁹⁸ Toplam hastalıklı / engelli sayısı: 2539.

⁹⁹ “Osmanlıca Lügat”, (Erişim Tarihi 17.01.2023), <https://www.luggat.com/index.php#ceviri>

mizac hastalık durumu defterler özelinde sadece 1 kişi de görülmüş olup, defterlerdeki toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 0,03 olmuştur.

Gözleri Alîl

Gözleri alîl kelime olarak, kişinin gözlerinin hastalıklı olduğunu belirtmek için kullanılmaktaydı. Osmanlı Devleti dönemi nüfus kayıtlarında da bu tabire ulaşılmaktadır. Gözleri alîl durumu ele alınan nüfus defterlerinde 1 kişide görülmüş iken toplam nüfusa oranı % 0,017, hastalıklı / engelli nüfusa oranı ise % 0,98 olmuştur. Aynı anlama gelip defter kaydında memurlar tarafından farklı şekilde de yazılmış olan alîl-i ayn tabiri ise nüfus defterlerinde 2 kişi de görülmüş olup, toplam nüfusa oranı % 0,0014 iken, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 0,07 olmuştur.

Sail-i Alîl

Sail-i Alîl, kişinin bir sebepten dolayı hasta, illetli, marazlı olduğunu belirtmektedir. Dönemin nüfus defteri kayıtlarında da geçen bu tabir ele aldığımız defterler boyunca sadece 1 kişi de görülmekte olup toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 0,03 olarak görülmüştür.

Amelmande

Anlam olarak, bir sebepten dolayı iş yapamaz durumda olan kimseleri kapsamaktadır. Osmanlı döneminde amelmande, çok yaşlı sakat veya hasta olup çalışamaz hâle gelmiş; yardıma, bakıma muhtaç olan kişileri belirtmektedir.¹⁰⁰ Bu kişiler günümüzde de çeşitli yardımlara sahip iken, dönemin şartlarında da imtiyazlı tutulduğu ve defter kayıtlarına hasta veya engelli olduğu için bu tabir ile kayıt edildiği görülmüştür. Amelmande engelli durumu, ele alınan nüfus defterlerinde 90 kişide karşımıza çıkmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,064 iken, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 3,54 olarak görülmüştür.

Sahib-i Fıraş

Sahib-i fıraş kelimesi, yatalak hasta olan insanları belirtmek için kullanılmış bir kelimedir. Osmanlı dönemi kayıtlarında sahib-i fıraş farklı hastalıklardan dolayı iş

¹⁰⁰ “Osmanlıca Sözlük”, (Erişim Tarihi 17.01.2023), <https://www.osmanlicaturkce.com/>

göremeyecek şekilde yatalak hasta olanlar için kullanılmış genel bir tabirdir. Bu tabire nüfus defterleri özelinde sadece 2 kişide rastlanılmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,0014 iken hastalıklı / engelli nüfusa oranının da % 0,07 olduğu görülmüştür.

Kötürüm

Kötürüm, iş yapamaz durumda olan kimse demektir. Osmanlı yönetiminde tutulan defterlerde şahısların engel durumunu belirtirken yaşlılık ya da sakatlık veya hastalık dolayısıyla yürüyemeyen insanlar için kullanıldığı da görülmektedir. Kötürüm tabiri ele alınan nüfus defterlerinde sadece 6 kişi de geçmekte iken, toplam nüfus defterlerindeki şahısların % 0,0042'si, toplam hastalıklı / engelli nüfus da oranı ise % 0,23 olarak görülmüştür.

Deli

Deli, akıl sağlığını kaybetmiş, kendinden geçmiş, çıldırmış kimselerdir. Osmanlı kayıtlarında deli tabiri akli başında olmayan ya da divane olanlar için kullanılmıştır. Deli hastalık durumu tüm nüfus defterlerine bakıldığında sadece 38 kişide görülmüş olup, toplam nüfusa oranı % 0,027 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 1,49 olmuştur. Divane adı verilen hastalık durumu tüm nüfus defterleri özelinde sadece 3 kişide görülmüş olup, toplam nüfusa oranı % 0,0021 iken hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 0,11 olmuştur.

Cünun

Kişinin herhangi bir sebepten dolayı cinnet geçirmesi, delirmesi, kendinden geçmesi dönemin kayıtlarında cünun kelimesi ile de belirtilmiştir.¹⁰¹ Cünun hastalık durumu tüm defterler özelinde 1 kişide karşılaşılmış olup, defterlerdeki toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 0,03 olarak görülmüştür.

Meczub

Tabir, Osmanlı dönemi kayıtlarında deli olma, aptal olma durumunu ifade etmiş ise de bir kişinin, tanrı sevgisiyle aklını yitirmesi, tanrı aşığı kimse durumuna gelmiş

¹⁰¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat* (Ankara: Aydın Kitabevi, 1993), 148.

olması için de kullanıldığı da görülmektedir.¹⁰² Meczub durumu ele alınan nüfus defterlerinde “meczub” kaydı ile 42 kişide karşımıza çıkmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,029 iken hastalıklı/ engelli durumuna oranı da % 1,65 olarak görülmüştür. Mecazib olarak yazılan durum ise meczub kelimesinin çoğuludur. Nüfus defterleri özelinde 8 kişide karşımıza çıkmış, ele alınan defterlerdeki toplam nüfusa oranı % 0,0056 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 0,31 olarak görülmüştür.

Mecnun

Mecnun kelime olarak deli, çılgın, aklını kaybetmiş, akli yerinde olmayanları nitelemektedir. Osmanlı kayıtlarında mecnun, çılgın ve âşık olmuş bundan dolayı aklını kaçırmışlar için kullanılmıştır.¹⁰³ Mecnun durumu tüm defterler özelinde 184 kişi üzerine kayıt edilmiş bu durumun toplam nüfusa oranı % 0,13, hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 7,24 olmuştur.

Emrazlı

Tabir, Osmanlı döneminde hastalıklı, marazlı olanlar için kullanılmıştır. Emrazlı durumu nüfus defterlerinde sadece 1 kişide karşılaşılmış, toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 0,03 olarak görülmüştür.

Malul

Malul; hasta, sakat, kötürüm ve illetli gibi anlamlara gelmektedir. Osmanlı nüfus defterlerinde kelime yaşlı, çok hasta veya sakatlar için kullanılmaktadır.¹⁰⁴ Malul sayılanlar nüfus defterlerinde sadece 3 kişide görülmüş, toplam nüfusa oranı % 0,0021 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 0,11 olarak karşımıza çıkmıştır.

Mansure Çürüğü

Mansure çürüğü kelimesi kişinin herhangi bir hastalıktan dolayı askerlik için çürük olduğunu anlatmak için kullanılır. Kelime Osmanlı kayıtlarında bir kişinin askerlik için çürük olduğunu belirtmek için kullanılmıştır. Ayrıca mansur malul tabiri

¹⁰² Mustafa Nihat Özön, *Osmanlıca – Türkçe Sözlük* (İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1955), 502.

¹⁰³ Kamuran Şimşek, “Osmanlı Devleti’nde Engelliler İçin Kullanılan Tabir, Lakap ve Sıfatlar”, *Belgi Dergisi*, 15/1 (2018): 733.

¹⁰⁴ Kamuran Şimşek, “II. Abdulhamit Dönemi Osmanlı Devleti’nde Engelliler ve Engelli Politikaları (1876-1909)”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017), 38.

yine askerlik görevinde bulunan kimselerde ortaya çıkmış, hastalık, sakatlık durumunu ifade etmektedir. Mansure çürüğü durumu nüfus defterlerinde 2 kişi de görülmüş iken, toplam nüfusa oranı % 0,0014, hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 0,07 olmuştur. Mansur malul durumuna ise nüfus defterleri özelinde 1 kişide karşılaşılmış iken toplam nüfusa oranı % 0,017, hastalıklı / engelli nüfusa oranı ise % 0,98 olarak görülmüştür.

Mariz / Maraz

Hastalık, illet, dert, anlamlarına gelirken dönemin kayıtlarında halk ağzında sara nöbeti geçirenleri de ifade etmektedir.¹⁰⁵ Nüfus defterlerinde maraz hastalığa yakalanmış kişiler için kullanılmıştır. Mariz, hasta olma durumu ele alınan nüfus defterlerinde sadece 15 kişide görülmüş iken, toplam nüfusa oranı % 0,010, hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 0,59 olmuştur. Maraz tabiri ise nüfus defterlerinde ‘mariz’den farklı yazılmış olup aynı anlama gelirken nüfus defterlerinde sadece 2 kişide karşılaşılmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,0014, hastalıklı / engelli nüfusa oranı ise % 0,07 olarak görülmüştür.

Mecruh

Kişinin herhangi bir sebepten dolayı yaralı olması nüfus defterine mecruh olarak kaydedilmesine sebep olmuştur. Geçici durum olarak gözüken mecruh, nüfus defterlerinde 74 kişide görülmüş, toplam nüfusa oranı % 0,052 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 2,91 olarak karşımıza çıkmıştır.

Mefluc

Nüfus defterlerindeki mefluc kelimesi, daha önce sağlığı yerinde olan kişinin felç nedeniyle sağlığını kaybederek işe yaramaz hale geldiğini belirtmek için kullanılmıştır. Mefluc durumu nüfus defterleri özelinde 40 kişide görülmüş, ele alınan toplam nüfus da oranı ise % 0,028 iken hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 1,57 olmuştur.

Masru' / Sara illetli

Masru' kelimesi sara hastalığına tutulmuş, saralı, tutarık durumda olan insanlar için kullanılmıştır. Osmanlı Devleti dönemi kayıtlarında belgelerde geçtiği şekliyle sara

¹⁰⁵ İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük* (İstanbul: Bilner Matbaacılık, 2011), 769-771.

illetli olduğu tespit edilen kişiler için masru' tabiri de kullanılmıştır. Masru' durumuna incelenen defterler özelinde 31 kişide karşılaşılmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,022 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 1,22 olarak görülmüştür. Direkt sara illetli olarak kayıt edilen kimseler ise nüfus defterlerinde 1 kişide karşımıza çıkmış olup, ele alınan toplam nüfustan % 0,0007, hastalıklı / engelli diye ayrılan duruma ise % 0,03 olmuştur.

Meczum

Meczum tabir olarak cüzzam hastalığına yakalanmış, sinir sistemini etkileyen bulaşıcı bir hastalığa sahip kimseleri nitelemektedir.¹⁰⁶ Ele alınan nüfus defterleri kayıtlarında da 1 kişi de görülmüş olup, toplam nüfusun % 0,0007'si iken toplam hastalıklı / engelli nüfusun % 0,03'ünü oluşturmuştur.

Fıtık

Halk arasında bilinen adıyla fıtık, bir organın yerinde durmaması sonucu belirli oranda kaymasıyla oluşan şişlik halidir. Osmanlı devleti kayıtlarında fıtık eğilip doğrulma veya oturup kalkma işlemini yaparken zorlanan ya da hiç yapamayanlar için kullanılmıştır. Fıtık illeti ele alınan nüfus defterlerinde 25 kişide görülmüş iken, toplam nüfusa oranı % 0,017, hastalıklı / engelli nüfusa oranı ise % 0,98 olmuştur.

Çeşmi Bozuk

Bu tabir gözü bozuk olan kimseler için kullanılmıştır. Osmanlı dönemi kayıtlarında çeşm, kelime anlamı olarak gözü nitelemekte iken, çeşmi bozuk tabiri de gözünde bir hastalık olduğunun belirtisidir.¹⁰⁷ Çeşmi bozuk nüfus defterlerinde 3 kişi de meydana gelmiş bir rahatsızlık durumu iken toplam nüfusa oranı % 0,0021 iken toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 0,11 olduğu anlaşılmıştır.

Ağzı Eğri

Dönemin kayıtlarında bu tabir ağızda oluşan dışarıdan bakıldığında belli olan eğrilik, ağızın olması gerektiği şekilde olmayıp simetrik bakımdan düzgün olmadığını

¹⁰⁶ Ahmet Adıgüzel, "Tertib-i Mu'acele'de Yer Alan Hastalık Adları", içinde *İslam'da Sağlık Ve Koruyucu Hekimlik Sempozyumu*, editör Adem Yerinde (Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayını, 2021), 539-542.

¹⁰⁷ "Osmanlıca Sözlük", (Erişim Tarihi 17.01.2023), <https://www.osmanlicaturkce.com/>

anlatmaktadır. Bu durumda alt çene üst çeneye düzgün şekilde oturmayabilir veya dişler birbirini denk gelemeyebilir. Bu engelle sahip kimseler ise nüfus defterlerinde 1 kişi ile karşımıza çıkmış olup ele alınan toplam nüfustaki oranı % 0,0007 iken hastalıklı / engelli nüfusuna oranının ise % 0,03 olduğu görülmüştür.

Ahdeb / Kambur

Ahdeb, kamburluk hali; belkemiğinin ya da göğüs kemiğinin eğrilmesiyle ve genellikle raşitizm sonucu sırtta ve göğüste oluşan, doğal olmayan tümsek anlamına gelmektedir.¹⁰⁸ Ahdeb engeline sahip kimseler ele alınan nüfus defterleri özelinde sadece 3 kişide görülmüş iken, incelenen toplam nüfusa oranı % 0,0021, hastalıklı / engelli nüfusa oranının ise % 0,11 olduğu görülmüştür. Nüfus defterlerinde direkt ‘kambur’ olarak kayıt edilen kişilerde ele alınan defterler özelinde 19 kişide karşılaşılmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,013 iken, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranının ise % 0,74 olarak görülmesine neden olmuştur.

Dilsiz / Ahres / Bi-Zeban

Dilsiz, lal, ebkem, bi-zaban ve ahres gibi tabirler kişide konuşma engelinin bulunduğunu ifade etmektedir. Doğuştan gelen engellilik yüzünden konuşamama gibi durumlar Osmanlı dönemi kayıtlarında da sıkça yer almaktadır. Kişinin herhangi bir durum karşısında durup beklemesi, cevap verememesi, akıcı ve net ifadelerde bulunamaması sonucu bu tabirlerin çeşitli isimlendirmeler ile kullanıldığı görülmüştür. Dilsiz tabiri defterler özelinde sadece 9 kişide meydana gelmiş, toplam nüfusa oranı % 0,0064 iken toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 0,35 olmuş iken Ahres tabiri nüfus defterlerinde 31 kişi de görülmüş olup, toplam nüfusa oranı % 0,022 iken toplam hastalıklı engelli nüfusa oranı ise % 1,22 olmuştur. Farklı isimlendirmeler ile karşımıza çıkmış olsa da dilsiz kimseleri niteleyen Bi-zaban halinin de, nüfus defterlerinde kaydının tutulduğunu da görmekteyiz. Bi-zaban incelenen nüfus defterlerinde 2 kişide görülmüş olup, toplam nüfusa oranının % 0,0014, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranının ise % 0,07 olduğu anlaşılmıştır. Osmanlı kayıtlarında dilsizlerle sonradan dilini kaybedenleri ayırmak için de ebkem ifadesi kullanıldığı görülmüştür.¹⁰⁹ Bu ifade de

¹⁰⁸ Ali Püsküllüoğlu, *Türkçe Sözlük* (İstanbul: Doğan Kitapçılık, 1995), 940.

¹⁰⁹ Musa Turşak, “Kuran’da Bedensel Engellilikle İlgili İfadelerin Tahlili”, *Bitlis İslamiyet Dergisi*, 3/1 (2021): 221.

herhangi bir nedenden dolayı konuşamamayı anlatır iken ele alınan nüfus defterlerinde 4 kişi de görüldüğü anlaşılmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,0028, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranının ise % 0,15'i oluşturduğu anlaşılmıştır.

Kekeç

Kekeme insanlar için nüfus defterlerinde kekeç tabiri kullanılmıştır. Kişinin konuştuğu sırada kelimelerin hecelerini yinelemesi, konuşurken zorluk çekmesi dolayısıyla bu tabirin kullanıldığı anlaşılmıştır.¹¹⁰ Bu tabire nüfus defterlerinde 1 kişide rastlanılmış, bu durumda toplam nüfusa oran da % 0,0007 iken, toplam hastalıklı / engelli nüfus da oranı da % 0,03 olmasını sağlamıştır.

A'ma / Kör

Kişinin kör olması, zamanın kayıtlarında farklı isimler ile adlandırılmasına da yol açmıştır. Kimi zaman direkt olarak “kör” şeklinde geçen bu durum, bazı şartlarda kişide lakap olarak da sayılabilecek olması nedeniyle a'ma, yekçeşm, ayn-ı vahid gibi farklı isimlendirmelerinde oluşmasına yol açmıştır. Anlam olarak aynı engel durumunu nitelese de farklı tabirlerin kullanılması nüfus defterlerinde karşımıza çıkmıştır. A'ma engel durumu nüfus defterleri özelinde 253 kişide rastlanılmış olup, incelenen defterlerdeki toplam nüfusa oranı % 0,17 iken toplam hastalık / engel durumlarına oranı da % 9,96 olarak karşımıza çıkmıştır. Kör tabirine ise nüfus defterlerinde 42 kişide rastlanılmış olup, toplam nüfusa oranın % 0,029, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranda ise % 1,65 olarak bilinmesini sağlamıştır. Ayrıca yine anlam olarak yakın olan, kişinin gözünün kör olmasını niteleyen yekçeşm ve ayn-ı vahid tabiri, göz için oluşan engel durumunu ifade etmektedir. Kişinin bir gözünün veya ikisinin birden çalışamaz olması kişi de engel teşkil ettiğinden, Osmanlı dönemi kayıtlarında da bu tabirler ile kişinin gözünden engeli olduğu belirtilmiştir. Yekçeşm tabiri ele alınan nüfus defterleri içerisinde en fazla görülen engel türü olmakla beraber toplam 458 kişiden oluşmaktadır. Bu sayının toplam nüfusa oranı % 0,32 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranı % 18,03 olduğu görülmüştür. Aynı vahid durumu ise kişinin kör olmasını nitelemiş, nüfus defterlerinde toplam 5 kişide karşımıza çıkmıştır. Toplam nüfusa oranının % 0,0035, toplam hastalıklı / engelli durumuna oranını ise % 0,19 olduğu görülmüştür.

¹¹⁰Püsküllüoğlu, *Türkçe Sözlük*, 927.

Şaşı Gözlü

Kişinin görme organı olan gözünün, bir noktaya doğru bir şekilde bakamaması, iki gözün farklı noktalara odaklanması ile kişide oluşan şaşılık sorunudur. Bir şeye bakacağı zaman gözün işlevini tam olarak yerine getirmeyip farklı tarafı görmesi kişide engel barındırmıştır.¹¹¹ Osmanlı yönetiminde tutulan defterlerde şahısların engel durumunu belirtirken şahısların gözlerindeki kaymalara verilen isimdir. Bu tabir nüfus defterlerinde sadece 1 kişi de görülmüş olup, toplam nüfusa göre oranı % 0,0007 iken, hastalıklı / engelli kimselere göre oranı ise % 0,03 olmuştur.

A'rac / Leng / Topal

Topal anlamına gelen bu tabirler kişinin bacağındaki sakatlık dolayısıyla seker gibi ya da iki adımda bir, bir yana eğilerek yürüyen insanlar için kullanılmıştır.¹¹² Kişinin bacağındaki problemin doğuştan oluşabildiği gibi sonradan da oluşabileceği bilinen bu duruma nüfus defterlerinde de karşılaşılmıştır. A'rac engellilik hali ele alınan defterlerde 368 kişide görülmüş olup, toplam nüfusa oranının % 0,26, toplam hastalıklı / engelli durumuna oranı ise % 14,49 olmuştur. Leng ise nüfus kayıtlarında aksak insanlar için kullanılmıştır. Tam olarak bir topal anlamı oluşmasa da kişinin ayaklarında bir sorun olduğunu, birinin diğerinden kısa olması gibi halleri nitelemektedir. Bu durum ise nüfus defterlerinde 27 kişi de görülmüş olup, ele alınan toplam nüfus verilerinin ise % 0,019'si, toplam hastalıklı / engelli nüfus da oranı ise % 1,06 olduğu anlaşılmıştır. Topal olanların sayısı ise nüfus defterlerinde 253 kişidir. Bu durumun toplam nüfusa oranı % 0,13 iken, hastalıklı / engelli şahıslara oranı da % 7,36 olarak görülmüştür. Yekpa tabiri de nüfus kayıtlarında sonradan topal olan aksak insanlar için kullanılmıştır. Bu terime ise nüfus defterlerinde 3 kişide rastlanılmış olup, toplam nüfus da oranının % 0,0021 iken toplam hastalıklı / engelli nüfusuna oranının % 0,11 olduğu görülmüştür.

Yekkadem

Bir çolaklık çeşidi sayılan bu tabire kadem anlamı ile de ulaşabilmekteyiz. Kadem tek başına tek bir ayağı nitelendirirken yekkadem kişinin tek ayağa sahip olmasını ve bu yüzden kişide bir engelin olduğunu belirtmesine yol açmaktadır. Kişinin

¹¹¹ Rümeysa Doğan, "Son Dönem Osmanlı Sözcüklerinde İnsan Niteleyicileri", *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 5/11 (2019): 708.

¹¹²Püsküllüoğlu, *Türkçe Sözlük*, 1510.

ayağını değişik nedenlerden ötürü kaybetmiş olduğunu tanımlarken kullanıldığı gibi doğuştan da engelli olabileceği de göz ardı edilmemelidir. Yekkadem nüfus defterlerinde sadece 1 kişi de görülmüş olup, toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken, toplam hastalıklı / engellilere oranı % 0,03 olmuştur.

Çolak

Kolu ya da eli sakat olan insanları tanımlarken kullanılan genel bir ifadedir. Osmanlı Devleti dönemi kaynaklarında bu tip bir sakatlığı olan insanları anlatırken el, ayak, kol, eksikliğine genel bir ifadeyle çolak denilmiştir. İki eli çolak, eli çolak, kolsuz gibi ifadeler de çolaklığı belirtmek için kullanılmıştır. Nüfus defterlerinde çolak olarak kayda alınanlar 159 kişiden oluşmakta iken, toplam nüfusa oranı % 0,11, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı ise % 6,26 olarak karşımıza çıkmıştır. Dönemin kaynaklarında iki eli sakat, eksik olan insanlar için iki eli çolak tabiri karşımıza çıkmıştır. Bu tabire ise defterlerde 1 kişide rastlanılmış olup toplam nüfus da oranı % 0,0007 iken toplam hastalıklı / engelli nüfus da oranı ise % 0,03 olarak görülmüştür. Direkt çolak olarak kaydedilenler dışında sadece sol elinin çolaklığından bahsedilen kayda 1 kişide rastlanılmış, toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken, hastalıklı / engelli kimselere göre oranı % 0,03 olmuştur. Osmanlı Devleti dönemi kaynaklarında bu tip bir sakatlığı olan insanları anlatırken tek elli anlamına gelen yekdest kelimesi ile de karşımıza çıkmıştır. Bu durumun incelenen nüfus defterlerinde 17 kişide görüldüğü gibi toplam nüfusa oranı % 0,012 iken, hastalıklı / engelli nüfusa oranının da % 0,66 olduğu anlaşılmıştır. Bir çolaklık çeşidi olarak eli çolak tabiri insanların elinde bir engel olduğunu ifade etmektedir. Hangi elinin çolak olduğu direkt olarak belirtilmeyen eli çolak tabirine ise defterler genelinde 1 kişide görülmüş olup bu durumun toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken hastalıklı / engelli nüfusa oranının ise % 0,03 olarak öğrenilmesine yol açmıştır. Defterlerde direkt kolsuz olarak geçen bu engelli tabiri ise bir çolaklık çeşidi gibi görünmekte olup, kişinin kolunda bir engeli göstermektedir. Bu durum ise nüfus defterlerinde sadece 1 kişide görülmüş olup, toplam nüfus da % 0,0007, toplam hastalıklı / engelli nüfus da ise % 0,03'den oluştuğu görülmüştür.

Parmaksız / Parmaklar çolak

Bir çolaklık çeşidi olup, parmakları sakat olan insanları tanımlarken kullanılır. Osmanlı Devleti dönemi kaynaklarında bu tip bir sakatlığı olan insanlar parmaksız

olarak tanımlanmıştır. Bu durum nüfus defterlerinde 2 kişi de görülmüş, toplam nüfus da oranı % 0,0014 iken toplam hastalıklı / engelli nüfus da oranı % 0,07 olarak karşımıza çıkmıştır. Parmaklar çolak tabiri ise nüfus defterlerinde sadece 1 kişi üzerine kayıt edilmiş olup, toplam nüfusa oranı % 0,0007 iken toplam hastalıklı / engelli nüfusa oran da ise % 0,03 olduğu görülmüştür.

Parmağı Kat'ı Olunmuştur

Bir çolaklık çeşidi sayılan bu durum parmaklarını değişik nedenlerden ötürü kaybetmiş insanlar için kullanılmaktadır. Dönemin kaynaklarında bu tip bir sakatlığı olan insanları, doğuştan sakatlardan ayırırken kullanıldığını tabirde geçen "olunmuştur" ifadesinden anlamaktayız. Bu engellilik durumu nüfus defterlerinde sadece 2 kişi de görülmüş iken, toplam nüfusa oranı % 0,0014, toplam hastalık / engellilik durumuna oranı da % 0,07'dir.

Sağır

Sağır, işitme duyusundan yoksun, işitmeyen ya da işitme duyusu az çok körelmiş kimseler için kullanılmaktadır.¹¹³ Osmanlı yönetiminde tutulan defterlerde de şahısların işitme kayıplarını belirtirken sağır kelimesi kullanıldığı görülmüştür. Sağır kimseler kullanılan defterler özelinde 46 kişiden oluşmakta iken bu durumun toplam nüfusa oranı % 0,032, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranı da % 1,81 olmuştur. Aynı anlama gelip bir başka tabir ile nüfus defterlerine kayıt edilen esamm durumu, kişinin kulağının ağır işitmesini, kulağında sorun olmasını nitelemektedir.¹¹⁴ Esamm tabiri ele alınan nüfus kayıtlarında 21 kişi de görülmüş olup, toplam nüfusun % 0,014'ü iken toplam hastalıklı / engelli kimselere oranı da % 0,82 olduğu anlaşılmıştır.

Sakat

Sakat, vücudunda hasta ya da eksik bir yanı bulunan kişidir. Defterlerde genel bir tabir olarak kullanılmış, kişi de bulunan sakatlığın neden kaynaklandığı veya ne olduğu aktarılmamıştır. Direkt 'sakat' olarak yazılan bu kimseler vücudunda herhangi bir nedenden dolayı doğuştan veya sonradan oluşabilecek bir eksiklik olanları belirtmek

¹¹³ Ayverdi, *Misalli Türkçe Sözlük*, 1045.

¹¹⁴ Turşak, "Bedensel Engellilik", S.222

için kullanılmıştır. Sakat tabiri incelenen defterlerde 6 kişi de görülmüş, toplam nüfusa oranda % 0,0042, toplam hastalıklı / engelli nüfusa oranda da % 0,23'lük paya sahiptir.

Ma'zur

Bozukluğu, eksikliği, kusuru, sakatlığı olan engelli kişileri tanımlamak için kullanılmıştır.¹¹⁵ Defterlerde de ma'zur kelimesine rastlanılmakta olup kişinin üzerinde genel bir özür halinin olduğu anlaşılmaktadır. Genel bir tabir olan ma'zur kelimesi ele alınan nüfus defterlerinde 45 kişide görülmüş, toplam nüfus da oranı % 0,032 iken toplam hastalıklı / engelli nüfus da oranı ise % 1,77 olmuştur. Ma'zur-ı Ayn tabiri ise dönemin kayıtlarında geçmiş, belirli bir engeli tanımlamakta, kişinin gözünden engelli veya hastalıklı olmasını anlatmaktadır. Osmanlı yönetiminde tutulan defterlerde şahısların körlük durumunu belirtirken körlüğün bir çeşidi olan ma'zur-ı ayn kelimesi 1 kişi üzerinde görülmüştür. Toplam nüfus da oranı % 0,0007 iken toplam hastalıklı / engelli nüfus da oranının da % 0,03 olduğu görülmüştür.

Avurdu Delik

Avurd kelime olarak yanağın ağız ile arasındaki boşluğa denmektedir.¹¹⁶ Osmanlı döneminde ise bu tabir yanağında hasar bulunan, delinmiş halde ki kimseler için bu tabir kullanılmıştır. Ele alınan nüfus defterlerinde 1 kişide görülen bu durum toplam nüfusun % 0,0007 iken toplam hastalıklı / engelli nüfusun ise % 0,03'ünü oluşturmuştur.

Boynu Eğri

Boynu eğri tabiri kişi de kalıcı bir engel, dışarıdan bakıldığında diğer insanlardan ayırabilecek bir durum olması nedeniyle dönemin kayıtlarında da geçmesine sebep olmuştur. Bu tabir ile kişinin boyun tarafında doğuştan veya herhangi bir neden dolayısıyla eğrilik, bozukluk olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum defterlerde 1 kişide görülmüş olup, toplam nüfusun sadece % 0,0007'sini ve toplam hastalıklı / engelli nüfusun ise sadece % 0,03'ünü oluşturmuştur.

¹¹⁵ Ayverdi, *MisalliTürkçe Sözlük*, 781.

¹¹⁶ "Kelime Anlamı", (Erişim Tarihi 17.01.2023), <https://kelimeler.gen.tr/avurd-nedir-ne-demek-346049>

Burnu Kırık

Burun içerisinde yer alan kemikler darbe almadan kırılmadığı bilinmektedir. Genellikle alınacak darbelerle kemikte kırılma görülür. Bu tip kırığı olan insanları belirtirken Osmanlı dönemi kayıtlarda burnu kırık tabiri kullanılırdı. Burnu kırık olan kimseler ele alınan nüfus defterlerinde sadece 1 kişide görülmüş olup, bu da toplam nüfusun % 0,0007'sini, toplam hastalıklı / engelli nüfusun ise % 0,03'üne tekabül ettiği karşımıza çıkmıştır.

Sağ Ayağının Yanmış Olduğu

Dönemin kaynaklarında bu tip bir durum insanın ayağının yanmış olduğunu ve ayağında bir iz bırakabileceğini ifade etmektedir. Kalıcı bir engel oluşturabileceği düşüncesi ile ele alınan bu durum kişi de belirleyici özellik olabilmektedir. Defterlerde sadece 1 kişi de karşımıza çıkmış olup, toplam nüfusa oranı % 0,0007, eldeki verilerde toplam hastalık / engelli durumuna oranı % 0,03 olduğu anlaşılmıştır.

3.1.1.İller Bazında Hastalık / Engel Durumları

- **Aksaray**

Tablo 3.1: Aksaray İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Amelmande	72
Yekçeşm	29
A'rac	19
A'ma	9
Mecnun	7
Sakat	4
Ahres	4
Mecruh	4
Alîl	2
Meczub	2
Topal	1
Kambur	1
Alilü'l-mizac	1
Masru'	1

Aksaray kazasına ait incelemeye tabi tutulan 1840 yılının verilerini sunan nüfus defterlerinde 9133 erkek nüfus görülmüş iken 156 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Ele alınan veriler ışığında Aksaray'da görülen durumlar şu şekildedir; amelmande (72 kişi), yekçeşm (29 kişi) ve a'rac (19 kişi) engellilerinin yanı sıra a'ma, mecnun ve sakat da sıkça rastlanılan durumlar iken meczub, topal ve masru' kimselere de rastlanılmıştır.

- **Ankara**

Tablo 3.2: Ankara İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

A'rac	138
Alîl	116
Yekçeşm	109
A'ma	82
Topal	80
Mecruh	58
Mecnun	55
Çolak	30
Meczub	21
Ahres	17
Ma'zur	14
Mefluc	14
Leng	13
Kör	11
Sağır	10
Amelmande	8
Mecazib	7
Esamm	5
Masru'	4
Kötürüm	4
Divane	3
Hasta	3
Yekpa	2
Maraz	2
Kambur	2
Mariz	1
Cünun	1
Kolsuz	1
Ahdeb	1
Meczum	1
Dilsiz	1
Bi-zeban	1
Yekdest	1
Sahib-i Firaş	1

Ankara sancağı merkez ve civarı yerleşim yerlerine ait incelemeye tabi tutulan nüfus defterleri özelinde, 1831-1846 yılları arasındaki kısmi nüfus kayıtlarında 38.072 erkek nüfus kayıtlı iken bunların içerisinde 817 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Kayda geçirilen durumlardan a'rac (138 kişi) engeli, alîl (116 kişi) hastalık hali ile yekçeşm (109 kişi) engellilerinin yanı sıra a'ma, topal ve mecruh, masru' gibi sair durumlara da sıkça rastlanılmıştır.

- Çankırı

Tablo 3.3:Çankırı İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Yekçeşm	27
A'rac	24
Alîl	19
A'ma	9
Mecnun	8
Fıtık	8
Topal	4
Çolak	2
Parmağı kat'ı olunmuştur	2
Mariz	2
Parmaksız	1
Masru'	1
Mefluc	1
Akim	1
Sağır	1
Emrazlı	1

Çankırı kazasına defterler içerisinde incelenen bu nüfus defterleri 1836 ve 1841 yıllarını kapsamakta iken 5502 erkek nüfustan bahsedilmektedir. Bunların içerisinde 111 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Ele alınan veriler ile yekçeşm (27 kişi), a'rac (24 kişi) engeli ile alîl (19 kişi) hastalıklıları görülür iken a'ma, mecnun, topal ve mefluc de kişilerin kayıtları esnasında deftere geçirilmiştir.

- Eskişehir

Tablo 3.4:Eskişehir İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Yekçeşm	103
Topal	65
Çolak	53
A'rac	24
Mecnun	22
Kör	15
Sağır	15
Kambur	12
A'ma	9
Masru'	8
Mefluc	8
Yekdest	8
Meczub	5
Mariz	3
Ahdeb	2
Ahres	2
Deli	2
Burnu Kırık	1
Şaşı Gözlü	1
Ağzı Eğri	1
Boynu Eğri	1
Esamm	1
Ebkem	1

Eskişehir kazasına ait arşiv kayıtları içerisinde tez özelinde ele alınan nüfus defterleri 1841 yılındaki sayımın verileri iken toplam defterlerde geçen kişi sayısı 14768 erkek nüfus olmuştur. Bunların içerisinde 362 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Tabloda ki veriler ışığında yekçeşm (102 kişi), topal (65 kişi) ve çolak (53 kişi) engellilerinin başını çektiği Eskişehir’de; a’rac, mecnun, kör ve mariz de kişilerin kayıtları esnasında sıkça karşımıza çıkan durumlardandır.

- **Karaman**

Tablo 3.5: Karaman İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Ma'zur	29
A'ma	16
Topal	13
Mefluc	10
Fıtık	9
Alîl	9
Çolak	8
A'rac	6
Sağır	4
Ayn-ı Vahid	4
Ahres	3
Çeşmi Bozuk	3
Mecnun	2
Mansure çürüğü	2
Alîl-i Ayn	2
Sara illetli	1
Mecazib	1
Kötürüm	1
Mansur Malul	1
Sail-i Alîl	1
Meczub	1
Ma'zur-ı Ayn	1
Avurdu delik	1
Yekpazu	1
Malul	1
Sakat	1
Parmaksız	1

Karaman (Larende) kazasına ait çalışmamız özelinde incelemeye tabi tutulan nüfus defterleri 1840 ve 1844 yıllarındaki sayımlardan oluşmakta iken toplam 5580 erkek nüfus incelenmiştir. Bunların içerisinde 132 kişide muhtelif durumlarının olduğu görülmektedir. Tabloya göre vilayette ma'zur (31 kişi) hastalık belirtisi ile a'ma (15 kişi) ve topal (13 kişi) engellilerinin yoğun görüldüğü Karaman'da; mefluc, fıtık, sağır ve mecazib durumları da defterlere kayıt edilmiş kişilerin özelliklerindendir.

- **Kayseri**

Tablo 3.6: Kayseri İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Mecnun	22
A'rac	17
Yekçeşm	16
A'ma	16
Topal	11
Çolak	10
Esamm	8
Masru'	5
Ebkem	3
Meczub	2
Kambur	1
Mefluc	1
Sol eli Çolak olduğu	1
Sağ ayağının yanmış olduğu	1
Alil	1

Kayseri kazasını inceler iken ele alınan nüfus defterlerinde toplam 4878 erkek nüfustan bahsedilmekte iken bu sayım 1844 yılından oluşmaktadır. Sayım verilerine göre 115 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Bu durumlar özelinde mecnun hastalık durumu (22 kişi) ile a'rac (17 kişi) ve yekçeşm (16 kişi) engellilerinin başını çektiği Kayseri'de; a'ma, topal, çolak ve kambur kişilere de sıkça görülmüştür.

Kırıkkale

Tablo 3.7: Kırıkkale İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

A'rac	30
Yekçeşm	30
A'ma	16
Topal	12
Çolak	11
Mecnun	9
Yekdest	7
Fıtık	5
Masru'	3
Kör	2
Sağır	2
Mariz	1
Gözleri Alil	1
Esamm	1
Malul	1
Ma'zur	1
Yekka-dem	1
Mefluc	1

Kırıkkale kazası merkez ve sınırlar dâhilinde merkeze yakın yerleşim alanlarına ait ele alınan nüfus defterleri 1840 yılından oluşmakta iken 13257 erkek nüfus sayılmıştır. 134 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilen vilayette a'rac (30 kişi), yekçeşm (29 kişi) ve a'ma (14 kişi) engellileri yoğun olduğu görülür iken; çolak, topal, mecnun ve ma'zur gibi sair durumlara da sıkça rastlanılmıştır.

- **Kırşehir**

Tablo 3.8: Kırşehir İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Yekçeşm	61
A'rac	34
A'ma	27
Mecnun	25
Topal	20
Leng	14
Çolak	14
Alîl	8
Meczub	3
Sağır	3
Mefluc	2
Dilsiz	2
Mariz	1
Kekeç	1
Ma'zur	1
Masru'	1
Fıtık	1
Mecruh	1
Parmaklar çolak	1
İki Eli çolak	1
Eli çolak	1
Deli	1

1840 ve 1844 yıllarındaki kayıtlar özelinde Kırşehir için yapılan çalışmada ele alınan nüfus defterlerinde 12724 erkek nüfus sayıldığı görülür iken 223 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Durumlar özelinde yekçeşm (61 kişi), a'rac (34 kişi) ve a'ma (27 kişi) engellilerinin yoğun olduğu Kırşehir'de; mecnun, topal, leng ve mecruh kimselerinde defterlere kayıt edildiği görülmüştür.

- **Konya**

Tablo 3.9: Konya İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

A'ma	14
Yekçeşm	14
Alîl	11
Mecnun	10
Amelmande	10
Topal	10
Dilsiz	5
Çolak	4
Mariz	4
Sağır	3
Masru'	3
Meczub	2
Fıtık	2
Mefluc	2
Ayn-ı vahid	1
Mecruh	1

Konya kazası için çalışmamızda kullandığımız nüfus defterleri 1843 ve 1844 yıllarındaki sayımlardan oluşmuştur. Bu sayımlarda defterlere 9787 erkek nüfus kayıt edilmiş iken bunların içerisinde 96'sının muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Tablodaki veriler ışığında en fazla görülen durumlar a'ma (14 kişi), yekçeşm (14 kişi) engellileri ile alîl (11 kişi) hastalıklıdır. Ayrıca bölgede mecnun, amelmande, topal ve fıtık durumlarına sahip kimselere sıkça rastlanılmıştır.

- **Nevşehir**

Tablo 3.10: Nevşehir İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

A'rac	23
Mecnun	12
Alîl	12
Yekçeşm	7
Çolak	6
A'ma	5
Ahres	5
Mecruh	4
Kötürüm	1
Kambur	1
Sağır	1
Sahib-i Fıraş	1
Mefluc	1

Nevşehir kazasının hastalık / engel durumlarını incelemek maksadıyla ele alınan nüfus defterinde 3969 kişi kayıt edilmiştir. 1836 yılının verilerini sunan bu defterde 79

kişide muhtelif durumlar tespit edilmiştir. Bu durumlardan bazıları ise a'rac engeli (23 kişi) ile mecnun (12 kişi) ve alîl (12 kişi) hastalıklı kimseler olduğu görülür iken yekçeşm, çolak, a'ma ve sağır kimselerde defterlere kayıt edilmiştir.

- **Niğde**

Tablo 3.11: Niğde İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Yekçeşm	9
Alîl	8
A'ma	7
A'rac	5
Esamm	3
Mecnun	3
Topal	2
Masru'	1

Niğde kazasına ait incelemeye tabi tutulan nüfus defteri 1840 yılında tutulmuş iken toplam 3337 erkek nüfustan oluşmaktadır. Bunların içinde 38 kişide muhtelif durumlar görülmüştür. Vilayette geçen hastalık / engel durumların başında yekçeşm (9 kişi), alîl (8 kişi) hastalıklıları ile a'ma (7 kişi) engellileri gelmekte iken a'rac, esamm, mecnun, topal, masru' durumlarının görüldüğü kimselerde defter arayıcılığıyla ulaşılmıştır.

- **Sivas**

Tablo 3.12: Sivas İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Yekçeşm	41
A'rac	30
A'ma	21
Çolak	9
Meczub	6
Mecruh	6
Deli	5
Masru'	4
Mariz	3
Esamm	3
Topal	2
Mecnun	1
Yekdest	1
Kambur	1
Sakat	1
Bi- zeban	1

Sivas kazasında muhtelif durumları öğrenebilmek için ele alınan nüfus defterleri 1840 yılındaki sayımlardan oluşmakta iken 9371 kişi kayıt edilmiştir. Bu kayıta ise 136

kişide hastalık / engel durumu görülmüştür. Değerlendirme sonucunda vilayette yekçeşm (40 kişi), a'rac (30 kişi) ve a'ma (21 kişi) engellileri yoğun olarak görülmüş, ayrıca çolak, meczub, mecruh ve sakat gibi sair durumlarda kişiler ile birlikte kayıt edilmiştir.

- **Yozgat**

Tablo 3.13: Yozgat İli Bazında Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Deli	30
A'ma	22
A'rac	18
Kör	14
Topal	13
Yekçeşm	12
Çolak	12
Mecnun	8
Sağır	7
Alîl	1
Kambur	1
Dilsiz	1
Malul	1

1840 yılında Yozgat'da tutulan nüfus defterlerinde verilerin değerlendirilmesi sonucunda 10227 erkek nüfustan 140 kişinin muhtelif durumlarının olduğu tespit edilmiştir. Defterler özelinde ele alınan hastalık / engel durumlarından deli (30 kişi) hastalığı ile a'ma (21 kişi) ve a'rac (18 kişi) engellileri nüfusun büyük bir çoğunluğunu oluşturur iken topal, yekçeşm, çolak ve dilsiz gibi kimselerde defterlere kayıt edilmiştir.

Tablo 3.14: İç Anadolu Bölgesi Toplam Hastalık / Engel Sayıları (Adet)

Yekçeşm	458
A'rac	368
A'ma	253
Topal	233
Alîl	187
Mecnun	184
Çolak	159
Amelmande	90
Mecruh	74
Sağır	46
Ma'zur	45
Meczub	42
Kör	42
Mefluc	40
Deli	38
Ahres	31
Masru'	31
Leng	27

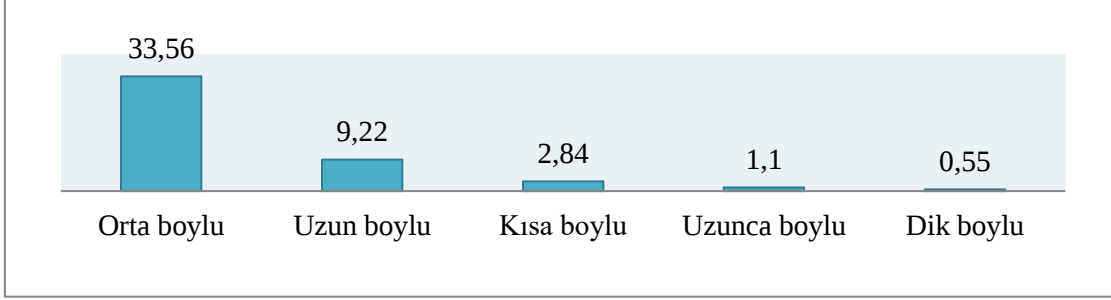
Tablo 3.14: İç Anadolu Bölgesi ToplamHastalık / Engel Sayıları (Adet) (Devamı)

Fıtık	25
Esamm	21
Kambur	19
Yekdest	17
Mariz	15
Dilsiz	9
Mecazib	8
Kötürüm	6
Sakat	6
Ayn-ı Vahid	5
Ebkem	4
Malul	3
Ahdeb	3
Çeşmi Bozuk	3
Divane	3
Hasta	3
Yekpa	3
Parmağı kat'ı olunmuştur	2
Alîl-i Ayn	2
Bi-zeban	2
Mansure çürüğü	2
Maraz	2
Parmaksız	2
Sahib-i Fıraş	2
Akim	1
Ağzı Eğri	1
Alilü'l- mizac	1
Avurdu delik	1
Boynu Eğri	1
Burnu Kırık	1
Cünun	1
Eli çolak	1
Emrazlı	1
Gözleri Alîl	1
İki Eli çolak	1
Kekeç	1
Kolsuz	1
Mansur Malul	1
Meczum	1
Ma'zur-ı Ayn	1
Parmaklar çolak	1
Sağ ayağının yanmış olduğu	1
Sail-i Alîl	1
Sara illetli	1
Sol eli Çolak olduğu	1
Şaşı Gözlü	1
Yekkadem	1

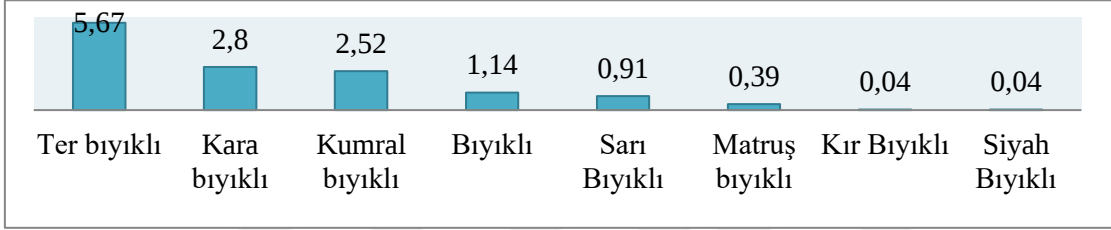
3.2. Nüfus Verilerine Göre Fiziksel Durum

Nüfus sayımları sonucu elde edilen veriler ile nüfus defterlerinde geçen şahısların fiziksel özelliklerinin hastalık / engelli durumuna oranları aşağıdaki gibidir.

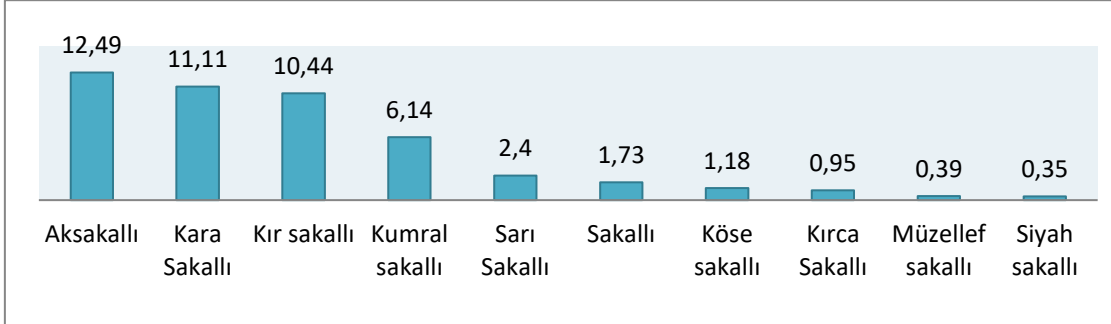
Şekil 3.1: Bölgenin Boy Oranları (%)

Şekil 3.2: Bölgenin Bıyık Oranları (%)

Şekil 3.3: Bölgenin Sakal Oranları (%)

Genel anlamda bölgede orta boylu, ter bıyıklı ve aksakallı kimseler hâkimdir. Ayrıca fiziksel özellik, insanlar arasında ayırt edici özelliğe sahiptir. İnsanları birbirinden ayırmak içinde özellikleri çeşitlendirmişlerdir. Boy oranına göre; orta, uzun, kısa, uzunca ve dik boylu olarak ayrılmış iken, bıyık türünde; ter, kara, kumral, sarı, matruş bıyık olarak görülmüş ayrıca bıyık türlerine bir de sadece bıyıklı ibaresi eklenmiştir. Nüfus defterlerine göre bıyık türünün belirtilmediği 29 şahıs bulunmuştur. Sakal türlerinde ise; Aksakallı, kır, kara, kumral, sarı, köse, kırca, müzellef, siyah türlerinin olduğunu görülmekle birlikte bıyık türlerinde olduğu gibi sakal türünde de 44 şahsın sadece sakallı olduğu nüfus sayımına kayıt edilmiştir.

3.3. Nüfus Defteri Verilerine Göre Sosyal Yapılaşma

Tablo 3.15: İcra Edilen Meslekler (Adet)

Meslek	Sayı
Çiftçi	81
Rençber	21
Çoban	8
Eskici	7
Irgad	7
Dikici	6
Debbağ	5
Katırcı	5
Hizmetkâr	5
Terzi/Derzi	5
Manav	4
Berber	4
Temurci	4
Keçeci	4
Tüccar	3
Çulha	3
Duhancı	3
Lüleci	3
Çerçi	3
Bağcı	3
Köşker	2
Helvacı	2
Gulamı	2
Semerci	2
Bağçevan	2
Taşçı	2
Etmekçi	2
Dellal	2
Hatib	2
Sail	2
Kasab	2
Hamal	2
Börekçi	1
Hademe	1
Sünnetçi	1
Balcı	1
Değirmenci	1
Sığircı	1
Humbaracı	1
Hızarcı	1
Kayyum	1
Hızarcı	1
Kahveci	1
Dülger(kar)	1
Tuzcu	1
Hamamcı	1
Tavukçu	1

Tablo 3.15: İcra Edilen Meslekler (Adet) (Devamı)

Hamurkâr	1
Saka	1
Tekneci	1
Yemenici	1
Pekmezci	1
Aşçı	1
Oduncu	1
Kumcu	1
Dellak	1
Sıvacı	1
Nakkaş	1
Kapıcı	1
Demirci	1
Kazaz	1
Kunduracı	1

TOPLAM: 239

Çalışmamızın sınırları içerisinde hastalıklı/ engelli şahıslara ait meslek durumlarına da yer verilmiştir. Ele alınan defterlerdeki toplam nüfus 140.605 kişi iken bu kişilerin arasında karşımıza çıkan hastalıklı / engelli sayısı 2.539 kişiden oluşmaktadır. Hastalıklı/ engelli kimselerin 239'u farklı farklı meslek gruplarında faaliyet göstererek geçimini sağlamaktadır. Yukarıdaki tablo incelendiğinde 62 farklı meslek grubu görülmektedir. Bunların başında ise 81 kişiye geçim kaynağı oluşturan çiftçilik uğraşdır. Çiftçilik mesleğinin ardından rençberlik 21 kişi, çoban 8 kişi olarak görülmektedir.

Tablo 3.16: Görevliler (Adet)

İmam	14
Muhtar	6
Kethüda	2

Çalışmamız ile ortaya çıkan durumda hastalık / engelli şahısların toplumdan kendini soyutlamadığını görmekteyiz. Yukarıdaki tablo neticesinde bu şahıslarında toplumda kendine yer buldurup, önemli görevlerde oldukları görülmektedir. Bu şahıslardan 14 tanesinin İmamlık görevinde bulunduğu, 6 tane muhtar ve 2 tanede kethüdanın varlığı görülmektedir.

Tablo 3.17: Eğitim Görenler(Adet)

Talebe	4
Talebe-i Ulumdan olduğu	2
Tahsil-i ilim	1

Çalışma ile elde edilen verilerden hareketle, 2539 hastalık / engelli kişilerin eğitim gördüğü de dikkat çekmektedir. Öğrenim gören bu kimselerin toplamında 7 kişi öğrenci sayılmaktadır.

Tablo 3.18:Ünvana Sahip Olanlar (Adet)

Molla	39
Hafız	30
Derviş	13
Hacı	13
Şeyh	6

İç Anadolu bölgesi nüfus defterleri ışığında hastalık / engelli kimselerinde toplumda değer gördüğü anlaşılmış, 39 kişi ile en çok kullanılan sıfat olan Molla, bu anlamda önemli yer tutmuştur.

3.4. Nüfus Defterleri Verilerine Göre Şahıslar

3.4.1. Aile İsimleri

Nüfus defterlerinden şahıs isimleri, baba isimleri ile birlikte verilmiştir. Öyle ki soy ad kullanımı olmadığından dolayı ortaya çıkabilecek herhangi bir olumsuzluğu önlemek için kişinin isimleri, aile isimleri ile birlikte verilmesi uygun olmuştur. Aile isimleri sayesinde farklı yerlerde yaşamış olsalar dahi bu sıfatlandırmalar ile birbirlerini bulmaları kolay olmuştur. Aile isimlerinden bir kısmı aşağıda gösterildiği gibi olup, tekrara düşen aile isimlerinin alınmamıştır.

Tablo 3.19:Defterlerde Geçen Aile İsimleri

Bedeloğlu	Akoğlu	Değirmencioğlu	Teklioğlu
Feyzullahoğlu	Keleşoğlu	Abdülkadiroğlu	Caferoğlu
Eşrefoğlu	Ciğercioğlu	Kılıçcioğlu	Allâmoğlu
Kılınçcioğlu	Hamurcuoğlu	Ahmedoğlu	Deliiibrahimoğlu
Sahteoğlu	Celaboğlu	Emiroğlu	Alipaşaoğlu
Karamehmedoğlu	Köseömeroğlu	Bostancıoğlu	İmamoğlu
Haliloğlu	Südamanoğlu	Kelaosmanoğlu	Şebaboğlu
Çavuşoğlu	Hamzabeyoğlu	Çavdaroğlu	Hamzaoglu
Kösevelioğlu	Hacıhızıroğlu	Kadioğlu	Yılankıranoglu
Hacıahmedlüoğlu	Karcıoğlu	Çiloğlu	Baloğlu
Cankatoğlu	Kaffaroğlu	Kabasakaloğlu	Kabavezneoğlu
Mustafaoğlu	Babaoğlanoğlu	İncioğlu	Alioğlu
Çadırcıoğlu	Seyyidoğlu	Dervişsalihioğlu	Meddahoglu
Saracoğlu	Araboğlu	Nasuhoğlu	Hacıhaliloğlu
Pirlioğlu	Kızılhasanoğlu	Manavoğlu	Hızıroğlu
Nazlıoğlu	Osmanoğlu	Ekizoğlu	Mahmudoğlu
Musluoğlu	İbrahimoğlu	Cebiroğlu	Çayiroğlu
Pidecioğlu	Abazaoğlu	Muradoğlu	Mısıroğlu
Kıcıroğlu	Alidedeoğlu	Hacıhasanoğlu	Hasanoğlu

Tablo 3.19: Defterlerde Geçen Aile İsimleri (Devamı)

Kürdoğlu	Abbasoğlu	Bıyıksoğlu	Kalaycıoğlu
Süleymanoğlu	Mustafabeşeoğlu	Anaçoğlu	Çolpaoğlu
İbişoğlu	Hüseyinoğlu	Kanberoğlu	İkizoğlu
Nazoğlu	Velibeyoğlu	Ömeroğlu	Kürkçüoğlu
Nuhoğlu	Cumaoğlu	Gödelioğlu	Gülcüoğlu
Ceberoğlu	Bilaloğlu	Mollamehmetoğlu	Kuruosmanoğlu
Alikocaoğlu	Gedikoğlu	Yanıksoğlu	Haydaroğlu
Dedeoğlu	Kantemiroğlu	Hacıhüseyinoğlu	Bidecioğlu
Edhemioğlu	Kürdabdullahoğlu	Kamberoğlu	Paşaoğlu
Gamgamioğlu	Emiryusufoğlu	Sağiroğlu	Yunusoğlu
Hatiboğlu	Babaoğlu	Sinanoğlu	Nunuoğlu
Deliosmanoğlu	Hacıkerimoğlu	Yusumoğlu	Boyacıoğlu
Sadikoğlu	Kocaoğlu	Selvarioğlu	Davudoğlu
Alipiroğlu	Kulaksızoğlu	Bekiroğlu	Zeyneloğlu
Aligüllüoğlu	Hafızoğlu	Leylakoğlu	Eskicioğlu
Mollamehmedoğlu	Topalustaoğlu	Karaköseoğlu	Çorbacıoğlu
Çopurabbasoğlu	Siracoğlu	Alaşoğlu	Sağırismailoğlu
Delikönbeoğlu	Kılıçoğlu	Zihnioğlu	Keklikoğlu
Çorumluoğlu	Oruçoğlu	Sanemoğlu	İncikhüseyinoğlu
Curcuroğlu	Karacaferoğlu	Acemoğlu	Çapkınoğlu
Hafızoğlu	Afşaroğlu	Topuksuzoğlu	Bakçacıoğlu
Demircioğlu	Kerimoğlu	Eğmeliioğlu	Keçecioğlu
Velibölükbaşoğlu	Kulaoğlu	Hatiroğlu	Küdroğlu
Maciroğlu	Hacıoğlu	Bacaduhanioğlu	Sertmahmudoğlu
Gebeşoğlu	Mantaroğlu	Mazakoğlu	Fatihafızoğlu
Nebihacıoğlu	Kabaklıhüseyinoğlu	Abdullahafendioğlu	Sunduroğlu
Mehmedoğlu	Hacıdervişoğlu	Balımağasioğlu	Numanoğlu
Çivazoğlu	İsmailoğlu	Taşoğlu	Çırakmehmedoğlu
Çukadaroğlu	Şabanoğlu	Gürcüoğlu	Karaoğlanoğlu
Karaçırakoğlu	Köribişoğlu	Kuduzoğlu	Karakoçoğlu
Baltacıoğlu	Secenoğlu	Isırganoğlu	Kürtalioğlu
Bayramoğlu	Bulkaroğlu	Abidinoğlu	Köylüoğlu
Pektaşoğlu	Derbentlioğlu	Kardın/Kırdinoğlu	Kazakoğlu
Biratalioğlu	Tokmakoğlu	Çerkeşlioğlu	Akmehmedoğlu
Göncioğlu	Topcioğlu	Belviranlıoğlu	Fazıl(?)oğlu
Mestcioğlu	Akbbaoğlu	Ceyb Pehlivan oğlu	Zuhaloğlu
Marazoğlu	Ağaoğlu	Kuşcuoğlu	Çengelsoğlu
Kalimeoğlu	Derzioğlu	Azizoğlu	Kayıksızoğlu
İslamoğlu	Altavirdioğlu	Alininoğlu	Buncaoğlu
Balcıoğlu	Aşıkoğlu	Efendioğlu	Solakoğlu
Kemankeşoğlu	Sığırtmaçoğlu	İlhancioğlu	Ötekioğlu
Berberioğlu	Bozakoğlu	Zillioğlu	Tırşakoğlu
Çatakoğlu	Yörükoğlu	Eskioğlu	Uzunsoğlu
Çakıroğlu	Cangioğlu	Kulaklıoğlu	Karabeşeoğlu
Sarıklıoğlu	Tabanlıoğlu	Beşeoğlu	Teberioğlu
Kapaoğlu	Hacıkasımoğlu	Tosunoğlu	Dağcıoğlu
Şeytanoğlu	Eğrioğlu	Sarıoğlu	Köseahmedoğlu
Hacıömeroğlu	Şeyhbekiroğlu	Kapusuzoğlu	Deliçobanoğlu
Fakihoğlu	Emirlioğlu	Tartanoğlu	Emirhüseyinoğlu
Kıvrakoğlu	Sarımusaioğlu	Portakaloğlu	Yahyabeşeoğlu

3.4.2. Lakaplar

Lakaplar, kişiler hakkında bilgi verdiği gibi kimi zaman bölgeyi, geldiği yeri veya ne işle uğraştığı hakkında da bilgiler içermektedir. Fiziksel özelliklerin lakap olabildiği gibi ayrıca kökenlerine dayanan, Yörük gibi sıfatlara da rastlamaktayız. Osmanlı Devleti zamanında da kişilerin isimlerinin genel çoğunluğunun aynı olması insanlara lakap takılmasına yol açmış, daha kolay iletişime geçilmesini sağlamıştır. Genel manada nüfus sayımlarında bu lakapların da kayıt edildiği bilindiğinden elimizde verilerden daha çok lakap olabileceği düşünülmektedir. Tezimiz için sadece hastalık / engelli olanlara bakıldığından tablo aşağıdaki gibi bütünleşmiştir.

Tablo 3.20: Şahıs Lakapları

Yeni	Es-Seyyid	Deli	Hadım
Kara	Gedik	Burun	Şimşirli
Kavlak	Yeşil	Kıyıcı	Çolak
Bereketli	Kabadağın	Topal	Kör
Benli	Çırak	Ferikin	Çiviteizâde
El-Hâcc	Topuz	Topcuzâde	Müjdecinin
Siyah	Sipahi	Ebelerin	Sağır
Bekari	Allame	Sarı	Göçebe
Toksöz İnce	Topçu	Keleş	Çerkez
Çot	Azap	Saik	Karga
Çekirge	Yörük		

3.4.3. Bahsi Geçen Yer Adları

Elimizdeki veriler hastalık / engelli kişilerin nereden geldikleri veya nereli oldukları hakkında da bilgiler içermektedir. Bunlar içerisinde Konyalı, Kütahyalı gibi şehir isimlerinin olduğu gibi Koçhisarlı, Seferihisarlı gibi bağlı bulundukları kasabalarında isimleri geçmektedir. Aşağıdaki tabloda farklı yer isimleri ve merkez isimler yer almaktadır.

Tablo 3.21: Defterde Geçen Yer İsimleri

Tişrekli	Eskizağralı	Ağcavıranlı	Yabanabadlı
Karaköylü	Öğürlü	Koçhisarlı	Ahladcıklı
Sacılı	Arabvıranlı	Armudelli	Muttalibli
Karacaşehirli	Kırk karyeli	Karaoğlanlı	Karahisari
Seyidgazili	Armudelli	Dumanlı	Konyalı
Seferihisari	Süküt Kazalı	Şehirli	Amasyalı
Karahisari	Gökçe Gözlü	Kütahyalı	Maraşlı
Karslı	Azizli	Alaçlı	Tokadi

SONUÇ

Nüfus sayımları bir devletin en elzem yenilik adımı olarak görülmektedir. Sayımlar neticesinde halkın sayısını ve gücünü bilen devletler politikalarını ona göre düzenlemiştir. Osmanlı Devleti’de dönemin şartlarına göre zor zamanlardan sonra yenileşme adımları için büyük bir adım atmış, halkın nabzını öğrenmiştir. Mevcut durumda nüfus sayımları için nazırlıklar kurulmuş, memurlar atanmıştır. Elde edilen nüfus verileri merkeze gönderilmiş, Başbakanlık Osmanlı Arşivi ile de günümüze kadar ulaşması sağlanmıştır. Nüfus memuru, defteri hazırlarken şahısların hane numaraları, kişi sayıları, fiziksel özellikleri, yaşları, meslekleri varsa ölüm ve doğum tarihlerini nüfus defterlerine kayıt etmişlerdir.

Çalışmamız günümüz 13 ili ile geniş bir coğrafyaya yayılan İç Anadolu Bölgesinin nüfus defterleri vasıtasıyla ele alınmasına olanak sağlamıştır. Çalışmada bölge illerinin Aksaray, Ankara, Çankırı, Eskişehir, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Sivas ve Yozgat’a ait nüfus defterleri tespit edilmiş olup transkripsiyonu yapılmış olanlara öncelik verilerek önemli veriler elde etmemize, transkripsiyon ve değerlendirilmesi yapılmamış olanların hakkında da nasıl çalışacağımız konusunda fikir edinmemize sebep olmuştur. Veriler dâhilinde İç Anadolu bölgesine ait illerde yaşayan Müslüman ahalinin genel bir bölge adı altında değerlendirilmesi ve kategorize edilmesi amaçlanmış ve bu amaç için uygun defterler belirtilmiştir. Kişilerin isimleri dışında yaşları, boyları, saç ve sakal durumları ayrıca çalışmamızın temelini ve amacını belirten hastalık / engel durumları tek tek inceleneceğinden seçeceğimiz nüfus defterleri önem arz etmektedir. Çalışmamızda kullanacağımız illere ait nüfus defterleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi vasıtasıyla toplanmış olup, bulduğumuz nüfus defterleri ayrı ayrı ele alınarak, yazıldığı tarih dışında defterin kaç varaktan oluştuğu ön kapakları ile ilgili bilgiler de aktarılmıştır.

Bu çalışmada esas teşkil nüfus defteri transkripti değil, defterler öncülüğünde İç Anadolu Bölgesinin hastalık / engelli durumlarını öğrenmektir. Bunun için başlatılan çalışmada İç Anadolu Bölgesi’nin bütün defterlerinin çevirilerine ulaşmak mümkün olmadı. Arşiv kayıtları ışığında ele alınan nüfus defterleri 40 adet ile sınırlı kalmış, ana kaynak Osmanlı arşivi iken çalışması yapılmış ve tez, kitap şeklinde basılmış nüfus defteri çalışmaları bölge hakkında bilgiler edinmemizi sağlamıştır. Ele alınan defterler

ile kayıt altına alınan nüfus yaklaşık olarak 140 bin 605 kişiden oluşmaktadır. Bu sayı sadece bu çalışma nezdinde incelenmiş olup içerisinde hastalıklı / engelli kimseler çalışmada detaylı olarak verilmiştir. Görülen o ki defterler üzerine kayıt edilen hastalık / engel durumları tek tek incelenmiş sonucunun ise 140 bin 605 kişiden sadece 2539 kişinin özel durumda olduğu anlaşılmıştır. Defter transkriptlerinde hastalık / engelli durumlarının sayısı farklı isimlendirmeler ile görülmüş ise de bazı tabirlerin anlamı aynı iken birden fazla yazım durumu olduğu gözden kaçmamalıdır. Nüfus defterini yazan memura bağlı olarak kimi zaman sadece üst kısımda verilen hastalık / engel durumları, bazen de ismin önünde bulunmuştur.

Elde edilen bulgular neticesinde kullandığımız tezler sonucu İç Anadolu Bölgesinde en çok görülen hastalık / engel durumu 458 kişi ile Yekçeşm olmuştur. Bu durumu takiben ise sırasıyla 368 kişi A'rac ve 253 kişi A'ma olarak görülmektedir. Ayrıca hastalık / engel durumlarından birkaçı da şunlar olmuştur. Ahres, Ahdeb, A'rac, Çolak, Kambur, Mecnun, Mefluc, Masru' gibi hastalık / engel belirten durumlar karşımıza çıkmıştır.

Özel durumlarına göre toplumdan kendilerini soyutlamayarak çeşitli işler ve görevlerde yer alanlar, verilen tablolarda diğer özellikler kısmına kayıt edilmiş olup, kişilerin geçimlerini nasıl sürdürdüklerini, neler ile uğraştıkları bilgisi verilmiştir. Kimisi cami imamlığı yaparken kimisi bahçe işlerinde çalışmıştır. Toplam 62 adet farklı mesleklerde kendilerine iş alanı bulan bu şahıslar geçimlerini bir şekilde sağlamışlardır. Kasab, berber, hamamcı gibi hizmet sektöründe dâhil kendilerine yer bulmuşlardır. En fazla icra edilen iş türü 81 kişi ile çiftçilik olmuş iken, 21 kişide yine bağ, bahçe işlerinde rençberlik, 8 kişi de ise hayvancılık sektöründe çobanlık yaptığı görülmüştür. Ayrıca edindikleri görev icabında 14 kişinin imamlık, 6 kişinin muhtarlık, 2 kişinin kethüdalık yaptığı görülmektedir. Ele alınan defterler özelinde hasta / engel durumu bilinen kişilerin eğitim alanında da varlıklarından bahsedildiği nüfus defterlerinde geçmektedir. Şöyle ki 7 kişi de talebe tabiri kullanılmış olup, bu kimselerin eğitim gördüğü anlaşılmıştır.

102 hastalıklı / engelli kimsede defterler özelinde, topluma kanaat önderliği yolunda belirli bir statüye ulaşıp hacı, derviş, şeyh gibi unvanlara mazhar olduğu görülmektedir. Bunlar arasında en çok görülen unvan ise 39 kişi ile Molla tabiridir.

Dönem açısından bakıldığında nüfus defterlerinde şahıslar kayıt altına alınırken daha çok baba isimleri ile kayıt edildiği görülmüştür. Bunun sebebi şüphesiz soyadı kullanmamalarıdır. Farklı türden baba adları kullanan şahıslar, örneğin; Ahmedoğlu, Alioğlu gibi sıradan isimler ile Sığırtmacıoğlu, Aşıkoğlu, Kuşçuoğlu gibi değişik türlerinde bulunduğu görülmüştür. Bunlara ek olarak ele alınan çalışma özelinde bazı hastalık / engel belirten topal, çolak, deli gibi durumların lakap olarak kullanıldığıda unutulmamalıdır. Kişinin dışarıdan bakıldığından belli olabilecek fiziksel özelliklerinin lakap olabileceği gibi şahısların kökenlerini belirten Yörük gibi ifadeler de kullanılmaktadır. Bu ifadeler nüfus memurunun defteri nasıl yazdığına bağlı olarak farklı değerlendirilmektedir. Bazı şahısların yanına yazılan Konyalı, Kütahyalı gibi şehir isimleri ile Koçhisarlı, Seferihisarlı gibi bağlı bulundukları kasabaların isimleri geldikleri yer veya nereli oldukları hakkında fikir edinebilmemizi sağlamıştır. Defterde kırmızı kalem kullanılarak yazılan fiziksel özellikler hastalık / engel belirtebileceği düşüncesi ile kesin hükmünde değer görürken, siyah kalem ile tek bir yazı çeşidi ile yazılan defterlere imtiyazlı yaklaşılmıştır. Defter nezdinde şahıslara atfedilen özelliklerin ayrılması da bu duruma bağlı olmuştur. Kimi zaman tek bir kalem türü ve yazı çeşidi ile ele alınan defterler kimi zaman memur değişikliği ile farklılaştığı da görülmüştür.

Hastalıklı / engelli şahısların fiziksel özelliklerine bakıldığı zaman boy oranına göre; orta, uzun, kısa, uzunca ve dik boylu olarak ayrılmış iken bıyık türünde; ter, kara, kumral, sarı, matruş bıyıklı ve sakal türünde; aksakallı, kır, kara, kumral, sarı, köse, kırca, müzellef, siyah sakal türleri gözükmemektedir. Şahısların özellikleri bakımından daha çok aksakallı olarak tabir edilen yaşlı kesimde engel durumlarının fazla olduğu bilgisine ulaşmaktayız. Aksakallı, orta boylu tabiri defterler nezdinde en çok kullanılan fiziksel ayırım olup hastalıklı / engelli durumlarında daha çok bu şahıslarda olduğu görülmüştür. Defterlerde geçen sabi kelimesi kimi defter özelinde anlamı itibariyle kişinin üç yaşı ve öncesini nitelemesi, yaşını belirtirken; kimi defter özelinde henüz buluş çağına girmemiş olanlarda kullanılması fiziksel özellik olarak gösterilmesine neden olmuştur.

Çalışma bölge ve şehir tarihçiliği açısından oldukça önemlidir. Elde edilen bulguların bir araya getirilmesi ve ortaya bölgesel olarak tek bir başlık halinde eser çıkarılması, bölge hakkında çalışacak araştırmacılara da kaynak olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ahmet. “Tertib-i Mu’acele’de Yer Alan Hastalık Adları”, İçinde *İslam’da Sağlık Ve Koruyucu Hekimlik Sempozyumu*, editör Adem Yerinde, 537-545. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayını, 2021.
- Afyoncu, Erhan. “Osmanlı Devleti’nde Tahrir Sistemi”, *Osmanlı 6 Teşkilat*, ed. Güler Eren. 311-314, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. *Dünya Engellik Raporu*. Ankara: Anıl GroupMatbaa, 2011.
- Akyel Salih, Savaş Sertel. “Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih Yazımındaki Yeri:1840 Çarşancak Kazası Gayrimüslim Nüfus Defteri Örneği”. *Journal of HİstoryandFutureDergisi*, 1/1 (2015):78-98.
- Apak, Kübra. “1840-1841 Tarihli Aksaray Nüfus Defterlerinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, 2017
- Arslan, Ömer. “2058 Numaralı Akdağ Nüfus Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, 2019.
- Aydın, Mahir. “Sultan II. Mahmud Döneminde Yapılan Nüfus Tahrirleri”, içinde *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1990, 81-106.
- Ayverdi, İlhan, Ahmet Topaloğlu, *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Mas Matbaacılık, 2007.
- Ayverdi, İlhan. *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Bilner Matbaacılık, 2011.
- Barış, Sonnur. “2020 Numaralı H.1260/ M.1844 Tarihli Talas ve Civarı Müslim Nüfus Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi”. Yayımlanmamış Yüksek LisansTezi, Erciyes Üniversitesi, 2015.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi.*Haritalar*. H.29.12.1341, 1339, 6.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*, H.29.12.1256, 1737, 5.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.02.02.1260, 3416.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.15.10.1252, 3593.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1252, 1833, 3.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1256, 2412.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1256, 3430.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1256, 3495, 1.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1256, 3617.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1257, 1533.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1260, 2023, 3.
- Bilgi, Nejdet. “Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları Hakkında” *Türk Yurdu Dergisi*:700. *Yılında Osmanlı*”, 19-20/148-149 (1999):117-124
- Burcu, Esra. “Türkiye’deki Engelli Bireylere İlişkin Kültürel Tanımlamalar: Ankara Örneği”. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 28/1 (2011): 37-54.

- Cengiz, Özlem. “1833 Numaralı Çankırı Nüfus Defteri’nin Transkripsiyonu VeDeğerlendirilmesi H.1252 (1836-1837)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, 2018.
- Çakal, Rabia. “1840 Sayımına Göre Karaman Merkez Nüfusu”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, 2019.
- Çelebi, Adem. “03533 ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri (Mucur-Hacıbektaş) (Transkripsiyon ve Değerlendirme) H.1256-H.1260 (M. 1840 – M. 1844)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi,2020.
- Çelebi, Tuba. “02097 Numaralı Kırşehir Nüfus Defteri (Süleymanlı) (Transkripsiyon ve Değerlendirme) H.1256 (M. 1840)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, 2020.
- Çelik, Gülfettin. “Osmanlı Devleti’nin Nüfus ve İskân Politikası”, *Divan: DisiplinlerarasıÇalışmalar Dergisi*, 6 Haziran (1999), 49-110.
- Çınar Hüseyin,İsmail Kıvrım.1842 Tarihli Çubuk Kazası Nüfus Defteri. Ankara: Çubuk Belediyesi Yayınları, 2016.
- Çınar, Nevruz. “Üniversite Kampüslerindeki Peyzaj Erişilebilirliğinin EngellilerAçısından İrdelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2010.
- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi, 1993.
- Doğan, Aylin. “Osmanlı İmparatorluğunda Modern Anlamda Yapılan İlk Nüfus SayımıVerilerine Göre Antalya Kaleiçi Nüfusu Üzerine Demografik Bir İnceleme”,*Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 4/2 (2014):71-88. DOI: 10.13114/MJH.201428430
- Doğan, Rümeyza. “Son Dönem Osmanlı Sözcüklerinde İnsan Niteleyicileri”. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*. 5/11 (2019): 668-716.
- Donat, Cemal. *100 Soruda Engelli Hakları*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları,2017.
- Elibol, Numan. “Osmanlı İmparatorluğu’nda Nüfus Meselesi ve Demografi Araştırmaları”, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12/2, (2007): 135-160
- “Engellilik”, Erişim Tarihi 27.02.2023, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>
- Ergün, Ahmet, Mehmet Akif Terzi ve Mehmet Ali Alacagöz. *Osmanlı Nüfus Defterlerinde Kırıkkale 1840*. Ankara: Berikan Matbaacılık-Yayıncılık, 2014.
- Gençer, Serap. “1844 Nüfus Sayımına Göre Karaman Kazası Merkez Nüfusu”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, 2021.
- Gökhan, İlyas, Ahmet Korkmaz ve Fatih Abanoz. *Uçhisar Nüfus Defterleri*. Ankara: Detay Yayıncılık, 2020.
- Gökhan, İlyas, Fatih Abanoz ve Ahmet Korkmaz. *Ortahisar Nüfus Defterleri*. Ankara: Detay Yayıncılık, 2021.

- Güneş, Mehmet. *3537 Numaralı Kırşehir Nüfus Defteri*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2015.
- Hafızoğlu, Hüseyin. “1844 Sayımına Göre Karapınar Kazası Nüfusu”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2016.
- Hatam, Okan. “2112 Numaralı Yozgat Nüfus Defteri’nin Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, 2020.
- İnan, Serpil. “Engellilik, Türkiye’de Engellilerin Durumu ve Sağlık Hizmet Sunumuna Bir Bakış”. *TAF Preventive Medicine Bulletin* Dergisi, 12/6 (2013):723-729
- Kapanşahin, Muhittin, Hatice Arslan. “1844 Nüfus Sayımına Göre Yahyalı Kazası Nüfus Defteri”, içinde *Ulusal Yahyalı Sempozyumu*, editör başkanı Abdulkadir Yuvalı.409-440. Kayseri: Yahyalı Belediyesi Yayınları, 2014.
- Karal, Enver Ziya. “*Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*”. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1997.
- Karataş, Nusret. “Tonus Kazasında Nüfus (h.1257-1262 / M.1842-1846)”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, 2019.
- “Kelime Anlamı”. Erişim Tarihi 17.01.2023, <https://kelimeler.gen.tr/avurd-nedir-ne-demek-346049>
- Kılıç, Erman. “2023Numaralı Kayseri Nüfus Defteri (Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi) H.1260-M.1844”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, 2021.
- Naccaroğlu, Emirhan. “Eskişehir Kazası İlk Nüfus Sayımına Göre Müslüman Nüfus ve Değerlendirilmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, 2019.
- Nebi Bozkurt, “Nüfus”, *DİA*, C. 33, 2007, s. 293-294.
- “Osmanlıca Sözlük”.Erişim Tarihi 17.01.2023, <https://www.osmanlicaturkce.com/>
- Özön, Mustafa Nihat. *Osmanlıca -Türkçe Sözlük*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1955.
- “Özürlülük, Engellilik”, Erişim Tarihi 27.02.2023, <https://www.ttb.org.tr/STED/sted0900/4.html#top>
- Püsküllüoğlu, Ali. *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Doğan Kitapçılık, 1995.
- Sarı, Hale. “1533 Numaralı Eskişehir Kazası Nüfus Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, 2019.
- Savaş, Ceyda. “2321 Numaralı Hafik Kazası Müslim Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (1256-1260/1841-1845)”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2019.
- Şahin, Erdiç, Mehmet Kayıcıoğlu. *Osmanlı Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt – 1-2*. Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi Yayınevi, 2016.
- Şimşek, Kamuran. “II. Abdulhamit Dönemi Osmanlı Devleti’nde Engelliler ve Engelli Politikaları (1876-1909)”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi, 2017.
- Şimşek, Kamuran. “Osmanlı Devleti’nde Engelliler İçin Kullanılan Tabir, Lakap ve Sıfatlar”. *Belgi Dergisi*. 15/1 (2018): 728-740.

Taşkın, Kübra. “1850 Numaralı Çerkeş Nüfus Defteri’nin Transkripsiyonu VeDeğerlendirilmesi H.1257(M.1841-42)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, 2019.

Turşak, Musa. “Kuran’da Bedensel Engellilikle İlgili İfadelerin Tahlili”. *Bitlis İslamiyet Dergisi*. 3/1 (2021): 218-229.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Ahraz	:Dilsiz, ahres.
Ahres	:Dilsiz. Halk ağzında ahraz ve ahraz şeklinde de kullanılır, bazı bölgelerde sağır manasına da gelir.
Akim	:Çocuğu olmayan kimse, kısır.
Alil	:Hasta, hastalıklı, mariz, illetli kimse. Sakat. (Göz için) kör kimse. Harap, bitkin olan kimseler.
Amelmande	:İhtiyarlıktan veya sakatlıktan dolayı iş yapma gücü kalmamış olan kimse.
Divane	:Çılgın, deli, mecnun. Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczub, şeyda.
Emrazlı	:Hastalıklar, illetler, marazlar.
Ebkem	:Dilsiz, lal. Konuşamayan, sessiz duran, epsem.
Fıtık	:İç organlardan bir bölümünün, karın çeperinin zayıf noktalarından geçerek cilt altına çıkması sonucu meydana gelen şişlik şeklindeki arıza.
Kötürüm	:Taşınmaya muhtaç kimse. Yaşlılık veya hastalık sebebiyle yürüyemeyen kimse.
Mansure:	:Sultan 2. Mahmut'un 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı lağvettikten sonra kurduğu yeni ordunun adı olan AsakiriMansureyi Muhammediyye'nin bazı tabirlerde görülen kısaltılmış şekli.
Malul	:(İllet, hastalıktan malul) hasta, sakat, illetli.
Maraz	:Hastalık, illet. Halk ağzıyla sara nöbeti.
Mecnun	:(Cinnet, akli zayi olmaktan gelir) Çıldırılmış, deli, divane. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevdalanmış, kara sevdaya tutulmuş kimse.
Mecruh	:Yaralanmış, yaralı kimse. (Gönül, kalp için) Kırık, incinmiş, kırgın kimse.
Felç	:Felç, vücudun bir kısmında veya bütününde hareket ve hissin azalması veya kaybolması, inme, nüzul.

Sahibifıraş	:Yatağa düşmüş, yatak esiri olmuş hasta.
Sakat	:Vücudunda bir eksikliği veya bir organında arızası bulunan canlı, engelli, özürlü, alil. Hasta veya kusurlu organ.
Yekdest	:Tek elli.
Şaşı:	:Gözleri aynı doğrultuya bakmayan kimse.
Mansure Çürüğü	:Yoklama sonucunda sağlık durumunun askerliğe elverişli olmadığı belirlendiği için sürekli veya geçici olarak askerlikten çıkarılan. ¹¹⁷
Kambur	:Belkemiğinin ya da göğüs kemiğinin eğrilmesiyle ve genellikle raşitizm sonucu sırtta ve göğüste oluşan, doğal olmayan tümsek.
Dilsiz	:Konuşma merkezinin ya da konuşma organının bozukluğu doğal sağrlık nedeniyle konuşamayan kimse. (Tarih) Osmanlı sarayında hazine, kiler benzeri yerlerde üçer dörder bulunan padişahın kapısında sürekli nöbet tutan konuşamayan sağır kimse.
Çolak	:Sakat, (kol ya da el) kolu ya da eli sakat olan (insan).
Sağır	:İşitme duygusundan yoksun, işitmeyen, ya da işitme duygusu az çok körelmiş olan kimse.
Kekeç	:Damak sesleriyle başlayan sözcükleri çıkaramayan, hecelerini yineleyerek, güçlükle çıkaran kimse.
Sara	:Birden bire kendinin yitirerek yere düşme, bilincin yitiş, vücutta şiddetli çarpınmalar ve ağız köpürmesiyle ortaya çıkan bir sinir hastalığı.
Yek	:Bir, tek. ¹¹⁸
A'ma	:Kör. Körlük, görmezlik, manevi körlük, bilgisizlik.
Ayn-ı vahid	:Tek gözlü, yekçeşm.
Bi-zaban	:Dilsiz.
Cünun	:Delirme, çıldırma, delilik.

¹¹⁷ Ayverdi, *Misalli Türkçe Sözlük*, 24-1347.

¹¹⁸ Püsküllüoğlu, *Türkçe Sözlük*, 395-1634.

Mansur	:Mansur, mansure. nasrolunmuş, AsakiriMansureyi Muhammediyye, ,Yeniçeri Teşkilatı lağvından sonra kurulan ordu. (kısaltılmışı: mansure'dir.)
Mariz	:Marazlı, hasta, hastalıklı, sayrı.
Mecazeb	:(Mecazib.) Meczubun çoğulu, meczuplar, cezbeyle tutulmuş olanlar, divaneler, abdallar, sevgiden aklının kaybetmiş olanlar.
Meczub	:Meczub, cezbolunmuş, çekilmiş. Allah sevgisinden dolayı cezbeyle tutularak kendinden geçmiş olan. Deli, divane, mecnun.
Mefluc	:Felç olmuş, inmeli, kımıldayamaz, oynamaz hale gelmiş olan.
Kadem	:Ayak, adım. Yekadem; tek ayak.
Yekçeşm	:Tek gözlü. ¹¹⁹
Kör	:Görme duyusundan mahrum olan, görmeyen, ama.
Topal	:Bacak ve ayaklarında bir arıza sebebiyle düzgün yürüyemeyen, bir o yana bir bu yana eğilerek yürüyen. Aksak. Yürürken aksayan. Ayaklarından biri diğerine göre kısa olan.
Deli	:Akli dengesini kaybetmekten ötürü kendine ve çevresine karşı zararlı davranışlarda bulunan, aklını kaçırmış, çıldırmış (kimse). Mecnun, divane.
Parmaksız	:Doğuştan parmağı eksik olan veya sonradan parmağını kaybeden kimse. ¹²⁰
Ahdeb	:Kambur.
Leng	:Topal, aksak.
Yekpa	:Tek ayaklı topal.
Ma'zur	:Özürlü, özrü olan.
Masru'	:Saraya tutulmuş, saralı. ¹²¹
Avurd	:Yanağın ağız boşluğu hizasına gelen kısmı ¹²²
Çeşm	:Göz.

¹¹⁹Devellioğlu, *Ansiklopedik Lügat*, 30-1158.

¹²⁰ İlhan Ayverdi, Ahmet Topaloğlu, *Türkçe Sözlük* (İstanbul: Mas Matbaacılık, 2007), 249-1074

¹²¹Özön, *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*, 13-935.

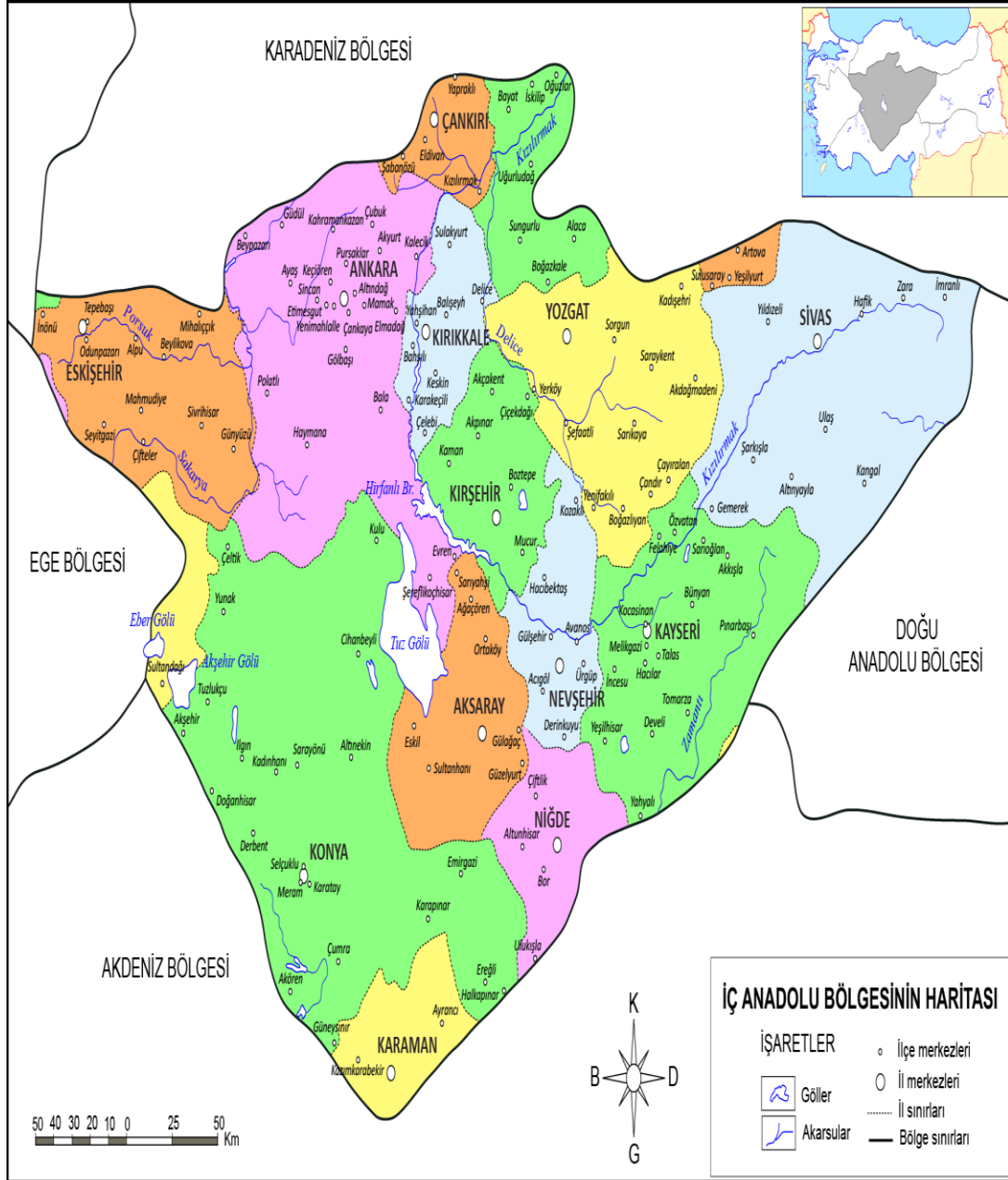
¹²² "Kelime Anlamı", (Erişim Tarihi 17.01.2023), <https://kelimeler.gen.tr/avurd-nedir-ne-demek-346049>

Esamm	:Kulağı sağır olan.
Meczum	:Cüzam hastalığına tutulmuş kimse.
Debbağ	:Derileri sepileyip meşin, sahtiyan, kösele vesaire yapan kimse.
Dellal	:İlan edici. Yüksek sesle bildiren.
Humbaracı	:Yeniçeri teşkilatında topçu eri.
Kayyum	:Camilerde iş gören kimse. Cami hademesi.
Kethüda	:Kâhya.
Nakkaş	:Nakış yapan. Duvar nakışları yapan usta. Süsleme san'atkârı.
Saka	:Ordunun gerisinde bulunan asker.
Hafidi	:Torun.
Veledi / İbn	:Erkek çocuk, oğul.
Sabi	:Büluğ çağına gelmemi olan çocuk. Üç yaşını tamamlamayan erkek çocuk.
Mürahik	:Büluğ çağına yaklaşmış erkek çocuk.
Şabb-ı emred :	:Bıyığı, sakalı henüz çıkmış delikanlı.
Sade-ru	:Yüzünde tüy bitmemiş genç delikanlı.
Matruş	:Traş olmuş, sakalsız.
Sekene	:Bir yerde devamlı oturanlar. ¹²³

¹²³ “Osmanlıca Sözlük”, (Erişim Tarihi 17.01.2023), <https://www.osmanlicaturkce.com>

EKLER

EK 1:İç Anadolu Bölgesi Günümüz Haritası¹²⁴

¹²⁴ “Haritalar”, (Erişim Tarihi 27.02.2023), <http://cografyaharita.com/haritalarim/4mic-anadolu-bolgesi-ilceler-haritasi.png>

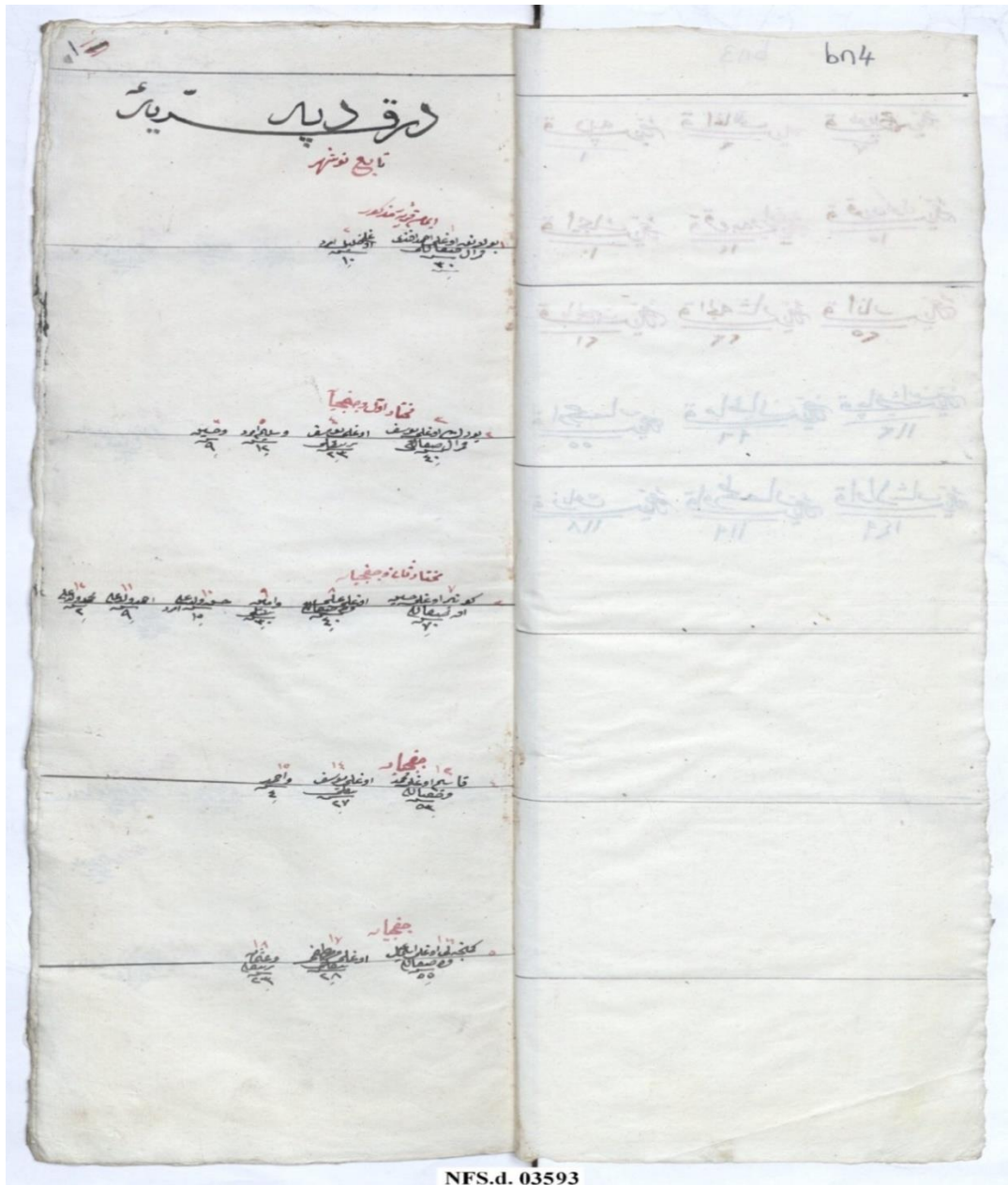
EK 2:Osmanlı Devleti Döneminde İç Anadolu Bölgesi (Anadolu, Avrupa, Afrika, Amerika vs. yerlerin Haritası)¹²⁵

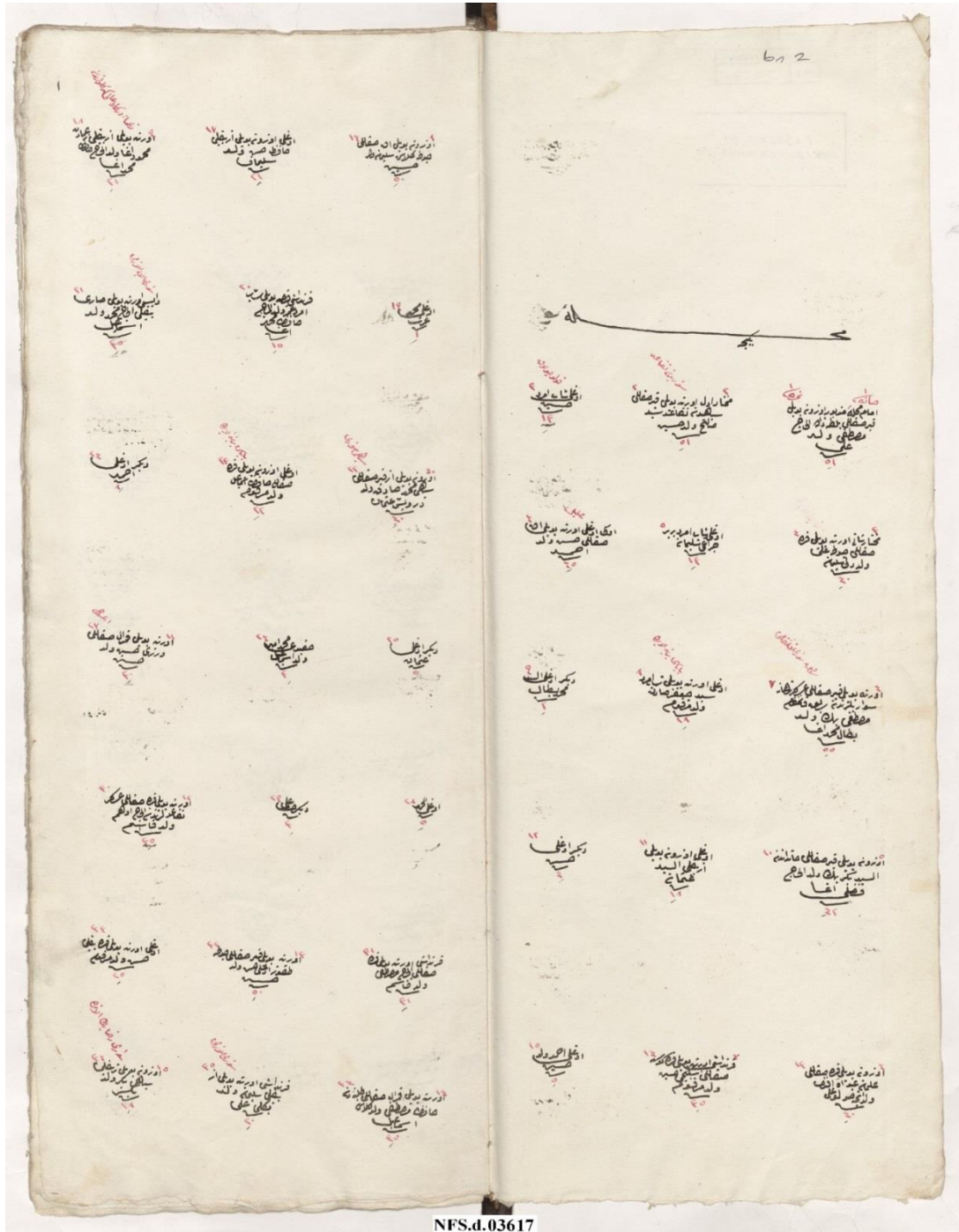
¹²⁵ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Haritalar*, H-29-12-1341, 1339, 6.

NFS.d. 01737

256

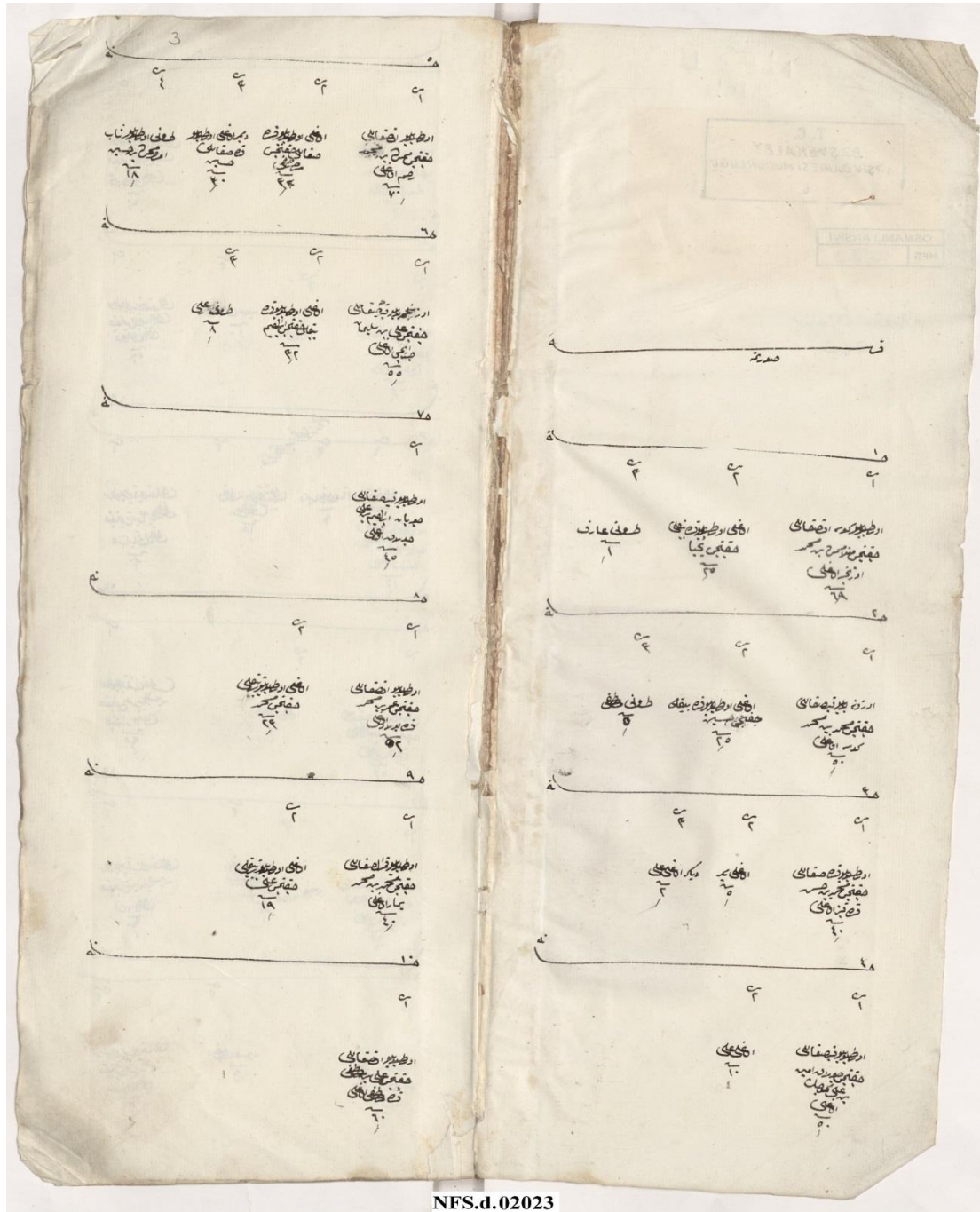

¹²⁷ Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*, H.15.10.1252, 3593, 4.

NFS.d.03617

¹²⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Nüfus Defteri*, H.29.12.1256, 3617, 4.

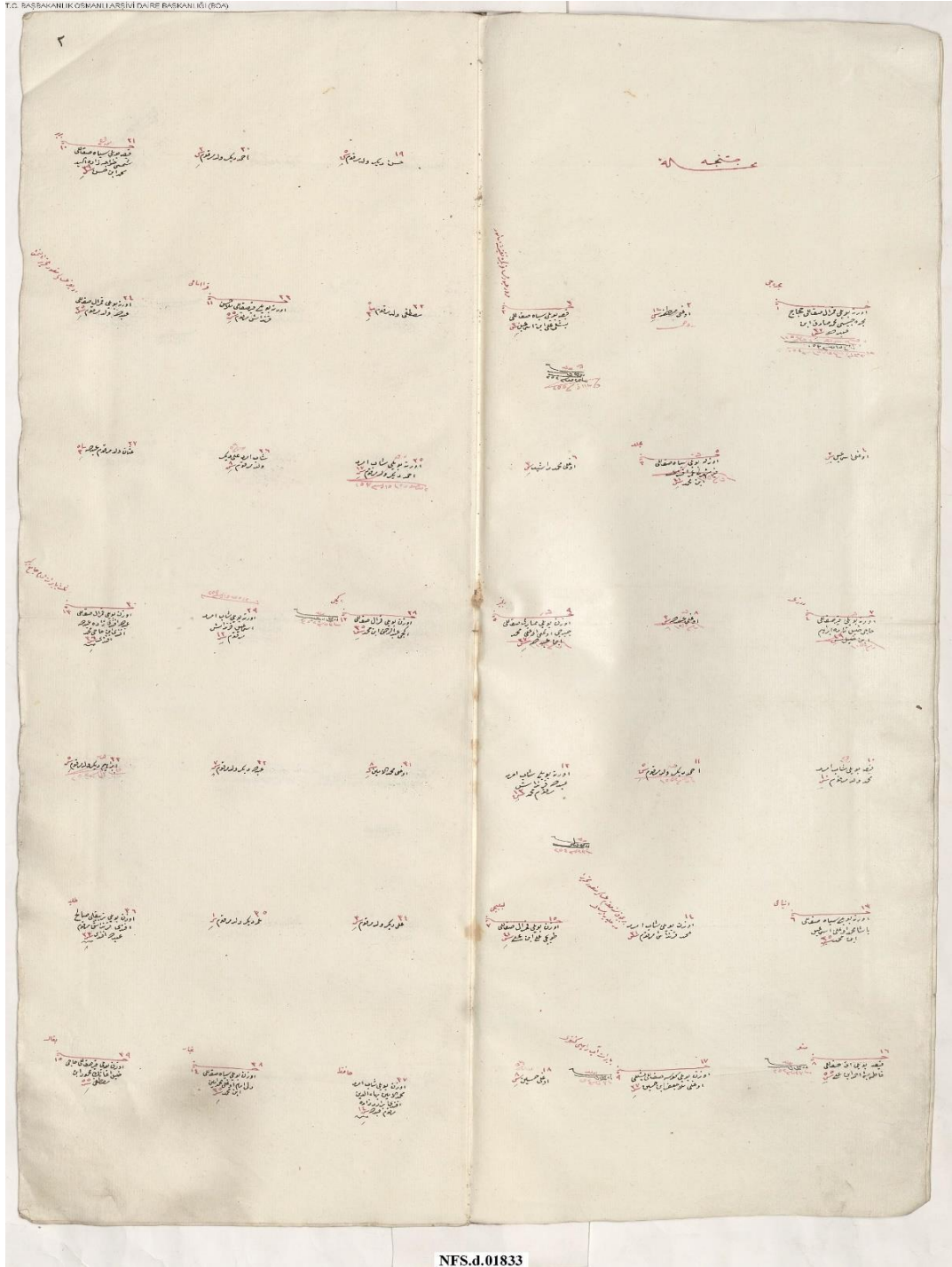

NFS.d.02023

¹³⁰ Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1260, 2023, 3.

EK 8:1833 Numaralı Çankırı Merkez Kazası Nüfus Defteri¹³¹

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BÖS)

NFS.d.01833

¹³¹Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1252, 1833, 3.

¹³²Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1259, 2412, 3.

NFS.d.03495

¹³³Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1256, 3495, 1.

EK 11:3497 Numaralı Aksaray Nüfus Defteri Ön Kapak¹³⁴

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
DEFTER BİLGİ FORMU

BDA-17-FR-10

11-11-2011

KOD:	SIRA NU:	ORİJİNAL NU:
NFS.d..	3497	
Nüfus Defterleri/Nüfus Defterleri		
BAŞLANGIÇ TARİHİ:	BİTİŞ TARİHİ:	
1256		
☒ Ciltli	☐ Ciltsiz	EBADİ:
☒ Ebrulu	☐ Ebrusuz	19 x 53
NUMARALAMA USULÜ		TOPLAM SAYFA/VARAK SAYISI :
☒ Varak Usulü	☐ Sayfa Usulü	/ 60
Numaralı Boş Sayfalar : Numarasız Boş Sayfalar a) Başta: b) Sonda:		
10b-11b, 16b-17b, 20b-21a, 30a-31b, 35a-35b, 38b-39a, 44b-45b, 47a-47b, 51b-52b, 58a-60a		
Mükerrer Sayfa Numaraları:		
Ekler:		
AÇIKLAMA:		

Kamera: KAMERA13

Operator: Ubeydullah KISACIK

¹³⁴Başbakanlık Osmanlı Arşivi. *Nüfus Defteri*. H.29.12.1256,3497, 1.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Semih Kaya	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Erzincan BinalıYıldırımÜniversities
Fakülte	Fen EdebiyatFakültesi
Bölümü	Tarih
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler (Varsa)	
1.	
2.	